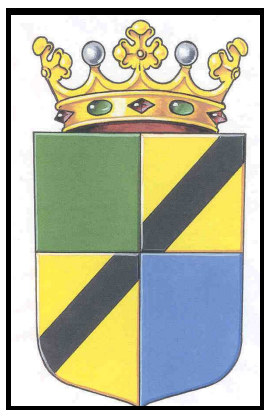

**Jaarverslag en
jaarrekening 2013**

**GEMEENTE
WESTERVELD**

INHOUD

Deel A	JAARVERSLAG	
	Inleiding	7
	Samenvatting	9
	1. Resultaten	9
	2. Financiën	10
Deel A.1	PROGRAMMAVERANTWOORDING	
	1. Burger en Bestuur	19
	2. Openbare orde en Veiligheid	27
	3. Beheer Openbare ruimte	33
	4. Onderwijs	41
	5. Lokale economie, Recreatie en Toerisme	47
	6. Werk en Inkomen	53
	7. Zorg, Welzijn, Sport en Cultuur	61
	8. Milieu	75
	9. Ruimtelijke ontwikkeling	83
	10. Belastingen en Financiën	91
Deel A.2	PARAGRAFEN	
	A. Lokale heffingen	105
	B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	121
	C. Onderhoud kapitaalgoederen	129
	D. Financiering	135
	E. Bedrijfsvoering	141
	F. Verbonden partijen	147
	G. Grondbeleid	165
Deel B	JAARREKENING	
	Overzicht van baten en lasten 2013	172
	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	174
	De balans per 31 december 2013	180
	Toelichting op de balans	182
Deel C	BIJLAGEN	
	1. Overzicht afschrijvingstermijnen	195
	2. Specificatie reserves, voorzieningen e.d.	197
	3. Overzicht van niet opgenomen bijlagen	203
	4. Overzicht van gebruikte afkortingen en begrippen	205
	5. Overzicht SiSa	209
	6. Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	215
	VASTSTELLINGSBLAD	217

JAARVERSLAG

INLEIDING

Met de presentatie van dit jaarverslag en deze jaarrekening sluiten wij de budgetcyclus over het jaar 2013 af. Daarnaast sluiten wij met deze rapportages de bestuursperiode 2010-2014 af. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 19 maart 2014 zal een nieuwe raad geïnstalleerd worden en zal gaandeweg duidelijk worden, welke fracties de volgende coalitie én het volgende college zullen vormen.

In dit jaarverslag en deze jaarrekening hebben wij binnen tien programma's, de mijlpalen aangegeven en de voortgang van de doelen en projecten zoals benoemd in de Perspectiefnota. De 'going concern', de 'dagelijkse, reguliere' werkzaamheden van vele medewerkers worden daarin niet speciaal genoemd. Die werkzaamheden 'worden gewoon gedaan' en het lijkt daardoor ook zo vanzelfsprekend dat dit werk verzet wordt. Pas wanneer het eens mis gaat of wanneer door omstandigheden die reguliere werkzaamheden te laat gedaan worden valt op, dat het altijd 'gewoon' gebeurt. Aan het eind van deze collegeperiode willen wij daarom graag ook eens onze waardering uitspreken voor die stillere, harde werkers die voor de 'going concern' zorgen.

Kijken we dan toch even naar de bijzondere momenten in 2013, dan benoemen we op deze plaats de volgende:

- het bezoek van het Koningspaar op 28 mei;
- de sluiting van brandweerpost;
- de positieve ontwikkelingen in het dossier Dingspilhuus, met name de vorming van de groep Eerlijk Diever;
- de bouw van een groot aantal woningen in uitbreidingsplan De Valderse II in Dwingeloo;
- de oplevering van de Toegangspoort Oerlandschap Holtingerveld, herinrichting van dorpskern Darp en het nieuwe afvalbrengstation.

Financieel gezien kunnen we, wellicht geheel tegen het economisch tij in, terugzien op een goed jaar. Het tijdig inspringen op ontwikkelingen en het durven nemen van maatregelen, werpt zijn vruchten af. Daarnaast hebben wij een aantal incidentele meevallers kunnen boeken. Ons letterlijk en figuurlijk 'rijk rekenen' zou niet verstandig zijn, maar we mogen absoluut met tevredenheid terugkijken op financieel 2013. De woorden die wij vorig jaar tot uw raad richtten, kunnen en willen wij graag nog eens herhalen:

Tijdens de ombuigingsoperatie in 2010 hebben we aangegeven dat er scherp aan de wind gezeild was en dat het niet ondenkbaar was dat in de komende jaren tekorten op de jaarrekening zouden ontstaan. Drie (nu vier) jaarrekeningen later constateren we met voldoening dat dit niet het geval is, integendeel. En alhoewel we beseffen dat een positief resultaat op zich niet alleszeggend is durven wij toch de stelling aan dat we in de afgelopen jaren meer grip gekregen hebben op de beheersing van onze inkomsten en uitgaven. De inspanningen die we sindsdien verricht hebben, hebben merkbaar effect gesorteerd. We voelen ons in staat om in voorkomende gevallen adequaat te kunnen optreden zonder dat dit direct tot 'rode cijfers' leidt. Dit gevoel van beheersing geeft ons vertrouwen om de uitdagingen die voor ons in het verschiet liggen op te pakken.

Uiteraard dienen wij bij deze laatste zin, met het oog op de komende gemeenteraadsverkiezingen, een slag om de arm te houden. In ieder geval wordt het financiële dossier gezond overgedragen en daar mogen we samen trots op zijn.

Het college van burgemeester en wethouders van Westerveld

SAMENVATTING

Hierbij bieden wij u de jaarstukken (het jaarverslag en de jaarrekening) over 2013 aan. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en uit de paragrafen. De jaarrekening bestaat uit de programmarekening per 31 december 2013 en de balans, beide met toelichting. In de jaarstukken leggen wij, zowel inhoudelijk als financieel, verantwoording af over het jaar 2013. De jaarstukken zijn opgesteld in overeenstemming met de grondslagen van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en zijn gecontroleerd door Blue Line Accountants.

1. Resultaten

Wat hebben wij gedaan in Westerveld in 2013? Wat hebben we bereikt? Wat hebben we in gang gezet en wat is afgerond? De antwoorden op deze vragen zijn net zo belangrijk als het antwoord op de vraag: hoe sluiten we het jaar financieel af?

Een aantal belangrijke resultaten zetten wij hieronder op een rij:

Programma 1

Op 28 mei 2013 hebben onze nieuwe koning en koningin een bezoek gebracht aan Dwingeloo. In het programma Groningen en Drenthe was dit onderdeel het grootste publieksevenement. We kunnen terugkijken op een prachtige dag waarbij zeer veel inwoners van de gemeente Westerveld betrokken waren.

We zijn gestegen van de twaalfde naar de zevende plaats in de Drentse ranglijst van het MKBeterMeter Extra onderzoek.

Wij hebben de veiligheidsrichtlijnen, zoals opgenomen in de Baseline Informatiebeveiliging voor Nederlandse Gemeenten, als gemeentelijk beleid vastgesteld. Ook zijn negen nieuwe e-diensten in gebruik genomen.

Programma 2

In 2013 is het besluit genomen, brandweerpost Diever per 1 januari 2014 te sluiten. Ook is in 2013 de laatste hand gelegd aan de voorbereidingen naar de regionalisering van de brandweer per 1 januari 2014.

Programma 3

In het kader van dorpskracht is door een aantal verenigingen het onderhoud van plantsoenen en dergelijke overgenomen. De reconstructie van de kern van Darp is in 2013 grotendeels uitgevoerd.

Programma 4

In 2013 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld voor de bouw van de Brede school Dwingeloo. Hiermee is een grote stap gemaakt richting de realisatie van dit nieuwe schoolgebouw met kinderopvang.

Programma 5

De Toegangspoort Oerlandschap Holtingerveld is in augustus 2013 geopend en is een aantal basisroutes gerealiseerd. Ook is een bedrag beschikbaar gesteld voor het toeristisch investeringsfonds. Hiermee wordt de regiopromotiecampagne 'Het nationale park van Drenthe' ondersteund.

Programma 6

Het aantal mensen dat binnen onze gemeente gebruik maakt van de Wet Werk en Bijstand (WWB) is met meer dan 10% gestegen. De aanvragen en verstrekkingen zijn allebei gestegen. De sturingsafspraken tussen de gemeente en de IGSD Steenwijkerland-Westerveld over het jaar 2013 zullen worden aangeleverd bij de vaststelling van de jaarrekening van de IGSD Steenwijkerland-Westerveld in juni 2014. Ook de uitstroomcijfers van Reestmond worden aangeleverd bij de vaststelling van de jaarrekening van Reestmond in juni 2014.

Programma 7

Het dossier Dingspilhuus is het afgelopen jaar veelvuldig besproken. Er heeft een aantal overleggen plaatsgevonden met de betrokken mensen. Het voorstel aan de raad wordt in 2014 behandeld. Het dorpshuis Over Entinghe is in 2013 verzelfstandigd. De stichting bibliotheek Westerveld heeft in 2013 een uitvoeringsplan gepresenteerd waarin de gemeentelijke bibliotheeknota en de extra bezuiniging

als gevolg van de Sociale Structuurvisie van de gemeente in eigen bibliotheekbeleid en financiën is vertaald. De eerste doelgroepbibliotheek is inmiddels geopend. De integrale jeugdgezondheidszorg van 0-18 jaar is gerealiseerd door het onder te brengen bij één organisatie, te weten de GGD. In de kanteling van de WMO zijn de financiële effecten geëffectueerd. De eerste concrete stappen zijn gezet in het omzetten van individuele en collectieve voorzieningen. De voorbereidingen op de drie transities zijn voor zover mogelijk in volle gang. Ook het opstellen van het UNESCO werelderfgoed nominatiedossier Koloniën van Weldadigheid, is in 2013 gevorderd. De eerste aanzet om te komen tot een gemeentelijke monumentenlijst is gezet onder andere door een gemeentebrede inventarisatie.

Programma 8

Het nieuwe afvalbrengstation is in 2013 gereed gekomen en wordt in januari 2014 in gebruik genomen. Op basis van vastgestelde notities is besloten, over te gaan tot bronscheiding van plastic. Dit wordt in 2014 verder uitgewerkt.

Programma 9

In Dwingeloo zijn 23 bouwkavels verkocht, de woningen zijn inmiddels in aanbouw. In Hof van Kalteren in Diever wordt de eerste rijwoning gebouwd. De bestemmingsplannen die ouder waren dan tien jaar zijn allemaal herzien en in concept klaar.

Programma 10

Het aantal ingediende bezwaarschriften op de WOZ-waarde is gedaald van 5,5% in 2012 naar 4,1% in 2013.

2. Financiën

Bij de 2^e Bestuursrapportage 2012 (te raadplegen op de gemeentelijke website onder Bestuursrapportages) werd voor het jaar 2013 een negatief resultaat na bestemming van € 347.000 begroot. Tussentijds is die uitkomst twee keer (1^e en 2^e Bestuursrapportage 2013) bijgesteld en werd uiteindelijk een positieve uitkomst na bestemming verwacht van € 221.000.

De rekening van baten en lasten 2013 'voor bestemming' sluit met een saldo van € 236.000 negatief. Het resultaat 'na bestemming' (na het verrekenen van de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves) is € 1.131.000 positief. Het financiële verloop van de begroting/bestuursrapportages/rekening ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Bedrag
Uitkomst primitieve begroting 2013	-127
Ontwikkelingen 2 ^e Bestuursrapportage 2012	-219
	-346
Ontwikkelingen 1 ^e Bestuursrapportage 2013	463
	117
Ontwikkelingen 2 ^e Bestuursrapportage 2013	117
Resultaat volgens 2 ^e Bestuursrapportage 2013	234
Mutaties na de 2 ^e Bestuursrapportage	-13
	221
Ontwikkelingen na 2 ^e Bestuursrapportage 2013	910
Rekeningresultaat 2013	1.131

Analyse 2^e bestuursrapportage en rekening.

In de 2^e Bestuursrapportage 2013 hebben wij een voordelig saldo geprognosticeerd van € 234.000 (resultaat volgens de 2^e Bestuursrapportage). De verschillen op programmaniveau tussen het uiteindelijke saldo van de rekening en het geprognosticeerde saldo uit de mutaties na de 2^e Bestuursrapportage 2013 zijn:

Programma	Omschrijving	Resultaat volgens 2e Bestuur-rapportage	Mutaties na de 2e Bestuur-rapportage	Raming 2013 met mutaties na de 2e Bestuurs-rapportage	Resultaat volgens rekening	Verschil
Programma 1	Burger en Bestuur	-3.977	-84	-3.893	-4.316	423
Programma 2	Openbare orde en Veiligheid	-2.147	34	-2.181	-2.211	30
Programma 3	Beheer Openbare Ruimte	-4.585	0	-4.585	-4.764	179
Programma 4	Onderwijs	-1.930	0	-1.930	-1.994	64
Programma 5	Lokale economie, Recreatie en Toerisme	-703	77	-780	-820	40
Programma 6	Werk en Inkomen	-2.057	0	-2.057	-1.916	-141
Programma 7	Zorg, Welzijn, Sport en Cultuur	-8.822	-28	-8.794	-8.319	-475
Programma 8	Milieu	1.074	0	1.074	1.294	-220
Programma 9	Ruimterlijke ontwikkeling	-1.759	-56	-1.703	-936	-767
Programma 10	Belastingen en Financiën	23.621	489	23.132	23.746	-614
Resultaat voor bestemming		-1.285	432	-1.717	-236	-1.481
Mutatie op de reserveringen		1.519	-420	1.939	1.367	572
Resultaat na bestemming		234	12	222	1.131	-909

* De 'mutatie op de reservering' betreffen de mutaties op de bestemmingsreserves die door de gemeenteraad in het verleden al geautoriseerd zijn. Zie voor een specificatie de toelichting in programma 10 en bijlage 2.

De verschillen komen in de algemene analyse tot uitdrukking of in de financiële analyse bij de programma's zoals deze hierna wordt genoemd.

Analyse raming en rekening 2013

Een globale analyse van de verschillen tussen de raming 2013 met mutaties na de 2^e Bestuursrapportage 2013 en het resultaat in de rekening 2013 wordt hierna gegeven. Voor een nadere detaillering van deze verschillen wordt verwezen naar de toelichting op de programma's. In de programma's worden, conform de verordening op grond van artikel 212 van de gemeentewet, alleen de verschillen groter dan € 10.000 verklaard. Hierdoor is het mogelijk dat binnen de analyses afrondingsverschillen ontstaan.

Een aantal verschillen op programmaniveau is ontstaan door de doorbelasting van de kostenplaatsen. Deze verschillen komen doordat bij het toekennen van budgetten voor inhuur of wijzigingen in de personele sfeer een budgettair saldo ontstaat op saldo kostenplaatsen. Dit wordt in de begroting verantwoord in programma 10, terwijl de werkelijke kosten wel op de programma's terecht zijn gekomen waar ze horen.

Doorbelasting uren

In april/mei van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar wordt de planning van de inzet van uren opgesteld. In de loop van het jaar doen zich wijzigingen voor die niet in de begroting zijn meegenomen. Dit heeft te maken met de actualiteit en opdrachten die komen vanuit het college of de gemeenteraad. In 2013 zijn er bijvoorbeeld uren besteed aan het Koningsbezoek die vooraf niet geraamd waren.

Het afgelopen jaar is door iedereen tijd geschreven en is een aantal verschuivingen ontstaan ten opzichte van de planning. Het is een zeer arbeidsintensieve werkwijze om wijzigingen van door te belasten gewijzigde ramingen naar de verschillende subproducten te verwerken. Uit efficiency-oogpunt is er daarom voor gekozen de wijzigingen niet door te voeren, maar de verschillen te laten ontstaan en deze toe te lichten. De verschuivingen in 2013 hebben niet of nauwelijks invloed op het rekeningresultaat, maar kunnen wel een afwijkend beeld geven op programma- of productniveau. Daar waar de verschuiving verklaarbaar is, wordt dit per programma zoveel mogelijk toegelicht. Daarnaast wordt in de paragraaf bedrijfsvoering een totaaloverzicht gegeven van de verschuivingen per programma.

Overzichten investeringen

Bij elk programma is een overzicht van de investeringen gegeven. Wanneer een project in 2013 is afgerond en in gebruik is genomen zullen de kapitaallasten vanaf 2014 ten laste van het exploitatieresultaat worden gebracht. Wanneer de werkelijke kosten lager uitkomen dan het verstrekte krediet, zal het restantkrediet komen te vervallen en zullen de lagere kapitaallasten worden verwerkt. Per saldo is dit dus een voordeel op de kapitaallasten van het kapitaalgoed.

Van het verschil tussen het verwachte resultaat na bestemming van positief € 221.000 naar een werkelijke positief resultaat na bestemming van € 1.132.000 is het navolgende overzicht opgesteld. Voor een toelichting op de diverse posten wordt verwezen naar de korte toelichting die hierna wordt gegeven of de uitgebreidere toelichting die in de programma's wordt weergegeven.

	Programma	Bedrag in € 1.000
Verwacht resultaat met mutaties na de 2e Bestuursrapportage 2013		221
Koningsbezoek	1	-97
Vervoerskosten onderwijs	4	-46
Project Holtingerveld	5	-92
WSW	6	144
Wet maatschappelijke ondersteuning	7	378
Centrum voor Jeugd en Gezin	7	66
Sociaal cultureel werk	7	85
Rioleringszorg	8	240
Grondexploitaties	9	239
Vergunningontvangsten	9	154
Gronden en landerijen	9	84
Treasury	10	-114
BTW voorgaande jaren	10	328
Toevallige baten en lasten	10	-151
Algemene uitkering	10	256
Saldo kostenplaatsen	10	204
Reserveringen	reserves	-572
Overige verschillen	diversen	-195
Werkelijk resultaat na bestemming		1.132

Een deel van deze verschillen zijn incidenteel en een deel structureel. Voorzover deze structureel zijn en dus doorwerken in de jaren 2014 en verder zullen deze worden meegenomen in de 1^e Bestuursrapportage 2014.

Hierna wordt per programma inzicht gegeven in de belangrijkste oorzaken van genoemde verschillen. Een meer uitvoerige (financiële) toelichting is per programma opgenomen bij de financiële analyse. Wanneer wordt gesproken over positieve of negatieve resultaten wordt hiermee de positieve of negatieve afwijking van het resultaat volgens de rekening 2013 ten opzichte van de raming 2013 met mutaties na de 2^e Bestuursrapportage 2013 bedoeld.

Programma 1: burger en bestuur

Voor het bezoek van de koning en de koningin aan Dwingeloo was geen budget gereserveerd. In de 1^e Bestuursrapportage is aangegeven, dat hierover in de jaarrekening een verantwoording zal plaatsvinden. Totaal zijn de extra lasten hiervoor € 97.000 geweest. Daarnaast zijn er meer uren geschreven op het programma burger en bestuur doordat nu meer rechtstreeks is geschreven.

Programma 2: openbare orde en veiligheid

Door de raad is bij het sluiten van de brandweerpost in Diever een bedrag van € 40.000 beschikbaar gesteld voor het doen van preventiechecks. Dit bedrag was verdeeld over € 10.000 voor 2013 en € 30.000 voor 2014. De uitgaven hebben allemaal in 2013 plaatsgevonden, waardoor een overschrijding is ontstaan. In de 1^e Bestuursrapportage 2014 zal het budget van € 30.000 weer vrijvallen ten gunste van de exploitatie.

Programma 3: beheer openbare ruimte

De post maaien bermen en sloten is overschreden, dit is onder andere te wijten aan het feit dat de verrekening van dorpskracht Vledderveen en Wapserveen in 2014 heeft plaatsgevonden, er een inhaalslag heeft moeten plaatsvinden om de sloten en bermen op voldoende niveau te krijgen en een aantal nota's op de post onderhoud hadden moeten worden geboekt. Ook vallen de storkosten van het slootvuil door de inhaalslag hoger uit dan was voorzien. Daarnaast heeft de storm in november veel schade gemaakt aan de bomen; de kosten voor het opruimen en herstellen waren niet geraamd. Doordat er meer graven zijn gedolven en het onderhoud duurder was dan geraamd, zijn de begrote kosten voor de begraafplaatsen overschreden. Daarentegen zijn ook meer inkomsten voor begraafrechten binnen gekomen dan begroot, door een verhoging van de grafrechten en meer begrafenissen.

Programma 4: onderwijs

In het verleden zijn de budgetten voor de vervoersvoorziening verlaagd, aangezien de regeling was aangescherpt. Er zijn meer aanvragen gedaan die voldoen aan de regeling, waardoor nu een overschrijding hierop is ontstaan.

Programma 5: lokale economie, recreatie en toerisme

De uitgaven voor de Toegangspoort Oerlandschap Holtingerveld zijn hoger geweest dan begroot. Per saldo zal het krediet nog niet worden overschreden. De investering hierin wordt ineens afgeschreven, maar deze lasten worden gedekt uit de bestemmingsreserve eenmalige afschrijving. Per saldo heeft dit geen invloed op het resultaat.

Programma 6: werk en inkomen

Er was rekening gehouden met een hogere stijging van de uitkeringsgerechtigden, dan nu is gebleken. Hierdoor is er een onderschijding op de uitkering WWB. Ook de inkomsten vanuit de Incidenteel Aanvullende Uitkering is daardoor te hoog begroot. De kosten van de IGSD Steenwijkerland-Westerveld zijn wel hoger. Dit komt onder andere door de economische recessie. Ook Reestmond heeft daar last van, maar zij dekken hun tekort nog uit het weerstandsvermogen.

Programma 7: zorg, welzijn, sport en cultuur

De uitgaven voor de vervoers- en woonvoorziening gehandicapten en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zijn lager dan begroot, doordat de effecten van de kanteling nu zichtbaar worden. Bij de Wmo is dit vooral duidelijk te zien bij de kosten voor de hulp in de huishouding. Daarnaast is het budget voor het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) niet volledig benut, door samenwerking in de regio is minder uitgegeven aan deskundigheidsbevordering en communicatie.

Programma 8: milieu

De uitgaven voor het subproduct riolering zijn lager doordat er meer tijd besteed is aan het vormgeven van de samenwerking dan aan de daadwerkelijke uitvoering van werkzaamheden. In het afgelopen jaar is het nieuwe afvalbrengstation gerealiseerd en per 1 januari 2013 is de ROVA gestart met de inzameling van afval. Dit alles heeft geleid tot meer uren dan waarmee in de begroting rekening was gehouden.

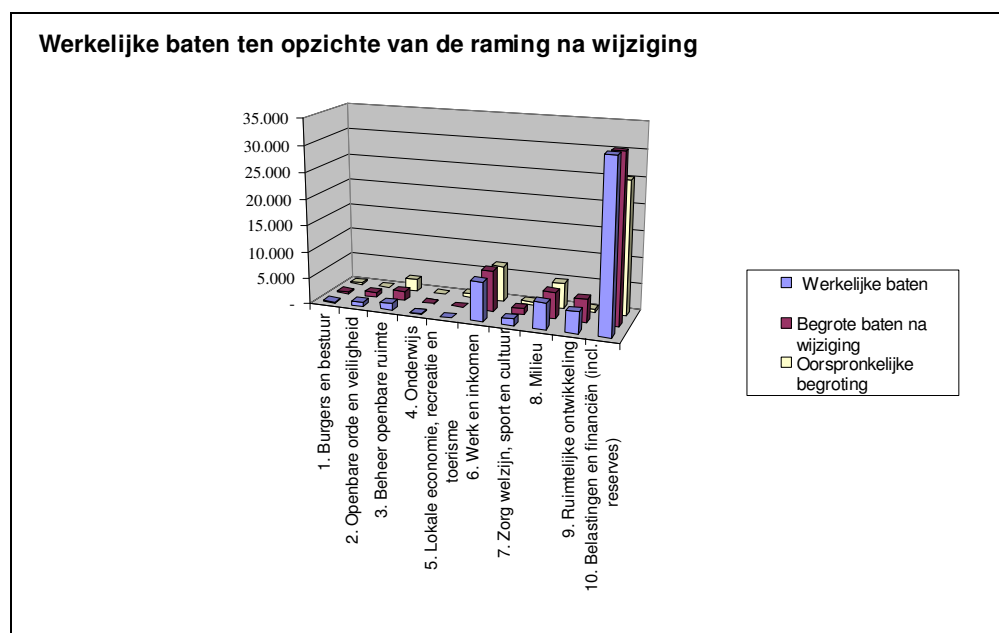
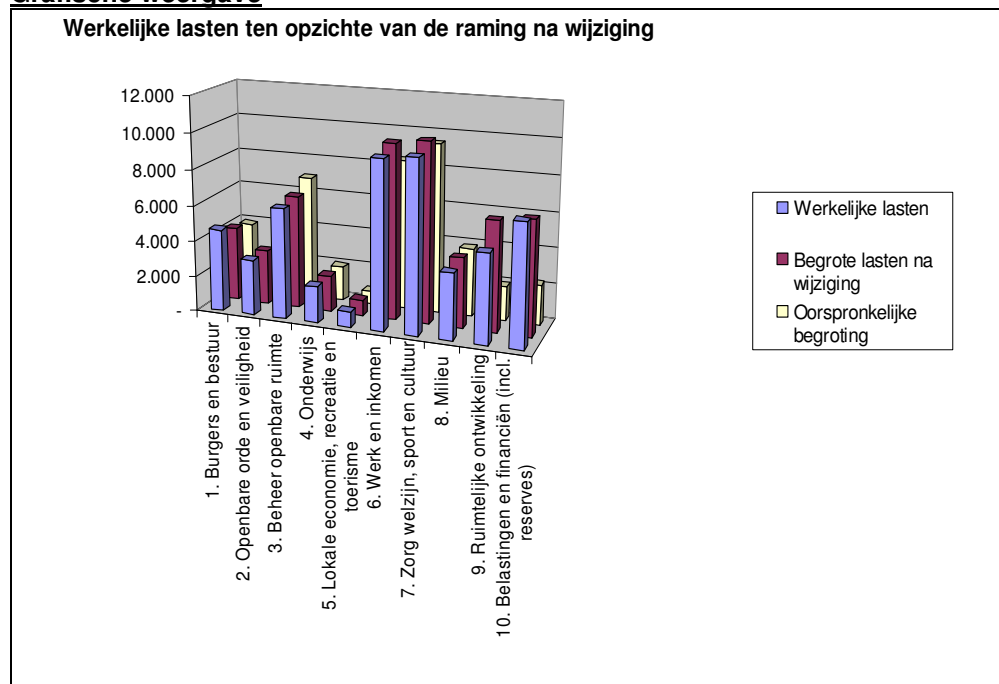
Programma 9: ruimtelijke ontwikkeling

Door een aantal incidentele specifieke grote bouwprojecten zijn meer leges ontvangen dan begroot. Daarnaast was voor de actualisatie van bestemmingsplannen en het bestemmingsplan buitengebied budget opgenomen. De werkzaamheden die hiervoor gedaan moesten worden, vielen naar verhouding mee. De baten en lasten voor de grondexploitatie waren lager dan geraamd; per saldo is hier een onderschijding van € 265.000. Voor een uitgebreidere toelichting hierop, wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Programma 10: belastingen en financiën

Een onderzoek naar de BTW van de voorgaande jaren is in 2013 afgerond. Dit heeft geleid tot een terugontvangst van de Belastingdienst van € 310.000 die niet was geraamd. In 2013 is vanuit de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds een extra bedrag aan nabetalingen en afrekeningen over voorgaande jaren ontvangen. Daarnaast is een negatief resultaat op de post saldo kostenplaatsen. In 2013 is de stichting Speelwerk failliet gegaan. Door de borgstelling van een lening hebben wij deze lening begin 2014 afgelost, de lasten zijn al wel in 2013 genomen.

Grafische weergave

Resultaatbestemming

Het exploitatieresultaat voor bestemming is € 235.000 negatief. Na verwerking van de mutaties uit reserves waarvoor de gemeenteraad al eerder besluiten heeft genomen, resteert een resultaat waarover door de gemeenteraad nog kan worden beschikt van € 1.132.000 positief. Van dit resultaat kan € 265.000 worden aangewezen als positief resultaat van voorgaande jaren op de grondexploitaties en € 326.000 als positief resultaat van voorgaande jaren door terugontvangen teveel betaalde BTW.

Wij stellen u voor het gehele resultaat van € 1.132.000 toe te voegen aan de algemene reserve. Van dit bedrag wordt voorgesteld, het resultaat dat betrekking heeft op 2013 (dus exclusief de positieve resultaten op de grondexploitaties en de BTW) wordt toegevoegd aan de reserve rekeningsaldo. Dit is een bedrag van € 573.000.

Vervolgens stellen wij u voor nog een bedrag van € 49.000 te onttrekken aan de bestemmingsreserve huishoudelijk afval en aan de reserve rekeningresultaat toe te voegen. Dit vanwege de onderdekking op de post reiniging.

Daarnaast wordt verzocht om een budget voor de geslotenverklaring van het Holtingerveld van 2013 beschikbaar te stellen voor 2014 (overheveling).

Resultaat voor bestemming	-234.982
Bij: mutatie reserves uit eerder genomen besluiten (zie voor een specificatie programma 10)	1.367.101
Resultaat waarover door de raad nog beschikt kan worden (beslispunt 1 raadsvoorstel: toe te voegen aan de algemene reserve)	1.132.119
Financiële gevolgen voor het boekjaar 2014:	
Bij: onttrekking bestemmingsreserve huishoudelijk afval	48.655
Af: toevoeging aan de reserve overheveling inzake de geslotenverklaring Holtingerveld	17.850
Af: toevoeging egaliseringsreserve rekeningsaldo	573.086
Per saldo toe te voegen aan de algemene reserve	589.838

Van het hiervoor gegeven overzicht wordt onderstaand puntsgewijs een korte toelichting gegeven.

Onderdekking reiniging/onttrekking bestemmingsreserve huishoudelijk afval

Op een budget van € 1,5 miljoen is € 48.655 meer uitgegeven. Dit kan worden verklaard doordat er meer uren besteed zijn aan het afvalbrengstation en de wijziging van afvalinzamelaar dan waar in de begroting rekening mee was gehouden. Voorgesteld wordt om het bedrag van € 48.655 te onttrekken aan de bestemmingsreserve huishoudelijk afval.

Reserve rekeningsaldo

Bij het vaststellen van de Knoppennotitie 2012 in de vergadering van 10 juli 2012 heeft uw raad besloten dat de positieve resultaten toegevoegd worden aan de reserve rekeningsaldo. Deze reserve rekeningsaldo kan dan weer gebruikt worden ter dekking van de jaren waarin het rekeningsaldo negatief blijkt te zijn. Op deze wijze wordt getracht de meerjarenbegroting sluitend te laten zijn zonder een onttrekking uit de algemene reserve. In de 2^e Bestuursrapportage 2013 was verwacht dat een toevoeging zou worden gedaan van € 234.000. Het werkelijk resultaat is € 1.132.000 positief. Dit is € 898.000 hoger dan verwacht.

Aangezien in het saldo een aantal eenmalige baten zitten die betrekking hebben op voorgaande jaren, wordt voorgesteld om deze niet toe te voegen aan de reserve rekeningsaldo. De eenmalige baten zijn het resultaat uit grondexploitaties (zie voor een verder toelichting de paragraaf grondbeleid) voor een bedrag van € 265.000 en een teruggaaf BTW uit voorgaande jaren (zie voor een toelichting programma 10) voor een bedrag van € 325.000. Hierdoor zal bijna € 590.000 achterblijven in de algemene reserve en niet worden toegevoegd aan de reserve rekeningsaldo.

Hierna volgt een overzicht van het verwachte verloop van de reserve rekeningresultaat.

Verloop reserve rekeningsaldo	Begroting 2014	Raming 2013 met mutaties na de 2 ^e Bestuursrapportage 2013	Verwachte stand na verwerking rekeningresultaat 2013
Stand reserve rekeningsaldo 1-1-2013	0	0	0
Resultaat jaarrekening 2012	473.025	473.025	473.025
Raadsbesluit (5-3-2013) erfpachtovereenkomst Over Entinghe	-13.000	-13.000	-13.000
	460.025	460.025	460.025
Verwacht rekeningsaldo 2013 (voor Begroting 2014 o.b.v. Oplegnotitie 2013)	-1.421	233.837	0
Werkelijk rekeningsaldo 2013			573.086
	458.604	693.862	1.033.111
Reeds gestort in de reserve	1.400.000	1.400.000	1.400.000
Verwacht rekeningsaldo 2014	150.583	-63.584	-63.584
Storting i.v.m. verwacht rekeningresultaat	1.550.583	1.336.416	1.336.416
Raadsbesluit (5-3-2013) erfpachtovereenkomst Over Entinghe	-23.100	-23.100	-23.100
	1.986.087	2.007.178	2.346.427
Reeds onttrokken uit de reserve	-120.000	-120.000	-120.000
Verwacht rekeningsaldo 2015	161.414	-62.205	-62.205
Storting i.v.m. verwacht rekeningresultaat	41.414	-182.205	-182.205
	2.027.501	1.824.973	2.164.222
Reeds onttrokken uit de reserve	-250.000	-250.000	-250.000
Verwacht rekeningsaldo 2016	79.885	-252.222	-252.222
Onttrekking i.v.m. verwacht rekeningresultaat	-170.115	-502.222	-502.222
	1.857.386	1.322.751	1.662.000
Reeds onttrokken uit de reserve	-625.000	-625.000	-625.000
Verwacht rekeningsaldo 2017	177.939	-275.319	-275.319
Onttrekking i.v.m. verwacht rekeningresultaat	-447.061	-900.319	-900.319
Verwachte stand reserve rekeningsaldo per ultimo 2017	1.410.325	422.432	761.681

Door de hogere toevoeging dan waar rekening mee is gehouden in de 2^e Bestuursrapportage 2013, komt de uiteindelijke stand in 2017 uit op € 762.000 positief. Het doel van de reserve rekeningsaldo is, de positieve en negatieve resultaten in de jaren vereffenen. Wel zal een structureel tekort op termijn niet meer gedekt kunnen worden uit deze reserve. Het college is zich hiervan bewust en zal hiervoor maatregelen voorstellen om ervoor te zorgen dat de reserve rekeningsaldo niet negatief wordt en op termijn het exploitatieresultaat weer positief wordt.

Wij stellen uw raad voor om het bedrag van € 573.086 toe te voegen aan de reserve rekeningsaldo.

Overheveling

Zoals in programma 2 aangegeven, is niet het volledige budget voor de geslotenverklaring van het Holtingerveld benut. Aangezien de werkzaamheden nog niet volledig zijn uitgevoerd, wordt verzocht om het restantbudget van € 17.850 over te hevelen naar 2014. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de analyse in programma 2.

Daarnaast stellen wij uw raad voor om twee kredieten opnieuw beschikbaar te stellen voor 2014. Het betreft onderstaande kredieten:

Programma 10:

- Aansluiten backoffice applicaties bij DDS voor € 11.263

Via ons datadistributiesysteem (DDS) worden backoffice-applicaties aangesloten op basisregistraties. Gegevens worden zo eenmalig vastgelegd in basisregistraties en meervoudig gebruikt in de verschillende backofficesystemen. Bijna alle applicaties zijn inmiddels op deze manier aangesloten op het GBA (personen) en BAG (adressen en gebouwen), met uitzondering van het personeelsinformatiesysteem. De koppeling met het personeelsinformatiesysteem was gepland voor 2013, maar hebben we uitgesteld, in afwachting van de samenwerking met Meppel. Nu blijkt dat zij hetzelfde systeem gebruiken en ook blijven gebruiken, pakken we dit in 2014 alsnog op. De NHR (Handelsregister) stond niet specifiek gepland voor 2013. De aansluiting moet gereed zijn op 1 juli 2014. De voorbereidende werkzaamheden hebben in 2013 plaatsgevonden. De uiteindelijke koppeling via het datadistributiesysteem (en daarmee inzet van het krediet) vindt begin 2014 plaats.

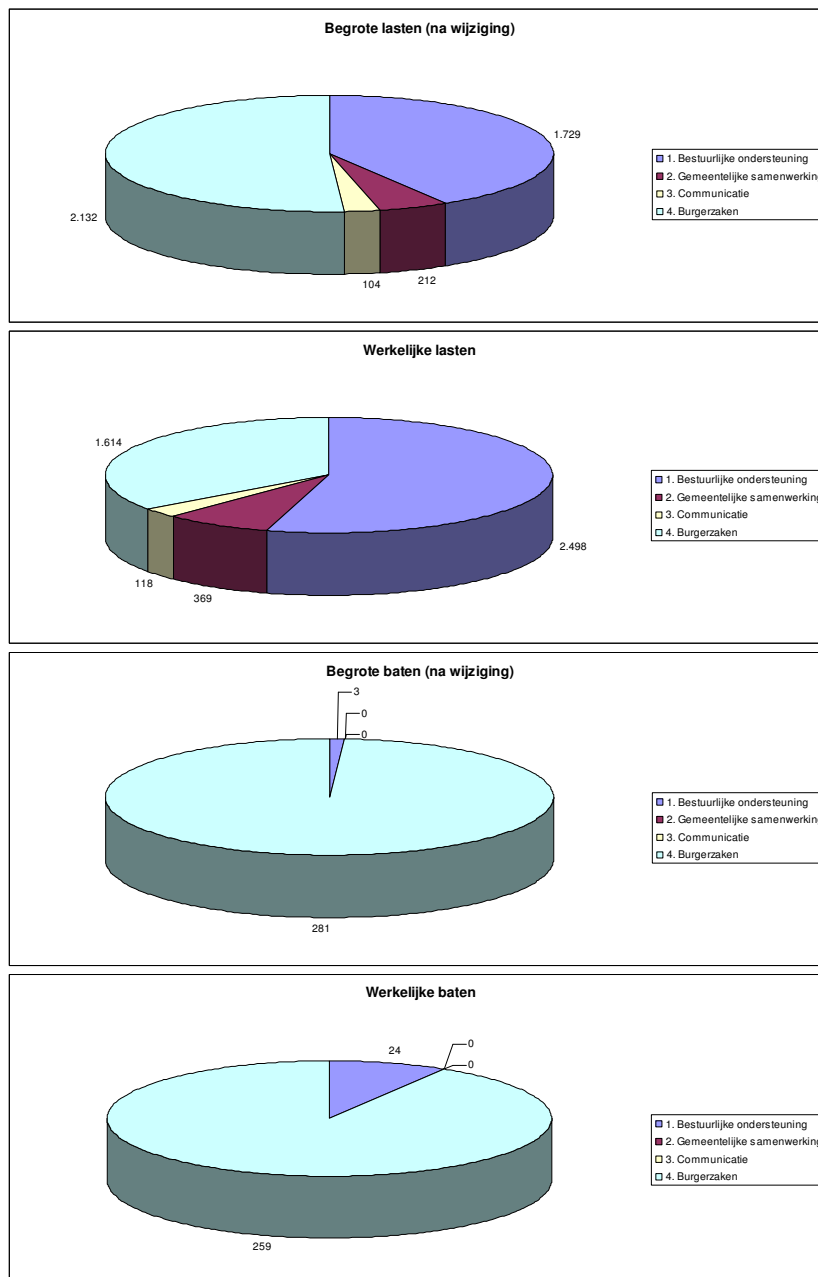
- Vervanging Business Intelligence Tool voor € 12.283

Voor de aanschaf van een Business Intelligence Tool is voor 2013 een krediet beschikbaar gesteld. Business intelligence is gericht op het verzamelen en analyseren van informatie teneinde beslissingsondersteunende informatie (intelligence) te verkrijgen. De implementatie wordt begin 2014 afgerond, waardoor een deel van het krediet moet worden overgeheveld.

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Productonderdelen

Aantal productonderdelen: vier, te weten bestuurlijke ondersteuning, gemeentelijke samenwerking, communicatie en burgerzaken. Bovendien bevat dit programma het project Westerveld heeft Antwoord.

Algemene visie (wat willen we bereiken?)

De gemeente levert constructieve dienstverlening op een hoog kwaliteitsniveau. Van inwoners en organisaties wordt een actieve houding verwacht, vanuit hun eigen verantwoordelijkheid. De gemeente wil zich gezamenlijk met inwoners en organisaties inzetten voor behoud en versterken van de vitaliteit van Westerveld. Dit kan alleen met behulp van de kracht die in de dorpen aanwezig is. De gemeente wil samen met inwoners deze dorpskracht stimuleren en verder ontwikkelen. Dit vergt een

open communicatie tussen gemeente, inwoners en organisaties. Uiteindelijk gaan we, indien nodig, moeilijke beslissingen niet uit de weg. De gemeente wil verder meer initiatief nemen tot samenwerking met andere overheden, zo mogelijk met de partners waar nu ook al mee samengewerkt wordt.

Vastgesteld beleid (relevante kaders)

Lokaal

- Verordening fractieondersteuning en ambtelijke bijstand
- Verordening rechtpositie wethouders, raads- en commissieleden
- Verordening rekenkamercommissie Westerveld
- Beleidsregels Zorg, welzijn, sport en cultuur (Dorpsplannen)
- Communicatiebeleidsplan 2009-2014: de visie op de communicatie met de burger.
- Informatiebeleidsplan 2010-2015
- Westervelds dienstverleningsconcept

A. Doel en resultaten in het komend jaar / de komende periode:

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 1.1 Vertegenwoordiging, samenwerken en kennis delen. Wat gaan we daarvoor doen: Stimuleren initiatieven die betrekking hebben op onderzoek en vormgeving sociale samenhang en leefbaarheid (dorpskracht), zie ook programma 3 en 7	Met de dorpsgemeenschappen is een evaluatie gehouden waarin geconcludeerd is, dat het dorpskrachtbeleid wordt onderschreven. De beleidsregel dorpskracht is bewust regelarm ingevoerd en dat blijkt te werken en te worden gewaardeerd. De pilot is met een jaar (1 oktober 2013 - 1 oktober 2014) verlengd.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 1.2 Het verbeteren en blijvend garanderen van hoogwaardige en efficiënte dienstverlening aan onze burgers, bedrijven en instellingen Wat gaan we daarvoor doen: Uitbreiden van het huidige aanbod van digitale producten en opname van bijbehorende processen in het zaaksysteem volgens plan van aanpak. Uitvoering geven aan de verschillende deelprojecten volgens plan van aanpak Klanttevredenheidsonderzoek	Het aanbod is in 2013 uitgebreid met negen digitale producten, waaronder evenementenvergunning en –melding, ontheffing Drank- en Horecawet en gevonden en verloren voorwerpen. Daarnaast worden alle aanvragen Wmo-individuele voorzieningen zaaksgewijs afgehandeld. Zie voortgangsrapportage projecten. Begin 2013 hebben we de resultaten ontvangen van het onderzoek MKBeterMeter Extra. In dat onderzoek hebben we ondernemers uit onze gemeente om hun mening gevraagd over de dienstverlening die wij specifieke voor hen hebben ingericht. Het MKBeterMeter Extra onderzoek is onderdeel van het landelijke onderzoek 'MKB-vriendelijkste gemeente van Nederland' waarvan we de resultaten in oktober hebben ontvangen. Op de ranglijst van Drenthe zijn we gestegen van de twaalfde naar de zevende plaats

	Het voor 2013 geplande onderzoek naar de tevredenheid van onze inwoners over de algemene dienstverlening is uitgesteld, omdat dit jaar de landelijke benchmark <i>Waarstaatjegemeente</i> wordt doorontwikkeld.
Kengetallen - indicatoren	

benchmark <i>Waarstaatjegemeente</i> (WSJG) score 2011		
	Westerveld	Nederland
Dienstverlening publieksbalie	7,8	7,8
Burger als Kiezer	6,0	5,9
Burger als Klant	7,7	7,6
Burger als Onderdaan	6,1	6,3
Burger als Partner	5,6	5,7
Burger als Wijkbewoner	6,9	7,0

MKB-vriendelijkste gemeente Nederland 2012/2013		
Pijlers	Score 2013	Score 2011
Tevredenheid ondernemers; over regelgeving, lokale belastingen, openbare voorzieningen en ondernemersvriendelijkheid	6,6 (schaal van 1-10)	5,9
Imago	0,05 % (max. score 0,62)	0,12 % (max. score 0,64)
Gemeentelijke communicatie en beleid; diverse aspecten	2,0 (max. score 4,0)	1,5
Prijs/kwaliteitsverhouding; diverse aspecten	6,0 (schaal van 1-10)	5,5

Koningsbezoek

Zoals bij de 1e bestuursrapportage 2013 is toegezegd, willen we bij de jaarrekening graag een verantwoording presenteren van de gemaakte kosten voor het Koningsbezoek op 28 mei 2013. We kunnen terugkijken op een prachtige dag waarbij zeer veel inwoners van Westerveld betrokken waren. Doordat we ervoor hebben gekozen deze dag tot een feestdag voor iedereen te maken, om zo ook Dwingeloo en 'het nationale park van Drenthe' te promoten heeft Westerveld ook landelijk aandacht gekregen via de media. We hebben daarmee een goede impuls aan de economie en het toerisme binnen onze gemeente kunnen geven.

De oorspronkelijke raming bedroeg € 110.000, deze is later opgehoogd naar € 135.000. Wij kunnen u nu mededelen dat we ruim binnen dit budget zijn gebleven. Ondanks het uitgangspunt dat de kosten voor het bezoek voor onze gemeente waren, hebben wij € 22.000 van de kosten ad € 119.000 in rekening kunnen brengen bij de andere deelnemende Drentse gemeenten en hebben wij op onderdelen een bijdrage ontvangen van de provincie. Per saldo zijn de totale kosten daardoor € 97.000. Deze kosten zijn te verdelen naar de volgende onderdelen:

- 'De Droom van Drenthe en van Westerveld' € 20.000
- Openbare veiligheid, verkeer en logistiek € 30.000
- Evenementen € 31.000
- Communicatie € 16.000

B. Voortgangsrapportage projecten

Project:	Westerveld heeft Antwoord [®] 2
Portefeuillehouder:	K.H. Smidt

Korte beschrijving inhoud project:

Landelijk zijn er bij de overheid ontwikkelingen in publieke dienstverlening die van alle gemeenten een andere manier van werken vragen. Onder de naam *Antwoord[®]* wordt van gemeenten gevraagd een

klantcontactcentrum (KCC) op te zetten dat op termijn dé ingang wordt voor de gehele overheid. Het project 'Westerveld heeft *Antwoord*²' werkt dit landelijke concept voor onze gemeente verder uit. Uiterlijk in 2015 is op basis van de behoefte en logica van de burger sprake van een sterk gedigitaliseerde en burgergerichte publieke dienstverlening waarbij 80% van de eerste contacten met de burger direct wordt afgehandeld door de gemeente.

Relevante kaders:

a. Het concept *Antwoord*©

Het concept waarmee de overheid haar dienstverlening verbetert heet *Antwoord*©. *Antwoord*© levert kennis, bouwstenen, systemen en ondersteuning waarmee overheden hun dienstverlening kunnen verbeteren. Doel is om sneller en begrijpelijker te reageren en daarbij uiteraard het juiste antwoord te geven via verschillende kanalen. Bovendien moet informatie makkelijk vindbaar zijn.

b. Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en e-overheid (NUP)

De inzet van het Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en e-overheid (NUP) is: verbetering van de dienstverlening aan burgers en bedrijven, met minder regels en lagere administratieve lasten. Dat betekent een snelle, efficiënte en klantgerichte overheid. Hiervoor zijn goede (elektronische) instrumenten nodig. De overheden hebben gezamenlijk vastgesteld welke bouwstenen essentieel zijn voor het verbeteren van de dienstverlening en ze vormen gezamenlijk de basisinfrastructuur voor de e-overheid. De komende jaren staan in het teken van het gebruik van deze basisinfrastructuur. De overheidsbrede implementatie-agenda dienstverlening e-overheid (i-NUP) beschrijft de ambities voor de komende jaren.

c. Westervelds Dienstverleningsconcept

In dit dienstverleningsconcept zijn de speerpunten benoemd die de gemeente Westerveld belangrijk acht voor een goede levering van producten en diensten aan onze burgers, bedrijven en instellingen.

d. Samenwerkingsverband GovUnited

Het verbeteren van de digitale dienstverlening is een belangrijk onderdeel van het project. Onze gemeente is eind 2007 lid geworden van GovUnited, een platform waar door en voor gemeenten gezamenlijk aan standaarden wordt gewerkt die de invoering van digitale dienstverlening zowel voor onze burgers als ook voor onze organisatie vorm geeft.

Op basis van eisen en wensen van de deelnemende gemeenten zijn er inmiddels ondersteunende ict-systemen ontwikkeld, waarmee de gemeente Westerveld in het voorjaar van 2010 live is gegaan. Hiermee is een belangrijke basis gelegd voor realisatie van onze dienstverleningsdoelstellingen.

Stand van zaken

Het project Westerveld heeft *Antwoord*©2, bestaat uit 21 deelprojecten die in de periode 2010-2015 worden uitgevoerd conform het projectplan dat op 26 januari 2010 is vastgesteld. Er lopen op dit moment tien deelprojecten, acht zijn afgerond, drie deelprojecten staan in de wacht (in afwachting van landelijke en technische ontwikkelingen).

De belangrijkste resultaten voor 2013:

- de invoering van een digitale handtekening voor de werkprocessen in het zaakstelsel;
- er zijn negen nieuwe e-diensten in gebruik genomen;
- de aanvragen Wmo-individuele voorzieningen worden zaaksgewijs afgehandeld, waarbij de medewerkers KCC een grotere rol hebben gekregen bij het eerste klantcontact;
- door deze geleidelijke taakverbreding kunnen medewerkers KCC steeds meer vraagafhandeling overnemen van andere collega's in de organisatie;
- we hebben een business intelligence tool aangeschaft waarmee we sturings- en beheersingsinformatie kunnen genereren en presenteren;
- het informatiebeveiligingsbeleid is vastgesteld. De veiligheidsrichtlijnen, zoals opgenomen in de Baseline Informatiebeveiliging voor Nederlandse Gemeenten, zijn hierin meegenomen;
- we hebben intern de gegevens op orde gebracht, zodat we klaar zijn voor aansluiting op het handelsregister (een nieuwe basisregistratie);
- we hebben een geografisch informatiesysteem ingericht, waardoor we nu beschikken over geïntegreerde geo-informatie;
- we hebben nieuwe software voor Woz/belastingen aangeschaft waarmee we de aansluiting op de landelijke voorziening Woz in 2014 kunnen realiseren.

Knelpunten/risico

Knelpunt is de beschikbaarheid van voldoende personele capaciteit voor het uitvoeren van de deelprojecten. Het project raakt de hele organisatie en vraagt veel van medewerkers. Bij verschillende deelprojecten wordt vaak een beroep op dezelfde medewerkers gedaan.

Planning

Voor een aantal deelprojecten is de planning voor 2013 niet gehaald, omdat de doorlooptijd langer is dan was voorzien. Deze deelprojecten zijn wel conform planning gestart in 2013 en worden nu in de eerste helft van 2014 afgerond. Het betreft de inrichting van een nieuw bestuurlijk informatiesysteem en informatiebeveiliging. Deze vertragingen hebben verder geen consequenties voor de andere deelprojecten.

Financiën

Voor een aantal deelprojecten is het budget niet volledig benut. Dit geldt voor bovenstaande deelprojecten die nog doorlopen in 2014 en voor het deelproject Geografisch Informatiesysteem. Deze is wel afgerond in 2013, maar de financiële afronding vindt pas in 2014 plaats.

Informatie/communicatie

Het MT⁺ wordt regelmatig geïnformeerd over de voortgang. Hierbij wordt extra aandacht besteed aan het zaakgericht werken binnen de organisatie.

Investeringsen

Overzicht investeringen t.b.v. programma 1	Oorspr. krediet	Restant beschikbaar krediet	Uitgegeven in 2013	Restant/ tekort	Toelichting
Nieuwbouw gemeentehuis Diever (2003)	9.952.700	85.708	7.246	78.462	Afgerond
Aanschaf 1e elektrische dienstauto + oplaadpunt (2013)	25.000	25.000	24.335	665	Aangeschaft
Aanschaf 2e elektrische dienstauto (2013)	24.000	24.000	22.565	1.435	Aangeschaft
Aanschaf 1e benzine dienstauto (2013)	11.000	11.000	9.879	1.121	Aangeschaft
Aanschaf 2e benzine dienstauto (2013)	11.000	11.000	9.869	1.131	Aangeschaft
Aanschaf 3e benzine dienstauto (2013)	11.000	11.000	9.869	1.131	Aangeschaft

Financieel

Product	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
01.01 - Bestuurlijke ondersteuning			
Lasten	1.573	1.729	2.498
Baten	0	3	24
Saldo	1.573	1.726	2.474
01.02 - Gemeentelijke samenwerking			
Lasten	122	212	369
Baten	0	0	0
Saldo	122	212	369
01.03 - Communicatie			
Lasten	109	104	118
Baten	0	0	0
Saldo	109	104	118
01.04 - Burgerzaken			
Lasten	2.063	2.132	1.614
Baten	281	281	259
Saldo	1.782	1.851	1.355
Totaal Burger en bestuur			
Saldo programma 1	3.586	3.893	4.316

Financiële analyse

- Saldo raming na wijziging	3.893
- Saldo realisatie	4.315
	<u>-422</u>

1. Juridische kosten	-21	
2. Koningsbezoek	-97	
Urenregistratie	-644	
Overig	14	
<i>Totaal subproduct 01.01 Bestuurlijke ondersteuning</i>		-748
3. Urenregistratie/samenwerking	-160	
Overig	3	
<i>Totaal subproduct 01.02 Gemeentelijke samenwerking</i>		-157
Urenregistratie	-14	
<i>Totaal subproduct 01.03 Communicatie</i>		-14
4. Westerveld heeft Antwoord	70	
5. Leges	-6	
Urenregistratie	424	
Overig	8	
<i>Totaal subproduct 01.04 Burgerzaken</i>		496
Totaal verschil programma 1		-423

Toelichting

1. Juridische kosten

De gemeenteraad werd in 2013 geconfronteerd met een aanhoudende stroom van WOB-verzoeken. Voor het zorgvuldig afhandelen van deze verzoeken is juridische bijstand ingeschakeld. De kosten die gemoeid zijn met de juridische bijstand hangen samen met het aantal verzoeken dat de gemeenteraad ontvangt en de inhoud daarvan. Dit is op voorhand niet te voorspellen en het is daarom niet mogelijk geweest om de kosten goed te ramen. In 2013 heeft het aantal verzoeken geleid tot meer juridische bijstand dan was geraamd, waardoor een overschrijding van ongeveer € 21.000 is ontstaan.

2. Koningsbezoek

Doordat het Koningsbezoek aan Dwingeloo pas kort van tevoren aangekondigd is, was er geen budget gereserveerd. In overleg met het college en de raad is besloten de kosten bij de jaarrekening in kaart te brengen en deze ten laste te brengen van het algemeen resultaat. Een uitsplitsing van de gemaakt kosten is gegeven bij de verantwoording van het Koningsbezoek.

3. Urenregistratie/samenwerking

Naast de zuiverdere toeschrijving (zie toelichting urenregistratie) zijn er ook meer uren besteed in het kader van de diverse samenwerkingen. Wanneer wordt gekeken naar het uurtarief van afgerond € 100, betreft dit ongeveer 1 fte aan uren die hieraan besteed is.

4. Westerveld heeft Antwoord

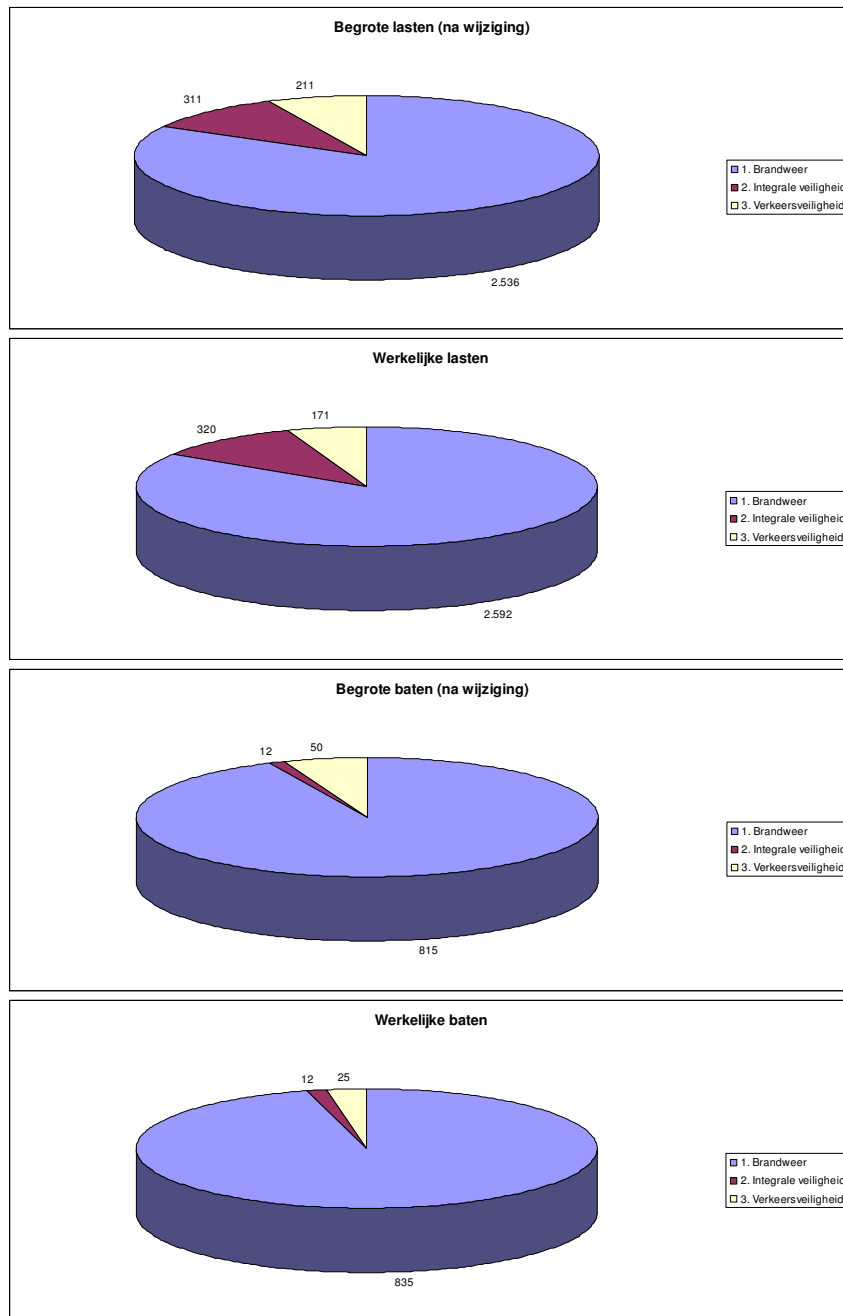
Voor twee deelprojecten was budget gereserveerd. Onze verwachting was dat de projecten in 2013 afgerond zouden worden, maar dit wordt uiteindelijk pas gerealiseerd in 2014. Het was niet mogelijk om de budgetten over te hevelen, waardoor deze in 2013 vrijvallen ten gunste van het algemene resultaat. In 2014 zullen we bij de 1e bestuursrapportage verzoeken indienen om het geld wat is vrijgevallen in 2013 beschikbaar te stellen voor de definitieve afronding van deze projecten.

5. Leges

Door een terugloop in het aantal aanvragen, veroorzaakt door de veranderde wetgeving en de koppeling van geautomatiseerde bestanden, is een terugval te zien in de ontvangen leges (€ 18.000). Deze terugval wordt enigszins gecompenseerd door de lagere rijksbijdrage (€ 12.000) die we hebben moeten voldoen. Per saldo bedraagt het tekort € 6.000.

Urenregistratie

Zie voor een toelichting op de afwijkingen in de uren de algemene toelichting die is opgenomen in de inleiding. De afwijkingen in de uren worden met name veroorzaakt door het rechtstreeks schrijven van uren op bestuurlijke ondersteuning. Deze uren waren begroot op de kostenplaats binnendienst. Daarnaast door de extra uren die geschreven zijn voor het Koningsbezoek en de gemeentelijke samenwerking. Onder burgerzaken valt het project Westerveld heeft Antwoord en hier wordt juist de afwijking veroorzaakt doordat men niet rechtstreeks op het project schrijft waar ze begroot zijn.

Productonderdelen

Aantal productonderdelen: drie, te weten brandweer, integrale veiligheid, verkeersveiligheid.

Algemene visie (wat willen we bereiken?)

Prioriteit is het waarborgen van sociale veiligheid en verkeersveiligheid in de gemeente. De regionaal geldende veiligheidsnormen zijn uitgangspunt. Er wordt ingezet op verdere verbreding en verdieping van de samenwerking met gemeenten in de regio en de veiligheidspartners.

Vastgesteld beleid (relevante kaders)**Lokaal**

- Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP), gebaseerd op landelijk Startprogramma Duurzaam Veilig Verkeer

Overig

- Wet Veiligheidsregio. In afwijking op deze wet heeft Drenthe gekozen voor een opkomsttijd van 15 minuten in plaats van 18 minuten
- Projectplan doorontwikkeling naar een bedrijfsvoering brandweer ZuidWest Drenthe
- Drents Veiligheidsplan
- Regionaal crisisplan
- Uitvoeringsprogramma Permanente Verkeer Educatie (PVE), onderdeel van het Provinciaal Uitvoering Programma (PUP)

A. Doel en resultaten in het komend jaar / de komende periode:

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 2.1 Overgang brandweer ZW-Drenthe naar HVD <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> Meewerken aan besluitvorming en sturen op kostenreductie	In 2013 is de laatste hand gelegd aan de voorbereidingen naar de regionalisering van de brandweer per 1 januari 2014. De ontwerpbegroting Veiligheidsregio Drenthe (VRD) is in november 2013 door het AB VRD vastgesteld

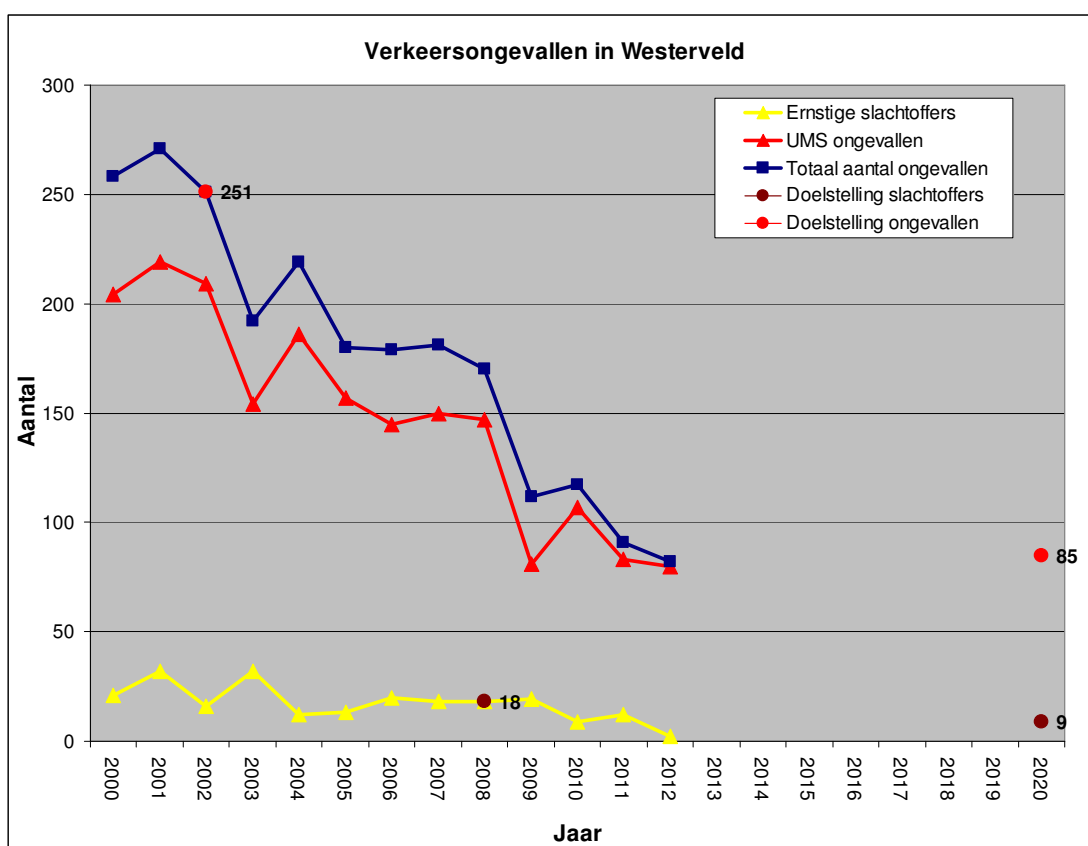
Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 2.2 Zorgdragen voor goede huisvesting van de basisbrandweerzorg. <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> In stand houden huidige vier brandweerposten	Het college van B&W heeft als gevolg van een taakstelling in oktober 2013 besloten, brandweerpost Diever per 1 januari 2014 te sluiten; daardoor bedraagt het aantal brandweerposten in Westerveld drie. Het Algemeen Bestuur VRD heeft in november 2013 de ontwerpbegroting VRD vastgesteld. Een besluit dat hieruit voortvloeit, is het verlagen van de gemeentelijke bijdrage van Westerveld met € 146.267 voor 2014 oplopend tot maximaal € 176.000 in 2018. Als resultaat van de sluiting post Diever en de verwerking van de ontwerpbegroting VRD is de opgelegde taakstelling van € 250.000 gerealiseerd.
Kengetallen - indicatoren	
Aantal posten in relatie tot het oppervlak Drenthe: 36 posten = 1 post/73,3 km² Westerveld: 4 posten = 1 post/69,7 km²	

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 2.3 Verbeteren van de verkeersveiligheid met als gevolg de reductie van 50% ernstige verkeersslachtoffers en verkeersongevallen in 2020 t.o.v. 2008 Wat gaan we daarvoor doen: Uitvoering projecten gedragsbeïnvloeding, dit bestaat onder andere uit: - Drents Verkeersveiligheids-label (DVL) - Verkeerscursus 55+ - BROEM rijvaardigheidskursus - Trials	Het doel is <i>op papier</i> behaald. Echter door steeds slechtere ongevallenregistratie is het bijna onmogelijk geworden, aan de geregistreerde ongevallencijfers conclusies te verbinden en hier vervolgens beleid op te bouwen. - de e-bike dag van 26 september in Darp was een groot succes met het maximale aantal van 35 deelnemers. - de seniorenbeurs 'Blijf Veilig mobiel' was op 6 december in het gemeentehuis en was een groot succes met circa 250 bezoekers. - Er zijn diverse projecten en cursussen in het kader van Permanente Verkeerseducatie (PVE) (zie website http://veiligbereikbaarthe.nl/leren) in samenwerking met partners als VVN uitgevoerd zoals de jaarlijkse verkeerscursus 55+ - 'Actieplan fietsveiligheid' wordt in 2014 gerealiseerd vanwege andere prioriteiten in 2013. Dit wordt zo veel mogelijk gefinancierd vanuit het 'GVVP budget'. Infrastructuur: - Het Lesturgeonplein Vledder is in het najaar succesvol en naar volle tevredenheid van de bewoners gereconstrueerd als 30 km/uur weg. - De Bosweg/Wateren is heringericht tot 60 km/uur weg met nieuwe klinkerverharding en enkele infrastructurele maatregelen. - Wilhelminalaan wordt in 2014 gereconstrueerd. In 2013 kon geen overeenstemming bereikt worden over wie de onderhoudskosten van de weg zou dragen. De weg zal na reconstructie namelijk overgedragen worden aan de gemeente. - Ontsluiting CBS De Bron wordt in 2014 gerealiseerd. Er kon niet eerder overeenstemming bereikt worden over de juiste oplossing en de aankoop van de benodigde grond. - Reconstructie Schoolweg Nijensleek is doorgeschoven naar 2014 vanwege onder andere reconstructie Lesturgeonplein Vledder en werkzaamheden Koninklijk bezoek. Algemeen: Diverse verkeersprojecten en -werkzaamheden zijn in 2013 uitgesteld vanwege de werkzaamheden voor het Koninklijk bezoek in mei 2013.

Kengetallen - indicatoren	
Reductie van 50% ernstige verkeersslachtoffers (doden en ziekenhuisgewonden) en verkeersongevallen in 2020 t.o.v. 2008. Dit betekent concreet: - maximaal 9 ernstige verkeersslachtoffers in 2020 - maximaal 85 verkeer-ongevallen in 2020	Ongevallencijfers van 2013 worden medio 2014 bekend

Geregistreerde verkeersongevallen respectievelijk ernstige slachtoffers op alle gemeentelijke, provinciale en rijkswegen in Westerveld.

Jaar	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ongevallen	251	192	219	180	179	181	170	112	117	91	82
Ernst. sl.offers	16	32	12	13	20	18	18	19	9	12	2

UMS = uitsluitend materiële schade

- Aantal gecertificeerde DVL-scholen (in 2013: 4 van de 14 scholen gecertificeerd, 1 school krijgt binnenkort het label en 2 scholen zitten in het traject naar het label toe). Doel 2016: 14 scholen gecertificeerd.
- Percentage wegen dat ingericht is conform Essentiële Herkenbaarheidkenmerken (EHK). Streven Doel: 2015 alle wegen conform EHK. Momenteel is circa 70% conform.
- Aantal klachten/tips over verkeersonveilige situaties. (nog geen aanlevering ontvangen)

Investeringsen

Overzicht investeringen t.b.v. programma 2	Oorspr. krediet	Restant beschikbaar krediet	Uitgegeven in 2013	Restant/ tekort	Toelichting
Brandweerkazerne Dwingeloo (2007)	240.000	149.480	0	149.480	Afgerond*
Verplaatsen sirenemast Dwingeloo	22.500	22.500	22.490	10	Afgerond
Uitvoering GVVP 2012-2016	102.640	102.640	92.498	10.142	Doorlopend project tot en met 2016

* Door het vestigen van het zakelijk recht mag de BTW van de brandweerkazerne in Dwingeloo volledig worden gecompenseerd. De verhoging van het krediet uit de tweede bestuursrapportage 2013 met € 149.180 komt hiermee te vervallen.

Financieel

Product	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
---------	-------------------------------	-----------------------------	-----------------

02.01 - Brandweer			
Lasten	1.720	2.536	2.592
Baten	14	815	835
Saldo	1.706	1.721	1.757

02.02 - Integrale veiligheid			
Lasten	328	311	320
Baten	3	12	12
Saldo	325	299	308

02.03 - Verkeersveiligheid			
Lasten	199	211	171
Baten	20	50	25
Saldo	179	161	146

Totaal Openbare orde en veiligheid

Saldo programma 2	2.210	2.181	2.211
--------------------------	--------------	--------------	--------------

Financiële analyse

- Saldo raming na wijziging
- Saldo realisatie

2.181
2.211
<u>-31</u>

Toelichting

1. Brandweer	-31	
2. Energielasten en doorbelasting	0	
Urenregistratie	-12	
Overig	7	
<i>Totaal subproduct 02.01 Brandweer</i>		-36
Urenregistratie	-18	
Overig	9	
<i>Totaal subproduct 02-02 Integrale veiligheid</i>		-9
3. Onderhoud	18	
4. Subsidies en bijdragen	0	
Overig	-3	
<i>Totaal subproduct 02.03 Vekeersveiligheid</i>		15
Totaal verschil programma 2		-30

1. Brandweer

Het totaalbedrag van € 40.000 (respectievelijk € 10.000 voor 2013 en € 30.000 voor 2014) dat als gevolg van het sluiten van brandweerpost Diever door de raad beschikbaar is gesteld voor het houden van extra preventiechecks, is in 2013 uitgegeven. Het bedrag wat voor 2014 begroot was, zullen we bij de 1e bestuursrapportage 2014 vrij laten vallen ten gunste van het resultaat. Hierdoor ontstaat per saldo geen negatief resultaat.

2. Energielasten en doorbelasting

Doordat 2013 een overgangsjaar was voor de brandweer, zijn veel kosten nog door de gemeente betaald en doorbelast aan de VRD. Hierdoor zijn de baten en lasten hoger dan begroot, maar per saldo heeft dat geen invloed op het resultaat.

3. Onderhoud

Het budget dat beschikbaar was voor de geslotenverklaring van het Holtingerveld is niet volledig in 2013 benut. Doordat dit niet voorzien was, is het budget ook niet in 2013 overgeheveld. Daarom stellen wij voor, het restantbedrag van € 17.850 in de resultaatbestemming beschikbaar te stellen voor 2014, zodat we € 10.000 kunnen overmaken naar de Stichting Nationaal Groenfonds ten behoeve van het Holtingerveld en een bedrag van € 7.850 beschikbaar blijft voor aanvullende maatregelen voor de geslotenverklaring voor gemotoriseerd verkeer van het Holtingerveld.

4. Subsidies en bijdragen

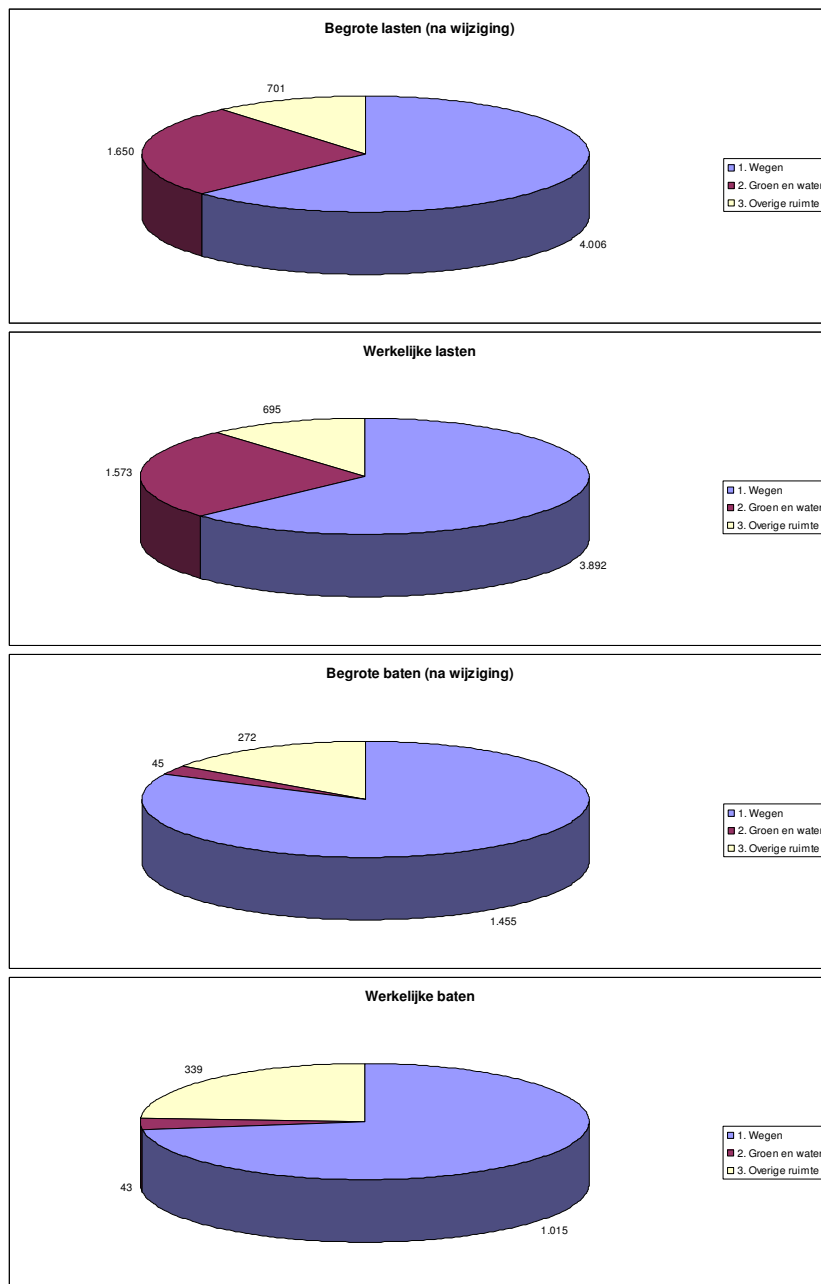
Het betreft een bijdrage voor Permanente Verkeerseducatie (PVE). Gemeente Westerveld betaalt jaarlijks € 19.131 en de provincie Drenthe verdubbelt dit bedrag (tot totaal 2 euro per inwoner). Omdat we met de permanente verkeerseducatie werken in regio's, beheert een partij per regio de 'pot'. In dit geval (regio Zuidwest) is dat Hogeveen. Wij maken onze bijdrage over aan Hogeveen en in het verleden maakte de provincie haar bijdrage eerst over aan ons waarna wij ook dat weer overmaakten aan Hogeveen. Enige tijd geleden is besloten die tussenstap te schrappen waardoor de bijdrage van de provincie rechtstreeks naar Hogeveen werd overgemaakt.

Hierdoor is de geraamde inkomst niet ontvangen, maar is deze ook niet overgemaakt aan de gemeente Hogeveen waardoor de geraamde uitgaven ook niet zijn gedaan.

Daarnaast is een geraamde 'inkomst' niet binnengekomen van één van de terreinbeheerders (€ 6.000) voor de bebording Holtingerveld, maar waren de uitgaven daarentegen ook lager dan geraamd. Per saldo zijn de inkomsten en uitgaven vanwege subsidies en bijdragen € 0.

Urenregistratie

Zie voor een algemene verklaring van de afwijkingen in de uren de inleiding van deze jaarrekening.

Productonderdelen

Aantal productonderdelen: 3, te weten wegen, groen en water, overige ruimte.

Algemene visie (wat willen we bereiken?)

Onderhoud aan wegen en andere onderdelen van de openbare ruimte is tot een financieel verantwoord niveau terug gebracht, waarbij de prioriteit ligt op veiligheid en duurzaamheid. Het kwaliteitsniveau is gedifferentieerd, waarbij zoveel mogelijk een integrale aanpak van deelgebieden wordt nagestreefd. We communiceren hierover helder met inwoners en bedrijven. Daarbij vragen wij van deze inwoners en bedrijven, waar mogelijk, een eigen actieve bijdrage.

Vastgesteld beleid (relevante kaders)

Lokaal

- Kwaliteitsplan Openbare Ruimte (KOR)
- Licht- & Duisternisplan
- Notitie inzet Dorpskracht 'Meer voor minder'
- Beleidsplan Flora & Fauna
- Capaciteitsberekening begraafplaatsen
- Landschapsonwikkelingsplan (LOP)

A. Doel en resultaten in het komend jaar / de komende periode:

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 3.1 Maatwerk leveren t.a.v. de kwaliteitsniveaus van de openbare ruimte Wat gaan we daarvoor doen: a. Opstellen 2-jaarlijkse Review van het KOR b. Uitvoering geven aan de uitkomsten van de Review KOR en monitoren van de vastgestelde kwaliteitsniveaus. c. Verbreden van de pilot om de inwoners en het bedrijfsleven actiever te betrekken bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.	a. We hebben in het voorjaar van 2013 de Review van het KOR vastgesteld en ter informatie aan u toegestuurd. b. De reguliere schouwrondes ter bepaling van de behaalde kwaliteitsniveaus zijn door ons uitgevoerd (zie kengetallen). c. De contracten voor dorpskracht Wapserveen en Zorgvlied zijn getekend en de betrokken partijen zijn gestart met de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden. Boermarke Wapserveen heeft in 2013 al een deel van het onderhoud aan bermen, sloten en zandwegen uitgevoerd. Oudejaarsvereniging 'Tied Zat' uit Zorgvlied onderhoudt vanaf 2013 de openbare plantsoenen in de dorpskern van Zorgvlied.
Kengetallen - indicatoren	
Vastgestelde kwaliteitsniveaus volgens het KOR 2011:	De resultaten in 2013 laten over de gehele linie een neergaande lijn zien ten aanzien van de kwaliteitsniveau's ten opzichte van voorgaande jaren. We voldoen in hoofdlijnen wel aan de door u vastgestelde kwaliteitsniveaus. <i>Verzorging:</i> in totaliteit scoort dit onderdeel een mager zesje, wat nog net basisniveau is. De resultaten variëren echter wel van 4,8 (laag) tot 7. De begraafplaatsen laten een score zien tussen de 6 en 7 (basisniveau). <i>Verharding:</i> in totaliteit scoort dit onderdeel ook een mager zesje. Voor dit onderdeel geldt dat de gevolgen van het aangepaste beleid pas over een langere termijn zichtbaar worden. <i>Groen:</i> in totaliteit scoort dit onderdeel een hele krappe voldoende, waarbij moet worden opgemerkt dat de gazons en een deel van de sloten en watergangen op een laag kwaliteitsniveau uitkomen. <i>Meubilair:</i> het kwaliteitsniveau van het meubilair is niet specifiek gemeten, de algemene indruk is dat we het afgesproken kwaliteitsniveau 'laag' halen.

	Verzorging	Verharding	Groen	Meubilair
Dorpscentrum	L	B	L	L
Hoofdstructuur	L	B	L	L
Woongebied	L	L	L	L
Bedrijventerrein	L	L	L	L
Buitengebied	L	L	L	L
Begraafplaats	B	L	L	L

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 3.2 Reductie CO₂-uitstoot en besparing energie- en onderhoudskosten openbare verlichting Wat gaan we daarvoor doen: a. Toepassen energiezuiniger lampen en/of verwijderen en dimmen van verlichting; b. Uitvoeren preventief onderhoud en besparingen op het gebied van de openbare verlichting inzetten voor realisatie van duurzame verlichting	We hebben de verlichtingsprojecten dorpskern Vledderveen, dorpskern Darp, bedrijventerrein Dieverbrug (De Wringen) en Ruinerwoldseweg afgerond. In 2013 is ook gestart met de vervanging van armaturen in de kern van Zorgvlied en in de kern van Vledder. Beide projecten worden in 2014 afgerond. Incidenteel hebben we kleine aanpassingen uitgevoerd op verzoek van inwoners. In de meeste gevallen plaatsen we dimmers, waardoor 's nachts geen of minder verlichting nodig is. Waar mogelijk verwijderen we incidenteel verlichting.
Kengetallen - indicatoren	
- CO₂-reductie openbare verlichting: 93.787 kg (percentage: 30%) tussen 2007 en 2020 - CO₂-uitstoot openbare verlichting in 2010: € 80.000 (daling kosten 30% in 2020, dit is reeds verwerkt in de begroting) - Onderhoudskosten openbare verlichting in 2010: € 100.000 (daling kosten van 30% in 2020, dit is reeds verwerkt in de begroting)	We verwachten in 2013 een reductie te hebben gerealiseerd van circa 10.000 kg. De exacte cijfers zijn nog niet bekend, we verwachten in de 1^e Bestuursrapportage van 2014 met concrete resultaten te kunnen komen. De reductie in 2012 was 14.471 kg. De reductie tot en met 2012 was 30.658 kg.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 3.3 Begraven t.o.v. cremen betaalbaar houden. Wat gaan we daarvoor doen: Tarieven leges op hetzelfde niveau houden (dekkingspercentage van ca. 50%)	Het onderhoudsbudget voor de begraafplaatsen is gebaseerd op een laag kwaliteitsniveau. Gelet op de aard van de voorziening streven we ernaar, vooral de verzorging op een acceptabel niveau te houden. Met uitzondering van de technische staat van de vaste planten zijn we hierin geslaagd (zie kengetallen bij doel 3.1).

Vergelijk tarieven omgerekend naar uitgiftetermijn van 30 jaar										
	Westerveld	Noordenveld	Tynaarlo	Assen	AA&Hunze	Midden-Drenthe	Borger-Odoorn	De Wolden	Hoogeveen	Coevorden
Enkel graf	€ 1.603*	€ 1.616	€ 3.060	€ 1.720	€ 1.963	€ 1.948	€ 1.509	€ 2.090	€ 2.370	€ 1.951
Dubbel graf	€ 3.207*	€ 3.232	€ 6.120	€ 3.440	€ 3.926	€ 3.895	€ 3.018	€ 4.180	€ 4.740	€ 3.903
Dubbel graf (2 lagen)	€ 3.207*	€ 2.426	€ 4.590	nvt	nvt	nvt	nvt	€ 2.917	nvt	nvt
Urnengraf	€ 2.160	€ 806	€ 3.060	€ 860	€ 992	€ 974	€ 1.080	€ 1.459	€ 2.448	€ 1.383
Urnennis	€ 2.160	€ 806	€ 2.295	nvt	€ 1.423	€ 614	€ 1.725	€ 850	€ 2.448	€ 1.383
Begraven > 12 jaar	€ 357*	nb	€ 687	€ 643	€ 494	€ 370	€ 431	€ 709	€ 492	€ 776
Begraven < 12 jaar	€ 179*	nb	€ 209	nvt	€ 246	nvt	nvt	€ 366	€ 302	€ 167
Bijzetten urn	€ 179*	nb	€ 204	€ 196	€ 47	€ 64	€ 112	€ 207	€ 246	€ 162

* prijsniveau 2013, volgens uw besluit van december 2011 volgt in 2014 nog een stijging van 5%

Investerings

Overzicht investeringen t.b.v. programma 3	Oorspr. krediet	Restant beschikbaar krediet	Uitgegeven in 2013	Restant/tekort	Toelichting
Aanpassing perrons en bushaltes (2009)	99.000	94.086	0	94.086	Op basis van de knelpunteninventarisatie worden nog aanpassingen gedaan in het 1e kwartaal 2014
Reconstructie Darp	1.274.970	746.009	643.104	102.905	Afronding project 2e kwartaal 2014
Uitvoering licht- en duisternisplan 2011-2020	1.795.000	1.421.605	82.429	1.339.176	Doorlopend project tot en met 2020
Reconstructie weg Lhee-Kraloo (2012)	425.000	343.768	128.944	214.824	Afronding in 2014
Aanpassen parkeerplaats + reconstructie Hunebeddenweg	35.000	35.000	27.217	7.783	Afgerond
Aanleg fietspad De Broeken - Het moer	125.000	125.000	84.491	40.509	Afronding in 2014
Vervanging + reconstructie wegen 2013	878.674	878.674	565.041	313.633	Afronding in 2014

Financieel

Product	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
03.01 - Wegen			
Lasten	4.601	4.006	3.892
Baten	2.006	1.455	1.015
Saldo	2.595	2.551	2.877
03.02 - Groen en water			
Lasten	1.621	1.650	1.573
Baten	28	45	43
Saldo	1.593	1.605	1.530
03.03 - Overige ruimte			
Lasten	698	701	695
Baten	196	272	339
Saldo	502	429	356
Totaal Beheer openbare ruimte			
Saldo programma 3	4.690	4.585	4.763

Financiële analyse

- Saldo raming na wijziging	4.585
- Saldo realisatie	4.763
	<u>-178</u>

1. Wegbeheer	-17	
2. Groot onderhoud wegen	-6	
3. Herinrichting dorpskern Dwingeloo	-20	
Urenregistratie	-282	
Overig	-1	
<i>Totaal subproduct 03.01 Wegen</i>		-326
4. Waterkering en afwatering	-14	
5. Bosbezit en landschapsbeheer	-54	
Urenregistratie	151	
Overig	-8	
<i>Totaal subproduct 03.02 Groen en water</i>		75
6. Begraafplaatsen	-52	
7. Begraafrechten	66	
Urenregistratie	52	
Overig	7	
<i>Totaal subproduct 03.03 Overige ruimte</i>		73
Totaal verschil programma 3		-178

Toelichting

1. Wegbeheer

De post maaien bermen en sloten is overschreden (€ 109.000). Belangrijkste redenen hiervoor zijn dat de verrekening van dorpskracht Wapserveen en Vledderveen (minderwerk voor aannemer) begin 2014 heeft plaatsgevonden en derhalve niet meer in deze jaarrekening meegenomen kon worden (ca € 50.000), dat in 2013 nog geen termijnnota betaald is van een eerder dienstjaar (ruim € 13.000), dat we meer werkzaamheden hebben moeten verrichten om de sloten en watergangen op het gewenste niveau te krijgen, dat hierdoor ook de storkosten hoger uitvallen, dat een aantal nota's op de posten onderhoud hadden moeten worden geboekt (onderschrijding van ruim € 20.000). We hebben inmiddels aanvullende afspraken met de aannemer gemaakt om de kosten in 2014 binnen de perken te houden, d.w.z. aanpassing van de te onderhouden arealen en het gedeeltelijk hanteren van een andere werkwijze.

De post gladheidbestrijding is dankzij de winterse omstandigheden begin 2013 overschreden met circa € 12.000. De post overige goederen en diensten is overschreden met ruim € 14.000. Dit komt vooral door kosten voor ons veiligheidssysteem (VCA), werkzaamheden in het kader van de wet WION en onderhoudskosten voor specifieke software. De verwachte opbrengst hout (€ 10.000) is niet op deze post geboekt, maar op het product bosbezit, landschapsbeheer en onderhoud bomen.

2. Groot onderhoud wegen

Voor het uitvoeren van het groot onderhoud wegen was een bedrag geraamd van meer dan € 1,4 miljoen. Hiervan is ruim € 1,0 miljoen benut. Dit heeft te maken met het feit dat een aantal werkzaamheden, uit oogpunt van interactieve planvorming en weersomstandigheden zijn uitgesteld tot begin 2014. Door de binnendienst van Openbare werken zijn meer uren gemaakt (€ 26.000), omdat in 2013 ook een deel van de bestekken voor 2014 is voorbereid. De bijdrage uit de voorziening is beduidend lager (€ 434.000) dan was voorzien, doordat de uitgaven ook lager waren.

3. Herinrichting dorpskern Dwingeloo

Voor 2013 was nog een subsidie geraamd van € 510.000. Bij het opstellen van de afrekening is gebleken dat de definitieve toekenning op € 490.000 is uitgekomen.

4. Waterkering en afwatering

Doordat er meer werkzaamheden hebben plaatsgevonden bij het maaien van de sloten, is ook meer groenafval vrijgekomen. De kosten voor het verwerken hiervan waren hoger dan waarmee in de begroting rekening was gehouden.

5. Bosbezit en landschapsbeheer

De opbrengsten voor de verkoop van hout waren niet geraamd; hier is echter circa € 7.000 binnengekomen. Vanwege de storm in november hebben we aannemers en loonbedrijven moeten inhuren om de schade te herstellen en restanten op te ruimen. Als gevolg hiervan is dan ook een bedrag van circa € 54.000 uitgegeven, dat niet geraamd was.

6. Begraafplaatsen

De post overige goederen en diensten waaruit het begraven zelf wordt betaald, is overschreden (ruim € 13.000). Dit heeft te maken met het aantal graven dat gedolven moet worden. De post onderhoud is overschreden (ruim € 39.000) om de begraafplaatsen op een acceptabel niveau te houden. Het onderhouden van de begraafplaatsen blijft onze aandacht vragen. Ondanks dat budget beschikbaar is voor 'laag' kwaliteitsniveau, hebben we de afspraak gemaakt om door een efficiënte werkwijze te hanteren we er naar streven het onderhoudsniveau zo hoog mogelijk te houden (zo mogelijk een kwaliteitsniveau basis). Hierin zijn we slechts ten dele geslaagd. We hebben inmiddels gesprekken met het werkvoorzieningschap opgestart om de balans tussen kwaliteit en kosten te optimaliseren, d.w.z. iets minder kwaliteit voor minder kosten.

7. Begraafrechten

De werkelijke opbrengst voor begraafrechten is bijna € 66.000 hoger dan de begrote opbrengst. Dit komt door de verhoging van de grafrechten en doordat er meer mensen zijn begraven dan waar in de begroting rekening mee was gehouden.

Urenregistratie

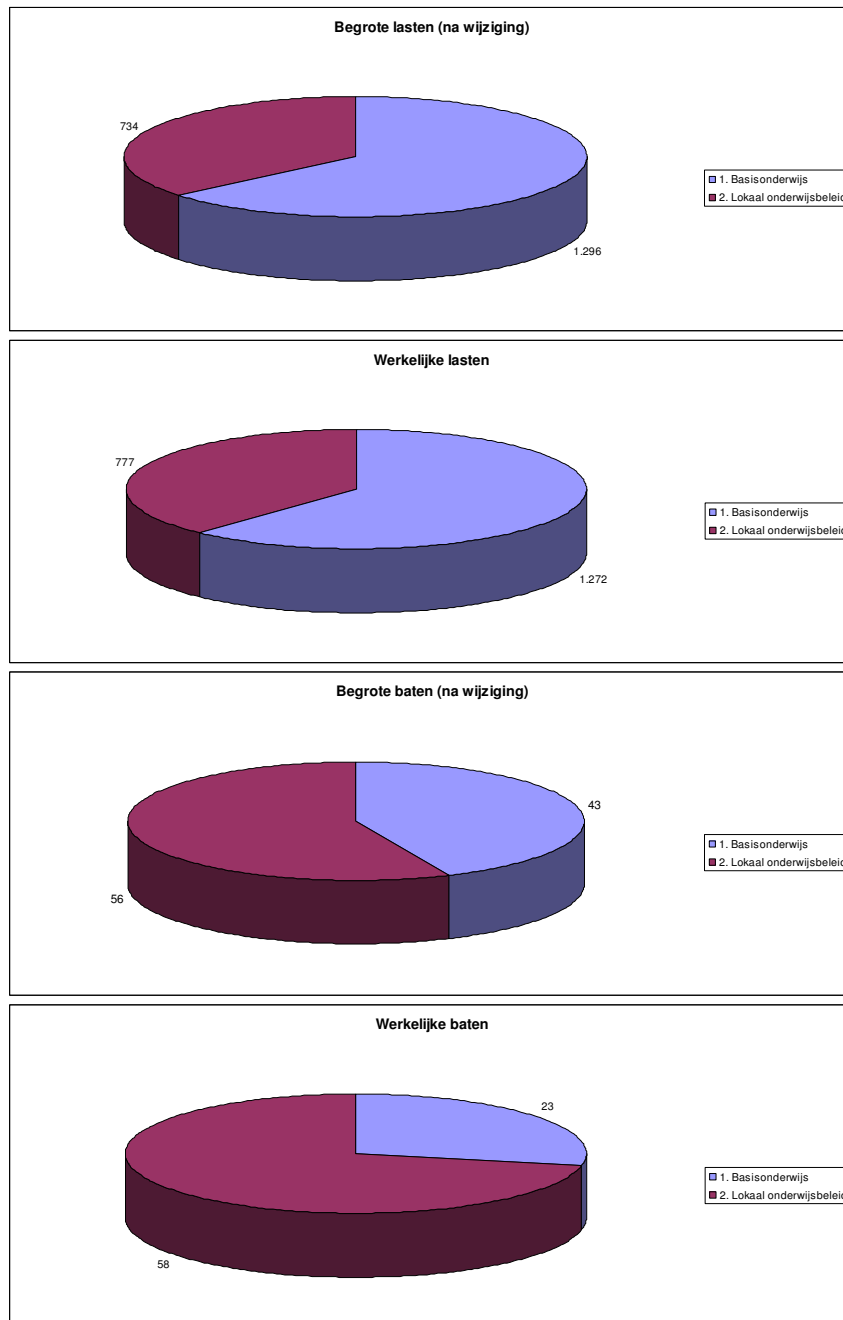
Naast de verklaring die wordt gegeven voor de verschuiving van de uren in de inleiding van de jaarrekening, zijn er specifiek aan te wijzen redenen.

De uitgaven voor de reconstructie dorpskern in Darp waren € 26.000 hoger dan begroot. Dit heeft te maken met uitgestelde werkzaamheden en intensievere begeleiding, waardoor in 2013 meer uren zijn gemaakt dan geraamd was.

Om de sloten op het gewenste niveau te krijgen heeft meer onderhoud plaatsgevonden. Als gevolg hiervan zijn ook meer uren gemaakt.

Voor onderhoud bosbezit en landschapsbeheer minder uren gemaakt dan voorzien. De prioriteit lag vooral bij het op niveau houden van onze wegen en watergangen.

Er zijn meer uren gemaakt voor de begraafplaatsen en het innen van de grafrechten, dan voorzien en minder uren voor het onderhoud van de begraafplaatsen en het graven van de graven.

Aantal productonderdelen: twee, te weten basisonderwijs en lokaal onderwijs beleid.

Algemene visie (wat willen we bereiken?)

Prioriteit is ontwikkel- en ontplooiingskansen voor het kind. Overeenkomstig het collegeprogramma streven we naar een naadloze samenwerking en samenhang tussen onderwijs, jeugd(gezondheids)zorg, jeugdhulpverlening, kinderopvang, peuterspeelzalen, naschoolse sport, kunst- en cultuureducatie waarbij het kind centraal staat. Bij de uitwerking van de decentralisatie van de Jeugdzorg heeft het onderwijs een nadrukkelijke rol. We zetten in op preventie om latere problemen te voorkomen en/of te verkleinen. (voor meerdere onderdelen ligt er een relatie met programma 7).

Binnen het onderwijs heeft ieder kind recht op gelijke kansen. Om passend onderwijs te kunnen bieden voor ieder kind moeten scholen samenwerken aan een gevarieerd en sterk onderwijsaanbod. Onderwijs is een belangrijke factor voor gezinnen om in onze gemeente te blijven wonen of zich te vestigen. We geven een impuls aan de overgang van voorschool naar basisschool via mondelinge overdracht en doorgaande leerlijnen. Daarnaast investeren we in het kind op het gebied van de culturele en muzikale ontwikkeling.

Vastgesteld beleid (relevante kaders)

Lokaal

- Verzelfstandiging(rapportage) inclusief statuten openbaar onderwijs
- Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs
- Notitie onderwijskansenbeleid en vroeg- en voorschoolse educatie
- Notitie cultuureducatie
- Sociale structuurvisie

A. Doel en resultaten in het komend jaar / de komende periode:

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 4.1 Betere startpositie van het kind voor het basisonderwijs op het gebied van rekenen, sociaal emotioneel en taal. Verrijking persoonlijke ontplooiing cq. ontdekking persoonlijke talenten <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> Project 'Samen Lezen', leesbevordering van 0 tot 4 jarigen. Algemene Muzikale Vorming op scholen. Continuering podiumplan (cultuureducatie).	Peuters op een voorschoolse voorziening nemen deel aan het project 'Samen Lezen' en voor baby's is het project 'Boekstart'. Hierdoor is het mogelijk, een warme overdracht te creëren. Dit heeft een signaleringsfunctie en de toeleiding (naar een voorschoolse voorziening) zijn geborgd. In programma 4 wordt voorzien in het faciliteren van een deel van cultuureducatie op school. Het betreft het verzorgen van Algemene Muzikale Vorming door Scala Meppel op school en een reeks van theatervoorstellingen – Podiumplan - op school door Kunst & Cultuur Drenthe. Nieuw beleid hierover is vastgesteld door de raad via de notitie cultuureducatie in 2013. Podiumplan kon via dit beleid gehandhaafd worden, de bezuiniging die hiervoor gepland stond is elders gerealiseerd binnen cultuureducatie (begroting Scala Meppel).
Kengetallen – indicatoren	
Totaal aantal voortijdige schoolverlaters in de gemeente Westerveld 2010/2011: 46 2013: een 0-meting uitvoeren (o.a. aantal peuters met score IV en V CITO-toets)	Aantal voortijdig schoolverlaters schooljaar 2011-2012 is 34. In het schooljaar 2012-2013 is dit aantal 26. De dalende lijn van voortijdig schoolverlaters zet door. De nulmeting is nog niet uitgevoerd, omdat de VVE-coördinator zich nu eerst toelegt op de definitie doelgroepkinderen en de geregistreerde aantallen.

N.B. In december 2013 werd bekend dat de Speelwerkgroep failliet is gegaan en dus de peuterspeelzalen niet meer zou kunnen exploiteren vanaf 1 januari 2014. Ondanks deze omstandigheden kunnen we melden dat er een vlekkenloze overgang heeft plaatsgevonden naar de nieuwe partners, waardoor het peuterspeelzaalwerk door kon gaan.

B. Voortgangsrapportage projecten

Project:

Brede school Dwingeloo

Portefeuillehouder:

K.H. Smidt

Korte beschrijving inhoud project:

De doelstelling van het project was: 'het realiseren van een fysieke brede school in Dwingeloo met adequate huisvesting voor meerdere participanten met een samenhangend netwerk van toegankelijke en goede voorzieningen voor kinderen, ouders (en dorp) waarin structureel met elkaar wordt samengewerkt op basis van een gezamenlijke visie en uitgangspunten'.

Stand van zaken van het project:

Bij de behandeling van de perspectiefnota 2011 is het project bijgesteld naar: binnen de kaders van de huisvestingsverordening een kwalitatief goed schoolgebouw realiseren voor o.b.s. Burgemeester W.A. Storkschoon en c.b.s. De Fontein in Dwingeloo voor het geven van eigentijds vooruitstrevend onderwijs, waar wordt samengewerkt op basis van een gezamenlijke visie en waarbij samenhangende vormen van peuterspeelzaalwerk, kinderopvang en buitenschoolse opvang mogelijk zijn. Hiervoor zijn Programma's van Eisen vastgesteld: ruimtelijke, functionele en technische kaders.

Met de vaststelling van de Sociale Structuurvisie in juli 2012 kreeg het doorontwikkelen van de planvorming voor de Brede school Dwingeloo definitief groen licht. In december 2012 is de definitieve locatie vastgesteld: locatie Heuvelenweg/Westeinde (huidig pupillenveld en parkeerplaats sportaccommodatie). De planvoorbereidingsfase is rond de zomervakantie 2013 afgerond. In oktober 2013 is een belangrijke stap in het project gezet door beschikbaarstelling van een aanvullend krediet.

Het project

In oktober 2013 heeft uw raad een aanvullend krediet van € 3.695.000 beschikbaar gesteld, waardoor in totaal bijna € 5 miljoen kan worden geïnvesteerd. Eind 2013 is op basis van een schetsontwerp een architect geselecteerd en is voortvarend aan de slag gegaan met het maken van het definitieve ontwerp voor de Brede school Dwingeloo, in overleg met de beide schoolbesturen. Het traject van keuze installateur en constructeur loopt nu.

Uitgangspunten

Voor Dwingeloo en het buitengebied een school realiseren waarin het mogelijk is eigentijds vooruitstrevend onderwijs te geven waar wordt samengewerkt op basis van een gezamenlijke visie. De architect krijgt voldoende ruimte voor de realisatie van een zo duurzaam mogelijk gebouw. Er wordt rekening gehouden met de handreiking 'Frisse Scholen' en het nieuwe Bouwbesluit.

Knelpunten/ risico's:

Alvorens daadwerkelijk kan worden begonnen met de bouw moeten diverse onderzoeken uitgevoerd worden en is een ruimtelijke onderbouwing vereist. Deze resultaten moeten eerst worden afgewacht.

Het risico door het afhaken van Speelwerk/Speelpeuter als partner voor de kinderopvang, bso en peuterspeelzaal, is naar de achtergrond verdwenen. Twee partijen hebben zich aangemeld voor de ruimten van genoemde opvang.

In maart 2014 start de procedure rondom het ontwerpbestemmingsplan en wordt met de omwonenden gecommuniceerd over het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de Brede school Dwingeloo.

Wat gaan we daar voor doen:

Financiën

Voor de Brede school in Dwingeloo was in de begroting al een krediet opgenomen van € 1.200.000. Oktober 2013 is dit krediet aangevuld met € 3.695.000. De totale jaarlasten komen uit op een bedrag van € 300.000.

Informatie/communicatie

Met ingang van de fase van terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan en het definitieve ontwerp voor de Brede school Dwingeloo wordt een inloopavond gehouden voor omwonenden en betrokkenen.

Investerings

Overzicht investeringen t.b.v. programma 4	Oorspr. krediet	Restant beschikbaar krediet	Uitgegeven in 2013	Restant/tekort	Toelichting
Renovatie OBS Wapse - Ten Darperschoele (2012)	195.250	32.746	9.914	22.832	Afgerond
Vervanging dak school De Heidehoek (2013)	27.500	27.500	0	27.500	Door een langere voorbereidingstijd overgeheveld naar 2014
Project Brede school Dwingeloo	1.197.680	1.197.680	0	1.197.680	Uitgesteld naar 2014

Financieel

Product	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
04.01 - Basis onderwijs			
Lasten	1.267	1.296	1.272
Baten	33	43	23
Saldo	1.234	1.253	1.249
04.02 - Lokaal onderwijsbeleid			
Lasten	692	734	777
Baten	15	56	58
Saldo	677	678	719
Totaal Onderwijs			
Saldo programma 4	1.911	1.931	1.968

Financiële analyse

- Saldo raming na wijziging	1.930
- Saldo realisatie	1.967
	<u>-37</u>

1. Bewegingsonderwijs openbaar onderwijs	-11	
Urenregistratie	15	
<i>Totaal subproduct 04.01 Openbaar basis onderwijs</i>		4
2. Onderwijskansenbeleid/VVE	10	
3. Overige voorzieningen speciaal onderwijs	-46	
Urenregistratie	-15	
Overig	10	
<i>Totaal subproduct 04.02 Lokaal onderwijsbeleid</i>		-41
Totaal verschil programma 4		-37

Toelichting

1. Bewegingsonderwijs obs

De actie Grofkam eerder dit jaar had als doel verdere ruimte te zoeken in de diverse budgetten, waaronder ook het bewegingsonderwijs Openbare Basisscholen. Er is een besparing ingeboekt, die nu te ambitieus blijkt te zijn geweest. In de 1e bestuursrapportage 2014 wordt eventueel een voorstel gedaan voor een bijraming in 2014 en verdere jaren. Daarnaast zijn ten laste van 2013, nog twee facturen van 2012 geboekt, omdat niet eerder was voorzien dat deze kosten nog zouden komen.

2. Onderwijskansen/VVE

Een bedrag van € 10.585 is niet besteed. Dit heeft te maken met het faillissement van Speelwerk/ Speelpeuter. Eind november 2013 zou nog een bedrag worden overgemaakt voor de zorgleidster/ tutor en twee extra dagdelen (na de zomervakantie) voor doelgroepkinderen.

De betaling aangaande de uitvoering van de Wet Oké ten behoeve van de voor- en vroegschoolse educatie is vanwege het faillissement opgeschort i.c. niet uitbetaald.

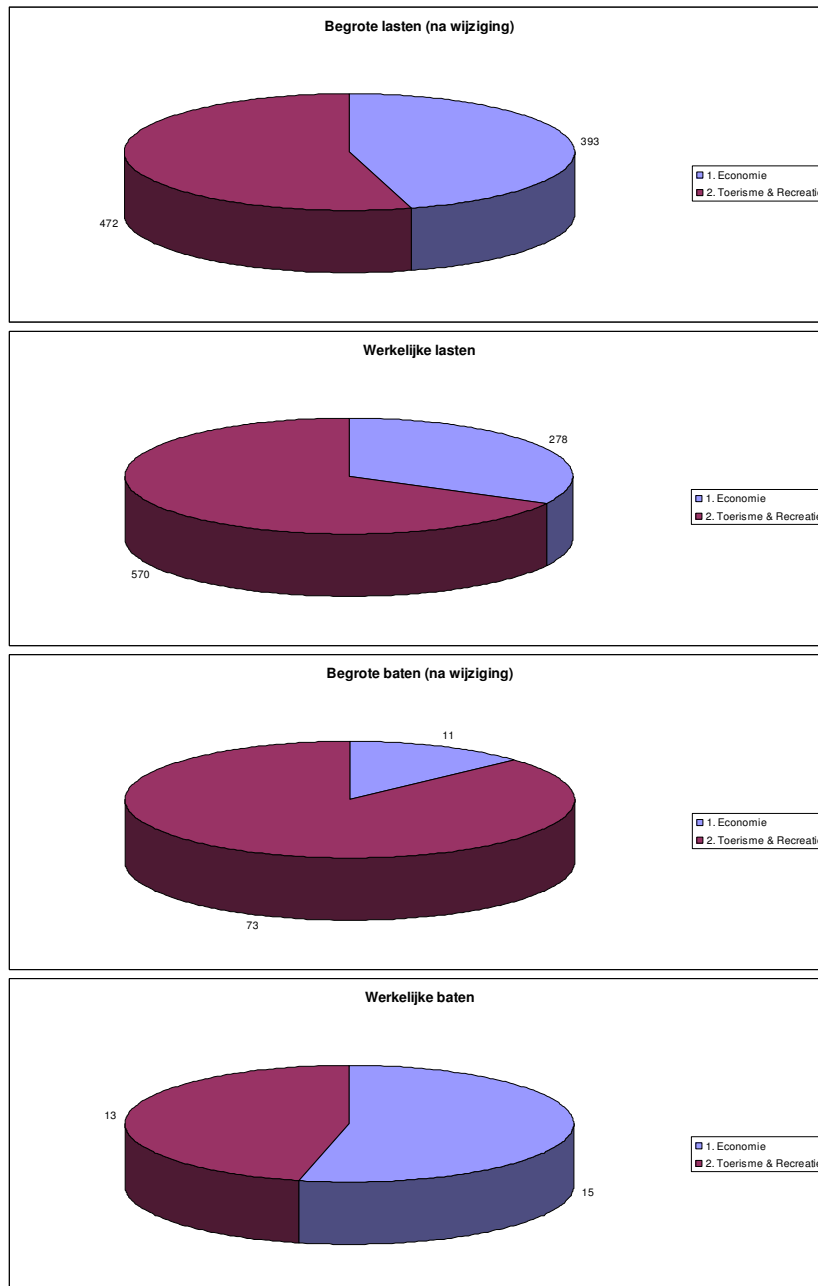
Op grond van de Inspectierapportage wordt nu (onder meer) een vve-coördinator aangesteld.

3. Overige voorzieningen speciaal onderwijs

Op de post bijdragen vervoerskosten speciaal onderwijs is een overschrijding van € 46.000. De verklaring hiervoor is dat een nabetaling over het schooljaar 2011-2012 voor een bedrag van afgerond € 9.000 aan de vervoerder heeft plaatsgevonden. Daarnaast is het zo, dat het budget met de 1e bestuursrapportage voor een bedrag van afgerond € 29.000 is verlaagd. Hierbij is wel de aantekening gemaakt, dat het resterende budget van € 225.000 zeer scherp is en dat de kans op overschrijding door bijvoorbeeld extra aanvragen groter is. Het voorgaande is uitgekomen: in 2013 zijn meer aanvragen ontvangen en gehonoreerd in het kader van het speciaal basis onderwijs/speciaal onderwijs.

Urenregistratie

Zie voor een uitgebreide algemene toelichting de inleiding van deze jaarrekening. Voor het project Brede school Dwingeloo zijn door de diverse ontwikkelingen meer uren besteed dan begroot.

Korte beschrijving inhoud programma:

Het programma omvat de producten economie, recreatie en toerisme

Samenhang met andere programma's:

Er is een directe samenhang met programma 3 waar het gaat om het beheer van de toeristische infrastructuur, met programma 8 voor wat betreft duurzaamheid binnen het bedrijfsleven en programma 9 in verband met het 'ja mits' principe dat wij hanteren ten aanzien van nieuwe bedrijvigheid en dat tot uiting komt in ons ruimtelijk beleid.

Visie:

Een gezonde lokale economie is een belangrijke randvoorwaarde voor een vitale gemeente. Toerisme vormt samen met de landbouw en overige in het groene profiel passende bedrijven de economische basis voor gemeente Westerveld. Het beleidsplan Lokale Economie is hiervoor het vliegwiel. Het motto daaruit is: "Met kwaliteit en authenticiteit boven het maaiveld uit".

Voor wat betreft toerisme zet de gemeente in op product vernieuwing en (gezamenlijke) promotie en marketing, om zo de toeristische bestedingen te laten toenemen.

Relevante kaders:

- Coalitieakkoord (thema lokale economie)
Het thema duurzaamheid wordt verbonden aan lokale economie. De gemeente bevordert daarom vooral natuur- en cultuurgerichte recreatie. Daar waar landschappelijk inpasbaar, wordt gezocht naar mogelijkheden voor grootschalige verblijfsrecreatie om het aantal overnachtingen weer te kunnen doen groeien. Het MKB verdient steun, door middel van het herbestemmen van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen en het uitwerken van beleid voor de bestaande bedrijventerreinen.
- Beleidsnota, aangevuld met evaluatie en actualisatie
Lokale economie is eind 2011 geëvalueerd en geactualiseerd, deze actualisatie is 13 juni vastgesteld. Het beleid geeft aan op welke punten kaders gesteld worden en op welke punten de gemeente het bedrijfsleven gericht kan faciliteren. Het beleid moet op die manier, mede door de betrokkenheid van ondernemers, een vliegwiel functie gaan vervullen.
- Uitvoeringsprogramma Holtingerveld, inclusief dagrecreatieve versterking Toegangspoort.
Het uitvoeringsprogramma beschrijft hoe uitvoering gegeven gaat worden aan het Integraal Plan Havelte-Oost. Doel is winst voor zowel natuur als recreatie. De ontwikkeling van de Toegangspoort Oerlandschap Holtingerveld draagt bij aan de zonering van bezoekers en vormt een vestigingsmogelijkheid voor dagrecreatieve bedrijven.
- Provinciale omgevingsvisie
In het provinciaal omgevingsbeleid krijgt (verblijfs)recreatie in Zuidwest-Drenthe een belangrijke plaats. Voor bestaande bedrijven is kwaliteitsverbetering het belangrijkste thema en voor nieuwvestiging wordt ingezet op slechtweeraaccommodaties. Als uitvloeisel van de omgevingsvisie worden er regionale gebiedsagenda's opgesteld. Tegelijkertijd wordt er door de gemeenten in Zuidwest-Drenthe een agenda vitaal platteland opgesteld.

Wat willen we bereiken (beoogd maatschappelijk effect):

Door middel van wervend en inspirerend economisch beleid, het lokale bedrijfsleven faciliteren, stimuleren en ontwikkelingsruimte bieden.

Het toeristisch profiel van de gemeente versterken.

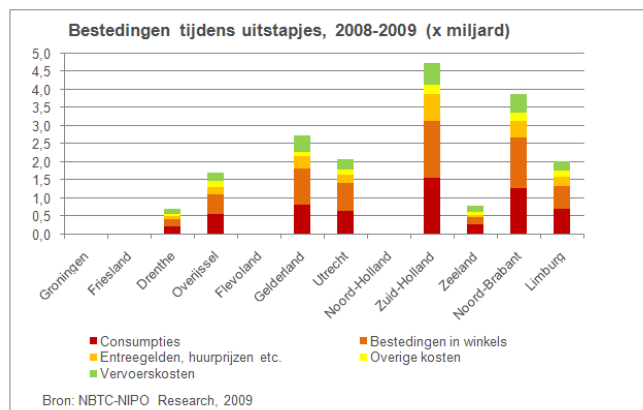
A. Doel en resultaten in het komend jaar / de komende periode:

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 5.1 Blijvend laten draaien van "het vliegwiel" Wat gaan we daarvoor doen: a. Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma Lokale Economie, waaronder: - Communicatie en samenwerking bevorderen door netwerkbijeenkomsten en beurzen. - Verkennen samenwerking met andere regio's zoals EDR en regio Zwolle - Kennisuitwisseling over duurzaam ondernemen.	a. Er zijn meerdere goed bezochte bijeenkomsten voor ondernemers georganiseerd. Dit heeft mede geleid tot diverse initiatieven van ondernemers zoals 'gunborrels' en 'open coffees'. Bij de bedrijvencontactdagen (voor 2014) hebben wij als gemeente nu meer een faciliterende dan aanjagende rol. Aan de Drentse open bedrijvendagen hebben in Westerveld 54 ondernemers meegedaan. Wij zijn samen met ondernemers voor Regio Zwolle naar Den Haag geweest voor een netwerkbijeenkomst. Er was veel belangstelling van parlementariërs en de bijeenkomst wordt waarschijnlijk over twee jaar herhaald.

b. Faciliteren van de aanpassing en revitalisering van bedrijventerrein Oeveraseweg. c. Faciliteren van de beperkte uitbreiding van het bedrijventerrein Dwingeloo.	b. In 2013 heeft de nadruk gelegen op de realisatie van het afvalbrengrstation en het aangrenzende perceel. Als vervolg daarop wordt nu de afronding van het bedrijventerrein planologisch geregeld en de landschappelijke inpassing en revitalisering daarbij meegenomen. c. De uitbreiding is in de ruimtelijke structuurvisie opgenomen. De initiatiefnemer kan nu vervolg geven aan zijn plannen.
Kengetallen – indicatoren	
Jaar aantal bedrijven November 2008: 1.300 November 2009: 1.360 Mei 2011: 1.307 Aantal georganiseerde netwerkbijeenkomsten + aantallen deelnemers Aantallen bedrijfsbezoeken door college en BCF	Februari 2014: 1.862 Er zijn twee ondernemerscafés en twee ondernemersontbijten georganiseerd. De gemeente heeft de bedrijvencontactdagen Drenthe mede georganiseerd waaraan 21 Westerveldse bedrijven meegedaan hebben. Voor toeristische ondernemers zijn vier gebiedssafari's geweest en een bijeenkomst over social media. Tot slot was in 2013 voor het eerst het gezamenlijk stampotbuffet voor de dorpsgemeenschappen én ondernemers. Er zijn in 2013 27 bedrijfsbezoeken afgelegd (waarvan twee met een wethouder en negen met het college)

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 5.2 Het aantal toeristische overnachtingen (ten behoeve van de toeristenbelasting) naar boven ombuigen naar totaal 1 miljoen per jaar in 2018. Wat gaan we daarvoor doen: Uitvoering geven aan het geactualiseerde uitvoeringsprogramma, onder andere door de uitvoering van het regio promotieplan, het opzetten van een toeristisch investeringsfonds en het opzetten van een wandelknooppunten netwerk.	Naar aanleiding van de voortgang van de regiopromotiecampagne heeft uw raad besloten de komende vier jaar eenmalig € 200.000 beschikbaar te stellen. De toeristisch regisseur heeft ondernemerspakketten samengesteld en is gestart met het werven van ambassadeurs. De gemeenten De Wolden en Hoogeveen hebben aangegeven zich graag aan te sluiten bij de propositie 'Het nationale park van Drenthe'. De eerste gesprekken over de gezamenlijke uitvoering zijn gevoerd. De verkenningen voor het realiseren van een wandelknooppuntennetwerk hebben tot de conclusie geleid dat het niet financieel uitvoerbaar is. De investering is te hoog ten opzichte van het beoogd rendement. Bestaande routes worden onder de aandacht gebracht en er wordt gewerkt aan nieuwe initiatieven zoals het Koloniepadi.

Kengetallen - indicatoren	
Aantal overnachtingen: 2007: 914.000 2008: 888.500 2009: 861.900 2010: 825.000 2011: 805.000	2012: 785.000 2013: 745.000
Hoogte bestedingen dagtoeristen	Zie onderstaande tabel
Aantal recreatiebedrijven dat verandering/uitbreiding heeft doorgevoerd	2013: circa 4 (door planologische procedure)

N.B. Het aantal overnachtingen vertoont, in tegenstelling tot het aan het begin van de collegeperiode opgenomen doel, nog steeds een dalende trend. Het aantal dagtochten en evenementen neemt wel toe in onze regio. In de nieuwe opzet van de programmabegroting is daarom een andere, meer realistische raming, opgenomen.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 5.3 Versterken van de recreatieve mogelijkheden van het Holtingerveld. Wat gaan we daarvoor doen: Uitvoering geven aan Integraal Plan en uitvoeringsprogramma Holtingerveld, waaronder: Ontwikkelen van thema wandelroutes, een aantrekkelijke verbinding tussen de hunebedden en de toegangspoort, een ATB route en het revitaliseren van bestaande routes, zoals ruiterroutes.	De Toegangspoort Oerlandschap Holtingerveld is augustus 2013 geopend en een aantal basisroutes is gerealiseerd. De projectgroep werkt aan een verdere uitwerking, afhankelijk van de financiële mogelijkheden. In 2013 is al een aantal evenementen georganiseerd. Daarnaast is er serieuze belangstelling voor bedrijfsvestiging. Provincie, gemeente en Staatsbosbeheer hebben middelen gereserveerd voor co-financiering, die worden betrokken bij de gesprekken met gegadigden.
Kengetallen - indicatoren	
Aantal gerealiseerde routes	3 (twee thematische wandelroutes en een fietspad)

Investeringsen

Overzicht investeringen t.b.v. programma 5	Oorspr. krediet	Restant beschikbaar krediet	Uitgegeven in 2013	Restant/ tekort	Toelichting
Project Havelterberg					
- Hoofdpoot	1.419.000	1.151.399	1.004.951	146.448	Begin 2014 vinden de laatste afroondende werkzaamheden
- Schaapskooi	300.000	271.990	102.864	169.126	

Financieel

Product	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
---------	-------------------------------	-----------------------------	-----------------

05.01 - Economie			
Lasten	394	393	278
Baten	760	11	15
Saldo	-366	382	263

05.02 - Toerisme & Recreatie			
Lasten	327	472	570
Baten	3	73	13
Saldo	324	399	557

Totaal Lokale economie, recreatie en toerisme

Saldo programma 5	-42	781	820
--------------------------	------------	------------	------------

Financiële analyse

- Saldo raming na wijziging	781
- Saldo realisatie	820
	<u>-39</u>

1. Accommodatie voor handel en ambacht	24	
2. Markten, standplaatsen en economische wetgeving	-32	
Urenregistratie	119	
Overig	<u>8</u>	
<i>Totaal subproduct 05.01 Economie</i>		119
3. Toeristisch investeringsfonds	0	
4. Project Holtingerveld	-92	
Urenregistratie	-59	
Overig	<u>-7</u>	
<i>Totaal subproduct 05.02 Toerisme & Recreatie</i>		-158
Totaal verschil programma 5		<u>-39</u>

Toelichting

1. Accommodaties voor handel en ambacht

Door het afstoten van gebouwen en door een andere invulling aan gebouwen te geven, is geen huur binnengekomen; dit was wel voorzien (€ 10.800). We hebben wel onderhoud aan gebouwen moeten plegen om deze vitaal te houden, terwijl dit niet was voorzien (ca. € 4.000). Er was op verkoop van een aantal gebouwen in 2013 gerekend, helaas is dit tot op heden nog niet gelukt.

2. Markten, standplaatsen en economische wetgeving

De kosten voor elektra waren hoger dan voorzien (€ 11.000). Het was nodig om de energievoorzieningen van de standplaatsen te verbeteren en dit was onvoldoende voorzien (€ 20.000). De lagere opbrengst van de marktgelden wordt onder andere veroorzaakt doordat in een beroepsprocedure een ontvangst van € 6.700 over 2012 en 2013 moest worden terugbetaald.

3. Toeristisch investeringsfonds

Er is sprake van een administratief verschil in baten en lasten. Door uw raad is in 2013 € 70.000 beschikbaar gesteld voor de start van het toeristisch investeringsfonds, op voorwaarde dat het bedrijfsleven een evenredig bedrag zou investeren. Door het bedrijfsleven is in 2013 ongeveer € 50.000 geïnvesteerd. De inbreng van het bedrijfsleven is wel geraamd in onze begroting, maar de geldstromen zijn niet allemaal daadwerkelijk via onze gemeente gelopen. Het totale saldo van het toeristisch investeringsfonds kent daardoor echter ook geen grote afwijkingen.

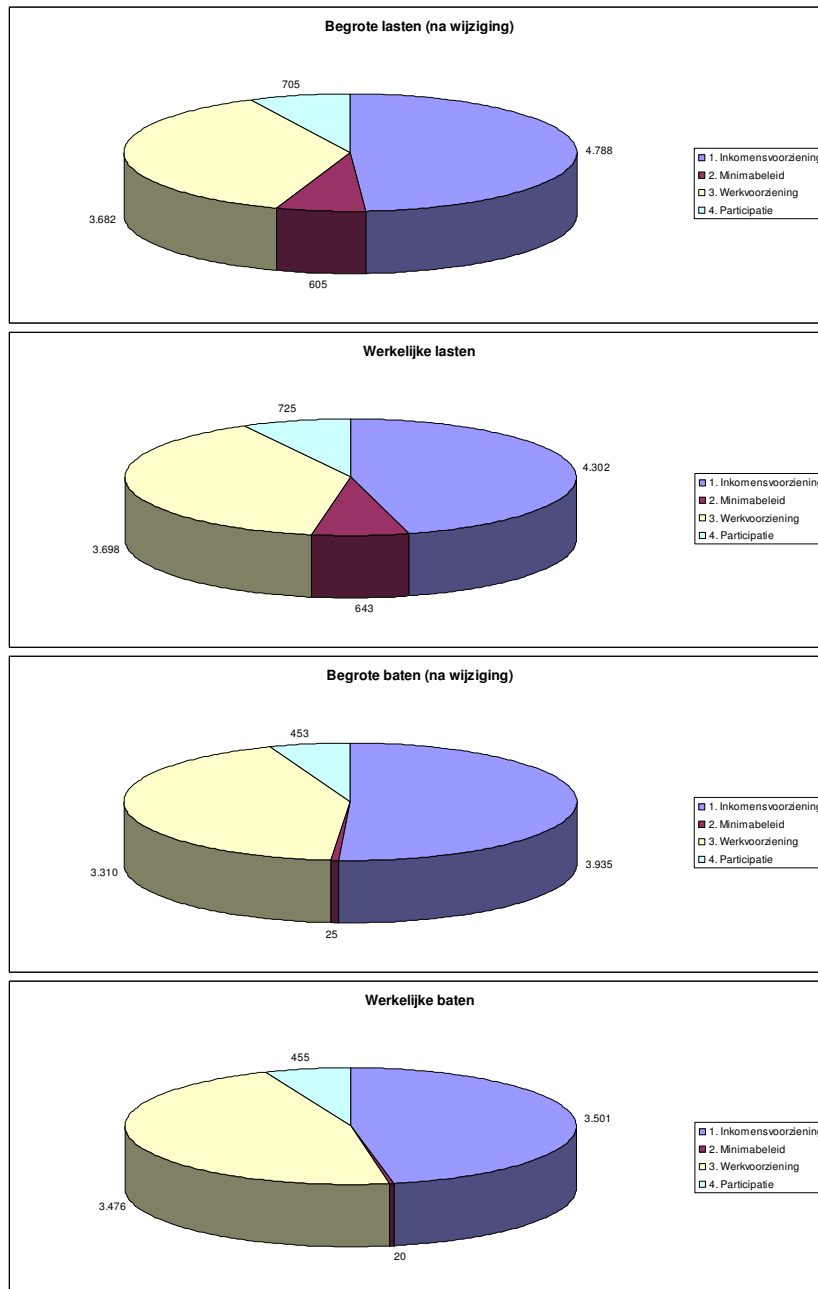
4. Project Holtingerveld (voorheen Havelterberg)

Er is een overschrijding op de kapitaallasten van het project Holtingerveld. Het project is deels in 2013 uitgevoerd, maar was hier maar voor een klein deel geraamd. De kapitaallasten worden gedekt door een bestemmingsreserve eenmalige afschrijving die in programma 10 staat. Per saldo heeft dit geen invloed op het resultaat.

Urenregistratie

Bij de producten van dit programma valt op dat er sprake is van een onderschrijding op ambtelijke uren bij economie en een overschrijding bij toerisme. Dit valt te verklaren door de nadruk die in 2013 gelegen heeft op de realisatie en uitvoering van het regiopromotieplan en het toeristisch investeringsfonds. Daarnaast was sprake van langdurige ziekte, waardoor minder uren geboekt zijn op relatiebeheer met bedrijven en economische zaken.

De uren voor markten, standplaatsen en economische wetgeving zijn lager uitgevallen (€ 32.000). De uren zijn abusievelijk op wegbeheer geboekt, omdat dit gaat om aanbrengen van afzettingen en omleidingen van wegen.

Korte beschrijving inhoud programma:

Het programma omvat de producten inkomensvoorziening en participatie.

De verwachting was dat met ingang van 1 januari 2013 de Wet werken naar vermogen ingevoerd zou worden, maar door de val van het kabinet zijn de ontwikkelingen in het kader van de Sociale zekerheid ongewis geworden.

Samenhang met andere programma's:

Dit programma heeft samenhang met programma 4 voor wat betreft het creëren van een sluitend netwerk in het kader van de jeugdwerkloosheid, met programma 7 in het kader van het maatschappelijk meedoen en met programma 5 voor het arbeidsmarktbeleid en het stimuleren van de lokale werkgelegenheid.

Visie:

Het lokale beleid op het gebied van de sociale zekerheid is gericht op duurzame participatie. De gemeente gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid maar ondersteunt kwetsbare inwoners. De inzet van de gemeente is gericht op het oplossen en wegwerken van maatschappelijke achterstanden en het bevorderen van economische en maatschappelijke zelfstandigheid. De gemeente zet in op het maximaal behalen van startkwalificaties voor het verkrijgen van arbeid. Als dat niet tot de mogelijkheden behoort, verwacht de gemeente een actieve inzet in de vorm van vrijwilligerswerk.

Relevante kaders:

- Collegeprogramma
- Visie- en beleidsnota participatie en herijking sociale zekerheid
- Verordeningen Wet werk en bijstand en aanverwante regelingen
- Meerjarenbegrotingen van de IGSD en Reestmond
- Modernisering van de Wet sociale werkvoorziening
- Beleidsplan schuldhulpverlening

Wat willen we bereiken (beoogd maatschappelijk effect):

Duurzame maatschappelijke participatie van kwetsbare burgers.

A. Doel en resultaten in het komend jaar / de komende periode:

Doelen en resultaten	Realisatie 2013																
Doel: 6.1 De vaardigheden van Wwb-, Wi- en Wsw-clënten dusdanig vergroten dat hij/zij uitkomt op de persoonlijk hoogst mogelijke vorm van arbeids- en/of maatschappelijke participatie. <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> In de sturings- en controleafspraken met de IGSD en Reestmond in de resultaatsverplichting opnemen: - in beeld brengen van sociaal isolement en/of laaggeletterdheid en een ondersteuningsaanbod; - inzetten op vrijwilligerswerk en scholing; - in samenwerking met de andere deelnemende gemeenten en Reestmond extra inzetten op de beweging van binnen naar buiten in de Wsw; - de infrastructuur en organisatie van de Wsw meer inzetten voor participatie en Wwb-ers.	De sturingsafspraken over het jaar 2013 worden aangeleverd bij de vaststelling van de jaarrekening van de IGSD Steenwijkerland-Westerveld in juni 2014. <i>WWB-bestand</i> Het WWB-bestand is het afgelopen jaar wederom met ruim 10% gestegen. <table><tr><th><i>Regeling</i></th><th><i>1-1-2012</i></th><th><i>1-1-2013</i></th><th><i>31-12-2013</i></th></tr><tr><td>WWB</td><td>227</td><td>252</td><td>275</td></tr><tr><td>loaw/loaz</td><td>11</td><td>14</td><td>18</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>238</td><td>266</td><td>293</td></tr></table>	<i>Regeling</i>	<i>1-1-2012</i>	<i>1-1-2013</i>	<i>31-12-2013</i>	WWB	227	252	275	loaw/loaz	11	14	18	Totaal	238	266	293
<i>Regeling</i>	<i>1-1-2012</i>	<i>1-1-2013</i>	<i>31-12-2013</i>														
WWB	227	252	275														
loaw/loaz	11	14	18														
Totaal	238	266	293														

	<i>Indeling participatieladder</i>														
	Trede	Omschrijving	<i>Dec '12</i>	<i>Dec , 13</i>											
	1	Geïsoleerd	9	7											
	2	Sociale contacten	126	141											
	3	Deelname georganiseerde activiteiten	84	93											
	4	Onbetaald werk	38	49											
	5	Betaald werk met ondersteuning	51	57											
	6	Betaald werk zonder ondersteuning													
		<i>Totaal (incl partners)</i>	308	347											
	<i>Jeugdsport- en cultuurfonds</i> Het is positief dat door het meer onder de aandacht brengen van het Jeugdsport- en cultuurfonds Drenthe het aantal aanvragen is gestegen.														
<table border="1"><tr><td>Jeugdsport-fonds</td><td>2011</td><td>2012</td><td>2013</td></tr><tr><td>Sport</td><td>10</td><td>21</td><td>37</td></tr><tr><td>Cultuur</td><td></td><td></td><td>11</td></tr></table>				Jeugdsport-fonds	2011	2012	2013	Sport	10	21	37	Cultuur			11
Jeugdsport-fonds	2011	2012	2013												
Sport	10	21	37												
Cultuur			11												
<i>WSW-taakstelling</i> De WSW-taakstelling is in de loop van 2013 bijgesteld van 130,16 naar 134,6 SE. De realisatie lag op 134,9 SE.															
<i>Detachering</i> De ontwikkeling van het bedrijfsresultaat Reestmond bleek onvoldoende om de afnemende Rijksbijdragen te compenseren. Vanwege achterblijvende resultaten van de individuele detacheringen is het exploitatietekort opgelopen van de begrote € 1.019.000 naar € 1.593.000. Door een wijziging in de subsidie komt het verwachte resultaat uit op € 1.495.000 (zie verder toelichting). Hoewel de detacheringen achterbleven zijn bij de ramingen is het aantal gestegen van 142 naar 150.															

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 6.2. 20% van de mensen met een uitkering/voorziening van de gemeente Westerveld vindt werk bij een reguliere werkgever (detachering, loondispensatie, begeleid werken) Wat gaan we daarvoor doen: Anticiperen op de ontwikkelingen in de sociale zekerheid en beleid voorbereiden vanuit een inhoudelijke en samenhangende visie en binnen vooraf gestelde financiële kaders. Eventueel heroverwegen en herstructureren van de uitvoeringsorganisaties. Financiële en dienstverlenings- consequenties inzichtelijk maken	De gemeente Westerveld heeft in 2013 wederom te maken met een overschrijding van het door het Rijk beschikbaar gestelde budget voor het verstrekken van de uitkeringen, het gebundelde budget. Dit betekent dat we opnieuw een aanvullende uitkering ter grootte van het bedrag boven de 10% overschrijding van het gebundelde budget over het jaar 2013 aan kunnen vragen. Deze berekende uitkering van $\approx$ € 68.600 is al in de jaarrekening verwerkt. De afgelopen jaren is deze door het Rijk steeds toegekend. Dit is echter geen automatisme en het aantal afwijzingen of gedeelde toekenningen neemt dan ook jaarlijks toe. Dit is zeker een risico. De uitgaven in het kader van het Participatiebudget waren in 2013 in relatie tot het beschikbaar gestelde budget van het Rijk te laag begroot. Het door het Rijk beschikbaar gestelde budget voor re-integratie was € 323.000. Begroot was een bedrag aan uitgaven van € 291.000. De werkelijke uitgaven zijn uitgekomen op € 272.000. In het kader van de meeneemregeling kan een bedrag van $\approx$ € 50.000 toegevoegd worden aan het werkdeel 2014. Door de ontschotting van de budgetten, zullen deze middelen ook ingezet worden voor de Inburgering van bijstandsgerechtigden. De apparaatskosten van de IGSD Steenwijkerland-Westerveld zijn voor 2013 voor de gemeente Westerveld begroot op € 871.000. In de 1^e bestuursrapportage 2013 heeft een forse bijstelling plaatsgevonden door de stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden en het niet behalen van de taakstelling. Deze bijstelling is niet helemaal voldoende gebleken. De bijdrage van de gemeente Westerveld in de apparaatskosten is voor 2013 uitgekomen op $\approx$ € 898.000. Een overschrijding van $\approx$ € 27.000. <i>Ontwikkelingen drie decentralisaties:</i> In 2013 is het geactualiseerde visiedocument 'drie transities in het sociale domein' vastgesteld. Deze visie op samenhang en verbinden is de basis voor de verdere beleidsontwikkeling in het kader van de Participatiewet. Een wet die naar verwachting op 1 januari 2015 in werking treedt. In het kader van deze ontwikkelingen is het bestaande beleidsplan Participatie en herijking sociale zekerheid niet in 2013 geëvalueerd. Dit zal meegenomen worden in het nieuw te ontwikkelen beleid.

Kengetallen - indicatoren	
2013: nulmeting 2014: + 20%	Uitstroom naar regulier werk: 2012: 16 2013: 14

Investeringsen

Overzicht investeringen t.b.v. programma 6	Oorspr. krediet	Restant beschikbaar krediet	Uitgegeven in 2013	Restant/ tekort	Toelichting
geen					

Financieel

Product	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
06.01 - Inkomensvoorziening			
Lasten	3.722	4.788	4.302
Baten	2.963	3.935	3.501
Saldo	759	853	801
06.02 - Minimabeleid			
Lasten	510	605	643
Baten	25	25	20
Saldo	485	580	623
06.03 - Werkvoorziening			
Lasten	3.625	3.682	3.698
Baten	3.487	3.310	3.476
Saldo	138	372	222
06.04 - Participatie			
Lasten	535	705	725
Baten	350	453	455
Saldo	185	252	270
Totaal Werk en inkomen			
Saldo programma 6	1.567	2.057	1.916

Financiële analyse

- Saldo raming na wijziging	2.057
- Saldo realisatie	1.916
	<u>141</u>

1. Inkomensvoorziening	55	
2. Apparaatskosten	-19	
Urenregistratie	16	
<i>Totaal subproduct 06.01 Inkomensvoorziening</i>		52
3. Minimabeleid	-28	
2. Apparaatskosten	-3	
Urenregistratie	-12	
<i>Totaal subproduct 06.02 Minimabeleid</i>		-43
4. WSW-gelden	144	
Urenregistratie	6	
<i>Totaal subproduct 06.03 Werkvoorziening</i>		150
5. Participatie	-13	
2. Apparaatskosten	-5	
<i>Totaal subproduct 06.04 Participatie</i>		-18
Totaal verschil programma 6		141

Toelichting

1. Inkomensvoorziening

Door de verwachte bijstelling van het aantal bijstandsgerechtigden is in de 1e bestuursrapportage van 2013 het gemiddeld aantal cliënten bijgesteld van 220 naar 276. Deze bijstelling is te groot geweest. Het gemiddeld aantal cliënten was uiteindelijk ≈ 245 . Dit betekent dat de uitgaven voor € 450.000 te ruim zijn begroot. In het verlengde daarvan is de verwachte Incidentele Aanvullende Uitkering van het Rijk ook te ruim begroot en moet met eenzelfde bedrag bijgesteld worden. Uitgaven in het kader van de Bijstandsverlening aan zelfstandigen laat zich altijd lastig begroten. De uitgaven zijn dit jaar te hoog begroot en de inkomsten te laag. Per saldo leidt dit tot een onderschrijding met $\approx$ € 55.000.

2. Apparaatskosten

De apparaatskosten zijn in de 1e bestuursrapportage van 2013 naar boven bijgesteld. Deze bijstelling is niet helemaal voldoende gebleken. De bijdrage van de gemeente Westerveld zal iets hoger uitvallen als begroot, namelijk met € 27.000. De apparaatskosten worden verrekend over het gemiddelde aantal cliënten per gemeente. Dit kan resulteren in enige verschuiving van kosten tussen beide gemeenten.

3. Minimabeleid

De stijging van het aantal bijstandsgerechtigden heeft ook geleid tot een verhoging van het aantal aanvragen minimabeleid en bijzondere bijstand en in het verlengde daarvan de daaraan gerelateerde kosten. De bijstelling in de 1e bestuursrapportage van 2013 is onvoldoende gebleken voor het opvangen van de stijging over het hele jaar. De kosten zijn uiteindelijk $\approx$ € 28.000 hoger uitgevallen dan begroot.

4. WSW-gelden

In afwachting van de definitieve jaarcijfers van Reestmond, is het verwachte exploitatietekort € 1.495.250. In de primaire begroting is rekening gehouden met een bijdrage van € 1.019.000 (aandeel Westerveld € 242.000). Het verschil van € 476.250 neemt Reestmond voor eigen rekening, door een beslag op haar eigen reserves. Het beslag op de reserves en daarnaast het treffen van personele voorzieningen (afvloeiing van personeel) heeft een negatief effect van € 402.000 op het weerstandsvermogen van Reestmond (zie ook de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing).

Per saldo is er een voordeel van € 150.000 voor de WSW-gelden. Dit voordeel kent verschillende oorzaken. De lasten voor WSW vallen € 16.000 hoger uit dan begroot (nadeel). De hogere lasten komen door een hogere bijdrage aan Reestmond vanwege mutaties in de taakstelling WSW. De baten vallen € 166.000 hoger uit (voordeel) vanwege een hogere rijksbijdrage en een ontvangen bijdrage voor wachtlijsten. Bij de baten is de afrekening van de rijksbijdrage uit 2010 meegenomen.

5. Participatie

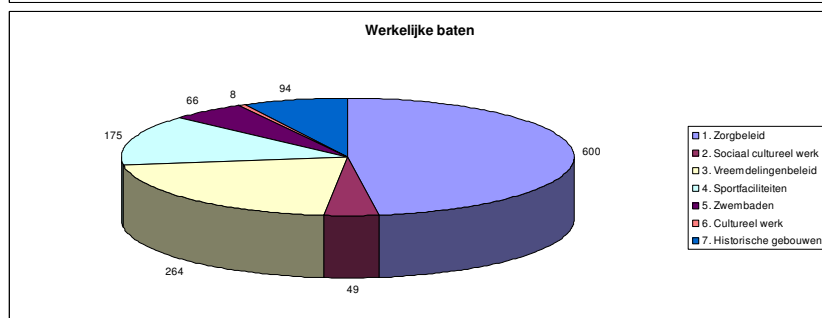
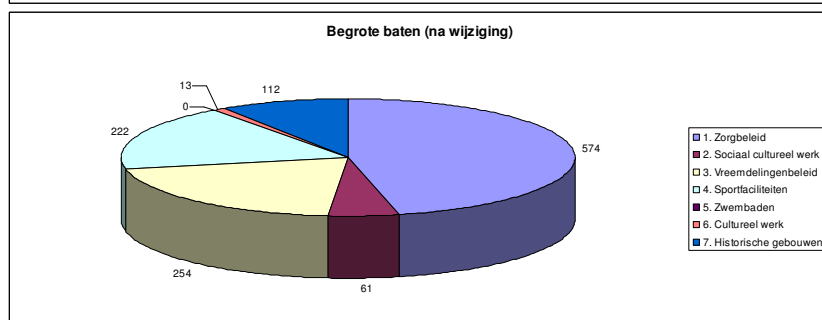
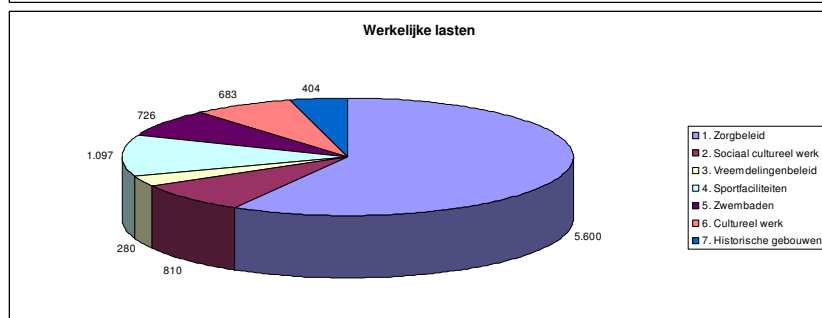
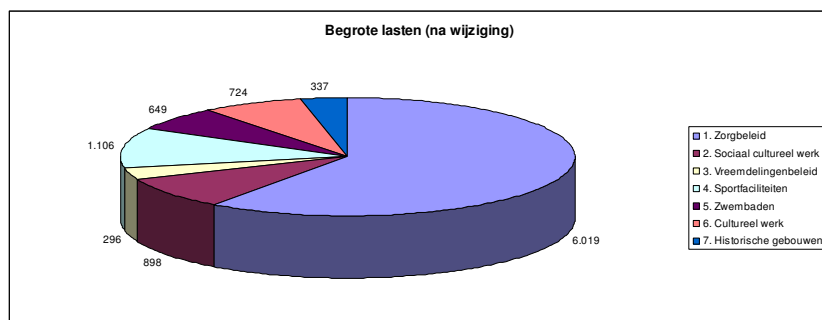
Per saldo is hier € 18.000 overschreden, te weten € 20.000 teveel aan lasten en € 2.000 minder aan inkomsten. De voornaamste oorzaak hiervan is dat het budget voor de reïntegratie (werkdeel) te laag is begroot.

Urenregistratie

Zie voor een algemene toelichting de inleiding van deze jaarrekening.

Programma 7 Portefeuillehouders

Zorg, welzijn, sport en cultuur
A.M. Kleine Deters/R. Martens

Korte beschrijving inhoud programma:

Het programma omvat de producten zorg, welzijn, sport, cultuureducatie en -historie.

Samenhang met andere programma's:

Directe samenhang is er met de programma's 1, 2, 4, 6 en 9 voor de onderdelen dorpskracht, sociale veiligheid, bereikbaarheid, de doorgaande ontwikkellijn en samenhang tussen de sociale voorzieningen en ruimtelijke inrichting.

Visie:

Wij willen een kwalitatief goed, toekomstbestendig en passend voorzieningenniveau realiseren en behouden met als doel de vitaliteit van de dorpen voor onze inwoners te waarborgen. Wij gaan uit van de eigen verantwoordelijkheid en de eigen kracht van inwoners, wanneer wij beleid ontwikkelen, voorzieningen treffen en passende diensten aanbieden. Onze uitgangspunten zijn:

- denken vanuit kwaliteit en bereikbaarheid;
- over dorps- en gemeentegrenzen heen kijken
- slimmer combineren van voorzieningen;
- voorzieningen die de zelfredzaamheid bevorderen;
- dorpskracht.

Relevante kaders:

- Collegeprogramma 2010-2014
- Sociale structuurvisie
- Beleidsnota's: volksgezondheid, jeugdbeleid, verzelfstandiging zwembaden, vrijwillige inzet, bibliotheek en cultuur educatie, Wmo
- Toetsingskader zorg
- Algemene subsidieverordening gemeente Westerveld 2007 (inclusief beleidsregels)
- Archeologische beleidskaart en cultuurhistorische waardenkaart

Wat willen we bereiken (beoogd maatschappelijk effect):

- 7.1 een kwalitatief goed, passend en toekomstbestendig niveau van maatschappelijke voorzieningen
- 7.2 een passend zorg- en welzijnsniveau waarbij de prioriteit ligt bij jeugd, ouderen en kwetsbare inwoners
- 7.3 cultuurhistorische waarden respecteren en behouden, in samenwerking met belanghebbenden

A. Doel en resultaten in het komend jaar / de komende periode:

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 7.1.1 Goede en veilige bereikbaarheid van voorzieningen, ook voor de specifieke doelgroepen als jeugd en ouderen. <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> - inventariseren van alle vormen van vervoer waaronder openbaar, collectief- en individueel en particulier; - samen met andere partijen combinatiemogelijkheden zoeken en faciliteren om witte vlekken in de bereikbaarheid op te lossen.	In september 2013 zijn twee onderzoeken gestart: - Onderzoek naar vrijwilligersvervoer in Westerveld; - Inventarisatie naar alle vervoersstromen in Zuidwest-Drenthe. De resultaten worden in het tweede kwartaal van 2014 verwacht.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 7.1.2 Duurzaam en langdurig behoud van de drie openluchtzwembaden door externe verzelfstandiging binnen inhoudelijke en financiële randvoorwaarden <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> - afsluiten van de benodigde overeenkomsten met de stichtingen i.o.; - vervolg geven aan het implementatietraject waarmee de gemeentelijke inzet zich beperkt tot controleren en toezicht houden.	De zwembaden zijn eind 2012 geprivatiseerd. Conform het beleid is de inzet van de gemeentelijke organisaties in 2013 beperkt gebleven tot controle, toezicht en nazorg. Het restantbudget van € 19.500, dat beschikbaar was voor proces- en plankosten is teruggevloeid naar de algemene middelen.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 7.1.3 Behoud van de dorpshuisfunctie in de dorpen . <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> - verzelfstandigen van de dorpshuisfunctie in Diever en Dwingeloo; - ondersteunen van bestaande dorpshuizen in Wilhelminaoord, Nijensleek, Vledderveen, Geeuwenbrug, Darp, Uffelte, Wapse en Wapserveen in de vorm van: - o een jaarlijks bescheiden financiële ondersteuning; - o het instellen van een fonds waarop dorpshuizen onder voorwaarden een beroep kunnen doen voor cofinanciering bij grote onderhoudsinvesteringen; - ondersteunen en faciliteren in het vinden van alternatieve huisvesting voor de activiteiten, wanneer een zelfstandig dorpshuis niet binnen de vooraf gestelde kaders rendabel is.	<i>Over Entinghe</i> - Dorpshuis Over Entinghe in Dwingeloo is in 2013 verzelfstandigd en in erfpacht overgedragen aan de stichting Over Entinghe. <i>Dingspilhuus</i> - In het oplossen van de huisvestingsproblematiek van het Dingspilhuus is een aantal stappen genomen. Er is na intensieve werksessies, geïnitieerd door de gemeente, overeenstemming gevonden tussen de vertegenwoordiging van gebruikers, de stichting en de gemeente over de plattegrond en een investeringsplan voor een bedrag van € 1,2 miljoen, met als doel de dorpshuisfunctie en sportfunctie te kunnen behouden in Diever. De exploitatieopzet bleek echter niet sluitend. Het college heeft vervolgens een voorkeursvariant uitgewerkt en voorgesteld aan de raad waarin een gecombineerde en efficiënte investering zou plaatsvinden in Stad en Esch en het Dingspilhuus, waardoor alle functies konden worden behouden in Diever, zonder uiteenzetting van de gemeentelijke lasten. Dit voorstel is ingetrokken in december 2013, nadat de Commissie Welzijn een uitwerking van een nieuw gepresenteerd plan van het comité Eerlijk Diever een kans wilde geven. <i>Ondersteunen andere dorpshuizen</i> - het Fonds Dorpshuizen is in 2013 opgericht en operationeel geworden; - de ondersteuning van kleine dorpshuizen is vertaald in een nieuwe regeling voor deze dorpshuizen. Dorpshuizen kunnen vanaf 2014 een beroep doen op deze nieuwe regeling conform de Sociale Structuurvisie; - de gemeente heeft geïnvesteerd in de nieuwe dorpshuisfunctie in Nijensleek in combinatie met de school op basis van een gezamenlijk plan van school en dorpshuis. Daarmee is de pilot met Griet'nstede succesvol beëindigd; - de gemeente heeft geïnvesteerd in het verduurzamen van het dorpshuis in Uffelte, om daarmee de exploitatie te kunnen verbeteren. Stichting en inwoners hebben ook eigen cofinanciering gevonden en dorpskracht ingezet. Daarmee hebben wij de pilot met Uffelte succesvol kunnen beëindigen; - er is geïnvesteerd in het moderniseren van het dorpshuis te Vledderveen op basis van een plan van het dorpshuis. Vledderveen heeft voor de modernisering veel eigen dorpskracht ingezet

	en fondsen geworven; - Wapserveen: de voorbereidingscommissie, bestaande uit inwoners, heeft in 2013 aangegeven het dorps huis niet te kunnen overnemen, doordat zij de exploitatie niet rond kan krijgen. De gemeente is vervolgens in gesprek getreden met de dorpsgemeenschap en de huidige beheerder over de situatie, met als inzet het dorps huis te kunnen behouden door het beheer in een nieuwe vorm te continueren. In de 2^e helft van 2014 moet dit overleg resulteren in nieuwe afspraken en een beheersovereenkomst.
--	---

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 7.2.1 De functie bibliotheek wordt vooral voor de doelgroep jeugd en ouderen behouden en is maximaal bereikbaar. Wat gaan we daarvoor doen: Uitvoering geven aan de bibliotheek notitie Westerveld 2012. Dit betekent onder andere: - de bibliotheek in Westerveld ontwikkelt zich tot een kernbibliotheek en een goed geoutilleerde bibliotheekvoorziening; - de fysieke bibliotheekvoorziening wordt omgezet naar een functionele bibliotheekvoorziening die lokaal wordt gedragen en uitgevoerd; - uitbreiding dienstverlening op scholen; - onderzoek doen naar de dienstverlening aan en het bereik van ouderen in relatie met locaties waar ouderen zijn; - de bibliotheek wordt centraal en digitaal ondersteund.	De stichting bibliotheek Westerveld heeft in het voorjaar van 2013 een uitvoeringsplan gepresenteerd waarin de gemeentelijke bibliotheeknota en de extra bezuiniging als gevolg van de Sociale Structuurvisie van de gemeente in eigen bibliotheekbeleid en financiën is vertaald. Hierin wordt onder meer ingegaan op de realisatie van het concept 'bieb op school' in Westerveld en de realisatie van een doelgroepenbibliotheek voor ouderen op diverse locaties in de gemeente. Aan het uitvoeringsplan ligt een businessplan voor 'bieb op school' ten grondslag en een meerjarenbegroting om 'bieb op school' en de doelgroepenbibliotheek voor ouderen in Westerveld te realiseren. Het plan kan worden gezien als een 'tussenstand' omdat er nog onzekerheid is over de realisatie van het concept 'bieb op school'. Echter, de contouren zijn zichtbaar en deze zien er veelbelovend uit. Speciaal willen we noemen de realisatie van dienstverlening voor ouderen in zorgcentrum De Weijert in Dwingeloo per september 2013. Eind 2013 is het businessplan verder uitgewerkt en daarna wordt het met de scholen in Westerveld besproken. Aan de hand van de uitkomsten van het businessplan kan de totale dienstverlening van de bibliotheek in Westerveld verder ingevuld worden.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 7.2.2 Een cultuureducatiebeleid voeren dat inspeelt op actuele ontwikkelingen en toekomstbestendig is en zich met name richt op de groep 4-18 jarigen en op binnen schoolse cultuureducatie.	

<u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> Uitvoering geven aan de notitie cultuureducatie gemeente Westerveld 2012. Dit betekent onder andere: - cultuureducatie via een theaterprogramma of podiumplan via een jaarlijkse schooleigen project; - algemene muzikale vorming met een eigentijdse invulling, een verdieping op het onderdeel instrumentale vorming en een grotere betrokkenheid/inzet van de hofbrakorpsen; - een jaarlijks schooleigen project in de onderbouw van het VO met aansluiting op het basisonderwijs; - een productovereenkomst afsluiten met Scala.	In de eerste helft van 2013 is een subsidieaanvraag door de scholen in Westerveld ingediend in het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit. Deze is gehonoreerd. De scholen worden ondersteund door Scala Meppel. Op deze manier wordt voorzien in de realisatie van Podiumplan en een schooleigen cultuureducatief project. Dit project en Podiumplan kunnen voor de komende vier jaren uitgevoerd worden, uitgaande van een gemeentelijke bijdrage daarin, mits wordt voldaan aan de subsidie-eisen. Daarnaast is Scala Meppel in overleg getreden met het VO om een schooleigen cultuureducatief project te realiseren, en dit is in december 2013 op Stad en Esch Diever uitgevoerd. Binnen de cultuureducatie op school wordt speciaal aandacht gegeven aan het opleiden van docenten tot cultuurcoördinatoren op school (BO). Er is inmiddels een uitvoeringsovereenkomst tot stand gekomen met Scala Meppel waarin afspraken zijn gemaakt over de af te nemen activiteiten van Scala Meppel en de kosten van die activiteiten. Scala Meppel is daarnaast bezig een Amateurkunstennetwerk te starten. De nota cultuureducatie is in uitvoering.
--	---

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 7.2.3 Voldoende voorzieningen behouden voor het beoefenen van buiten- en binnensport waarbij rekening wordt gehouden met door de sportbonden gestelde normen. <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> Uitvoering geven aan de in Sociale structuurvisie gestelde kaders voor binnen- en buitensport. Dit betekent onder andere: - samenwerkingsinitiatieven vanuit clubs en verenigingen stimuleren; - buitensportterreinen en binnensportaccommodaties behouden door de tarieven meer kostendekkend te maken; - Onderzoek doen naar de verzelfstandiging van de sporthal in Dwingeloo.	Op dit moment zijn bij ons geen samenwerkingsinitiatieven vanuit clubs en verenigingen bekend. De eerste tranche van de meer kostendekkende tarifiering voor 2014 van de accommodaties is gestart. Diverse ontwikkelingen in het voorzieningenbeleid en rondom de drie decentralisatie hebben de nodige tijd en energie geverg, zowel van de dorps-gemeenschappen als van de ambtelijke capaciteit. Hierdoor is de start van het onderzoek naar de verzelfstandiging van de sporthal in Dwingeloo verschoven naar 2014.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 7.2.4 Het zelfstandig blijven wonen van kwetsbare burgers bevorderen door het versterken van het zelfregelend vermogen van de burger en het betrekken van de sociale omgeving bij de ondersteuning Wat gaan we daarvoor doen: Uitvoering geven aan de in het meerjarenbeleidsplan Wmo gestelde kaders. Dit betekent dat: - de welzijnsorganisatie een welzijnsaanbod heeft dat is afgestemd op de door de gemeente vastgestelde kaders en op de vraag van de burger; - in de rol van opdrachtgever en regisseur een integrale en samenhangende aanpak van zorg wordt gerealiseerd door professionals en vrijwilligers; - een goede en toegankelijke integrale informatievoorziening Wmo wordt ontwikkeld in samenhang met het gemeentelijke Klantcontactcentrum; - de gemeente regisseur is in het ontwikkelen van passende collectieve voorzieningen; - de nota Lokaal gezondheidbeleid wordt geactualiseerd.	<i>BCF stichting Welzijn MensenWerk (WMW)</i> In 2013 is gewerkt aan een nieuwe BCF opdrachtomschrijving die meer in lijn is met de komende drie transities en de kanteling in deze transities. De opdrachtomschrijving is de basis voor de offerte van WMW voor de uitvoering van het welzijnswerk. <i>Ontwikkelingen drie decentralisaties</i> In 2013 is het geactualiseerde visiedocument 'drie transities in het sociale domein' vastgesteld. Deze visie op samenhang en verbinden is de basis voor de verdere beleidsontwikkeling in het kader van de Jeugdwet, Wmo-nieuw, Participatiewet en Passend onderwijs. Gestuurd wordt op invoering van de transities op 1 januari 2015. Daarnaast zijn de eerste stappen gezet richting het ontwikkelen en organiseren van een Integraal Toegangsmodel voor inwoners met hulpvragen. Het uitgangspunt is: de Toegang dusdanig organiseren dat de eigen kracht van de inwoners en de organisaties maximaal wordt benut. Voor de inwoners die dat echt nodig hebben, wordt de ondersteuning effectief georganiseerd. De verdere beleidsontwikkeling is in 2014. Hierin wordt ook de actualisatie van de nota Lokaal Gezondheidsbeleid en actualisatie beleidsregels en algemene subsidieverordening meegenomen. De verwachting is, dat de besluitvorming rond het wetgevingstraject in de zomer 2014 is afgerond. Tot slot is het project 'Versterken zelfredzaamheid sociale omgeving' afgerond. Er zijn nieuwe algemene voorzieningen tot stand gekomen die in een lichter regime in het regulier pakket moeten worden opgenomen zoals de rolstoelpool en het informatiepunt.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 7.2.5 Jongeren en kinderen groeien geestelijk en lichamelijk gezond en veilig op. Er is aandacht (binnen verschillende leefdomeinen) voor een gezonde leefstijl en voor een veilige omgeving.	

<u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> - - - - - - - - - - - integratie jeugdzorgtaken in het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in samenwerking met de andere gemeenten in Zuidwest-Drenthe; - - - - de sport- en cultuurcoaches ondersteunen leerkrachten bij het geven van de bewegingslessen, initiëren en verzorgen naschools sportaanbod, organiseren culturele activiteiten en ondersteunen organisaties met sportieve en culturele activiteiten in de vakanties.	In 2013 is de Transitie Jeugdzorg een nieuwe fase ingegaan. De nadruk is komen te liggen op de uitvoering: realiseren van de organisatie van de toegang tot de jeugdzorg. In december 2013 is het Regionaal Transitie-arrangement (RTA) vastgesteld. Dit vormt de basis voor het borgen van de zorg van 2015 en de in te zetten transformatie van de jeugdzorg. 1. In het CJG is in 2013 geïnvesteerd in een werkend netwerk van de CJG-partners. Verder is ingezet op de samenwerking binnen Zuidwest-Drenthe, om zoveel mogelijk één route naar zorg te hanteren. 2. Ook in 2013 hebben de sport- en cultuurcoaches vooral ingezet op laagdrempelige beweegactiviteiten, gericht op een gedragsverandering (het verbeteren van de gezondheid en het verhogen van de participatie). Daarbij hebben we aangesloten bij de doorgaande leer- en ontwikkellijn. De evaluatie van de sport- en cultuurcoaches is te lezen in de tussenrapportage 2012 combinatiefuncties. In het laatste kwartaal van 2013 is de inzet van de sport- en cultuurcoaches verlengd tot 1 juli 2014 (einde schooljaar 2013/2014).
--	---

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 7.2.6 Bevorderen van de leefbaarheid, sociale samenhang en vitaliteit van de dorpen in de gemeente met inzet van dorpskracht <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> - de bestaande beleidsregels voor het dorpenbeleid aanpassen, zodat de verenigingen voor plaatselijk belang als pilot een budget ontvangen om de leefbaarheid en zelfwerkzaamheid in de dorpen te versterken; - bij herstructureringsplannen samen met de corporaties plannen ontwikkelen voor de inrichting van de openbare ruimte, inclusief speelvoorzieningen; - voortzetten pilots met inzet van inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven voor het onderhoud van de fysieke leefomgeving.	Met de dorpsgemeenschappen is een goede evaluatie gevoerd waarin het dorpskrachtbeleid wordt onderschreven. De beleidsregel Dorpskracht is bewust regelarm ingevoerd en dat blijkt te werken en te worden gewaardeerd. De pilot is met een jaar (1 oktober 2013 - 1 oktober 2014) verlengd. In Darp is in oktober een herstructurering opgeleverd die geheel in samenwerking met alle belanghebbende partijen tot stand gekomen is (zie ook programma 3). Drie lopende pilots zijn geëvalueerd en met wederzijdse tevredenheid vervolgd (zie ook programma 3).

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 7.2.7 Handhaving van het peuterspeelzaalwerk op het ambitieniveau van spelen, ontmoeten, ontwikkelen en signaleren met aandacht voor de zorgcomponent en de Doorgaande Leerlijn	

<u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> Het professionaliseren van het peuterspeelzaalwerk - harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang; - realiseren van gesubsidieerde kindplaatsen.	De harmonisatie wordt steeds verder vormgegeven. De leidsters in peuterspeelzalen en kinderopvang zijn op een professioneel niveau gebracht. Inmiddels wordt op twee locaties met gesubsidieerde kindplaatsen gewerkt. Na het faillissement van stichting Speelwerk/ Speelpeuter zijn we een samenwerking aangegaan met één lokale partner, die op zeven locaties peuterspeelwerk en vaak ook opvang organiseert. De opvolger van Speelwerk – Doornij – telt twee locaties voor kinderopvang in combinatie met peuterspeelzaalwerk. Controle door de GGD en daarna invoering van alle locaties in het LRKP (Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen) vergt de nodige tijd.
--	---

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 7.3.1 vermarkten BNG Erfgoedprijs <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> Het creëren van een digitaal erfgoedplatform voor erfgoededucatie, bewoners, toeristen en periodieke uitgave van een erfgoedmagazine.	Het kanaal AnnoDrenthe.nu functioneert als digitaal erfgoedplatform. Er is een erfgoed twitteraccount gelanceerd. Het erfgoedmagazine wordt gekoppeld aan de voltooiing van de gemeentelijke monumentenlijst. Het gemeentelijk symposium op 28 november 2013 was een groot succes met 80 deelnemers en de presentatie van het boek 'De cultuurhistorische rijkdom van de gemeente Westerveld'. Binnen drie maanden is 2/3 van de oplage (1500 boeken) verkocht.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 7.3.2 Beschermen van monumenten, structuren en gebieden die van lokaal cultuurhistorisch belang zijn <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> Organiseren van informatiebijeenkomsten voor direct belanghebbenden, publiceren van een nieuwe erfgoedbrochure en optimaliseren gemeentelijke website. Opstellen van een gemeentelijke monumentenlijst.	Er is geparticipeerd in de organisatie van de Nationale Erfgoedfair in Frederiksoord. Hier zijn ruim 1500 bezoekers geweest, 50% meer dan verwacht. De open monumentendag was succesvol met 26 deelnemende monumenteneigenaren. De waardestelling voor de gemeentelijke monumentenlijst is voltooid in 2013, de vaststelling volgt in 2014.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 7.3.3 Beschermen van het gedachtegoed van de Maatschappij van Weldadigheid Wat gaan we daarvoor doen: In samenwerking met alle partners werken aan een werelderfgoed nominatiedossier. Het ontwikkelen van eenduidig beleid voor alle voormalige koloniën incl. communicatiebeleid.	De stuurgroep Unesco is twee keer bijeen geweest in 2013 en heeft het onderzoeksrapport naar de 'uitzonderlijke universele waarden' vastgesteld. Dat is de eerste stap naar het nominatiedossier. Er is in 2013 met Weststellingwerf, Steenwijkerland en de Rijksdienst voor het cultureel erfgoed afstemming geweest over ruimtelijk beleid in het aangewezen koloniegebied.

Investeringen

Overzicht investeringen t.b.v. programma 7	Oorspr. krediet	Restant beschikbaar krediet	Uitgegeven in 2013	Restant/tekort	Toelichting
Verbouw Dingspilhuus ihkv Sociale Structuur Visie	800.000	800.000	22.953	777.047	Onderzoek naar de toekomst van het Dingspilhuus loopt nog.
Aanpassen warmte - koude opslag MFA Havelte	30.400	30.400	25.129	5.271	Afrondende werkzaamheden in 1e kwartaal 2014
Vervanging dak De Wiekslag	90.000	90.000	0	90.000	Door langere voorbereidingstijd en asbestsanering overgeheveld naar 2014
Vervanging dak dorpshuis De Heidehoek	52.500	52.500	0	52.500	Door langere voorbereidingstijd en asbestsanering overgeheveld naar 2014
Renovatie trainingsveld sportcomplex Diever (2013)	33.615	33.615	31.705	1.910	De werkzaamheden worden begin 2014 afgerond
Renovatie kerktoren Vledder (2013)	55.000	55.000	44.745	10.255	Afronding in 2014

Financieel

Product	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
07.01 - Zorgbeleid			
Lasten	6.020	6.019	5.600
Baten	289	574	600
Saldo	5.731	5.445	5.000
07.02 - Sociaal cultureel werk			
Lasten	807	898	810
Baten	50	61	49
Saldo	757	837	761
07.03 - Vreemdelingenbeleid			
Lasten	55	296	280
Baten	19	254	264
Saldo	36	42	16
07.04 - Sportfaciliteiten			
Lasten	1.113	1.106	1.097
Baten	204	222	175
Saldo	908	884	922
07.05 - Zwembaden			
Lasten	502	649	726
Baten	0	0	66
Saldo	502	649	660
07.06 - Cultureel werk			
Lasten	717	724	683
Baten	8	13	8
Saldo	709	711	675
07.07 - Historische gebouwen			
Lasten	259	337	404
Baten	15	112	94
Saldo	244	225	310
Totaal Zorg, welzijn, sport en cultuur			
Saldo programma 7	8.888	8.793	8.344

Financiële analyse

- Saldo raming na wijziging	8.793
- Saldo realisatie	8.344
	<u>449</u>

1. Vervoers- en woonvoorzieningen gehandicapten	249	
2. Wet maatschappelijke ondersteuning	112	
3. Centrum voor jeugd en gezin	66	
4. Jeugdzorg	21	
5. Transitie AWBZ naar Wmo	-37	
Urenregistratie	26	
Overig	8	
<i>Totaal subproduct 07.01 Zorgbeleid</i>		445
6. Sociaal cultureel werk	85	
7. Accommodaties sociaal cultureel werk	-9	
<i>Totaal subproduct 07.02 Sociaal cultureel werk</i>		76
8. Vluchtelingen/Wet Inburgering	26	
<i>Totaal subproduct 07.03 Vreemdelingenbeleid</i>		26
9. Sportfaciliteiten	-42	
Urenregistratie	4	
<i>Totaal subproduct 07.04 Sportfaciliteiten</i>		-38
10. Zwembadbeleid	-14	
Urenregistratie	3	
<i>Totaal subproduct 07.05 Zwembaden</i>		-11
11. Cultureel werk	19	
Urenregistratie	17	
<i>Totaal subproduct 07.06 Cultureel werk</i>		36
12. Monumenten	30	
13. Kerktorens, molens en onderduikershol	4	
14. Werelderfgoed	-30	
Urenregistratie	-95	
Overig	6	
<i>Totaal subproduct 07.07 Historische gebouwen</i>		-85
Totaal verschil programma 7		449

Toelichting

1. Vervoers- en woonvoorzieningen gehandicapten

De effecten van 'de kanteling' worden duidelijk zichtbaar op het gebied van de vervoersvoorzieningen. Er is minder uitgegeven dan geraamd. Deze kostenvermindering is dit jaar voor het eerst gerealiseerd. We blijven sterk monitoren op de kosten van de voorzieningen om te kijken of dit gehandhaafd kan worden. Daarnaast heeft een verschuiving plaatsgevonden van uren tussen de verschillende teams.

2. Wet maatschappelijke ondersteuning

Eind 2013 is het project 'de kanteling', lopende sinds 2010, afgerond. Het project had als doel mogelijke besparingen op het gebied van de individuele voorzieningen te realiseren. In eerdere bestuursrapportages hebben wij u meegedeeld dat de doelen van 'de kanteling' ruimschoots gerealiseerd zijn. De verantwoording van dit project is vastgelegd in het rapport 'Op koers met de kanteling'. Het rapport is in februari aangeboden aan de commissie Welzijn.

Door de 'gekanтелеde' werkwijze is vooral aan hulp bij de huishouding minder uitgegeven dan geraamd. Ook hiervoor geldt dat dit het eerste jaar is dat 'de kanteling' effectief zichtbaar is. De resultaten worden gemonitord en bewaakt.

3. Centrum voor jeugd en gezin (CJG)

De uitgaven CJG zijn lager dan geraamd. Van de totale doeluitkering (€ 371.000) resteert een overschot van € 66.000. Dit bedrag vloeit terug naar de algemene middelen. Door samenwerking in de regio is minder dan geraamd uitgegeven aan deskundigheidsbevordering en communicatie. Ook is, zowel door samenwerking als door personeelwisseling (procescoördinatie), geen evaluatie uitgevoerd.

4. Jeugdzorg

Dit betreft het invoeringsbudget Transitie Jeugdzorg van het Rijk. Een deel van de transitiemiddelen worden bekostigd door de provincie. De meerkosten, die ten laste van de gemeente komen, zijn ten laste van het budget jeugdzorg gekomen. Het restant over 2013 van € 20.946 valt vrij. Omdat de verwachting is, dat in 2014 meer transitiekosten worden gemaakt, zijn de Rijksmiddelen vanuit de meicirculaire (€ 36.335) overgeheveld naar 2014.

5. Transitie AWBZ naar Wmo

Op de post AWBZ begeleiding worden de invoeringskosten geboekt van de drie decentralisaties. Bij het opstellen van de urenmatrix voor de begeleidende ambtenaren waren hiervoor niet voldoende uren begroot. Er zijn aan deze onderwerpen in 2013 meer uren besteed dan verwacht en dit resulteert in een overschrijding. Deze overschrijding van uren wordt gecompenseerd op andere beleidsonderdelen.

6. Sociaal cultureel werk

Op het cultureel werk is een onderschrijding van € 85.000. Er is op deze post minder uren geschreven door het overgaan van project Winst naar WMW en door verfijning van tijdschrijven.

7. Accommodaties sociaal cultureel werk

Per saldo wordt de overschrijding veroorzaakt door meer ureninzet op het dossier Dingspilhuus.

8. Vluchtelingen/Wet Inburgering

In deze begrotingspost is de maatschappelijke begeleiding van statushouders die in onze gemeente gehuisvest worden, geregeld en het aanbieden van inburgeringstrajecten in het kader van de oude Wet Inburgering. Er is sprake van meer inkomsten vanuit het Rijk dan was begroot, voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Daarnaast is door het Rijk een extra bijdrage betaald voor de uitvoering van de Wet Inburgering in 2013.

In 2013 was de vaststelling van de Wet Inburgering 2007-2009. Onze gemeente hoefde minder terug te betalen aan het Rijk dan was voorzien.

In 2013 heeft de IGSD Steenwijkerland-Westerveld een inhaalslag gemaakt ten aanzien van het uitvoeren van de Wet Inburgering. Dit leidde tot meer uitgaven bij IGSD Steenwijkerland-Westerveld. Uiteindelijk is op de post als geheel, door bovenstaande, een onderschrijding van € 27.000.

9. Sportfaciliteiten

Op het product 07.04 Sportfaciliteiten is een overschrijding van afgerond € 38.000. De grootste verklaring is een optelsom van onder-/overschrijdingen van energiekosten, aanschaf van kleine goederen/diensten, subsidies en onderhoudskosten. Noemenswaardig is hierbij te melden, dat

- de incidentele subsidie van € 10.000 aan de Stichting Voedselbank Zuidwest-Drenthe op dit product geboekt is (binnen dit budget was hier nog ruimte voor);
- een bedrag van ruim € 36.000 aan Sociale Alliantie-gelden vanuit 2012 is overgeheveld naar 2013. In de begroting is hier geen rekening mee gehouden;
- er was een inkomst geraamd van € 70.000 voor een specifieke uitkering in het kader van de combinatiefuncties. De bijdrage voor de combinatiefuncties is opgenomen in de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds en dus geen specifieke uitkering. Deze bijdrage is geraamd en ontvangen in programma 10. Hierdoor is de inkomst van € 70.000 dubbel geraamd. In 2013 is wel een niet-begroot-bedrag van € 36.000 ontvangen in het kader van de Sociale Alliantie met de provincie Drenthe. Per saldo is hierdoor een tekort ontstaan van € 34.000. Daarnaast zijn de begrote uitgaven niet volledig besteed voor een bedrag van bijna € 14.000

10. Zwembadbeleid

De overschrijding wordt veroorzaakt door de organisatietaakstelling van circa € 33.000. Deze is in 2013 deels ingevuld. Voor de resterende taakstelling van € 12.000 is in 2013 nog geen dekking gevonden.

11. Cultureel Werk

Op subproduct 07.06 Cultureel werk is een overschrijding van € 35.000. Dit is deels een overschrijding van € 22.000 doordat er minder uren op dit budget zijn geschreven. Deze uren zijn elders geschreven (bezoek koningspaar en sociaal cultureel werk). Daarnaast is er een overschrijding van € 13.000 op het subsidiebudget voor stimulering eenmalige culturele activiteiten. Dit budget is een vervolg op het budget Culturele Alliantie. Er was in 2013 extra eenmalig alliantiegeld in dit budget, door de afronding van de alliantie. De aanvragen bleven ruim binnen het aanwezige budget. In 2014 is er minder budget voor dit doel.

12. Monumenten

Er zijn meer uren gemaakt dan voorzien. Dit heeft te maken met de voordracht van het gebied Frederiksoord-Wilhelminaord als werelderfgoed. Daarentegen is minder uitgegeven (ruim € 30.000) aan overige goederen en diensten.

13. Kerktorens, molens, onderduikershol

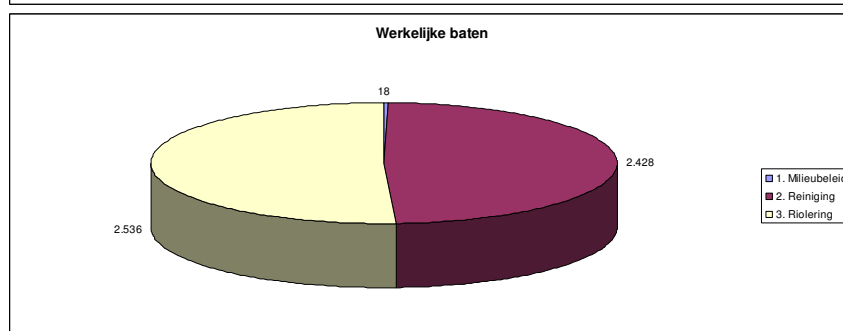
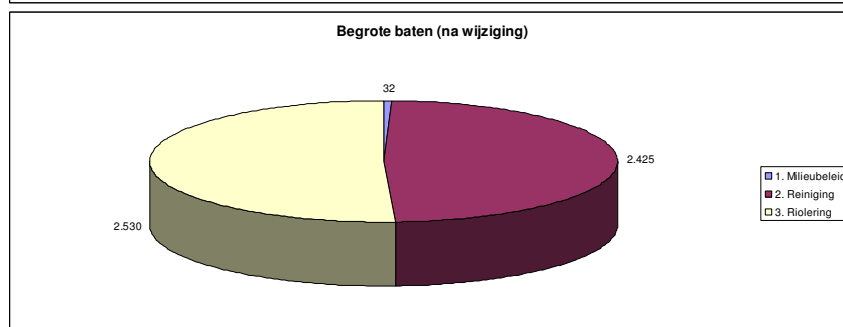
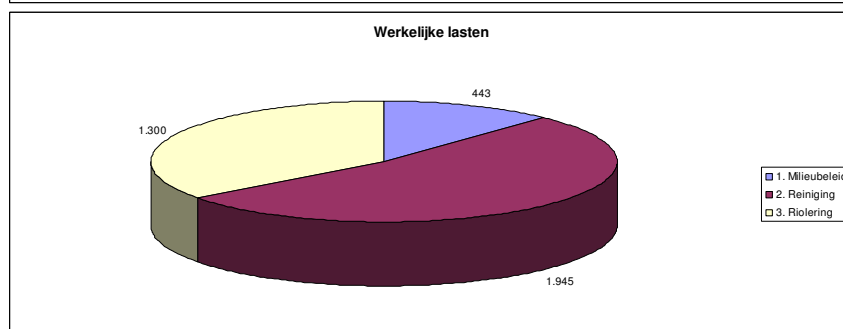
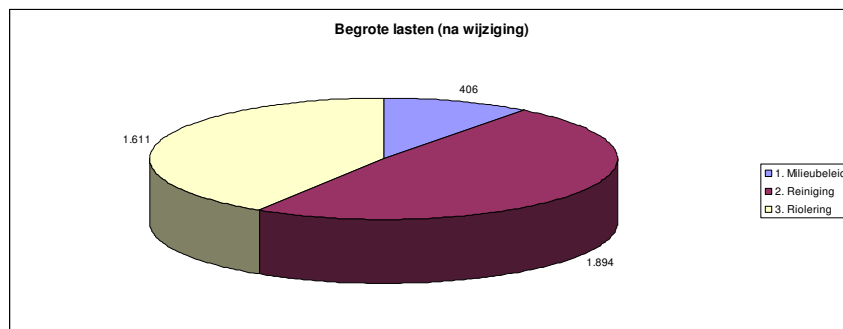
De overschrijding is grotendeels te wijten aan meer uren van de onderhoudsmedewerkers (€ 16.000). Tijdens de renovatiewerkzaamheden aan de toren in Vledder bleek dat deze in mindere staat verkeerde dan rekening mee was gehouden. Hierdoor was extra voorbereiding en begeleiding nodig.

14. Werelderfgoed

De deadline voor de werkzaamheden aan het dossier voor het werelderfgoed zijn naar voren gehaald. Hiervoor zijn meerdere onderzoeken noodzakelijk geweest naar de haalbaarheidscomponent. De kosten hiervoor waren niet begroot in het projectdossier.

Urenregistratie

Zie voor een toelichting op de afwijkingen in de uren de algemene toelichting die is opgenomen in de inleiding. De extra geschreven uren hebben voornamelijk betrekking op het dossier Dingspilhuus. De intensieve werksessies met het bestuur van het Dingspilhuus, het onderzoek naar de exploitatie en de juridische consequenties hebben geleid tot extra ureninzet.

Korte beschrijving inhoud programma:

Het programma omvat de producten milieubeleid, reiniging en riolerig.

Samenhang met andere programma's:

Er is een directe relatie met de programma's 3 en 5 voor wat betreft openbare verlichting, riolerig en bedrijfsleven.

Visie:

Wij kiezen, algemeen, maar met name gelet op onze eigen landelijke en groene karakter voor een duurzaam beleid. Een beleid dat ons imago verstrekt en de aantrekkelijkheid voor inwoners, toeristen en bedrijven vergroot. Op beleidsterreinen waar milieuaspecten meespelen legt de gemeente nog meer nadruk op duurzaamheid, waaronder CO₂-reductie en energiebesparing. Het goede voorbeeld van de gemeente kan inwoners en bedrijven extra stimuleren hetzelfde te doen. Vanuit een gezamenlijk belang gaat de gemeente een samenwerking aan met inwoners, bedrijven en andere overheden om kansrijke initiatieven op te pakken. Hierbij valt te denken aan alternatieve energiebronnen (o.a. biomassa, zonneboilers) en energiebesparing (o.a. LED-verlichting, koude warmte opslag). Er wordt tevens ingezet op een efficiënte en duurzame beheersing van afvalstromen.

Relevante kaders:

- Collegeprogramma 2010-2014
- Coalitieakkoord
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Westerveld (VGRP) 2010-2014
- Beleidsnota Duurzaam Westerveld

Wat willen we bereiken (beoogd maatschappelijk effect):

- 8.1 Een duurzame en schone leefomgeving behouden. Wat grondstoffen betreft: het zoveel mogelijk sluiten van kringlopen.

A. Doel en resultaten in het komend jaar / de komende periode:

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 8.1.1 Energiebesparing en CO ₂ -reductie volgens de beleidsnota Duurzaam Westerveld	
<u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> a. Onderzoeken in hoeverre biomassa, die bij ons en/of in het Drents Friese Woud vrijkomt, kan worden ingezet voor energieproductie die bij voorkeur in het eigen gebied wordt benut. b. Ondersteunen van initiatieven om woningen een trede hoger te brengen op de energieladder – uitvoering van het project ‘Van WKO naar energiestap’	a. Door de Projectgroep Drents-Friese Wold (DFW) is begin 2013 een Plan van Aanpak gepresenteerd. Dit is op 25 juni 2013 door ons college vastgesteld en ter kennis gebracht aan de raadscommissie Ruimte. In het najaar is een inspirerende excursie gehouden naar Duitsland. Op basis van deze ervaringen werken we momenteel aan aanbesteding van hout, waarbij zoveel mogelijk partijen meedoen. b. Het project waarbij woningen worden geïsoleerd, blijft sterk achter bij de verwachting. In totaal zijn er nu 16 deelnemers. Dit beeld komt overeen met andere gemeenten. In gemeenten waarbij inwoners een gratis en vrijblijvend advies kunnen laten uitvoeren, is de deelname wel beter. Op dit moment zoeken we naar een uitvoeringsvariant die meer deelnemers trekt.

Overige ontwikkelingen:	Hoe duurzaam is het gemeentehuis? Uit onderzoek is naar voren gekomen dat we het duurzaam inkopen goed hebben ingebed in de organisatie. Daarnaast werd duidelijk dat de scheiding van het afval in het gemeentehuis verbeterd kan worden. Zo is de scheiding van plastic bekertjes in 2013 verhoogd van 33% naar 83%. Begin 2014 wordt het scheiden van GFT-afval, in het gemeentehuis ingevoerd. In maart 2013 hebben wij een stuk vastgesteld over grondgebonden zonnecollectoren. Bij de behandeling in de raadscommissie Ruimte op 21 mei 2013 is duidelijk geworden dat dit door u wordt gesteund. Wij moeten dit standpunt nog vertalen naar regels in bestemmingsplannen.
Kengetallen - indicatoren	
De bijdrage aan alternatieve, CO2-neutrale energie: aantal tonnen hout. De bijdrage aan energiebesparing: het aantal woningen dat meedoet aan het programma 'van WKO naar energiestap'	Het project is gewijzigd in het project : 'energiebesparing Westerveld'. Het aantal deelnemers aan dit project zijn: 16

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 8.1.2 Verlaging milieubelasting door het verder ombuigen van afvalstromen naar grondstoffen <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> a. realiseren van een nieuw afvalbrengstation met verbetering van de afvalstromen en verruiming van de afvalscheiding b. inwoners en bedrijven meer bewust maken van mogelijkheden tot vermindering van restafval en de wijze van afvalinzameling door meer voorlichting.	a. Het nieuwe afvalbrengstation is eind 2013 gereed gekomen (opening op 4 januari 2014). b. We hebben de nieuwe afvalkalender voor 2014 opnieuw benut om aandacht te vragen voor scheiding van afval. Op 3 september 2013 hebben wij twee notities vastgesteld over het beleid van het huishoudelijk afval in de komende jaren en de financiële keerzijde hiervan (ontwikkeling afvalstoffenheffing). Deze notities zijn op 9 december 2013 behandeld in de raadscommissie Ruimte. Op basis van deze notities is besloten om over te gaan tot bronscheiding van plastic verpakkingsmateriaal. Op die manier kunnen meer afvalstoffen omgebogen worden naar een grondstofstroom voor hergebruik. Wij hebben tevens toegezegd u op de hoogte te zullen houden van de verdere ontwikkelingen.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 8.1.3 Verminderen zwerfafval Wat gaan we daarvoor doen: afvalvoorzieningen (blikvangers) plaatsen op drukke verkeersroutes	Onze prioriteit lag in 2013 bij de realisatie van het afvalbrengrstation en het initiëren van beleid voor de komende jaren. Het plaatsen van afvalvoorzieningen pakken we in de eerste helft van 2014 op.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 8.1.4 Invulling geven aan de gemeentelijke zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater Wat gaan we daarvoor doen: a. uitvoering geven aan het VGRP Westerveld 2010-2014, o.a.: - vervanging rioleringen: w.o. nader onderzoek naar opstellen doelmatig meerjaren vervangings-programma. - uitvoeren milieumaatregelen (o.a. afkoppelen hemelwater) - onderzoek en monitoring	a. De gestelde doelen in het VGRP Westerveld 2010/2014 voor 2013, zijn in grote lijnen gehaald. Zo zijn de afgesproken inspecties en berekeningen uitgevoerd en is het hele rioleringssysteem zowel preventief als correctief onderhouden. De vervanging van riolering is in 2013 getemporiseerd uitgevoerd, vanwege het ontbreken van een goede onderbouwing/afweging van de noodzaak tot vervanging. Hiervoor is nu (in het kader van de samenwerking tussen Meppel, Steenwijkerland, De Wolden, Midden-Drenthe, Hoogeveen, Westerveld en waterschap Reest en Wieden) onderzocht of we de levensduur van de rioleringen kunnen verlengen en is een goed beoordelingsinstrument ontwikkeld en geïmplementeerd in ons beheersysteem GBI. De afkoppeldoelstelling is ruimschoots gehaald binnen het project 'integrale herinrichting kern Darp'. Hierbij zijn op een duurzame manier de wegen en daken van driekwart van de kern Darp van het rioolstelsel afgekoppeld en aangesloten op wadi's aan de rand van het dorp.

b. nadere uitwerking samenwerking gemeenten en waterschap Reest en Wieden in het kader van het bestuursakkoord Water.	b. De samenwerking (bestuursakkoord water) tussen Meppel, Steenwijkerland, De Wolden, Midden-Drenthe, Hoogeveen, Westerveld en waterschap Reest en Wieden verloopt goed. Zoals genoemd is inmiddels het gezamenlijke onderzoek naar een verantwoorde levensduurverlenging van de riolering afgerond en geïmplementeerd. Daarnaast is onderzocht, hoe te komen tot één gezamenlijk Afvalwaterketenplan, met de status van een VGRP. Door afstemming van ambities, processen en activiteiten op het gebied van riolerings- en zuiveringsbeheer ontstaan kansen voor samenwerking en kostenbesparing. Ook vormt een gezamenlijk plan een basis voor overleg en kennisdeling en het verbeteren en optimaliseren van processen en werkzaamheden. Hoewel het een gezamenlijk plan betreft, behoudt iedere gemeente zijn eigen autonomie ten aanzien van de uit te voeren maatregelen en de financiering (kostendekkingsplan) hiervan.
---	---

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 8.1.5 Bedrijfsleven stimuleren om meer duurzaam te ondernemen Wat gaan we daarvoor doen: Met de recreatiesector het project Green Key uitvoeren en melkveehouderijen stimuleren mee te doen aan het project Duurzaam Boer Blijven in Drenthe (DBBD), door het geven van voorlichting en informatie. Op deze bedrijven wordt de bedrijfsvoering zodanig aangepast, dat er minder uitstoot van stikstof plaatsvindt in de vorm van ammoniak naar de lucht en nitraat naar de bodem.	Het project Green Key is eind 2013 opgestart; het aantal deelnemers is beperkt, maar het project loopt nog. We hebben het project DBBD in 2013 voorlopig afgerond. Het is gebleken dat door aanpassing van de bedrijfsvoering (voeding, methode van mesttoepassing) de emissie van ammoniak kan worden verlaagd. De resultaten zijn gedeeld met het ministerie. Wanneer op basis hiervan wettelijke bepalingen worden aangepast, kunnen de resultaten van het project verder toegepast worden.
Kengetallen - indicatoren	
Aantal recreatiebedrijven met een Green Key certificaat. Aantal melkveehouderijen dat ingericht is volgens het principe van DBBD.	Medio 2013: vier recreatiebedrijven en een aantal bedrijven doorloopt op dit moment nog het traject.

Investeringsen

Overzicht investeringen t.b.v. programma 8	Oorspr. krediet	Restant beschikbaar krediet	Uitgegeven in 2013	Restant/tekort	Toelichting
Afkoppelen hemelwater (2011)	150.000	96.100	81.426	14.674	Afgerond
Afkoppelen hemelwater (2012)	150.000	148.938	132.495	16.443	Afgerond
Vervanging vrijvervalriolering (2011)	200.000	124.548	130.771	-6.223	Afgerond
Vervanging mech./elektr. installaties pompen (2011)	340.000	159.465	8.227	151.238	Afgerond
Afkoppelen hemelwater (2013)	150.000	150.000	38.878	111.122	Afgerond
Vervanging mech./elektr. installatie pompen (2013)	126.000	126.000	107.640	18.360	Krediet beschikbaar voor Oeveraseweg. Afronding in 2014
Vervanging mech./elektr. installatie gemalen (2013)	40.000	40.000	17.184	22.816	Afgerond
Vervanging vrijvervalriolering (2013)	375.000	375.000	139.084	235.916	Afronding in 2014
Afvalbrengstation Oeveraseweg Havelte	1.885.000	1.459.377	1.389.602	69.775	Werkzaamheden worden in het 1e kwartaal van 2014 afgerond

Financieel

Product	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
08.01 - Milieubeleid			
Lasten	419	406	443
Baten	0	32	18
Saldo	419	374	425
08.02 - Reiniging			
Lasten	1.723	1.894	1.945
Baten	2.098	2.425	2.428
Saldo	-375	-531	-483
08.03 - Riolering			
Lasten	1.705	1.611	1.300
Baten	2.730	2.530	2.536
Saldo	-1.025	-919	-1.236

Totaal Milieu

Saldo programma 8	-980	-1.076	-1.294
--------------------------	-------------	---------------	---------------

Financiële analyse

- Saldo raming na wijziging	-1.076
- Saldo realisatie	-1.294
	<u>218</u>

Urenregistratie	-56	
Overig	5	
<i>Totaal subproduct 08.01 Milieubeleid</i>		-51
1. Vuilophaal, -afvoer en -verwerking	33	
Urenregistratie	-81	
<i>Totaal subproduct 08.02 Reiniging</i>		-48
2. Rioleringszorg beheer	12	
3. Rioleringszorg nieuw	228	
Urenregistratie	74	
Overig	3	
<i>Totaal subproduct 08.03 Riolering</i>		317
Totaal verschil programma 8		218

Toelichting

1. Vuilophaal, -afvoer en -verwerking

Het jaarresultaat van het product reiniging laat per saldo een tekort zien van € 48.000.

In het jaar 2013 is een nieuw afvalbrengstation (ABS) gerealiseerd aan de Oeveraseweg in Havelte. De begeleiding van de bouw en de opening van het ABS hebben eenmalig extra uren van de organisatie gevraagd. Dit heeft geleid tot eenmalige kosten ter hoogte van € 31.000.

Verder was het jaar 2013 het eerste jaar dat Rova de inzameling van het huishoudelijk afval uitvoerde. Vastgesteld kan worden dat de overgang van Omrin naar ROVA weinig kinderziekten heeft gekend. Wel heeft de overgang geleid tot aanpassingen en afstemming van digitale bestanden. Dit heeft tot inzet van extra ambtelijke uren geleid; hiermee is een bedrag gemoeid van circa € 40.000.

Tegenover deze twee eenmalige tegenvallers, is een meevaller te melden. In 2013 is de hoeveelheid ingezameld restafval (grijze container) met bijna 500 ton afgenomen. Dit is een landelijk trend die wellicht te maken heeft met de economische crisis. Naast minder snel weggooien van afval, neemt de hoeveelheid hergebruik toe; dit laatste is echter niet te kwantificeren. Met de afname van het restafval met bijna 500 ton is een bedrag gemoeid van ruim € 57.000.

De werkelijke opbrengst reinigingsheffingen is ongeveer € 21.000 achter gebleven op de geraamde inkomsten. Daarentegen was de werkelijke bijdrage van Nedvang € 51.000 terwijl een bijdrage van € 25.000 was geraamd. Per saldo is er sprake van een onderdekking op het product reiniging van € 48.000. Echter de gemeente ontvangt over 2013 nog een bedrag van het Afvalfonds ter grootte van naar verwachting minimaal de hoogte van het bedrag van de onderdekking. Die afrekening ontvangen we pas in het derde kwartaal 2014 en de opbrengst wordt vervolgens in het boekjaar 2014 verantwoord.

Bij het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2013 wordt de raad voorgesteld, € 48.655 (het bedrag van de onderdekking) aan de bestemmingsreserve huishoudelijk afval te onttrekken en toe te voegen aan de reserve rekeningsaldo. De stand van de egaliseringsreserve huishoudelijk afval bedraagt per ultimo 2013 € 659.254. Komende jaren zal deze reserve worden aangewend ter dekking van de kosten die verdere scheiding van huishoudelijke afvalstoffen met zich mee zal brengen en om de tarieven afvalstoffenheffing niet verder te laten stijgen dan wel te verlagen.

2. Rioleringszorg beheer

De kosten voor elektra zijn hoger dan verwacht (ca. € 37.000). Dit heeft te maken met de invoering van de energiebelasting. De uitgaven voor overige goederen en diensten vallen lager uit dan begroot (ruim € 19.000). Aan gemalen, pompen en perssysteem is minder uitgegeven (ruim € 30.000). Reden hiervoor is dat de nadruk lag op renovatie van pompen en gemalen waarvoor een krediet beschikbaar is gesteld. Er zijn door verschillende organisatieonderdelen minder uren gemaakt, omdat prioriteit bij andere taken en werkzaamheden lagen (€ 57.000).

3. Rioleringszorg Nieuw

In 2013 lag de nadruk op de samenwerking in het kader van het Bestuursakkoord Water (behalen doelmatigheidswinst in 2020 en verder). Reguliere activiteiten en onderzoeken zijn hierdoor op een lager pitje komen te staan. Ook heeft een heroverweging plaatsgevonden van het vervangingsbeleid. Als gevolg hiervan is in 2013 op het product Rioleringszorg Nieuw sprake van een overschrijding van ruim € 234.000.

Urenregistratie

Naast de algemene verklaring zoals deze is gegeven in de inleiding van de jaarrekening, is ook een aantal specifieke verklaringen te geven.

Ongediertebestrijding

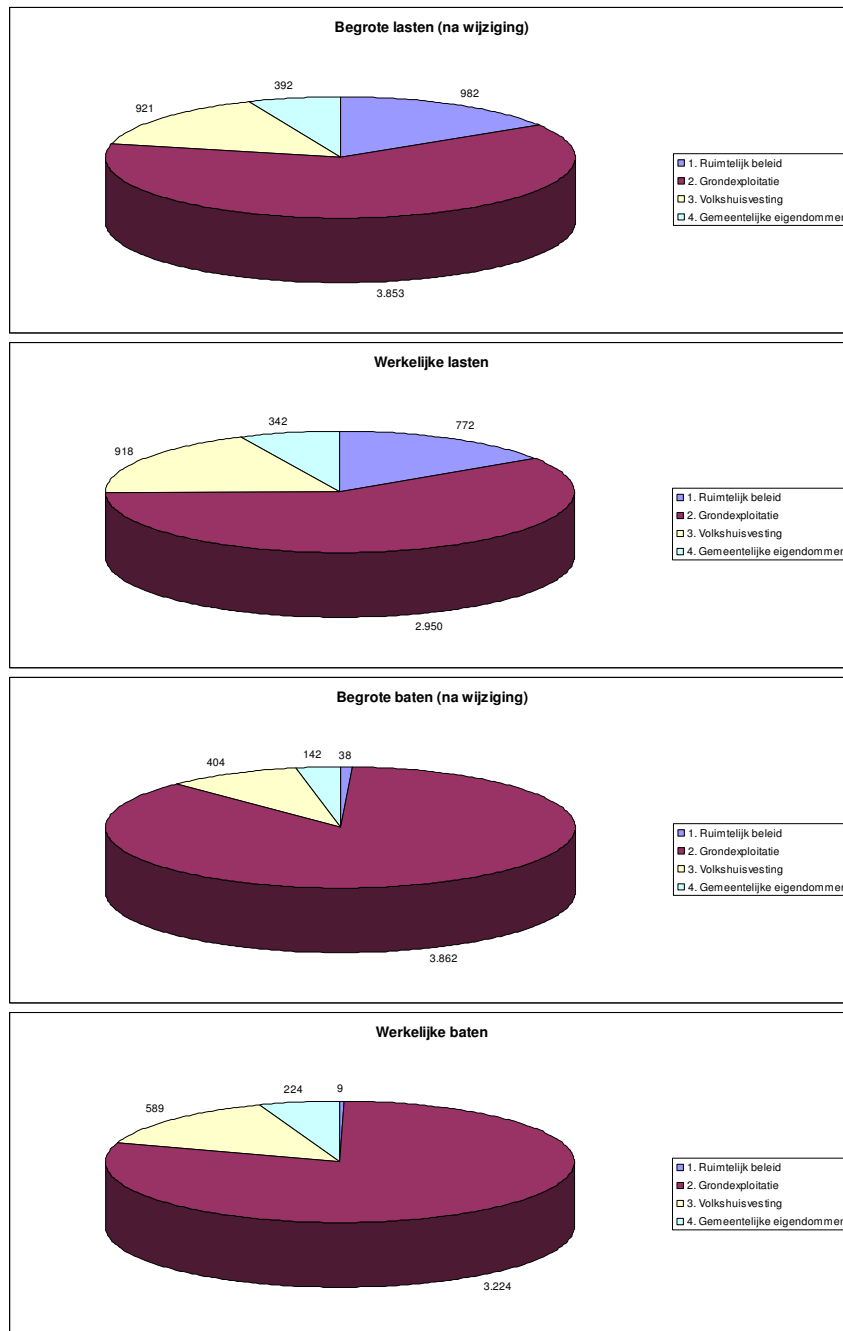
De overschrijding komt door minder uren, dit kwam door een onjuiste raming van deze uren. een deel van de geplande uren hadden niet op deze post moeten komen te staan. Daarnaast lag de prioriteit, zoals eerder vermeld, bij het op niveau houden van wegen en watergangen.

Milieubeleid en bodemtaken

De overschrijding ad € 76.000 is met name te wijten aan minder uren. Voor een deel kwam dit doordat de prioriteit lag bij duurzaamheid en afval(verwerking).

Duurzaamheidsbeleid

De overschrijding van ruim € 34.000 is vooral te wijten aan de extra uren die nodig waren voor het opstellen van duurzaamheidsbeleid en het bijbehorende uitvoeringsprogramma. Daarnaast zijn de uitgaven voor koloniewoningen lager uitgevallen (€ 14.000) en ook deze inkomsten overgeheveld naar 2014.

Korte beschrijving inhoud programma:

Het programma omvat de producten ruimtelijk beleid, grondexploitatie, volkshuisvesting en gemeentelijke eigendommen (grond en vastgoed).

Samenhang met andere programma's:

Er is een directe samenhang met programma 3 wat betreft het bouw- en woonrijp maken van bouwgrond en met programma 5 in verband met nieuwe bedrijvigheid.

Visie:

De gemeente wil een juiste balans nastreven tussen natuurbescherming, natuurontwikkeling en economische ontwikkeling. De Kadernota buitengebied is hiervoor een belangrijk ruimtelijk kader, die uitgewerkt is in het nieuwe Bestemmingsplan buitengebied (vastgesteld in 2012). De gemeente wil de kwaliteit van het landschap behouden en waar nodig versterken. De gemeente wil inspelen op de verwachte demografische ontwikkelingen (vergrijzing en ontgroening en op langere termijn krimp). Voor het maken van keuzes ten aanzien van de woonbehoefte, is een Regionale woonvisie vastgesteld. Ook is de Lokale woonvisie opgesteld als bouwsteen voor de ruimtelijke structuurvisie. Prioriteit ligt bij de invulling van de woonwensen van jongeren, eenpersoonshuishoudens en ouderen. Een speerpunt is hergebruik van vrijkomende bedrijfsgebouwen met activiteiten die passen binnen het groene landschap. De financiële kaders beperken ons in de ruimtelijke ambities; alleen de ruimtelijke mogelijkheden worden gecreëerd of gerealiseerd.

Relevante kaders:

- Kadernota buitengebied
- Bestemmingsplan buitengebied
- Beeldkwaliteitsplan
- De Geurverordening
- De beleidsadvieskaart archeologie en de cultuurhistorische waardenkaart
- Landschapsontwikkelingsplan
- Beleidsnota en actualisatie lokale economie
- Nota grondbeleid
- Visie op wonen 2012-2020
- Regionale woonvisie
- Bestuursvereenkomst Gebiedsontwikkeling Uffelte-Ruinen (GUR)
- Toetsingskader zorg- en opvangvoorzieningen

Wat willen we bereiken (beoogd maatschappelijk effect):

- 9.1 een woningaanbod afgestemd op de veranderende bevolking en woningbehoefte
- 9.2 doorstroming binnen de woningvoorraad met daarop gerichte uitbreiding
- 9.3 actuele bestemmingsplannen
- 9.4 benutting van de planologische ontwikkelingsruimte met behoud of versterking van de landschappelijke omgevingskwaliteit
- 9.5 transparant beheer van het gemeentelijk vastgoed
- 9.6 versterking van de agrarische en toeristische structuur van het gebied Uffelte-Ruinen

A. Doel en resultaten in het komend jaar / de komende periode:

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 9.1 Woonwensen van verschillende groepen faciliteren en stimuleren <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> a. Bouwen voor de in de Visie op wonen en de Regionale woonvisie genoemde doelgroepen.	a. In Dwingeloo zijn uiteindelijk 23 kavels verkocht waarvan 21 woningen in aanbouw. Er is gestart met de uitgifte van de 2 ^e en 3 ^e fase waarin tussen de 15 en 19 woningen gerealiseerd worden. Er zijn inmiddels zes kavels gereserveerd. Het betreft starterswoningen, twee-onder-een- kappers en vrijstaande woningen. Achter het gemeentehuis in Diever is gestart met de bouw van vier woningen. Er is, samen met twee partners, toegewerkt naar het verder ontwikkelen van 26 kavels.

b. Sturen op segmentatie d.m.v. de doelgroepenverordening.	b. De doelgroepenverordening is niet in 2013 gerealiseerd, maar wordt in 2014 in combinatie met de nota kostenverhaal opgesteld. Beide beleidsstukken zijn een uitwerking van de Ruimtelijke structuurvisie die in november 2013 is vastgesteld.
c. Nieuwe prestatieafspraken met de woningcorporatie(s) maken	c. De ontwikkelingen bij de woningcorporaties waren van dien aard dat het maken van nieuwe prestatieafspraken te prematuur was. NB: Naast onderstaande resultaten is eind 2013 het bestemmingsplan Vledder-Noord onherroepelijk geworden. Dit biedt de mogelijkheid tot de bouw van een zorgvoorziening met maximaal 32 plaatsen en 34 woningen.
Kengetallen - indicatoren	
Aantal nieuw gebouwde woningen	4 (Hoeveplan Wapse) + 9 (Koloniewoningen) + 12 (Schoolstraat Uffelte, herstructurering deels koop, deels huur) + 4 (Kalterbroeken) + incidenteel enkele woningsplitsingen, bedrijfswoningen etc.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013																
Doel: 9.2 Tegengaan/stabiliseren van de ontgroening Wat gaan we daarvoor doen: Stimuleren van woningbouw voor starters, o.a. door een aangepast grondprijzenbeleid.	De uitvoering van het beleid heeft geleid tot onder andere het voltooiën van CPO (collectief particulier opdrachtgeverschap) in Dwingeloo en grote belangstelling uit de markt voor de kavels achter het gemeentehuis in Diever.																
Kengetallen - indicatoren																	
Aantallen huishoudens in Westerveld	<table><tr><th>Overzicht huishoudens</th><th>31-12-2012</th><th>31-12-2013</th></tr><tr><td>Huishoudens met kinderen</td><td>2.431</td><td>2.402</td></tr><tr><td>Huishoudens zonder kinderen</td><td>4.405</td><td>4.352</td></tr><tr><td>Aantal 1 persoonshuishoudens</td><td>2.225</td><td>2.258</td></tr><tr><td>Totaal aantal huishoudens</td><td>7.888</td><td>7.894</td></tr></table> Het totaal aantal huishoudens is niet een optelsom van het aantal eenpersoonshuishoudens en het aantal huishoudens met kinderen. De gegevens raken enigszins vertekend door bijzondere 'huishoudens' zoals senioren/ zorg complexen en een AZC, of samengestelde huishoudens (huisgenoten) waarbij er meerdere één persoonshuishoudens op één adres gevestigd zijn	Overzicht huishoudens	31-12-2012	31-12-2013	Huishoudens met kinderen	2.431	2.402	Huishoudens zonder kinderen	4.405	4.352	Aantal 1 persoonshuishoudens	2.225	2.258	Totaal aantal huishoudens	7.888	7.894	
Overzicht huishoudens	31-12-2012	31-12-2013															
Huishoudens met kinderen	2.431	2.402															
Huishoudens zonder kinderen	4.405	4.352															
Aantal 1 persoonshuishoudens	2.225	2.258															
Totaal aantal huishoudens	7.888	7.894															
Toename/afname aantal inwoners in de leeftijdscategorie 20-35 jaar	<table><tr><th>Aantal inwoners 20-35 jaar</th><th>31-12-2012</th><th>31-12-2013</th><th>Vershil</th></tr><tr><td>Man</td><td>1.271</td><td>1.270</td><td>-1</td></tr><tr><td>Vrouw</td><td>1.075</td><td>1.080</td><td>5</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>2.346</td><td>2.350</td><td>4</td></tr></table>	Aantal inwoners 20-35 jaar	31-12-2012	31-12-2013	Vershil	Man	1.271	1.270	-1	Vrouw	1.075	1.080	5	Totaal	2.346	2.350	4
Aantal inwoners 20-35 jaar	31-12-2012	31-12-2013	Vershil														
Man	1.271	1.270	-1														
Vrouw	1.075	1.080	5														
Totaal	2.346	2.350	4														

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 9.3 Actuele bestemmingsplannen Wat gaan we daarvoor doen: De verouderde bestemming-plannen (ouder dan 10 jaar) volgens de 'kalender' van een actualiseringsprogramma herzien. Op basis van de kalender betreffen het de bestemmingsplannen Lhee, Eemster, Geeuwenbrug, Nijensleek, Wapserveen en Havelte.	Genoemde plannen zijn in concept klaar. Er zijn voorinspraakrondes geweest. Het proces is in verband met ziekte vertraagd, maar wordt in 2014 afgerond. In tegenstelling tot eerder genoemd, wordt het bedrijventerrein Oeveraseweg niet meegenomen in het nieuwe bestemmingsplan Havelte, maar wordt er een apart plan opgesteld.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 9.4 Optimaal benutten van de ontwikkelingsruimte van de geactualiseerde bestemmingsplannen Wat gaan we daarvoor doen: Actieve informatievoorziening over de ontwikkelingsruimte in de bestemmingsplannen en het Beeldkwaliteitsplan door: - informatie op de website over de digitale raadpleegbaarheid van de bestemmingsplannen en het Beeldkwaliteitsplan. - organiseren van één of meer informatie-bijeenkomsten.	Alle analoge plannen zijn digitaal raadpleegbaar gemaakt via de gemeentelijke website en ruimtelijkeplannen.nl. De inschrijving voor De Valderse II is digitaal verlopen. Er is gestart met het maken van een inventarisatie van onze beschikbare grondposities, ter voorbereiding op een presentatie op onze website en elders. Er is deelgenomen aan het Drents woningmarktoffensief.
Kengetallen - indicatoren	
Aantal aangevraagde en verleende omgeving-vergunningen	Zie onderstaande tabel

Zaaktype	Totaal aantal zaken	Verleend	Gedeeltelijk verleend	Niet verleend
Aanvraag omgevingsvergunning Regulier	243	198	4	12
Aanvraag omgevingsvergunning Regulier Enkelvoudig Bouw	139	127	0	8
Aanvraag omgevingsvergunning Regulier Enkelvoudig Kap	150	139	0	4
Aanvraag omgevingsvergunning Regulier Enkelvoudig Sloop	9	4	0	2
Aanvraag omgevingsvergunning Regulier Fase 1	2	2	0	0
Aanvraag omgevingsvergunning Regulier Fase 2	0	0	0	0
Aanvraag omgevingsvergunning uitgebreid	39	28	0	4
Aanvraag omgevingsvergunning uitgebreid fase 1	2	2	0	0
Aanvraag omgevingsvergunning uitgebreid fase 2	1	1	0	0
Aanvraag vooroverleg omgevingsvergunning	51	0	0	0

N.B.: Dit programma is in 2013 in de vernieuwde opzet weergegeven. Bovenstaande kengetallen vormen daarom als het ware een nulmeting, die de komende jaren gemonitord kan worden.

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 9.5 Transparantie en uniformiteit vergroten van het beheer van ons maatschappelijk vastgoed. Wat gaan we daarvoor doen: Opstellen van beleid voor maatschappelijk vastgoed en opstellen van uniforme contracten, die de bestaande vervangen.	Het Plan van Aanpak is gereed en wordt verder uitgewerkt. De aanpassing en uniformering van contracten volgt hierop.

Kengetallen - indicatoren	
Aantal geactualiseerde contracten	

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
Doel: 9.6 Een toekomstige ontwikkeling van het gebied Uffelte–Ruinen met winst voor landbouw, water, recreatie, natuur en landschap Wat gaan we daarvoor doen: Planologische medewerking verlenen aan het gebiedsproject met de bijbehorende wateropgave. Inbrengen van het algemeen gemeentelijk belang en bijzondere aandacht voor de lokale plattelandseconomie. Co-financiering uitvoeringsprojecten.	De wateropgave is herberekend. Daaruit volgt een inrichtingsplan voor het gehele gebied, waarbij de klimaatbuffers voorrang krijgen. Het project krijgt in 2014 een vervolg.

Investeringsen

Overzicht investeringen t.b.v. programma 9	Oorspr. krediet	Restant beschikbaar krediet	Uitgegeven in 2013	Restant/tekort	Toelichting
geen					

Financieel

Product	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
09.01 - Ruimtelijke beleid			
Lasten	823	982	772
Baten	69	38	9
Saldo	754	944	763
09.02 - Grondexploitatie			
Lasten	83	3.853	2.950
Baten	34	3.862	3.224
Saldo	49	-9	-274
09.03 - Volkshuisvesting			
Lasten	840	921	918
Baten	469	404	589
Saldo	371	518	329
09.04 - Gemeentelijke eigendommen			
Lasten	193	392	342
Baten	45	142	224
Saldo	148	250	118

Totaal Ruimtelijke ontwikkeling

Saldo programma 9	1.322	1.702	936
--------------------------	--------------	--------------	------------

Financiële analyse

- Saldo raming na wijziging	1.702
- Saldo realisatie	936
	<u>766</u>

Toelichting

Urenregistratie	181	
<i>Totaal subproduct 09.01 Ruimtelijke beleid</i>		181
1. Grondexploitatie	239	
Urenregistratie	26	
<i>Totaal subproduct 09.02 Grondexploitatie</i>		265
2. Vergunningsontvangsten	154	
Urenregistratie	34	
<i>Totaal subproduct 09.03 Volkshuisvesting</i>		188
3. Gronden en landerijen	84	
Urenregistratie	55	
Overig	-7	
<i>Totaal subproduct 09.04 Gemeentelijke eigendommen</i>		132
Totaal verschil programma 9		766

1. Grondexploitatie

Voor een nadere analyse van de grondexploitaties wordt verwezen naar paragraaf G, grondbeleid. Benadrukt kan worden dat het exploitatieresultaat van De Wringen bijna € 250.000 minder negatief uitvalt dan geraamd, waardoor de eerder opgenomen voorziening terugvalt in de exploitatie. Daarnaast wordt De Meerkamp-West met een positief resultaat van ruim € 380.000 afgesloten en verloopt de uitgifte van de kavels in De Valderse II voortvarend.

2. Vergunningontvangsten

De baten vallen ruim € 154.000 hoger uit dan geraamd. Hierover is gerapporteerd in de 2^e bestuursrapportage 2013. Er was sprake van een bijgestelde raming (lager) aan inkomsten, maar door enkele specifieke grote bouwprojecten, zijn meer leges ontvangen.

3. Gronden en landerijen

Door een aantal incidentele transacties, zoals een inhaalslag bij de erfpacht en de verkoop van een stuk bos, zijn meer inkomsten binnengekomen dan begroot.

Urenregistratie

Naast de algemene verklaring die is gegeven in de inleiding van de jaarrekening zijn er binnen dit programma nog een aantal specifieke verklaringen. Deze zijn:

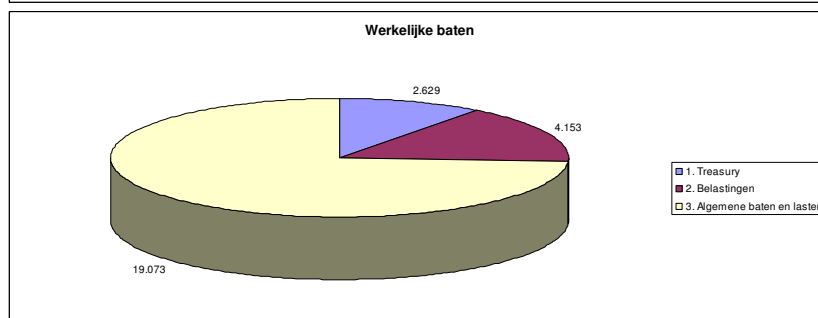
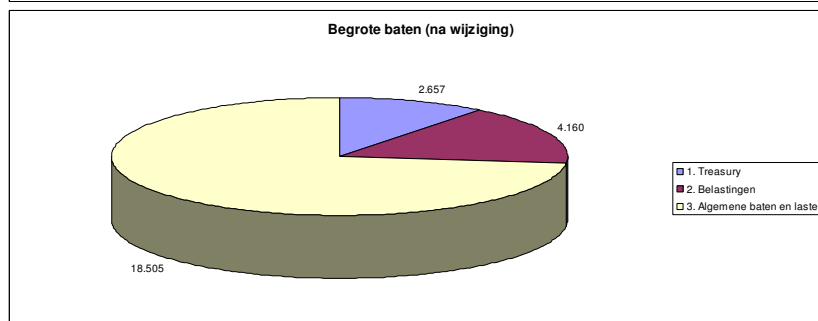
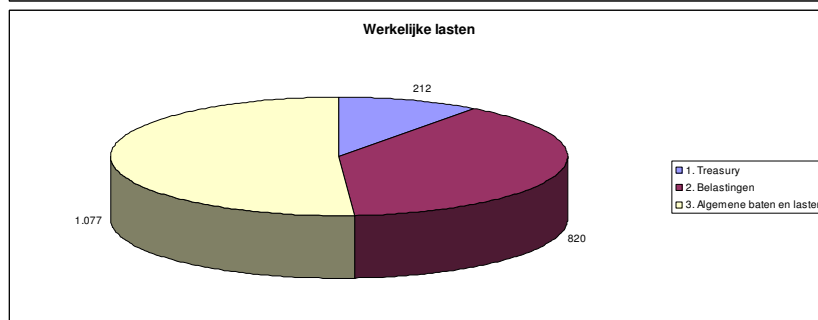
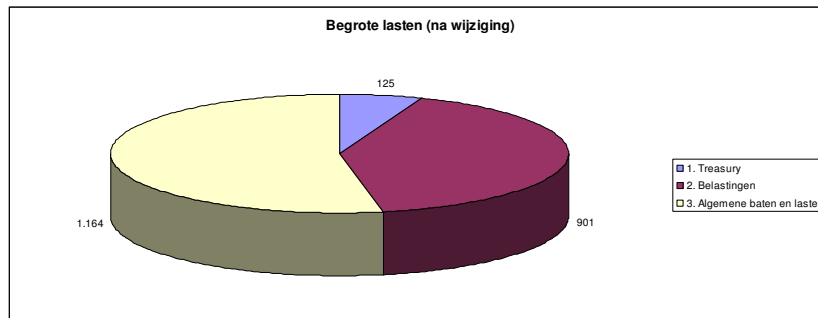
In 2013 is niet in grote mate gewerkt aan nieuw ruimtelijk beleid (met uitzondering van de structuurvisie, maar die heeft een eigen plek in de producten). Vandaar dat er minder uren (€ 80.000) zijn besteed aan dit product.

In 2013 is verder gewerkt aan de actualisatie van bestemmingsplannen. Niet het gehele budget is benut, zoals al verantwoord in de 2e bestuursrapportage 2013.

Omdat in 2013 niet of nauwelijks is gewerkt aan dorpsvernieuwingen (de reconstructie kern Darp is een op zichzelf staande activiteit) zijn minder uren besteed (€ 6.000) aan dit product.

Er waren veel uren geraamd voor eventueel noodzakelijke reparatieplannen naar aanleiding van Raad van State-procedures. Deze bleken niet in groot aantal noodzakelijk en hebben daardoor minder tijd gekost. Dit verklaart de onderschijding in de uren en het restantbedrag.

In de praktijk zijn veel uren 'handhaving en toezicht' geboekt op bedrijfsgerichte milieutaken (programma 8) in plaats van op dit algemene product. Dat verklaart de onderschijding op dit product en de overschijding binnen programma 8.

Productonderdelen

Aantal productonderdelen: 3, te weten treasury, belastingen en algemene baten & lasten.

Algemene visie (wat willen we bereiken?)

Prioriteit is een duurzaam financieel beleid en een sluitende meerjarenbegroting. De reservepositie laten we in stand om ook in de toekomst een financieel gezonde gemeente te zijn.

Vastgesteld beleid (relevante kaders)**Lokaal**

- Belastingverordeningen
- Beleidsregels inzake belastingen
- Treasurystatuut

A. Doel en resultaten in het komend jaar / de komende periode:

Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 10.1 Zorgen dat de inkomsten en uitgaven in de meerjarenbegroting in evenwicht zijn <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> - de toeristenbelasting op termijn verhogen met € 0,10. De verhoging wordt fasegewijs doorgevoerd in samenhang met de kosten die gemaakt worden voor de uitvoering van de Sociale structuurvisie (meeropbrengst per jaar ca. € 80.000) - de forensenbelasting jaarlijks vanaf 2012 trendmatig met 2% verhogen - de onroerend zaakbelasting in 2013 trendmatig met 2,3% verhogen.	De toeristenbelasting is voor 2013 niet verhoogd. Dit vindt pas plaats op het moment de lasten van de Sociale Structuurvisie volledig in de begroting verwerkt zijn. is uitgevoerd is uitgevoerd
Kengetallen - indicatoren	
- Toeristenbelasting: een verhoging met € 0,10 per overnachting levert een meeropbrengst van ca. € 80.000 per jaar - Forensenbelasting: een verhoging met 1% levert een meeropbrengst op van ca. € 6.000 per jaar - Onroerend zaakbelasting: een verhoging met 1% (bij gelijkblijvende WOZ-waarden) levert een meeropbrengst op van ca. € 225.000 per jaar	
Doelen en resultaten	Realisatie 2013
<u>Doel:</u> 10.2 Verlagen van het aantal WOZ-bezwaren naar 3% in 2015 <u>Wat gaan we daarvoor doen:</u> - meer en eerder in gesprek gaan met inwoners, zodat in het directe contact met inwoners beter aangesloten kan worden op de informatiebehoefte van de betreffende inwoner - bezoeken van de WOZ-objecten waar bezwaar is gemaakt tegen de WOZ-waarde - verbeteren van onze bestanden	In de 1 ^e en 2 ^e bestuursrapportages is weergegeven welke acties zijn uitgevoerd om het gestelde doel te realiseren.

Kengetallen - indicatoren	
Aantal WOZ-bezwaren van afgelopen jaren: 2010: 8% (waarvan gehonoreerd 45%) 2011: 9% (waarvan gehonoreerd 36%) 2012: 5,5% (waarvan gehonoreerd 52%) Doel 2015: maximaal 3% bezwaren (=330 bezwaren) Landelijk gemiddelde: 3,5%	2013: 4,1% bezwaren waarvan 37,1% gehonoreerd.

Investeringsen

Overzicht investeringen t.b.v. programma 10	Oorspr. krediet	Restant beschikbaar krediet	Uitgegeven in 2013	Restant/tekort	Toelichting
Vervanging VW Transporter (97-BT-JG) (2013)	44.000	44.000	0	44.000	Door een langere levertijd dan was voorzien, wordt het voertuig in 2014 geleverd
Aansluiten back-office applicaties aan dds	40.000	11.263	0	11.263	Afronding in 2014. In 2013 zou het personeelsinformatiesysteem worden aangesloten op DDS. Vanwege samenwerking met Meppel is dit doorgeschoven naar 2014. Verzoek tot overheveling.
Vervanging servers (2012)	240.000	144.300	123.793	20.507	Afronding in 2014, in afwachting van vaststelling informatiebeveiligingsbeleid.

Overzicht investeringen t.b.v. programma 10	Oorspr. krediet	Restant beschikbaar krediet	Uitgegeven in 2013	Restant/tekort	Toelichting
Vervanging Business Intelligence Tool 2013	47.000	47.000	34.717	12.283	Verzoek tot overheveling
Vervanging Unix server + oracle migratie (2013)	35.000	35.000	32.553	2.447	Afronding in 2014, nog niet alle migraties zijn uitgevoerd.
Vervanging netwerkswitches (2013)	40.000	40.000	40.096	-96	Afgerond
Inrichten draadloos netwerk (2013)	16.000	16.000	28.026	-12.026	Afgerond, door onverwachte uitgaven aan meer access points en bekabeling, duurder uitgevallen

Financieel

Product	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
10.01 - Treasury			
Lasten	205	125	212
Baten	1.718	2.657	2.629
Saldo	-1.513	-2.532	-2.417
10.02 - Belastingen			
Lasten	900	901	820
Baten	4.022	4.160	4.153
Saldo	-3.122	-3.259	-3.333
10.03 - Algemene baten en lasten			
Lasten	405	1.164	1.077
Baten	18.626	18.505	19.073
Saldo	-18.221	-17.341	-17.996
Saldo programma 10 voor reservering	-22.856	-23.132	-23.746

Product	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
10.98 – Mutaties reserves			
Lasten	742	4.197	4.701
Baten	908	6.136	6.069
Saldo	-166	-1.939	-1.368

Totaal Belastingen en financiën

Saldo programma 10 na reservering	-23.022	-25.071	-25.114
--	----------------	----------------	----------------

Financiële analyse

- Saldo raming na wijziging	-25.071
- Saldo realisatie	-25.114
	<u>43</u>

Toelichting

1. Resultaat treasury	-115	
<i>Totaal subproduct 10.01 Treasury</i>		-115
2. Belastingen	-31	
3. Inningskosten belastingen	28	
Urenregistratie	77	
<i>Totaal subproduct 10.02 Belastingen</i>		74
4. Overige toevallige baten	177	
5. Algemene uitkering	256	
6. Onvoorzien	16	
7. Saldo kostenplaatsen	-28	
Overig	30	
Urenregistratie	204	
<i>Totaal subproduct 10.03 Algemene baten en lasten</i>		655
8. Reserveringen	-571	
<i>Totaal subproduct 10.98 Mutatie reserves</i>		-571
Totaal verschil programma 10		43

1. Treasury

De lasten voor dit product zijn € 87.000 hoger dan geraamd en de baten € 28.000 lager dan geraamd. Per saldo is dit een overschrijding van € 115.000. In dit product zitten de onderdelen: financieringskosten, beleggingen, geldleningen en bespaarde rente. Er zijn extra rente-inkomsten ontvangen doordat een lening van Enexis vervroegd is afgelost (zie hiervoor ook de paragraaf financiering). Het saldo van de financieringskosten is hoger dan begroot doordat de afschrijvingen hoger zijn dan geraamd. Dit komt onder ander doordat de uitgaven voor het Holtingerveld in dit jaar hoger waren dan begroot. Dit wordt weer gedekt uit de bestemmingsreserve. Tevens wordt dit doorgerekend aan de producten waar het betrekking op heeft. Daarnaast is de doorberekende rente aan de diverse producten lager geweest doordat een aantal investeringen niet of niet-geheel zijn uitgevoerd, waardoor de begrote boekwaarde hoger lag dan de werkelijke boekwaarde.

2. Belastingen

De opbrengst onroerende-zaakbelastingen is € 16.000 lager dan geraamd. Op een totaalopbrengst van € 2,8 miljoen is dit slechts 0,057%.

De opbrengst forensenbelasting is € 9.000 (1,56%) hoger dan de raming. Oorzaak is een kleine toename van het aantal objecten.

De opbrengst toeristenbelasting is € 16.000 lager dan de raming. Dit wordt veroorzaakt door het lager werkelijk aantal overnachtingen in 2012 dat in het boekjaar 2013 is verwerkt. Omdat het werkelijk

aantal overnachtingen over 2013 bij het opstellen van deze jaarrekening nog niet bekend was, is in de jaarrekening de raming voor 2013 als opbrengst verantwoord.

In 2013 is voor € 33.500 minder aan interne uren besteed aan de aanslagoplegging en invordering van gemeentelijke belastingen als in de begroting was geraamd. Daarentegen is aan de uitvoering van de waardering onroerende zaken voor € 8.000 meer tijd besteed.

3. Inningskosten belastingen

Doordat er meer aanmaningen zijn verstuurd, zijn ook meer opbrengsten ontvangen. De kosten bleven achter bij wat verwacht werd in de begroting.

4. Overige toevallige baten

- In 2013 is het onderzoek afgerond naar de mogelijkheid, BTW terug te vragen over de voorgaande jaren. Dit heeft geleid tot een forse BTW-teruggaaf over de jaren 2008–2011 van € 310.000. Daarnaast is sprake van een niet-begrote inkomst over 2013 van € 18.000 voor terugontvangen bcf-gelden;
- jaarlijks ontstaan in de administratie situaties dat bepaalde vorderingen, bijvoorbeeld door faillissement, niet meer geïnd kunnen worden. Afgelopen jaar is een aantal grote debiteuren afgeboekt, waardoor de voorziening met € 66.500 naar een noodzakelijk geacht niveau opgehoogd moet worden;
- in de 2^e bestuursrapportage 2013 is het ontvangen bedrag van het Rijk verwerkt van € 78.000 voor onderzoek naar en ruimen van explosieven in het Holtingerveld. Per abuis is deze niet juist in de begroting verwerkt.

5. Algemene Uitkering

De Algemene Uitkering uit het gemeentefonds is voor 2013 € 20.000 hoger dan begroot. Daarnaast is in 2013 nog voor een totaalbedrag van € 236.000 aan nabetalingen en afrekeningen over voorgaande jaren uit de Algemene Uitkering ontvangen.

6. Onvoorzien

In de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds is een budget opgenomen als Decentralisatie Uitkering voor de combinatiefuncties. Een bedrag van € 10.000 is als taakmutatie geraamd voor nog te besteden uitgaven waar geen beroep op is gedaan. Daarnaast resteert op de verplichte post onvoorzien een bedrag van € 6.000.

7. Saldo kostenplaatsen

Het saldo kostenplaatsen wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- besluiten die in de loop van het jaar worden genomen met betrekking tot planning van de inzet van uren van de eigen medewerkers voor de verschillende (sub)producten van de programma's, worden middels begrotingswijzigingen doorbelast naar één subproduct 'saldo kostenplaatsen' op programma 10. Het is een zeer arbeidsintensieve werkwijze om wijzigingen van door te belasten gewijzigde ramingen naar de verschillende subproducten te verwerken. Uit efficiency oogpunt wordt daarom deze werkwijze gekozen. De werkelijk bestede uren worden wel naar de (sub)producten doorbelast;
- vanwege een afkoopregeling is een bedrag van € 75.000 extra uitgegeven, dat niet begroot was. Zie voor een uitgebreidere toelichting de paragraaf bedrijfsvoering;
- aan opleidingen is € 47.000 minder uitgegeven dan begroot. Bij de afdeling dienstverlening zijn minder aanvragen voor opleidingen binnengekomen dan verwacht. Hierdoor is een budget van bijna € 36.000 niet uitgegeven. Daarnaast is € 11.000 minder uitgegeven aan incompany-opleidingen;
- door een betere urenverantwoording is meer toegerekend aan de diverse producten dan waar bij het opstellen van de begroting rekening mee was gehouden.

8. Reserveringen

Een aantal onttrekkingen en toevoegingen uit de reserves zijn niet gelijk aan het begrote bedrag. De grootste posten hieruit zijn:

- bestemmingsreserve eenmalige afschrijvingen: er is voor € 232.000 minder geïnvesteerd in de activa die gedekt worden uit deze reserve. De investering in de Toegangspoort Oerlandschap Holtingerveld is in 2013 nog niet volledig uitgevoerd, terwijl dit wel als zodanig in de begroting was geraamd. Voor de afronding in 2014 resteert nog een krediet van € 169.000. Daarnaast was de afronding van het aanpassen/verbeteren van perrons en

bushaltes (krediet € 63.000) ook voor 2013 geraamd, maar is het nog niet tot uitvoering gekomen.

- bestemmingsreserve riolering: in de begroting was een toevoeging aan de reserve geraamd van € 676.000. De werkelijke storting is € 1.034.000. De hogere storting wordt veroorzaakt door een overdekking op het product riolering. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de verantwoording onder programma 8 en naar de paragraaf lokale heffingen.

Voor een volledig overzicht van alle reserveringen wordt verwezen naar bijlage 2. Ook wordt hierna nog een toelichting gegeven op de diverse reserves.

Reserves

De reserves zijn te splitsen in de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Omdat alle reserves via programma 10 lopen worden ze hierna toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Totaaloverzicht algemene reserve	Geraamd	Realisatie
<u>Stortingen</u>		
a. Rekeningsaldo 2012	665	665
b. Starterslening	25	25
c. Winstneming De Valderse	600	600
d. Winstneming Meerkamp-West	246	246
e. Bestemmingsreserve De Kerkvlekken	11	9
	1.546	1.544
<u>Onttrekkingen</u>		
f. Storting in bestemmingsreserve huishoudelijk afval	191	191
g. Storting in de reserve rekeningsaldo	473	473
h. Storting in voorziening Vledder-Noord fase 1	175	175
i. Storting in voorziening Hof van Kalteren	590	590
j. Afkoop lening Speelwerk	653	659
k. Dekking verzelfstandiging zwembaden	95	95
	2.177	2.184
Per saldo een onttrekking van	631	640

Alle mutaties zijn conform de door de gemeenteraad geaccordeerde begrotingswijzigingen. Een toelichting op de mutaties wordt hierna gegeven:

a. Rekeningsaldo 2012

Het rekeningsaldo over 2012 in eerste instantie toegevoegd aan de algemene reserve. Dit is conform het besluit van de gemeenteraad bij het vaststellen van de jaarrekening.

b. Starterslening

In 2013 zijn twee startersleningen verstrekt van elke € 12.500. De raad heeft besloten om deze leningen beschikbaar te stellen uit de algemene reserve.

c. Winstneming De Valderse II

De grondexploitatie van het plan De Valderse II verloopt zeer voortvarend. In 2013 zijn de 2^e en 3^e fase ook al bouwrijp gemaakt en is gestart met de verkoop van deze kavels. Overeenkomstig de 2^e bestuursrapportage 2013 is winst genomen uit deze exploitatie. Zie voor een verdere toelichting de paragraaf grondbeleid.

d. Winstneming Meerkamp-West

De grondexploitatie op het gebied van Meerkamp-West is in 2013 met een positief resultaat afgerond. Zie voor een verdere toelichting de paragraaf grondbeleid.

e. Bestemmingsreserve De Kerkvlekken

Voor de dekking van de kapitaallasten van een investering in zwembad De Kerkvlekken is een bestemmingsreserve gevormd. De werkelijke kosten bleken lager dan de geraamde investering waardoor de opgenomen bestemmingsreserve ook te hoog is. Voor dit deel heeft een vrijval plaatsgevonden ten gunste van de algemene reserve.

f. Storting in bestemmingsreserve huishoudelijk afval

Conform het genomen raadsbesluit bij het vaststellen van de jaarrekening 2012 is de overdekking op huishoudelijk afval in 2012 ten gunste gebracht van de bestemmingsreserve huishoudelijk afval.

g. Storting in de reserve rekeningsaldo

Conform het genomen raadsbesluit bij het vaststellen van de jaarrekening is het positieve resultaat van de jaarrekening 2012 toegevoegd aan de reserve rekeningsaldo.

h. Storting in voorziening Vledder-Noord fase 1

Bij het doorrekenen van de exploitatieopzet van Vledder-Noord fase 1 is gebleken dat er vermoedelijk een verlies ontstaat. Om dit verlies te dekken wordt een toevoeging aan de voorziening gedaan ten laste van de algemene reserve. Zie voor verdere toelichting de paragraaf grondbeleid.

i. Storting in voorziening Hof van Kalteren

Bij het doorrekenen van de exploitatieopzet van het Hof van Kalteren (voormalig zwembadterrein Diever) is gebleken dat er vermoedelijk een verlies ontstaat. Om dit verlies te dekken wordt een toevoeging aan de voorziening gedaan ten laste van de algemene reserve. Zie voor verdere toelichting de paragraaf grondbeleid.

j. Afkoop lening Speelwerk

In december 2013 is kinderopvangorganisatie Speelwerk failliet gegaan. De gemeente stond garant voor een lening van Speelwerk voor het appartementsrecht in de MFA in Havelte. Aangezien Speelwerk niet meer aan zijn verplichtingen kon voldoen, heeft de bank ons aangesproken op de garantstelling. Wij hebben de lening ineens afgelost met boeterente.

k. Dekking verzelfstandiging zwembaden

Bij de verzelfstandiging van de zwembaden is besloten dat de zwembaden jaarlijks nog een bijdrage ontvangen voor het groot onderhoud. Hiervoor is een bedrag, overeenkomstig het eerder genomen raadsbesluit, onttrokken uit de algemene reserve en toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Bedragen x € 1.000

Totaaloverzicht bestemmingsreserves	Geraamd	Realisatie
<u>Stortingen</u>		
a. Rekeningsaldo 2012 in de Reserve rekeningsaldo	473	473
b. Storting overhevelingsreserve naar 2014	1.189	1.189
c. Storting in de bestemmingsreserve Co-financiering	50	50
d. Bijdrage van exploitatie in bestemmingsreserve riolering	676	1.034
e. Toevoeging bestemmingsreserve huishoudelijk afval	191	191
f. Storting in de bestemmingsreserve fonds dorpshuizen	220	220
Totaal stortingen	2.800	3.157
<u>Onttrekkingen</u>		
a. Budgetoverheveling 2012-2013	1.584	1.584
b. Bijdrage van bestemmingsreserve betonwand zwembad De Kerkvlekken	3	2
c. Vrijval te hoge bestemmingsreserve betonwand De Kerkvlekken tgv algemene reserve	11	9
d. Bijdrage uit bestemmingsreserve gemeentehuis	387	387
e. Bestemmingsreserve BTW-compensatiefonds oude activa aan exploitatie	135	135
f. Bestemmingsreserve MFA Havelte aan exploitatie	47	47
g. Bestemmingsreserve inrichting MFA Havelte aan exploitatie	8	8
h. Bijdragen uit de bestemmingsreserve Co-financiering	6	5
i. Bestemmingsreserve verplichtingen voormalig personeel aan exploitatie	63	78
j. Verzelfstandiging OPO Westerveld	45	45
k. Bestemmingsreserve huishoudelijk afval, ter nivellering van de tarieven	167	167
l. Bijdrage van de bestemmingsreserve eenmalige afschrijvingen	355	123
m. Bestemmingsreserve Licht- en Duisternisplan	138	138
n. Bestemmingsreserve project dorpshuizen	455	455
o. Bestemmingsreserve startersleningen	25	25
p. Bijdrage reserve rekeningsaldo tgv Erfpachtovereenkomst Over Entinghe	13	13
Totaal onttrekkingen	3.441	3.220
Per saldo is dit een onttrekking van	642	63

Toelichting op de stortingen in de bestemmingsreserves

a. Rekeningsaldo 2012 in de Reserve rekeningsaldo

Het rekeningsaldo wordt in de reserve gestort en van daaruit verder verdeeld.

b. Storting overhevelingsreserve naar 2014

In de 2^e Bestuursrapportage 2013 en in een separaat raadsvoorstel die in december 2013 is behandeld, is een verzoek gedaan tot overheveling van een aantal posten. De posten waren begroot in 2013, maar konden door omstandigheden niet in 2013 worden uitgegeven. De posten zijn begroot in de overhevelingsreserve, zodat ze geen invloed hebben op het resultaat van 2013 en 2014.

c. Storting in de bestemmingsreserve Co-financiering

Bij de behandeling van de Perspectiefnota 2012 is besloten, voor 2013 nog een bedrag van € 50.000 te storten in de bestemmingsreserve Co-financiering. Alle toekenningen uit deze bestemmingsreserve worden ter goedkeuring voorgelegd aan de raad (via een bestuursrapportage of via een apart raadsvoorstel).

d. Bijdrage van exploitatie in de bestemmingsreserve riolering

De kosten voor riolering bleken lager te zijn dan begroot. Hierdoor is, conform het GRP, een extra toevoeging aan de bestemmingsreserve gedaan. Voor een toelichting wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

In de bestemmingsreserve riolering is ook een deel opgenomen voor de vervanging van riolering. Volgens het nieuw vastgestelde BBV (juni 2013) zou dit deel moeten worden opgenomen in een voorziening. Aangezien het GRP van de gemeente Westerveld aan vernieuwing toe is, wordt dit hierin verwerkt. Dit vindt in 2015 plaats en wordt voor het eerst in de jaarrekening 2015 verwerkt. De bestemmingsreserve zoals deze nu is opgenomen heeft alle kenmerken van een voorziening en is volledig beklemd ten gunste van de riolering.

e. Toevoeging bestemmingsreserve huishoudelijk afval

Dit betreft de storting in de bestemmingsreserve huishoudelijk afval naar aanleiding van de resultaatbestemming bij de jaarrekening van 2012. In dit jaar waren er minder kosten dan opbrengsten voor afval en was er dus een overdekking. Dit saldo is vanuit het resultaat in de bestemmingsreserve huishoudelijk afval gestort, zodat de tarieven in de toekomst in ieder geval niet zullen stijgen. Op deze wijze vloeien de te veel betaalde bedragen door de burgers weer terug naar de burgers.

f. Storting in de bestemmingsreserve fonds dorpshuizen

Er is een bestemmingsreserve fonds dorpshuizen gevormd. Hierop kunnen de zelfstandige dorpshuizen eens in de tien jaar een beroep doen. Het is bedoeld voor onderhoud aan de dorpshuizen en waarvan de gemeente dan maximaal een derde deel kan financieren.

Toelichting op de onttrekkingen in de bestemmingsreserves

a. Budgetoverheveling 2012-2013

In de 2^e Bestuursrapportage 2012 en in een separaat voorstel dat in januari 2013 is behandeld, is verzocht een aantal budgetten over te hevelen. Dit is de dekking van deze kosten, zodat het geen invloed heeft op het resultaat.

b. Bijdrage van bestemmingsreserve betonwand zwembad De Kerkvlekken

Bij de behandeling van de 1^e Bestuursrapportage 2011 is besloten, voor de kosten voor het herstellen van de betonwand van het zwembad De Kerkvlekken een bestemmingsreserve in te stellen. Hierdoor komen deze kosten ten laste van de algemene reserve en niet ten laste van het exploitatieresultaat. De jaarlijkse kapitaallasten worden gedekt door een onttrekking uit deze bestemmingsreserve.

c. Vrijval te hoge bestemmingsreserve betonwand De Kerkvlekken ten gunste van algemene reserve

Voor de dekking van de kapitaallasten van een investering in het zwembad De Kerkvlekken is een bestemmingsreserve gevormd. De werkelijke kosten bleken lager dan de geraamde investering. Hierdoor is de opgenomen bestemmingsreserve ook te hoog. Voor dit deel heeft een vrijval plaatsgevonden ten gunste van de algemene reserve.

d. Bijdrage uit de bestemmingsreserve gemeentehuis

Voor de bouw van het huidige gemeentehuis is een bestemmingsreserve gevormd ter dekking van een deel van de kapitaallasten. Deze bestemmingsreserve is bij het besluit van de bouw van het gemeentehuis ingesteld. Deze valt in 40 jaar vrij en nu is de 5^e tranche (5^e jaar) voldaan. Hierdoor komen deze kapitaallasten niet ten laste van het resultaat na bestemming.

e. Bestemmingsreserve BTW-compensatiefonds oude activa aan exploitatie

Deze bestemmingsreserve dient ter nivellering van in oude activa begrepen BTW. Dit heeft te maken met het instellen van het BTW-compensatiefonds. In 2014 komt nog een klein deel ten laste van deze reserve en is de bestemmingsreserve leeg, dan kan deze worden opgeheven.

f. en g. Bestemmingsreserve MFA Havelte aan exploitatie en bestemmingsreserve inrichting MFA Havelte aan exploitatie

Bij de bouw van de Multifunctionele accommodatie in Havelte is in 2005 voor de inrichting en het gebouw een bestemmingsreserve gevormd ter dekking van een deel van de kapitaallasten. Voor de inrichting valt deze bestemmingsreserve in 15 jaar vrij en voor het gebouw in 40 jaar. De 6e tranche is nu verwerkt.

h. Bijdragen uit bestemmingsreserve Co-financiering

Er is één verzoek gehonoreerd, voor de garantiesubsidie voor de Koloniedag. Hiervoor is een bedrag van € 6.000 beschikbaar gesteld, waarvan uiteindelijk € 4.805 nodig was.

i. Bestemmingsreserve verplichtingen voormalig personeel aan exploitatie

Door wijzigingen in het bestand van voormalige personeelsleden en door herberekeningen sluiten de bedragen van de begroting niet aan met de werkelijkheid.

j. Verzelfstandiging OPO Westerveld

Bij het besluit inzake de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs in 2009, is een bruidsschatregeling getroffen. Het bedrag hiervoor is in een bestemmingsreserve gezet. Voor 2014 staat geen uitkering meer gepland. De bestemmingsreserve kan worden opgeheven.

k. Bestemmingsreserve huishoudelijk afval ter nivellering van de tarieven

Een deel van de bestemmingsreserve huishoudelijk afval is gebruikt ter nivellering van de tarieven over 2013. Dit is voorgelegd aan de raad bij de behandeling van de begroting 2013, bij het vaststellen van de verordening reinigingsheffingen 2013 en vervolgens bij de bestuursrapportages.

l. Bijdrage van de bestemmingsreserve eenmalige afschrijvingen

Per jaar wordt gekeken naar de lijst van de activa die zijn aangewezen om eenmalig te worden afgeschreven. Wanneer uitgaven zijn gedaan voor deze activa wordt dit gedekt door deze bestemmingsreserve. Een groot deel hiervan heeft betrekking op de Toegangspoort Oerlandschap Holtingerveld.

m. Bestemmingsreserve Licht- en Duisternisplan

In 2011 heeft uw raad besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve voor het Licht- en Duisternisplan. Hieruit worden de kapitaallasten gedekt en de besparing op energie en onderhoud meegenomen.

n. Bestemmingsreserve project dorpshuizen

Door de raad is in 2011 ingestemd met het instellen van een bestemmingsreserve dorpshuizen.

o. Bestemmingsreserve startersleningen

In 2013 zijn twee startersleningen verstrekt van elke € 12.500. De raad heeft besloten, deze leningen beschikbaar te stellen uit de algemene reserve.

p. Bijdrage reserve rekeningsaldo ten gunst van erfpachtovereenkomst Over Entinghe

Bij de verzelfstandiging van Over Entinghe is afgesproken dat de kosten van deze erfpachtovereenkomst ten laste van de reserve rekeningsaldo komen.

Voor een totaaloverzicht van de bestemmingsreserves wordt verwezen naar bijlage 2

Overzicht verloop resultaat:

Bedragen x € 1.000

	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
Saldo voor bestemming	-293	-1.718	-236
Toevoegingen aan de reserves (lasten)	742	4.197	4.701
Onttrekkingen aan de reserves (baten)	908	6.136	6.069
Saldo na bestemming	-127	221	1.131

PARAGRAFEN

Korte beschrijving inhoud paragraaf:

De paragraaf lokale heffingen is een verplicht onderdeel van de Programmabegroting met uitgangspunten voor de heffing van belastingen en rechten, de lokale lastendruk en de kwijtschelding. Het betreft de volgende belastingen en heffingen:

- onroerende zaakbelastingen;
- toeristenbelasting;
- forensenbelasting;
- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing;
- begrafenisrechten;
- marktgelden;
- leges.

Samenhang met programmabladen of andere paragrafen:

Er is een samenhang met:

Programma 1 (burger en bestuur): leges;

Programma 3 (beheer en openbare ruimte → begrafenisrechten);

Programma 5 (lokale economie, toerisme en recreatie → toeristenbelasting, forensenbelasting);

Programma 8 (milieu → afvalstoffenheffing en rioolheffing);

Programma 10 (belastingen en financiën → onroerende zaakbelastingen en leges).

Relevante kaders:

a. Coalitieakkoord 2010-2014

In het coalitieakkoord staat aangegeven dat de tekorten in de rijksbegrotingen zich zullen doorvertalen naar de gemeentelijke inkomsten. De gemeente zal moeten bezuinigen of taken afstoten. De onroerende zaakbelastingen zal in deze periode verder trendmatig met een inflatiecorrectie worden verhoogd. Er zal worden gestreefd naar kostendekkende tarieven. Vanwege de concurrentiepositie van Westerveld als recreatiegemeente vindt er gedurende de bestuursperiode geen verhoging van de toeristenbelasting plaats.

b. Perspectiefnota 2013

In de Perspectiefnota zijn de kaders opgenomen als leidraad voor het opstellen van de begroting 2013. Ten aanzien van de rioolheffing en de reinigingsheffingen is hierin uitgegaan van 100% kostendekkendheid. Voor de forensenbelasting zal jaarlijks een trendmatige verhoging van 2% het tarief plaatsvinden. De opbrengst van de OZB is in 2013 verhoogd met een inflatiepercentage van 2,3.

De leges en de tarieven voor de lijkbezorgingsrechten zijn in 2013 naar een meer kostendekkend niveau gebracht. Een groot deel van de legestarieven zijn de afgelopen 2 jaren verhoogd, waardoor de kostendekkendheid is toegenomen.

Belastingen

De gemeente Westerveld heeft drie belastingen:

- onroerende zaakbelastingen;
- toeristenbelasting;
- forensenbelasting.

Kenmerkend aan belastingen is, dat er geen direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Met andere woorden: de burger draagt bij aan de algemene kas van de gemeente, waaruit een deel van de uitgaven betaald worden.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Algemeen

De onroerende-zaakbelastingen zijn belastingen die worden geheven over binnen de gemeentegrenzen gelegen onroerende zaken (op basis van de WOZ-waarde). In het Coalitieakkoord 2010-2014 is aangegeven, dat een beheerste verhoging van de onroerende zaakbelastingen zal plaatsvinden. De onroerende zaakbelastingen zijn dan ook trendmatig (met de inflatiecorrectie) verhoogd.

Actualiteiten

Ook in het jaar 2013 zijn de waarden van de onroerende zaken als gevolg van economische ontwikkelingen verder gedaald. In 2013 is het aantal ingediende bezwaarschriften gericht tegen de WOZ-waarde, wederom afgenomen ten opzichte van 2012. In 2011 is tegen 1.044 objecten bezwaar ingediend; in 2012 is dit aantal afgenomen tot 545 objecten en in 2013 tot in totaal 478 objecten. Deze daling is ondanks: de druk op de verkoopprijzen op de huizenmarkt, de toenemende leegstand van bedrijfspanden, het gevoel bij belanghebbenden dat de waarde van onroerende zaken sterker daalt dan de vermelde waarde in de WOZ-beschikking,

No cure no pay-bezwaren

Ook in 2013 is het aantal bezwaren die ingediend zijn door 'no cure no pay-bedrijven' verder toegenomen. In 2011 hadden deze bedrijven tegen 56 objecten bezwaar ingediend. Dit was 5,3% van het totaal aantal bezwaren in dat jaar. In 2012 was dit aantal nagenoeg hetzelfde, echter het totaal aantal bezwaren was fors gedaald, waardoor 9,9% van de ingediende bezwaren kwam van een professionele partij. Deze stijging heeft zich in 2013 verdubbeld naar 102 stuks, wat overeenkomt met 21% van het aantal totaal ingediende bezwaarschriften. Dit percentage komt in de buurt van het landelijk gemiddelde in 2013 van rond de 23%.

Kostenvergoeding

De inkomstenbron van 'no cure no pay-bedrijven' is de kostenvergoeding die de gemeente moet uitkeren bij een (summiere) waardevermindering. Er is echter geen relatie tussen de waardevermindering en de hoogte van deze kostenvergoeding. Aangezien dergelijke kostenvergoedingen kunnen oplopen tot circa € 700 per zaak in de bezwaarfase, is de wetgever voornemens de wettelijke kostenvergoeding aan te passen en deze te verbinden aan de hoogte van de waardevermindering. Een wetswijziging hieromtrent werd eind 2013, begin 2014 verwacht. Deze heeft nog niet plaatsgevonden. Daarom is voor 2014 weer een stijging van de activiteiten van 'no cure no pay-bedrijven' te verwachten. De kans op een toename van uit te keren proceskostenvergoedingen in 2014 is daarmee reëel. In onderstaande tabel is aangegeven wat de vergoedingen aan proceskosten zijn geweest vanaf 2011.

Omschrijving	2011	2012	2013
Kostenvergoeding WOZ	€ 16.890,97	€ 22.747,96	€ 21.713,65
Kostenvergoeding Belastingen	€ 41,09	€ 0	€ 0

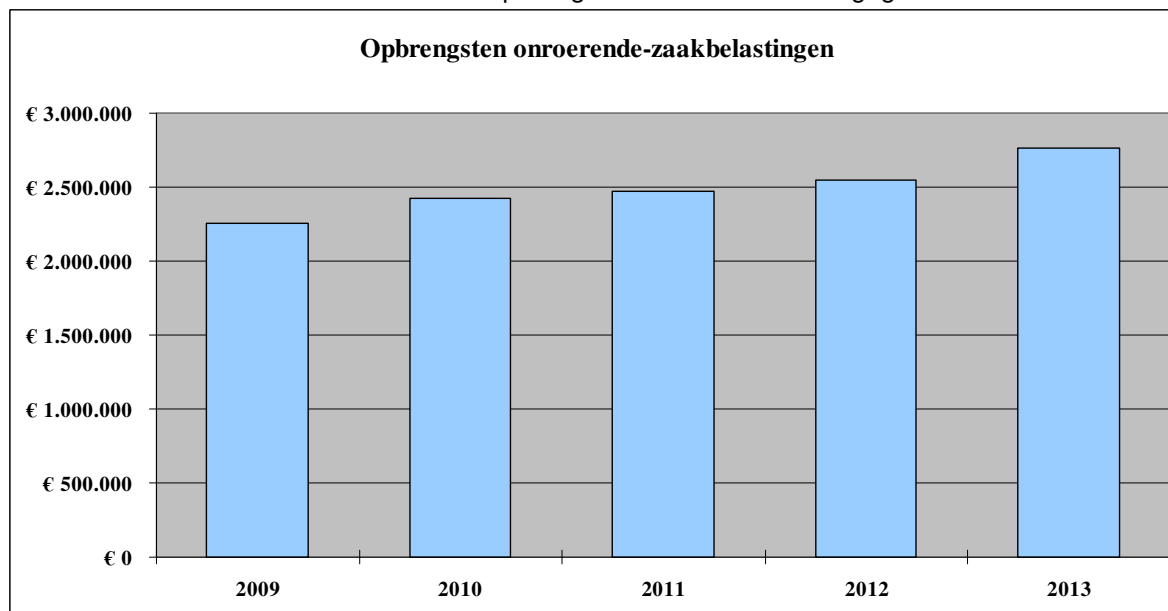
Hierbij moet opgemerkt worden dat bij ongeveer 30 objecten van 'no cure no pay-bedrijven' de beroepstermijn voor het belastingjaar 2013 nog niet is verstreken, of dat de rechtbank nog uitspraak moet doen in een lopende procedure. Als de belanghebbende of gemachtigde door de rechtbank (gedeeltelijk) in het gelijk zal worden gesteld, komen deze kostenvergoedingen ten laste van het boekjaar 2014.

Tijdens de bezwaarfase zijn in 2012 en 2013 ongeveer 95% van alle objecten in pandig of op locatie bezocht. Hierdoor is de kwaliteit van de WOZ-administratie sterk verbeterd en is er een persoonlijk contactmoment geweest tussen de bezwaarmaker en de gemeentelijk taxateur. Deze werkwijze die vanaf 2012 is gehanteerd, heeft er mede toe geleid dat het aantal beroepschriften de laatste twee jaar fors gedaald is. In het belastingjaar 2011 waren er 98 beroepszaken. In het belastingjaar 2012 was dit aantal gedaald tot 31 beroepszaken. Deze daling heeft zich voor het belastingjaar 2013 verder doorgezet naar 18 beroepszaken. Net als bij de ingediende bezwaarschriften is ook bij de ingediende beroepschriften, een (procentuele) stijging waar te nemen van de 'no cure no pay-bedrijven'. In 2011 was dit 20%, in 2012 is dit toegenomen tot 52%. Deze stijging heeft zich in 2013 verder doorgezet naar 64%.

Opbrengsten versus begroting

De totale opbrengsten voor de OZB (eigenaren en gebruikers) waren voor het belastingjaar 2013 geraamd op € 2.784.286. De werkelijke totale opbrengst was in 2013 € 2.768.259. Deze raming is op € 16.027 na niet gehaald. Dit heeft te maken met het feit dat de waarden van niet-woningen uiteindelijk meer zijn gedaald dan in de raming werd aangenomen. Ook leegstand en bedrijfsbeëindigingen in de agrarische sector speelden hierbij een rol. Overigens kan dit bedrag als een marginale afwijking (0,06%) worden gezien.

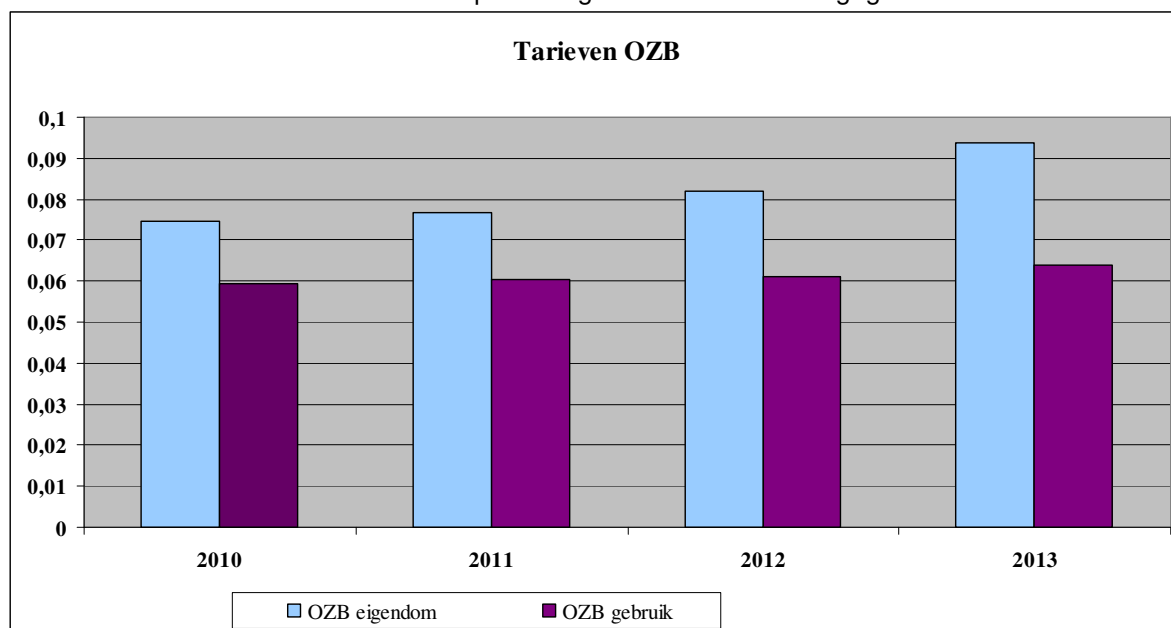
In de onderstaande tabel staan de totale opbrengsten van de OZB weergegeven vanaf 2009:

Vanaf 2009 wordt de onroerende-zaakbelastingen berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Deze berekeningswijze maakt duidelijk dat de OZB slechts over een klein percentage van de waarde wordt geheven. De tarieven voor eigenaren (van woningen en niet-woningen) bedraagt in 2013 0,0936% van de vastgestelde WOZ-waarde. Het tarief van de gebruikers van niet-woningen is in 2013 0,0639% van de vastgestelde WOZ-waarde.

Per 1 januari 2008 is de limitering van de OZB-tarieven afgeschaft. Het Kabinet heeft wel het voorbehoud gemaakt, dat de opbrengststijging voor de OZB landelijk beperkt moet blijven. Daartoe is een macronorm ingesteld die de landelijke maximale OZB-opbrengststijging voor een bepaald jaar aangeeft.

In de onderstaande tabel staan de tariefpercentages van de OZB weergegeven vanaf 2010:

Toeristenbelasting

Algemeen

Toeristenbelasting wordt geheven van natuurlijke personen die binnen de gemeente Westerveld verblijf houden, maar niet in de gemeentelijke bevolkingsadministratie van Westerveld staan ingeschreven.

Actualiteiten

In het coalitieakkoord wordt vermeld dat de coalitie openstaat voor grootschalige recreatie, (astrotoerisme), waarbij het aantal overnachtingen groeit naar minimaal 1 miljoen per jaar. Voor een verhoging van de toeristenbelasting is geen ruimte, aangezien dit de concurrentiepositie van Westerveld als recreatiegemeente teveel zou aantasten. Een verdere afname van het aantal toeristen kan daarnaast ook gevolgen hebben voor het voorzieningenniveau en de werkgelegenheid. Voor 2013 is er dan ook geen verhoging van het tarief doorgevoerd. De laatste jaren is helaas een dalende trend merkbaar in het aantal overnachtingen binnen de gemeente Westerveld.

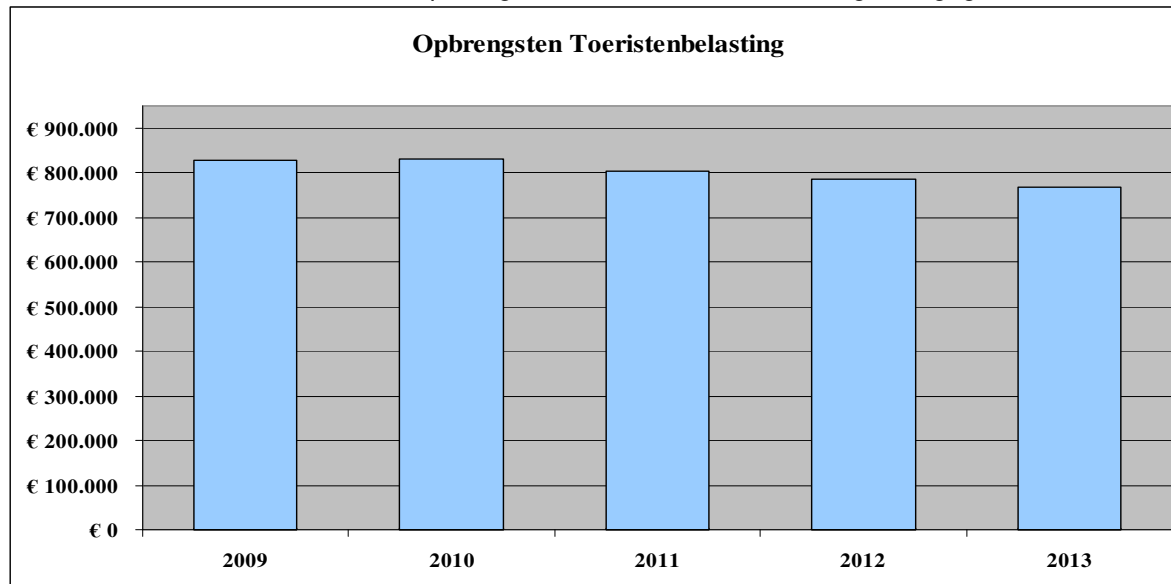
Opbrengsten versus begroting

De voorlopige aanslagen zijn eind mei 2013 verstuurd. In de begroting is een opbrengst geraamd van € 785.000. De werkelijke opbrengst bedroeg € 769.000. Het verschil van € 16.000 wordt veroorzaakt door het werkelijk lagere aantal overnachtingen over 2012. De over 2012 ontvangen 'overnachtingsformulieren' zijn namelijk verwerkt in het boekjaar 2013. De oorzaak van deze dalende overnachtingen (en dus ook de opbrengsten in 2013) is voornamelijk terug te voeren op het achterblijven van overnachtingen op de grotere campingbedrijven. Hierbij spelen ook de verslechterde economische omstandigheden een rol.

Omdat het werkelijk aantal overnachtingen over 2013 bij het opstellen van deze jaarrekening nog niet bekend is, is de raming voor 2013 als opbrengst verantwoord.

Eind 2013-begin 2014 heeft de Rekenkamer in opdracht van de gemeenteraad onderzoek gedaan naar het verloop van de opbrengsten uit de toeristenbelasting in de afgelopen vier jaren. De uitkomsten van dit onderzoek zijn op dit moment nog niet bekend.

In de onderstaande tabel staan de opbrengsten van de toeristenbelasting weergegeven vanaf 2009:

Forensenbelasting

Algemeen

Forensenbelasting wordt geheven van natuurlijke personen die binnen de gemeente Westerveld verblijf houden, maar niet in de gemeentelijke bevolkingsadministratie van Westerveld staan ingeschreven en tevens meer dan 90 dagen per jaar een woning beschikbaar houden.

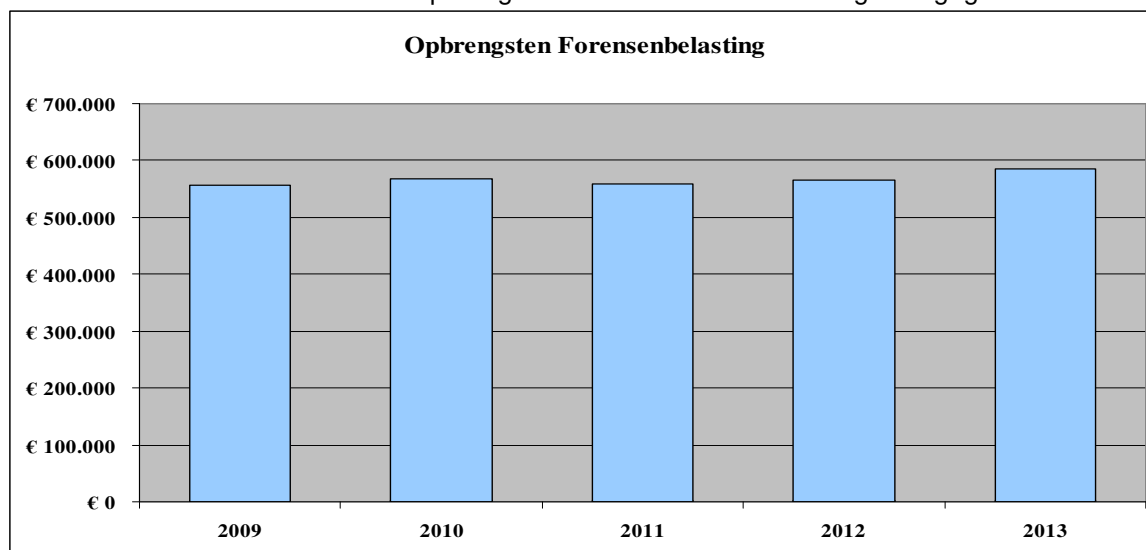
Actualiteiten

Voor de forensenbelasting is een heffingsgrondslag ingevoerd naar brandverzekerde waarde, of als die niet bekend is, de geschatte herbouwwaarde van het object. Deze heffingsgrondslag staat behoudens wijzigingen (sloop, verbouw) aan de opstal voor vijf jaar vast. De tarieven voor de forensenbelasting worden vanaf 2012 jaarlijks met 2% verhoogd.

Opbrengsten versus begroting

Voor 2013 was de opbrengst geraamd op € 575.800. De werkelijke opbrengst bedraagt € 584.898. Dit is (1,5%) hoger dan de raming. De oorzaak hiervan is dat er een kleine toename is van het aantal objecten ten opzichte van 2012.

In de onderstaande tabel staan de opbrengsten van de forensenbelasting weergegeven vanaf 2009:

Bestemmingsbelastingen

De gemeente Westerveld kent twee bestemmingsbelastingen:

- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing.

Kenmerkend aan de bestemmingsbelastingen is dat de opbrengst ervan niet vrij te besteden is, maar dat het ook niet zo is, dat er een volledig aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat (zoals bij retributie).

Afvalstoffenheffing

Algemeen

De gemeente kan ter bestrijding van de kosten die verbonden zijn aan het beheer van huishoudelijke afvalstoffen een heffing instellen: de afvalstoffenheffing. Hieraan kunnen degenen worden onderworpen die gebruikmaken van een perceel ten aanzien waarvan de gemeente op grond van de Wet milieubeheer een inzamelplicht heeft. Voor bedrijfsafval bestaat geen inzamelplicht. De gemeente Westerveld biedt de mogelijkheid om bedrijfsafval met de periodieke huisvuilophaaldienst in te zamelen. Hiervoor heft de gemeente reinigingsrecht.

Actualiteiten

De hoogte van de afvalstoffenheffing volgt de kosten die de gemeente maakt voor de inzameling van afval. Het beleidsuitgangspunt van de gemeente Westerveld is, dat de kosten van afvalverwijdering en –verwerking voor 100% door de opbrengsten moeten worden gedekt. Ook is in 2013 de inzameling van het huishoudelijke afval van Omrin overgenomen door Rova. Eind 2013 is het nieuwe afvalbrengstation aan de Oeveraseweg in Havelte opgeleverd..

Opbrengsten versus begroting

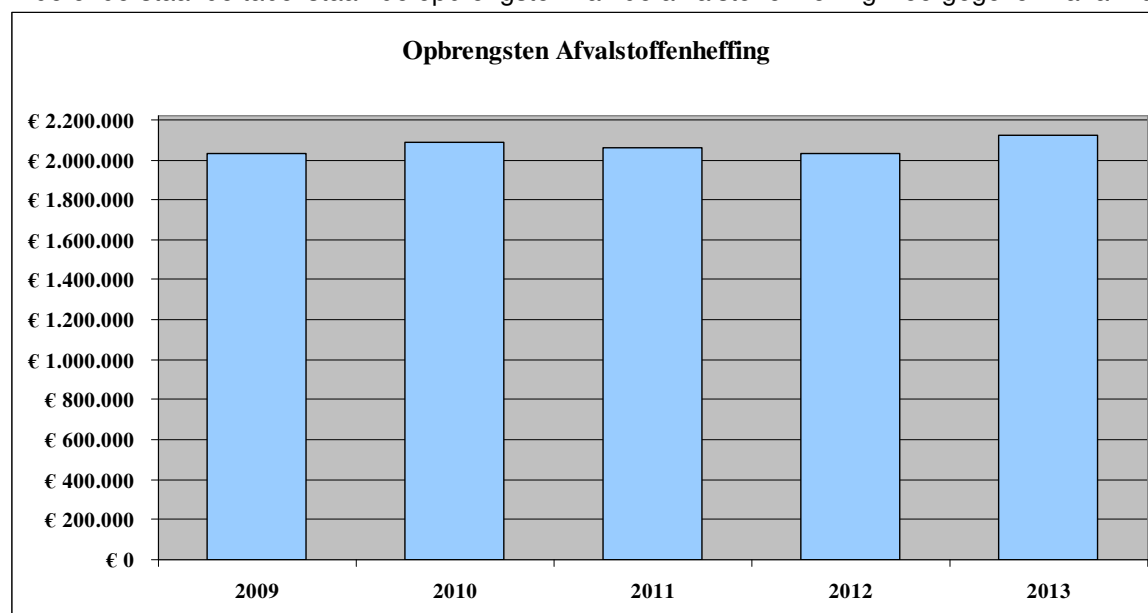
Voor 2013 waren de opbrengsten uit de inzameling van afval (afvalstoffenheffing, reinigingsrechten en inzamelen grof huisvuil) geraamd op € 2.042.500. De werkelijke opbrengst bedraagt € 2.021.069. Hierdoor blijft de werkelijke opbrengst ongeveer € 21.000 achter op de geraamde inkomsten. Daarnaast was een bijdrage geraamd van Nedvang van € 25.000 en was de werkelijke bijdrage € 51.047.

De totale lasten van reiniging waren geraamd op € 2.567.117, terwijl de werkelijke lasten zijn uitgekomen op € 2.645.808. Voor een toelichting op de afwijking tussen de raming en de werkelijke lasten wordt verwezen naar de analyse van de cijfers onder de verantwoording in programma 8. Per saldo is er sprake van een onderdekking op het product reiniging van € 48.655. Echter, de gemeente ontvangt over 2013 nog een bedrag van het Afvalfonds: waarschijnlijk minimaal de hoogte van het bedrag van de onderdekking. Die afrekening ontvangen we pas in het derde kwartaal 2014 en de opbrengst wordt vervolgens in het boekjaar 2014 verantwoord.

Bij het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2013 wordt de raad voorgesteld, een bedrag van € 48.655 aan de bestemmingsreserve huishoudelijk afval te onttrekken. De stand van deze egaliseringsreserve bedraagt per ultimo 2013 € 659.254. Komende jaren wordt deze reserve aangewend ter dekking van de kosten die verdere scheiding van huishoudelijke afvalstoffen met zich meebrengen en om de tarieven afvalstoffenheffing niet verder te laten stijgen dan wel te verlagen.

<u>Specificatie dekking afvalverwijdering en -verwerking</u>		
	rekening <u>incl btw</u>	begroting <u>incl btw</u>
<i>Lasten:</i>		
vuilafvoer en – verwerking	2.558.790	2.482.190
Kwijtschelding	43.255	45.000
kosten kwijtschelding	43.763	39.927
Totaal lasten vuilverwerking	2.645.808	2.567.117
<i>Baten:</i>		
afvalstoffenheffing	1.901.593	1.907.500
reinigingsrecht	73.486	85.000
inzamelen grof huisvuil/knipkaart	45.990	50.000
inkomsten Nedvang	51.047	25.000
bijdrage egalisatiereserve	167.054	167.054
Overname huisvuilcontainers	297.913	297.913
overige inkomsten	60.070	55.379
Totaal baten vuilverwerking	2.597.154	2.587.846
Over-/onderdekking	-48.655	20.729

In de onderstaande tabel staan de opbrengsten van de afvalstoffenheffing weergegeven vanaf 2009:

Rioolheffing

Algemeen

De mogelijkheid van het heffen van een rioolrecht is per 1 januari 2010 van rechtswege vervallen vanwege de verbreding van de gemeentelijke taken inzake het waterbeheer. Naast de afvoer van afvalwater zorgt de gemeente ook voor de afvoer en opslag van hemelwater (regen, sneeuw, hagel) en voor een goed grondwaterpeil. De opbrengst van de rioolheffing wordt gebruikt om invulling te geven aan de volgende gemeentelijke zorgplichten:

1. een veilige inzameling en transport van afvalwater naar de zuivering, zonder risico's voor bewoners of het milieu (zorgplicht afvalwater);
2. het zodanig opvangen en verwerken van hemelwater (regenwater), dat wateroverlast wordt voorkomen (zorgplicht hemelwater);
3. het voorkomen en verminderen van structurele grondwateroverlast door te hoge grondwaterstanden in de openbare ruimte (zorgplicht grondwater).

Actualiteiten

De hoogte van de rioolheffing volgt de kostenontwikkeling van de gemeentelijke rioleringsactiviteiten. Hierbij is het beleidsuitgangspunt dat deze kosten voor 100% door de opbrengsten moeten worden gedekt. De programmering van deze activiteiten is vastgelegd in het gemeentelijke rioleringsplan (VGRP 2010-2014). Mede vanwege het gewijzigd karakter van rioolrecht naar rioolheffing heeft de raad in 2010 besloten, met ingang van 2011 niet langer de gebruiker maar de eigenaar als belastingplichtige aan te wijzen. Hierbij wordt een vast bedrag geheven van € 150,- per object vermeerderd met een percentage van de WOZ-waarde. Dit variabele percentage van de WOZ-waarde was in 2013 0,0397%.

Mede door deze gewijzigde heffingsmethodiek hebben wij in 2011, 93 bezwaren ontvangen die gericht waren tegen de rioolheffing. Van deze bezwaren zijn uiteindelijk twee in beroep gegaan, die niet door de rechter gehonoreerd zijn.

In 2012 is het aantal bezwaren tegen de rioolheffing afgenomen naar 24. Hiertegen is geen beroep aangetekend.

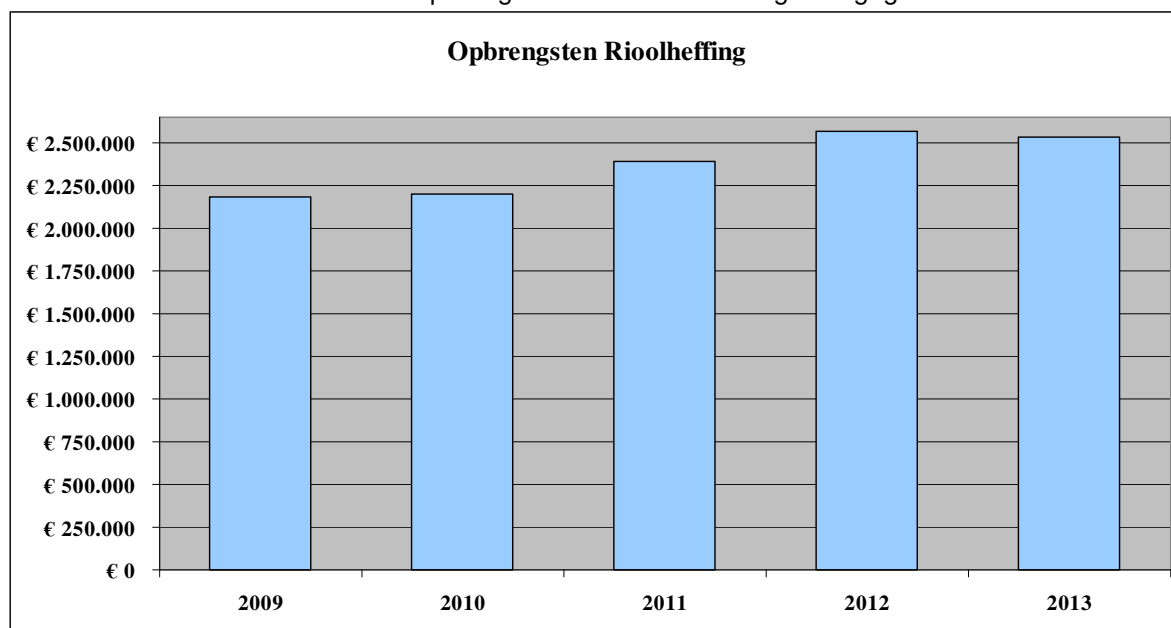
In 2013 zijn 23 bezwaren tegen de rioolheffing ontvangen. Tot op heden zijn hiertegen nog geen beroepszaken van binnengekomen. Wel dient te worden opgemerkt dat Ernst & Young in 2013 namens woningbouwvereniging Actium bezwaar heeft ingediend tegen de rioolheffing. Dit bezwaar is gericht tegen alle objecten van Actium die zijn aangeslagen voor de rioolheffing. Dit betreft 1492 objecten. Het is momenteel niet bekend of deze zaak een vervolg krijgt bij de rechtbank.

Opbrengsten versus begroting

Voor 2013 was de opbrengst geraamd op € 2.529.500. De werkelijke opbrengst is € 2.535.560, waardoor deze nagenoeg op het niveau van de raming zit. De begrote lasten exclusief storting in de egalisatiereserve, zijn € 2.037.469. De werkelijke lasten zijn € 1.501.755 en daarmee € 535.714 lager dan begroot. Voor een toelichting op de afwijking tussen de raming en werkelijke lasten wordt verwezen naar de analyse van de cijfers onder de verantwoording van programma 8. Een en ander resulteert in een positief saldo van € 1.033.805. Dit bedrag is in de bestemmingsreserve riolering gestort. De storting is ruim € 350.000 hoger dan begroot. Per ultimo 2013 bedraagt de stand van de bestemmingreserve € 4.571.655.

Specificatie dekking riolering		
	rekening <u>incl btw</u>	begroting <u>incl btw</u>
Lasten: zorg + beheer	607.433	697.057
nieuw + waterplan	1.130.044	1.363.376
rente egalisatiereserve	-235.722	-207.022
storting egalisatiereserve	1.033.805	676.089
Totaal lasten riolering	2.535.560	2.529.500
Baten: Rioolheffing	2.529.175	2.526.000
overige inkomsten	6.385	3.500
Totaal baten riolering	2.535.560	2.529.500
Over- /onderdekking	0	0

In de onderstaande tabel staan de opbrengsten van de rioolheffing weergegeven vanaf 2009:

Retributies

De gemeente Westerveld kent twee soorten retributies:

- leges;
- begrafenisrechten.

Kenmerkend aan retributies is dat er een direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Met andere woorden: retributies zijn vergoedingen die de gemeente vraagt voor verleende diensten of het gebruik van voorzieningen. Retributies mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

Leges

Algemeen

De gemeente levert op aanvraag van individuele burgers een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de kosten die hiervoor gemaakt worden in principe verhaald op de burger die de dienst afneemt.

Actualiteiten

Het voornemen is om de leges van burgerzaken, bestemmingsplannen, bestemmingsplanprocedures en omgevingsvergunningen (voorheen bouwvergunningen) stelselmatig te verhogen naar kostendekkendheid. In 2010 is onderzoek gedaan naar de mogelijke verhogingen van deze leges. Hieruit is gebleken dat de destijds geraamde meeropbrengst van € 100.000 per jaar niet haalbaar was, omdat er onvoldoende gegevens vastgelegd waren met betrekking tot de aan de leges toerekenbare kosten. Wel zijn de tarieven met circa 3% verhoogd. In 2011 is gestart met het beter inzichtelijk krijgen van de kosten door het herinvoeren van het tijdschrijven door de medewerkers. Eind 2011 waren er onvoldoende betrouwbare gegevens om begin 2012 al een kostendekkende legesverordening te maken. Een groot deel van de legestarieven zijn vervolgens eind 2012 (voor het belastingjaar 2013) wederom verhoogd, waardoor de kostendekkendheid aanzienlijk is verbeterd. Een kostendekkendheid van 100% voor alle leges is niet mogelijk onder andere doordat een aantal tarieven wettelijk gemaximeerd is. In 2012 was de totale opbrengst van de leges inzake burgerzaken, markten, ruimtelijke ordening en vergunningen € 633.928. Deze is in 2013 verhoogd tot € 856.044.

Kostendekkendheid

In onderstaand overzicht is in beeld gebracht, in hoeverre de leges voor 2013 - op basis van de begroting en de werkelijke cijfers - voor de verschillende onderdelen kostendekkend zijn.

	rekening	rekening	rekening	begroting	begroting	begroting
<u>Dekking leges:</u>	lasten	baten	dekking	lasten	baten	dekking
burgerzaken	710.841	259.495	36,5%	1.123.913	281.103	25,0%
markten	47.486	8.292	17,5%	44.414	15.700	35,3%
bestemmingsplannen	460.192	9.250	2,0%	515.500	38.250	7,4%
nieuwe wet Ruimtelijke Ordening	84.714	0	0,0%	49.912	0	0,0%
vergunningen (excl. handh. en toez.)	741.524	579.007	78,1%	657.886	391.591	59,5%
vergunningen (incl. handh. en toez.)	834.216	579.007	69,4%	842.039	391.591	46,5%

Opbrengsten versus begroting

De legesopbrengsten uit burgerzaken, markten en bestemmingsplannen zijn lager dan begroot, omdat er minder vergunningen zijn verstrekt en doordat een aantal tarieven wettelijk gemaximeerd is. De lagere opbrengst van de marktgelden wordt onder andere veroorzaakt doordat in een beroepsprocedure een ontvangst van ruim € 6.000 over 2012 en 2013 moest worden terugbetaald.

Begrafenisrechten

Algemeen

Onder de naam begrafenisrechten (lijkbezorgingsrechten) worden rechten geheven voor:

- het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats;
- het verlenen van daarmee samenhangende diensten.

Begrafenisrechten zijn gebruiks- of genotsretributies. Dat wil zeggen dat er betalingen aan de gemeente plaatsvinden waar een concrete prestatie van de gemeente tegenover staat.

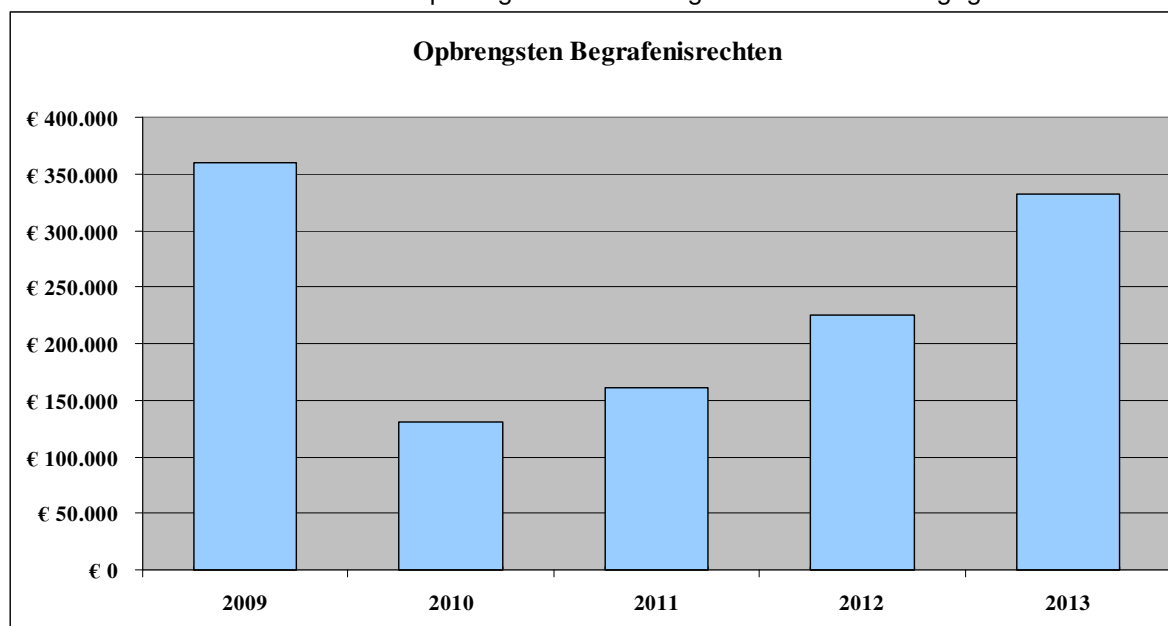
Actualiteiten

In de Perspectiefnota is aangegeven, dat voor de begrafenisrechten een dekkingspercentage van 60% wordt aangehouden. Dit percentage is in 2013 gehaald, omdat de werkelijke opbrengst voor begraafrechten ongeveer 66.000 hoger uitvalt dan de begrote opbrengst. Dit is het gevolg van een verhoging van de grafrechten, de inhaalslag met betrekking tot verlenging van de grafrechten en doordat er meer mensen zijn begraven dan waar in de begroting rekening mee was gehouden.

Opbrengsten versus begroting

Voor 2013 zijn de lasten begroot op € 465.970 en de baten op € 266.355, wat resulteerde in een begrote netto last van € 199.615 en een dekking van 57%. De werkelijke lasten zijn € 504.943 en de werkelijke baten zijn € 332.445. De werkelijke nettolast komt daarmee op € 172.498 met als resultaat een gerealiseerde dekking van 66%. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de financiële analyse van dit product in programma 3.

In de onderstaande tabel staan de opbrengsten van de begrafenisrechten weergegeven vanaf 2009:

Opmerking bij de tabel:

Hierbij moet worden opgemerkt dat de (extra) opbrengst in 2009 is veroorzaakt door een 'inhaalslag' van verzonden facturen, ten behoeve van de verlenging van de grafrechten.

Kwijtschelding

Algemeen

Met betrekking tot het kwijtscheldingsbeleid, zoals bedoeld in artikel 26 van de Invorderingswet 1990, is de volgende regeling van kracht: 'Met betrekking tot kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen worden de kosten van bestaan gesteld op 100% van de normuitkering die de belastingschuldige naar de maatstaven van het Bijstandsbesluit landelijke normering per maand telkens zou kunnen krijgen'.

Sinds 1 januari 1995 is het gemeenten toegestaan, een ruimer kwijtscheldingsbeleid te voeren dan in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 is geregeld. De verruiming ten opzichte van de rijksregeling wordt bereikt door de kosten van bestaan op een hoger percentage van de (genormeerde) bijstandsuitkering vast te stellen. Waar de rijksregeling uitgaat van een percentage van 90% mogen gemeenten dit sinds 1 januari 1996 vaststellen op maximaal 95%, en met ingang van 1 januari 1997 op maximaal 100%. De gemeente Westerveld hanteert deze maximale bijstandsnorm van 100% sinds 1998.

Kwijtschelding kan worden verleend op afvalstoffenheffing, OZB en rioolheffing. Door toepassing van de Uitvoeringsregeling komen eigenaren van onroerende zaken in de meeste gevallen niet in aanmerking voor kwijtschelding vanwege aanwezig vermogen, onder andere doordat de overwaarde van een woning moet worden aangemerkt als vermogen.

Actualiteiten

Sinds 2008 kunnen gemeenten geautomatiseerd laten toetsen of iemand die een voorgaand jaar geen gemeentelijke belastingen hoefde te betalen, ook het volgende jaar in aanmerking komt voor kwijtschelding. De toets wordt uitgevoerd door het Inlichtingenbureau. Dit bureau is opgericht door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en heeft als doel: ondersteuning van rechtmatigheidscontroles op bijstandsuitkeringen en bevordering van samenwerking tussen de verschillende uitvoeringsorganisaties in de sociale zekerheid.

Het Inlichtingenbureau vergelijkt de gegevens van de gemeentelijke belastingdienst met die van het UWV, de Belastingdienst en de RWD. De VNG staat volledig achter de oproep die destijds door de Staatssecretaris is gedaan: alle gemeenten zouden inwoners met een laag inkomen automatisch de lokale belastingen moeten kwijtschelden.

De gemeente Westerveld maakt gebruik van de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets door het Inlichtingenbureau. De geautomatiseerde kwijtscheldingstoets heeft primair administratieve lastenverlichting voor zowel gemeenten als burgers tot doel. Aan deze kwijtscheldingstoets zijn overigens geen kosten verbonden.

Sinds het belastingjaar 2011 maakt ook onze gemeente gebruik van het Inlichtingenbureau. Hierdoor kunnen de werkzaamheden rondom de kwijtschelding efficiënter en rechtvaardiger uitgevoerd worden. Ook is het aantal toegekende kwijtscheldingsverzoeken afgenomen, omdat de regelgeving voor het verkrijgen van kwijtschelding is aangescherpt. Wel is, zoals uit het onderstaande overzicht blijkt, het aantal toegewezen kwijtscheldingsverzoeken lichtelijk gestegen. Dit heeft mede te maken met de economische ontwikkelingen.

	begroot 2013	rekening 2013	rekening 2012	rekening 2011	rekening 2010	rekening 2009
<u>Kwijtschelding aantallen:</u>						
aantal kwijtscheldingsverzoeken		259	278	269	346	273
aantal beroepschriften		2	2	4	3	0
aantal geheel of ged. toegewezen		211	198	185	312	226
<u>Kwijtschelding: bedragen</u>						
afvalstoffenheffing	€ 45.000	€ 43.255	€ 36.751	€ 39.983	€ 51.377	€ 45.442
rioolheffing	€ -	€ -	€ 319	€ -	€ 55.972	€ 50.195
Totaal	€ 45.000	€ 43.255	€ 37.070	€ 39.983	€ 107.349	€ 95.637

Kwijtscheldingen versus begroting

Voor 2013 was het bedrag aan kwijtscheldingen geraamd op € 45.000 terwijl uiteindelijk voor een bedrag van € 43.255 aan kwijtschelding is verleend.

Overzichten inkomsten op hoofdlijnen

In onderstaande tabel staat een overzicht van de diverse belastingtarieven binnen de gemeente Westerveld in de periode 2010 tot en met 2013.

Soort heffing	2013	2012	2011	2010
Onroerende zaakbelastingen				
Eigenaar woningen en niet-woningen: percentage van de WOZ-waarde	0,0861%	0,0820%	0,0767%	0,0748%
Gebruiker niet-woningen: percentage van de WOZ-waarde	0,0627%	0,0611%	0,0605%	0,0593%
Afvalstoffenheffing				
- voor éénpersoonshuishouden	175,92	175,92	175,08	177,40
- voor tweepersoonshuishouden	225,92	225,92	225,08	227,40
- voor driepersoonshuishouden	250,92	250,92	250,08	252,40
- meer dan driepersoonshuishouden	275,92	275,92	275,08	277,40
- recreatiewoning niet-permanent bewoond	175,92	175,92	175,08	177,40
- voor extra containergebruik	275,92	275,92	275,08	277,40
Reinigingsrecht				
- per container (excl. btw)	275,92	275,92	275,08	277,40
Rioolrecht/Rioolheffing				
<i>per 1 januari 2011 wordt de eigenaar aangemerkt als belastingplichtige, tarief naar waarde van de onroerende zaak</i>				
<u>-woningen: eigenarentarief</u>				
per perceel vast bedrag van:	150	150	150	
vermeerderd met percentage WOZ-waarde	0,0397%	0,0392%	0,0319%	
<u>-niet-woningen: eigenarentarief</u>				
per perceel vast bedrag:	150	150	150	
vermeerderd met percentage WOZ-waarde	0,0397%	0,0392%	0,0319%	
- per woonhuisaansluiting				225,50
- per woonhuis/bedrijfsaansluiting tot en met 250 m3 toegevoerd water				225,50
- per woonhuis/bedrijfsaansluiting 251 m3 en meer toegevoerd water				451,00
Forensenbelasting				
<i>Brandverzekerde- (of geschatte herbouw-)waarde:</i>				
- minder dan € 25.000	156	153	150	150
- € 25.000,00 of meer, doch < dan € 50.000,00	260	255	250	250
- € 50.000,00 of meer, doch < dan € 100.000,00	468	459	450	450
- € 100.000,00 of meer, doch < dan € 200.000,00	650	637,50	625	625
- € 200.000,00 of meer	780	765	750	750
Toeristenbelasting				
- per persoon per overnachting	1,00	1,00	1,00	1,00

Vergelijking met andere gemeenten in Drenthe op basis van de tarieven 2013

De tarieven in de bovenstaande tabel zeggen niet alles. Ter informatie geven wij onderstaand een vergelijking van de woonlasten in Westerveld met onze buurgemeenten in Drenthe op basis van de tarieven voor 2013.

Bij de interpretatie moet de nodige voorzichtigheid in acht worden genomen, omdat slechts een aantal categorieën belastingplichtigen met elkaar worden vergeleken en er verschillende heffingmethodieken inzake de rioolheffing worden gehanteerd. Ook merken wij op dat niet elke gemeente hetzelfde dekkingspercentage bij rioolrechten en afvalstoffenheffing hanteert. Daarmee geeft het overzicht vooral een indruk van de verschillen in belastingdruk tussen de vermelde gemeenten.

Eén-persoonshuishouden, gebruiker van woning (geen eigenaar)

Belastingsoort	Westerveld	De Wolden	Midden Drenthe	Hoogeveen	Meppel
Rioolheffing	-	206	248*	103	171
Afvalstoffen	175	167	160	206	238
Totaal	175	373	408	309	409

Twee-persoonshuishouden, gebruiker van woning (geen eigenaar)

Belastingsoort	Westerveld	De Wolden	Midden Drenthe	Hoogeveen	Meppel
Rioolheffing	-	229	248*	103	171
Afvalstoffen	225	212	182	277	238
Totaal	225	441	430	380	409

Drie-persoonshuishouden, gebruiker van woning (geen eigenaar)

Belastingsoort	Westerveld	De Wolden	Midden Drenthe	Hoogeveen	Meppel
Rioolheffing	-	229	248*	103	171
Afvalstoffen	250	212	205	277	238
Totaal	250	441	453	380	409

Meer dan drie-persoonshuishouden, gebruiker van woning (geen eigenaar)

Belastingsoort	Westerveld	De Wolden	Midden Drenthe	Hoogeveen	Meppel
Rioolheffing	-	229	248*	103	171
Afvalstoffen	275	212	205	277	238
Totaal	275	441	453	380	409

Eén-persoonshuishouden, eigenaar + gebruiker van woning met waarde € 200.000

Belastingsoort	Westerveld	De Wolden	Midden Drenthe	Hoogeveen	Meppel
OZB	187	194	197	262	236
Rioolheffing	229	206	248*	147**	171
Afvalstoffen	175	167	160	206	238
Totaal	591	567	605	615	645

Twee-persoonshuishouden, eigenaar + gebruiker van woning met waarde € 200.000

Belastingsoort	Westerveld	De Wolden	Midden Drenthe	Hoogeveen	Meppel
OZB	187	194	197	262	236
Rioolheffing	229	229	248*	147**	171
Afvalstoffen	225	212	182	277	238
Totaal	641	635	627	686	645

Drie-persoonshuishouden, eigenaar + gebruiker van woning met waarde € 200.000

Belastingsoort	Westerveld	De Wolden	Midden Drenthe	Hoogeveen	Meppel
OZB	187	194	197	262	236
Rioolheffing	229	229	248*	147**	171
Afvalstoffen	250	212	205	277	238
Totaal	666	635	650	686	645

Meer dan drie-persoonshuishouden, eigenaar + gebruiker van woning met waarde € 200.000

Belastingsoort	Westerveld	De Wolden	Midden Drenthe	Hoogeveen	Meppel
OZB	187	194	197	262	236
Rioolheffing	229	229	248*	147**	171
Afvalstoffen	275	212	205	277	238
Totaal	691	635	650	686	645

Eén-persoonshuishouden, eigenaar + gebruiker van woning met waarde € 400.000

Belastingsoort	Westerveld	De Wolden	Midden Drenthe	Hoogeveen	Meppel
OZB	374	387	395	524	472
Rioolheffing	308	206	248*	147**	171
Afvalstoffen	175	167	160	206	238
Totaal	857	760	803	877	881

Twee-persoonshuishouden, eigenaar + gebruiker van woning met waarde € 400.000

Belastingsoort	Westerveld	De Wolden	Midden Drenthe	Hoogeveen	Meppel
OZB	374	387	395	524	472
Rioolheffing	308	229	248*	147**	171
Afvalstoffen	225	212	182	277	238
Totaal	907	828	825	948	881

Drie-persoonshuishouden, eigenaar + gebruiker van woning met waarde € 400.000

Belastingsoort	Westerveld	De Wolden	Midden Drenthe	Hoogeveen	Meppel
OZB	374	387	395	524	472
Rioolheffing	308	229	248*	147**	171
Afvalstoffen	250	212	205	277	238
Totaal	932	828	848	948	881

Meer dan drie-persoonshuishouden, eigenaar + gebruiker van woning met waarde € 400.000

Belastingsoort	Westerveld	De Wolden	Midden Drenthe	Hoogeveen	Meppel
OZB	374	387	395	524	472
Rioolheffing	308	229	248*	147**	171
Afvalstoffen	275	212	205	277	238
Totaal	957	828	848	948	881

*) wanneer er meer dan 500 m³ water wordt verbruikt, wordt het bedrag voor de rioolheffing verhoogd.

**) Er wordt voor de rioolheffing een gebruikers en eigenarendeel opgelegd. Het tarief voor het "gebruik" is niet variabel. Het eigendomstarief is opgedeeld in een 5-tal klassen, gebaseerd op de kaveloppervlakte. Per klasse is een basisbedrag vastgesteld. Daarbij wordt per 100 m² extra vanaf de ondergrens van deze klasse nog een extra variabel bedrag gehanteerd. Voor het vergelijk bij eigendom van een woning is uitgegaan van een kaveloppervlakte kleiner dan 1000 m².

Korte beschrijving inhoud paragraaf:

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe goed de gemeente in staat is financiële tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van het bestaande beleid en de bedrijfsvoering in gevaar komt. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt als de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's.

Samenhang met programmabladen of andere paragrafen:

Deze paragraaf hangt samen met alle programma's.

Relevante kaders:

Op 29 januari 2013 heeft de raad de 'Nota reserves en voorzieningen 2013-2016' vastgesteld. In deze nota wordt onder meer aangegeven welke functies reserves en voorzieningen hebben.

Begin 2011 is een risico-inventarisatie uitgevoerd en is een rapportage weerstandsvermogen opgesteld. Op basis van deze inventarisatie heeft uw raad op 20 december 2011 het minimaal benodigde weerstandsvermogen bepaald op € 4,95 miljoen. In 2013 is deze risico-inventarisatie geactualiseerd. Op basis hiervan is een weerstandsvermogen benodigd van € 1,6 miljoen. Omdat de financiële gevolgen van de transities in het sociale domein niet te kwantificeren zijn, zijn die hierin niet meegenomen. Gelet op de onzekerheden rond de financiële gevolgen van de transities wordt voorlopig handhaven van een weerstandsvermogen van € 4,95 miljoen wenselijk geacht.

Wat willen we bereiken (beoogd maatschappelijk effect):

Wij willen een gemeente zijn waarin de weerstandscapaciteit voldoende groot is om risico's af te kunnen dekken zonder te hoeven bezuinigen.

Weerstandscapaciteit

Onder het begrip 'weerstandsvermogen' verstaat het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) het verband tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor nog geen voorzieningen zijn getroffen. Het gaat hierbij om risico's, van materiële betekenis, die van invloed kunnen zijn op de financiële positie van de gemeente Westerveld.

Om onverwachte, financiële tegenvallers te kunnen opvangen moet de gemeente beschikken over een bepaalde mate van (vrije) ruimte binnen de exploitatie en/of de vermogenspositie. Deze ruimte wordt de weerstandscapaciteit genoemd. Als de ruimte van voldoende omvang is, kan daarmee worden voorkomen dat een grotere financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen. Als gevolg van de ombuigingen is de begroting 'scherper' geworden. Dit betekent dat de kans dat tegenvallers opgevangen kunnen worden binnen de begroting kleiner is. Dit vraagt om meer aandacht voor het nauwkeurig inschatten van financiële risico's en de vertaling hiervan naar het (vrij besteedbare) weerstandsvermogen.

De weerstandscapaciteit bestaat uit de potentieel in te zetten middelen om tegenvallers op te vangen. Het gaat daarbij om zaken als de algemene reserve, de vrije belastingcapaciteit, de stille reserves en eventuele bezuinigingsmogelijkheden. Er wordt onderscheid gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Met het eerste wordt bedoeld: het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau. Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die meerjarig/permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken. Risico's relevant voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn te ondervangen. Reguliere risico's die zich regelmatig voordoen en veelal goed meetbaar zijn, maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd.

In de nota reserves en voorzieningen is aangegeven dat de algemene reserve volledig in de berekening van de weerstandscapaciteit wordt betrokken en de bestemmingsreserves niet. Dit om nadelige effecten

die optreden bij het gebruik van de bestemmingsreserves te elimineren. Dit is conform het Besluit Begroting en Verantwoording.

De reserve positie van de gemeente Westerveld is als volgt (bedragen x € 1.000)

<u>Soort reserve</u>	<u>stand ultimo 2012</u>	<u>stand ultimo 2013</u>
Algemene reserve	9.772,2	9.592,5
Bestemmingsreserve	20.789,6	20.266,7
Voorzieningen	9.723,7	9.925,0
Totaal	40.285,5	39.784,2

Algemene reserve

De algemene reserve kan worden gesplitst in een vrij deel en een bufferdeel dat nodig wordt geacht voor het weerstandsvermogen. In 2011 is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Op basis van deze inventarisatie heeft de raad in december 2011 het benodigde weerstandsvermogen vastgesteld op € 4,95 miljoen om mogelijke risico's voor ongeveer 80% af te dekken.

In 2013 is de risico-inventarisatie geactualiseerd. Hieruit bleek dat een aantal grote risico's uit 2011 ondertussen geen risico meer zijn zoals 'realisatie van de ombuigingen' (is ondertussen afgerond) of terugbetalen subsidie 'Toegangspoort Oerlandschap Holtingerveld' (het project is tijdig afgerond, waardoor terugbetaling niet nodig is). Een aantal andere risico's zijn kleiner geworden, omdat alle budgetten de afgelopen periode kritisch zijn beoordeeld en waar nodig bijgesteld zijn. De nieuw opgekomen risico's zoals een aantal open einderegelingen (eikenprocessierups, gladheidbestrijding, leerlingenvervoer), de VRD en de RUD zijn in verhouding kleiner dan de risico's die zijn weggevallen. Hierdoor is het benodigde weerstandsvermogen gedaald van € 4,95 miljoen naar € 1,6 miljoen.

We stellen echter voor, het weerstandsvermogen voorlopig te handhaven op € 4,95 miljoen, omdat de grootste financiële risico's de transities, het toetsingskader zorg en de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn. Dit kan voor de gemeente forse financiële consequenties hebben. De omvang hiervan is echter nog niet in te schatten, omdat nog niet bekend is wat de exacte taak van de gemeente wordt en welke financiële vergoeding hier vanuit het Rijk tegenover staat. Vanwege deze onzekerheid was het niet mogelijk deze ontwikkelingen mee te nemen bij de risico-inventarisatie. Het aanhouden van een financiële buffer hiervoor is echter wel zeer wenselijk. Onder het hoofdstuk *Risico's* wordt een overzicht gegeven van de in 2013 geïnventariseerde risico's.

De algemene reserve wordt gevormd door (bedragen x € 1.000):

<u>soort algemene reserve</u>	<u>stand ultimo 2012</u>	<u>stand ultimo 2013</u>
Vrij besteedbare algemene reserve	3.824,4	3.279,8
Reserve weerstandsvermogen	4.950,0	4.950,0
Reserve Rekeningsaldo	0,0	460,0
Verzelfstandiging zwembaden	997,8	902,7
Totaal	9.772,2	9.592,5

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn door de gemeenteraad ingesteld voor het concretiseren van bepaalde doelstellingen. Bij aanwending voor andere doeleinden zou het oorspronkelijk voorgenomen besluit niet meer gerealiseerd kunnen worden. Daarom worden bestemmingsreserves niet tot de weerstandscapaciteit gerekend.

De bestemmingsreserve wordt gevormd door (bedragen x € 1.000):

<u>soort bestemmingsreserve</u>	<u>stand ultimo 2012</u>	<u>stand ultimo 2013</u>
Overhevelingsreserve	1.645,7	1.250,7
Zwembad De Kerkvlekken (wandreconstructie)	33,6	22,8
Bouw gemeentehuis Diever	9.260,6	8.873,5
BTW compensatiefonds (oude activa)	134,7	0,2
Multifunctionele accommodatie Havelte	1.677,6	1.630,3
Inrichting MFA Havelte	69,2	61,5
Co-financieringsfonds	11,1	56,3
Onderwijskansen	37,1	37,1
Verplichtingen voormalig personeel	429,2	351,3
Reserve riolering	4.079,6	5.113,4
Verzelfstandiging Openbaar Primair Onderwijs	45,0	0,0
Egalisatiereserve huishoudelijk afval	634,8	659,3
Eenmalige afschrijvingen	354,8	232,1
Licht- en duisternisplan 2011-2020	1.196,9	1.058,5
Project dorpshuizen	979,7	524,7
Startersleningen	200,0	175,0
Fonds dorpshuizen	0,0	220,0
Totaal	20.789,6	20.266,7

Voorzieningen

De voorzieningen moeten specifiek worden besteed en mogen ook slechts voor die bepaalde doeleinden worden aangewend. Bestuurlijk kan hiervan niet worden afgeweken. De voorzieningen worden dan ook als vreemd vermogen beschouwd en als zodanig niet tot de weerstandscapaciteit gerekend.

De voorzieningen worden gevormd door (bedragen x € 1.000):

<u>soort voorziening</u>	<u>stand ultimo 2012</u>	<u>stand ultimo 2013</u>
Meerjaren onderhoud gebouwen	1.221,5	1.380,8
Groot onderhoud wegen	5.974,6	5.519,7
Grondexploitaties	2.527,6	3.024,5
Totaal	9.723,7	9.925,0

Voor een overzicht van de mutaties op de reserves en de voorzieningen wordt verwezen naar de bijlage in het jaarverslag.

Weerstandscapaciteit

Verder worden de in de exploitatie wegvallende renteopbrengsten (bespaarde rente bij gebruik reserves) niet weergegeven. Daartegenover worden de binnen de exploitatie mogelijk te behalen hogere belastingopbrengsten (onbenutte belastingcapaciteit) ook buiten beschouwing gelaten. De berekening van de totale weerstandscapaciteit is dan als volgt (in miljoenen euro's):

Incidentele weerstandscapaciteit (in miljoenen euro's):

- algemene reserve	€ 9,59	
- bestemmingsreserves	€ 0,00 +	
Subtotaal Incidenteel		€ 9,59

Structurele weerstandscapaciteit:

- saldo rekening	€ 1,13	
- onbenutte belastingcapaciteit	€ 0,00 +	
Subtotaal Structureel		€ 1,13
Totale weerstandscapaciteit		<u>€ 10,72</u>

Weerstandvermogen

In de vastgestelde 'Nota reserves en voorzieningen en risico-inventarisatie/weerstandsvermogen' is de gemeente in de categorie gemiddeld geplaatst. Reden voor die keuze was het feit, dat Westerveld een relatief kleine gemeente is waardoor op onderdelen beperkte mogelijkheden zijn om de administratieve processen c.q. de processen van beheersing optimaal te organiseren. Binnen de gemeentelijke organisatie moeten daarom praktische keuzes worden gemaakt. Omdat dit niet overal is gebeurd, is het risicoverhogend.

Op basis van een in 2011 uitgevoerde risico-inventarisatie en het naar aanleiding daarvan opgestelde rapport weerstandsvermogen, heeft de gemeenteraad op 20 december 2011 besloten dat het benodigde weerstandsvermogen € 4,95 miljoen moet zijn om de mogelijke risico's voor ongeveer 80% af te dekken. In 2013 is de risico-inventarisatie geactualiseerd en is het benodigde weerstandsvermogen opnieuw berekend. Op basis hiervan is een weerstandsvermogen van € 1,6 miljoen noodzakelijk om mogelijke risico's voor circa 80% af te dekken. Gelet op mogelijke financiële risico's met betrekking tot de transities in het sociale domein is het weerstandsvermogen voorlopig gehandhaafd op € 4,95 miljoen.

Weerstandscapaciteit/benodigd weerstandsvermogen

De uitwerking van de berekening van de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen is dan als volgt (in miljoenen euro's):

a. berekende weerstandscapaciteit		€ 10,72
b. benodigd weerstandsvermogen		
- risico-inventarisatie	€ 4,95	
- verzelfstandiging zwembaden	€ 0,90	€ 5,85
c. surplus aan weerstandscapaciteit		€ 4,87

Surplus weerstandscapaciteit

Het hiervoor genoemde surplus aan weerstandscapaciteit kan worden aangemerkt als het vrij besteedbare deel van de algemene reserve.

Risico's

Onderstaand wordt een aantal risico's van de gemeente Westerveld genoemd. Het is moeilijk alle mogelijke risico's in beeld te brengen. In de uitgevoerde risico-inventarisatie en het daaruit volgende berekende benodigde weerstandsvermogen, zijn deze mogelijke risico's meegenomen. Gemeenten zijn complexe organisaties, die te maken hebben met een grote diversiteit aan risico's. Absolute zekerheid met betrekking tot de volledigheid van de risico's bestaat dus niet. Bij de berekening van het benodigde weerstandsvermogen is rekening gehouden met de kans dat een risico optreedt en de grootte van het risico.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van onze belangrijkste huidige risico's en de kwantificering van de risico's. Op de tabel met de geïnventariseerde risico's die gehanteerd is voor de berekening van het benodigde weerstandsvermogen wordt de volgende toelichting gegeven.

1. Open einderegelingen

Bij de raming van budgetten die betrekking hebben op open einderegelingen wordt in Westerveld uitgegaan van een gemiddeld jaar. Dit houdt in dat in sommige jaren overschrijdingen kunnen optreden.

1a Eikenprocessierups

Sinds een aantal jaren neemt de problematiek rondom de eikenprocessierups toe in de gemeente Westerveld. We proberen de overlast te beperken door mee te werken met nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de bestrijding van de eikenprocessierups en door bij de bestrijding samen te werken met buurgemeenten, provincies en natuurinstanties. De kosten voor de bestrijding van de rups variëren jaarlijks, afhankelijk van de omstandigheden. Structureel is nu een bedrag beschikbaar van € 20.000.

1b Gladheidbestrijding

De kosten die nodig zijn voor de gladheidbestrijding zijn vooraf niet in te schatten. Door het aanleggen van een registratiesysteem in onze wegen kan geregistreerd worden hoeveel restzout nog op de wegen ligt. Hiermee kunnen we de kosten voor gladheidbestrijding verminderen. Vanaf 2011 is daarom ons budget verlaagd naar € 15.500 per jaar. In jaren met strenge winters zal dit budget echter onvoldoende zijn.

1c Leerlingenvervoer

Het budget voor leerlingenvervoer is gebaseerd op de uitgaven in voorgaande jaren. Het aantal aanvragen voor leerlingenvervoer varieert echter jaarlijks. Bovendien zien we meer vraag naar passend onderwijs en een toename van hoogbegaafde kinderen. Dit kan tot gevolg hebben dat het budget voor leerlingenvervoer ontoereikend is.

1d Wmo

De budgetten voor de Wmo zijn bij de 1^e bestuursrapportage 2013 geactualiseerd. Door een toenemende vergrijzing in de gemeente Westerveld is de verwachting dat het beroep op Wmo-voorzieningen toeneemt, met een vergelijkbaar beslag op middelen. Naar de toekomst toe ligt er een link naar de transitie Wmo en de daar beschreven risico's. Door het implementeren van 'De Kanteling' is hierop ingespeeld en dit werpt, zoals we dat nu kunnen bekijken, zijn vruchten af.

2. Gemeenschappelijke regeling Reestmond

De verwachting is dat de ontwikkeling van het bedrijfsresultaat de komende jaren onvoldoende zal zijn om de afnemende Rijksbijdragen te compenseren. In de 1^e Bestuursrapportage 2013 is het budget voor de komende jaren daarom fors verhoogd. Naar de toekomst toe ligt er ook een link naar de transitie Participatie en de daar beschreven risico's.

3. Gemeenschappelijke regeling IGSD Steenwijkerland-Westerveld

3a Apparaatskosten

In de meerjarenbegroting van de IGSD is een taakstelling op de apparaatskosten opgenomen waarvan op dit moment nog niet kan worden aangegeven of die te realiseren is. Hiernaast nemen de apparaatskosten van de IGSD mogelijk toe, indien het aantal cliënten fors stijgt, waardoor extra formatie nodig is. Extra apparaatskosten komen voor 25% ten laste van Westerveld.

3b Incidenteel aanvullende uitkering

De IGSD heeft in haar meerjarenbegroting rekening gehouden met een forse stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden. Deze stijging is verwerkt in onze begroting, waarbij we uitgegaan zijn van een incidenteel aanvullende uitkering vanuit het Rijk van 100%. Hiermee lopen we het risico dat we deze uitkering niet (volledig) gaan ontvangen.

4. Toeristenbelasting

We zien de laatste jaren een dalende trend in de inkomsten uit de toeristenbelasting. De begrote inkomsten zijn de laatste jaren al een aantal keren verlaagd. In de 1^e bestuursrapportage 2013 is de begrote opbrengst verlaagd naar het niveau van 2012, € 785.000. Het risico bestaat dat de dalende tendens van de laatste jaren zich verder voortzet.

5. Taakstellingen

In de meerjarenbegroting zijn taakstellingen opgenomen met betrekking tot de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) en de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD). De structurele invulling van de taakstellingen moet bij beide organisaties blijken uit de toekomstige in te dienen begrotingen. Inmiddels is de taakstelling van de VRD ingevuld door het sluiten van de brandweerkazerne in Diever en het verwerken hiervan in de inbrengbegroting van de VRD.

6. Leningen en garantstellingen

De gemeente heeft een aantal leningen uitgezet bij Enexis, Vitens en Essent, waarvan twee de komende periode afgelost worden. Daarnaast zijn er nog gewaarborgde leningen en indirecte garantstellingen bij de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. De garantstellingen betreffen een groot bedrag. Het risico is echter beperkt.

De hiervoor genoemde onderwerpen hebben bij de actualisatie van de risico-inventarisatie in 2013 als basis gediend voor de berekening van het benodigde weerstandsvermogen.

Impact risico in €	2014	2015	2016	2017	totaal	kans dat risico optreedt (in %)		
1a extra kosten overlast eikenprocessierups	25.000	25.000	25.000	25.000	100.000	0	< 40.000	70%
						> 40.000	< 60.000	20%
						> 60.000	100.000	10%
Totaal	25.000	25.000	25.000	25.000	100.000	Totaal		100%
1b extra kosten door strenge winter	25.000	25.000	25.000	25.000	100.000	0	< 40.000	70%
						> 40.000	< 70.000	20%
						> 70.000	100.000	10%
Totaal	25.000	25.000	25.000	25.000	100.000	Totaal		100%
1c meer aanvragen leerlingenvervoer	25.000	25.000	25.000	25.000	100.000	0	< 40.000	80%
						> 40.000	< 70.000	10%
						> 70.000	100.000	10%
Totaal	25.000	25.000	25.000	25.000	100.000	Totaal		100%
1d hogere uitgaven Wmo/Wvg	25.000	25.000	25.000	25.000	100.000	0	< 100.000	60%
lagere eigen bijdragen cliënten	50.000	50.000	50.000	50.000	200.000	> 100.000	< 200.000	30%
						> 200.000	300.000	10%
Totaal	75.000	75.000	75.000	75.000	300.000	Totaal		100%
2 overschrijding budget Reestmond	100.000	100.000	100.000	100.000	400.000	0	< 100.000	50%
						> 100.000	< 250.000	40%
						> 250.000	400.000	10%
Totaal	100.000	100.000	100.000	100.000	400.000	Totaal		100%
3a stijging apparaatskosten IGSD	80.000	80.000	80.000	80.000	320.000	0	< 100.000	60%
						> 100.000	< 200.000	20%
						> 200.000	320.000	20%
Totaal	80.000	80.000	80.000	80.000	320.000	Totaal		100%
3b 25% IAU wordt niet ontvangen	250.000	200.000	175.000	125.000	750.000	0	< 250.000	60%
						> 250.000	< 500.000	30%
						> 500.000	750.000	10%
Totaal	250.000	200.000	175.000	125.000	750.000	Totaal		100%
4 daling inkomsten toeristenbelasting	50.000	50.000	50.000	50.000	200.000	0	< 50.000	50%
						> 50.000	< 100.000	40%
						> 100.000	200.000	10%
Totaal	50.000	50.000	50.000	50.000	200.000	Totaal		100%
5a taakstelling Handhavingsdienst Drenthe	250.000	250.000	250.000	250.000	1.000.000	0	< 350.000	70%
						> 350.000	< 700.000	20%
						> 700.000	1.000.000	10%
Totaal	250.000	250.000	250.000	250.000	1.000.000	Totaal		100%
5b taakstelling Regionale Uitvoeringsdienst	88.000	88.000	114.000	114.000	404.000	0	< 150.000	70%
						> 150.000	< 300.000	20%
						> 300.000	404.000	10%
Totaal	88.000	88.000	114.000	114.000	404.000	Totaal		100%
6 leningen en garantstellingen								
lening Enexis B	484.000	0	0	0	484.000	0	0	95%
lening Enexis C	22.000	22.000	483.000	0	527.000		0 < 5.000.000	5%
lening Enexis D	23.000	23.000	23.000	23.000	92.000	> 5.000.000	262.366.000	0%
lening Vitens	173.000	173.000	173.000	173.000	692.000			
lening Essent	6.000	6.000	6.000	6.000	24.000			
garantstelling gewaarborgde leningen WSW	13.120.000	12.464.000	11.808.000	11.153.000	48.545.000			
indirecte garantstelling WSW (achtervang)	53.000.000	53.000.000	53.000.000	53.000.000	212.000.000			
Totaal	66.828.000	65.688.000	65.493.000	64.355.000	262.364.000	Totaal		100%

Op basis van de hiervoor genoemde gegevens en risico's is met de zogenaamde Monte Carlo Simulatie het benodigde weerstandsvermogen berekend. Uit de volgende tabel blijkt dat een weerstandsvermogen van ca. € 1,6 miljoen voldoende zal zijn om in ongeveer 80% van de gevallen de mogelijke risico's te dekken.

Benodigde weerstandscapaciteit	Dekkingspercentage van de risico's
€ 800.702	10%
€ 925.687	20%
€ 1.025.394	30%
€ 1.118.320	40%
€ 1.213.330	50%
€ 1.316.956	60%
€ 1.435.216	70%
€ 1.586.366	80%
€ 1.834.543	90%
€ 2.162.478	95%
€ 2.414.116	96%
€ 3.197.315	97%
€ 4.207.750	98%
€ 5.216.986	99%
€ 6.105.587	100%

Overige niet te kwantificeren en kleinere risico's

Er komt een aantal ontwikkelingen op ons af die risico's met zich meebrengen, maar op dit moment nog niet te kwantificeren zijn en derhalve ook niet zijn meegenomen in het berekende weerstandsvermogen. De belangrijkste zijn:

7. Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is met ingang van 2012 weer gekoppeld aan de rijksuitgaven ('trappetje op, trappetje af'-principe). Dit betekent dat als de rijksuitgaven stijgen ook de algemene uitkering die de gemeente ontvangt stijgt en als de rijksuitgaven dalen, daalt ook de algemene uitkering. De algemene uitkering blijft een onzekere factor.

8. Transitie Jeugdzorg, Wmo en Participatie

Het Rijk heeft besloten een aantal taken naar de gemeente over te hevelen. Het Rijk gaat deze taken overhevelen met minder middelen (efficiencykorting). Daarmee komen werkzaamheden en beschikbare voorzieningen onder druk te staan. Onduidelijk is welke werkzaamheden de gemeente voor haar rekening moet nemen en om hoeveel cliënten het zal gaan.

Specifiek voor de transitie Jeugdzorg zitten risico's in specialistische zorg/hulpvragen. Specifiek voor de transitie Wmo speelt voor Westerveld mee dat er een toenemende vergrijzing wordt verwacht. Zorgverzekeraars hebben plannen om cliënten met een zorgzwaartepakket van 1-4 weer op zichzelf te laten wonen in plaats van in een verzorgingshuis. De transitie Participatie gaat voor Westerveld de gemeenschappelijke regeling Reestmond raken.

9. Toetsingkader opvang (toekomst zorginstellingen)

Indien de raad een andere visie gaat ontwikkelen en er meer zorginstellingen komen, brengt dit extra werkzaamheden mee. Het is nog niet in te schatten welke financiële consequenties dit gaat hebben.

10. Werelderfgoed

De koloniën van Weldadigheid staan genomineerd voor de werelderfgoedlijst. De voorbereiding voor plaatsing op de werelderfgoedlijst vraagt organisatorische inzet. Mogelijk brengt de plaatsing vanaf 2017 structureel extra kosten met zich mee.

Naast bovengenoemde risico's zijn er nog kleinere risico's, die ook niet zijn meegenomen in de simulatie voor de berekening van het weerstandsvermogen:

11. Onderhoud gebouwen en wegen

Voor het onderhoud aan gebouwen en wegen zijn voorzieningen gevormd. Deze voorzieningen worden regelmatig geactualiseerd. Hierdoor zijn de risico's van dit onderwerp beperkt.

12. Laag onderhoudsniveau KOR

Doordat de raad heeft gekozen, het kwaliteitsniveau van het onderhoud aan de openbare ruimte grotendeels op 'laag' te zetten, brengt dit een groter risico op schadeclaims met zich mee. De financiële risico's hiervan bestempelen we als laag.

13. Asbest in gemeentelijke gebouwen

Het verwijderen van asbest is kostbaar. Hiermee is in de begroting geen rekening gehouden. In onze gemeentelijke gebouwen zijn alle schadelijke delen al verwijderd. Hierdoor is dit risico erg klein.

14. Bouwgrondexploitatie

Het risico van bouwgrondexploitaties is in Westerveld gering, omdat alle complexen jaarlijks kritisch worden beoordeeld en zo nodig voorzieningen worden getroffen.

15. Het project 'Westerveld heeft Antwoord' en implementatie geautomatiseerd inrichtingenbestand

Voor de meeste deelprojecten van het project 'Westerveld heeft Antwoord' is momenteel budget beschikbaar gesteld. Ook de financiële risico's van de implementatie van het geautomatiseerd inrichtingenbestand worden niet meer als zwaarwegend ingeschat.

Korte beschrijving inhoud paragraaf

In deze paragraaf wordt ingegaan op het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen. Het betreft de volgende kapitaalgoederen: wegen (waaronder ook rijwiel- en voetpaden en zandwegen), bebording en wegbebakening, straatmeubilair, rioleringen (waaronder rioolgemaal en –pompen), watergangen en –lossingen, kunstwerken, abri's, openbare verlichting, openbaar groen en bossen, gemeentelijke gebouwen en gemeentelijke (sport)accommodaties.

Samenhang met programmabladen of andere paragrafen

- Programma 1 Burger en Bestuur: hierin is opgenomen het gemeentehuis.
- Programma 3 Beheer Openbare Ruimte: hierin zijn opgenomen de kapitaalgoederen wegen, openbaar groen, water, speelterreinen en begraafplaatsen.
- Programma 4 Onderwijs: hierin zijn opgenomen de schoolgebouwen en de directe omgeving van de scholen.
- Programma 5 Lokale economie, recreatie en toerisme: hierin zijn opgenomen de gebouwen voor handel en ambacht.
- Programma 7 Zorg, welzijn, sport en cultuur: hierin zijn opgenomen de accommodaties voor sociaal cultureel werk, de sportfaciliteiten, de zwembaden, de bibliotheken, de monumenten, de molens en het onderduikershol.
- Programma 8 Milieu: hierin zijn opgenomen het afvalbrengstation en de rioolstelsels met de pompen en gemalen.
- Programma 9 Ruimtelijke Ontwikkeling: hierin zijn opgenomen de gemeentelijke woningen, de gronden en landerijen.

Wat hebben we in 2013 gedaan?

Kwaliteitsplan openbare ruimte (KOR)

- We hebben in het voorjaar van 2013 de tweejaarlijkse 'review' van het KOR vastgesteld en ter informatie aan u toegestuurd. Hierbij kwam naar voren dat we in hoofdlijnen kunnen voldoen aan de door u vastgestelde kwaliteitsniveaus. Uitzondering hierop was de verzorging in de dorpscentra. Reden hiervan is dat de controle in het najaar sterk onder invloed was van het bladafval. Een aantal meerjarige bestekken liep in 2013 af. Hierbij was nog sprake van een hoger kwaliteitsniveau omdat deze waren aanbesteed voor de ombuigingen. Vanaf 2014 geldt het lagere kwaliteitsniveau (onder andere onkruidbestrijding, kolken reinigen en straatvegen). Het onderhoudsniveau van het groen is in 2012 al naar beneden bijgesteld. Uit de review kwam ook naar voren dat toezicht en monitoring voor verbetering vatbaar zijn, waarvoor inmiddels meer capaciteit vrijgespeeld is. We verwachten hierdoor een kwaliteitsverbetering op deze aspecten door te voeren.
- De resultaten in 2013 laten ten opzichte van voorgaande jaren over de gehele linie een neergaande lijn zien wat betreft de kwaliteitsniveaus.
Verzorging: in totaliteit scoort dit onderdeel een mager zesje, wat nog net basisniveau is. De resultaten variëren echter wel van 4,8 (laag) tot 7. De begraafplaatsen laten een score zien tussen de 6 en 7 (basisniveau).
Verharding: in totaliteit scoort dit onderdeel ook een mager zesje. Voor dit onderdeel geldt dat de gevolgen van het aangepaste beleid pas over een langere termijn zichtbaar worden.
Groen: in totaliteit scoort dit onderdeel een hele krappe voldoende. Hierbij moet worden opgemerkt dat de gazons en een deel van de sloten en watergangen op een laag kwaliteitsniveau uitkomen.
Meubilair: het kwaliteitsniveau van het meubilair is niet specifiek gemeten. De algemene indruk is dat we het afgesproken kwaliteitsniveau 'laag' halen.
- De pilot in en rondom Vledderveen van het beheer en onderhoud van sloten, bermen en zandwegen is begin 2013 geëvalueerd. De uitkomsten van de pilot zijn positief: met beperkte middelen worden positieve resultaten behaald. Reden om deze werkwijze te continueren en te verbreiden. De contracten voor dorpskracht Wapserveen en Zorgvlied zijn in 2013 dan ook getekend en de betrokken partijen zijn gestart met de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden. Boermarkte Wapserveen heeft in 2013 al een deel van het onderhoud bermen, sloten en zandwegen uitgevoerd. Oudejaarsvereniging 'Tied Zat' uit Zorgvlied onderhoudt

vanaf 2013 de openbare plantsoenen in de dorpskern van Zorgvlied. Naast het betrekken van inwoners bij het beheer en onderhoud is het doel van dorpskracht: met (iets) minder geld meer kwaliteit te halen.

- In 2013 hebben we de uitvoering van de herinrichting van de dorpskern van Darp verder ter hand genomen. In het najaar van 2013 is het plan feestelijk geopend.
- Voor het efficiënt beheren en onderhouden van het areaal zijn de beheerssystemen essentieel. De gegevens uit onze beheerssystemen vormen de basis voor de bestekken die aan de uitbesteding van het onderhoud aan wegen, riolering, openbaar groen, bomen, begraafplaatsen, sloten en watergangen ten grondslag liggen. Het reguliere onderhoud is mede aan de hand van prestatiebestekken uitgevoerd.

Wegen

- De inspanningen waren in 2013 gericht op: binnen de beschikbare middelen, de wegen en paden op een niveau houden waarbij de verkeersveiligheid niet in gevaar komt. Bij de planvorming is zorgvuldig rekening gehouden met een goede inpassing in de omgeving en zijn plannen ontwikkeld c.q. gerealiseerd om een bijdrage te leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de infrastructuur. Volgens het BBV moeten financiële middelen voor groot onderhoud en reconstructies/vervangingen van elkaar zijn gescheiden. In 2010 is een voorziening in het leven geroepen, die gebaseerd is op de kwaliteitsniveaus uit het KOR. Ook in 2013 heeft uw raad in de Perspectiefnota voor de komende jaren (tot en met het kalenderjaar 2017) budget beschikbaar gesteld voor vervangingen en reconstructies. Daarmee zijn de gewenste kwaliteitsniveaus ten aanzien van wegen voor de komende jaren geborgd. Over de voorziening groot onderhoud wegen is het volgende te melden:

Bedragen x € 1.000

Overzicht verloop voorziening groot onderhoud wegen	
Stand 1-1-2010	0
Dotatie ten laste van exploitatie	838
Onttrekking ten gunste van exploitatie	-172
Stand 1-1-2011	666
Dotatie ten laste van de algemene reserve	6.500
Dotatie ten laste van exploitatie	688
Onttrekking ten gunste van exploitatie	-922
Stand 1-1-2012	6.933
Dotatie ten laste van exploitatie	433
Onttrekking ten gunste van exploitatie	-1.392
Stand 31-12-2012	5.975
Dotatie ten laste van exploitatie	550
Onttrekking ten gunste van exploitatie	-1.005
Stand 31-12-2013	5.520

- In de praktijk lopen groot onderhoud en vervangingen/reconstructies nog al eens door elkaar. Zo kan van een wegvak het daadwerkelijke straatwerk (de handjes) opgenomen zijn in groot onderhoud en het vervangen van de stenen en het aanbrengen van een fundering onderdeel uitmaken van vervangingen/reconstructies wegen. Om goed overzicht hierin te houden, transparant te kunnen werken en te voldoen aan de BBV-richtlijnen, hebben wij u bij de behandeling van de 1^e Bestuursrapportage 2013 geadviseerd in dit soort gevallen het gereserveerde bedrag uit de voorziening over te hevelen naar het krediet voor vervanging/reconstructie. Per wegvak is een administratie bijgehouden (koppeling wegvak aan taak). Voor 2013 en 2014 is exact inzichtelijk gemaakt welke bedragen overgeheveld moeten worden. Bij de volgende review van het KOR in 2014 zullen wij dit doen voor de daarop volgende twee jaren. Vooralsnog gaan we na 2014 uit van een jaarlijks te onttrekken bedrag uit de voorziening van € 250.000 die naar het krediet vervanging/reconstructie vloeit.

U heeft bij de behandeling van de 1^e Bestuursrapportage 2013 tevens ingestemd met een structurele verhoging van de jaarlijkse dotatie aan de voorziening wegen met € 11.600 tot een bedrag van € 550.000, de eerder door u vastgestelde strategie voor de voorziening is hiermee komen te vervallen. Hierbij was voorzien dat in 2017 een eenmalige storting in de voorziening plaats moest vinden van € 1.500.000 en dat de structureel jaarlijkse dotatie vanaf 2017 in vijf jaar

tijd stapsgewijs werd verhoogd naar € 1.338.400. Achteraf gezien bleek deze werkwijze ook niet te voldoen aan BBV. Door het jaarlijks te doteren bedrag gelijk te houden voldoen we hier wel aan.

Belangrijk is wel, dat jaarlijks bij de behandeling van de Perspectiefnota het krediet voor vervanging en reconstructie wegen door u beschikbaar blijft worden gesteld; er is immers sprake van een samenspel tussen groot onderhoud en vervanging/reconstructie. Door dit samenspel zijn wij in staat de door u vastgestelde kwaliteitsniveaus uit het KOR te behalen. Als de beschikbare middelen voor vervanging/reconstructie niet beschikbaar worden gesteld, betekent dit ook dat de voorziening wegen met € 250.000 wordt gekort. Dit heeft uiteraard gevolgen voor de kwaliteit van onze wegen.

- Volgens het wegenbeheersysteem zou in 2013 voor ruim € 1.400.000 aan groot onderhoud moeten worden uitgevoerd. Dit bedrag bestaat uit het gepland onderhoud in 2013 en een deel van het achterstallig onderhoud tot en met het kalenderjaar 2012. Van het totaal beschikbare budget is ruim € 1,0 miljoen benut, een aantal werkzaamheden is door interactieve planvorming en weersomstandigheden uitgesteld tot begin 2014. Het beschikbare budget in 2013 voor reconstructies en vervangingen is wel volledig benut.
- In 2013 zijn op de volgende wegvakken werkzaamheden verricht (groot onderhoud of reconstructie/vervanging):
 - Aanleg betonverharding:
Darp - Eursingeresweg en Wallingeresweg (gedeeltelijk)
Diever - fietspad Zwarte Pattien en Noordmoa
Uffelte - Kippenburgweg/Hennehorstweg
 - Reparatie asfaltverharding:
Darp – Dennenweg, Dorlangeweg en Schierbosweg
Diever – Streng (gedeeltelijk)
Dwingeloo – De Dikte
Dieverbrug – Hs. Stevensweg
Eemster – Molenstad
Lhee – Panderschedijk
Havelte – Meenteweg
Nijensleek – Moerhoven, Schoolweg en Polderweg
Uffelte – Nieuwlandenweg
Wapse – Holtjesweg
Wapserveen – Schipslootweg
 - Aanbrengen nieuwe asfaltlagen:
Havelte – 1^e Meerkampweg en Slagdijk
Wapserveen – Lege Doakensweg en Schipslootweg
 - Reconstructie (fundering + klinkers):
Diever - Kastanjelaan (gedeeltelijk)
Havelte – Uffelterkerkweg (gedeeltelijk)
 - Herstraten klinkerverharding:
Frederiksoord - Molenlaan (gedeeltelijk)
Dwingeloo – Nijstad (gedeeltelijk)
- De herinrichting van de weg Lhee-Kraloo maakt deel uit van de herinrichting van 't Noordenveld. De uitvoering van de herinrichting van 't Noordenveld is in 2011 gestart en de afronding is in 2014. De werkzaamheden aan de weg zijn in 2013 gestart.

Riolering

- De gestelde doelen in het VGRP Westerveld 2010/2014 voor 2013 zijn in grote lijnen gehaald. Zo zijn de afgesproken inspecties en berekeningen uitgevoerd en is het gehele rioleringsstelsel zowel preventief als correctief onderhouden.
- De vervanging van riolering is in 2013 getemporiseerd uitgevoerd. Reden daarvan was het ontbreken van een goede onderbouwing/afweging van de noodzaak tot vervanging. Hiervoor is nu (in het kader van de samenwerking tussen Meppel, Steenwijkerland, De Wolden, Midden-Drenthe, Hogeveen, Westerveld en waterschap Reest en Wieden) onderzocht of we de levensduur van de rioleringen kunnen verlengen en is een goed beoordelingsinstrument ontwikkeld en geïmplementeerd in ons beheersysteem GBI.
- De afkoppeldoelstelling is ruimschoots gehaald binnen het project 'integrale herinrichting kern Darp'. Hierbij zijn op een duurzame manier de wegen en daken van driekwart van het oppervlak van de kern Darp van het rioolstelsel afgekoppeld en aangesloten op wadi's aan de rand van het dorp.
- De samenwerking in het kader van het Bestuursakkoord water tussen Meppel, Steenwijkerland, De Wolden, Midden Drenthe, Hogeveen, Westerveld en waterschap Reest en Wieden verloopt goed. Zoals genoemd is het gezamenlijke onderzoek naar een verantwoorde levensduurverlenging van de riolering afgerond. De implementatie hiervan is begin 2014. Daarnaast is onderzocht, hoe te komen tot één gezamenlijk Afvalwaterketenplan, met de status van een VGRP. Door afstemming van ambities, processen en activiteiten op het gebied van riolerings- en zuiveringsbeheer ontstaan kansen voor samenwerking en kostenbesparing. Ook vormt een gezamenlijk plan een basis voor overleg en kennisdeling en het verbeteren en optimaliseren van processen en werkzaamheden. Hoewel het een gezamenlijk plan is, behoudt iedere gemeente zijn eigen autonomie ten aanzien van de uit te voeren maatregelen en de financiering (kostendekkingsplan) hiervan.

Groen en landschap

- Eén van de projecten uit het uitvoeringsprogramma van het Landschapsontwikkelingsplan (LOP), het project 'Boerenlandvogels en landschap Wapserveen', is van start gegaan. Het project loopt door tot 2015 en wordt in samenwerking met Landschapsbeheer Drenthe uitgevoerd. Daarnaast is verder gegaan met de uitvoering van werkzaamheden binnen het landschapsproject 'De Eese'. Hiervoor zijn in het gebied van het landgoed De Eese, de Maatschappij van Weldadigheid, particuliere erven en gemeente landschapsherstel- en ontwikkelwerkzaamheden uitgevoerd.
- In de Huenderweg in Doldersum is met een financiële bijdrage van Stichting Het Drentse Landschap en Natuurmonumenten een faunapassage (tevens verkeersdrempel) aangelegd voor amfibieën en reptielen.
- De gemeente is ook in 2013 weer gecertificeerd op gebied van duurzaam terreinbeheer met niveau Goud in het kader van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer.
- De eikenprocessierups heeft zich ten opzichte van 2012 zowel in het gebied (Noord-Nederland) als in aantallen uitgebreid. Door een intensieve, verantwoorde en adequate beheersing van zowel de rupsen als de vlinders is het aantal nesten verminderd vergeleken met 2012. De gemeente Westerveld is daarmee de enige gemeente in het noorden waar een terugloop van het aantal nesten is geconstateerd.
- In 2013 hebben we ruim 7,5 ha bospercelen overgedragen aan Stichting Drents Landschap.
- In totaal zijn 2.200 bomen onderhouden, zowel binnen als buiten de bebouwde kommen. Daarnaast zijn verschillende houtwallen, bossingels en bossen van de gemeente onderhouden.

Openbare verlichting

- In de raad van maart 2011 heeft u het Licht- en Duisternisplan (beleidsplan Openbare Verlichting) inclusief bijbehorend uitvoeringsplan vastgesteld. In dit plan hebben we de visie ten aanzien van de openbare verlichting voor de komende jaren verwoord. Belangrijke onderdelen in dit beleidsplan zijn energiebesparing, duurzaamheid, licht- en duisternisbeleid en beheer en onderhoud. De bedoeling is, met de besparingen nieuwe innovatieve ontwikkelingen op te starten, zodat op termijn nog meer besparingen kunnen worden gerealiseerd.
- We hebben de verlichtingsprojecten dorpskern Vledderveen, dorpskern Darp, bedrijventerrein Dieverbrug (De Wringen) en Ruinerwoldseweg afgerond. In 2013 is ook gestart met de vervanging van armaturen in de kern van Zorgvlied en in de kern van Vledder. Beide projecten worden in 2014 afgerond.
- Incidenteel hebben we kleine aanpassingen uitgevoerd op verzoek van inwoners. In de meeste gevallen plaatsen we dimmers, waardoor 's nachts geen of minder verlichting nodig is. Waar mogelijk verwijderen we incidenteel verlichting.

Speelvoorzieningen

- Ten aanzien van speelvoorzieningen wordt ingestoken op kwaliteit in plaats van kwantiteit. Dit wil zeggen dat sprake moet zijn van veilige en kwalitatief goede speelplekken. Om hiervoor draagvlak te krijgen, is/wordt met diverse instanties (zoals dorpsgemeenschappen en buurtverenigingen) overlegd, welke speelplekken en/of toestellen worden behouden en welke kunnen verdwijnen. Deze aanpak is in 2013 voortgezet.
- Onder andere in Geeuwenbrug, Wilhelminoord en Uffelte zijn op speellocaties nieuwe toestellen geplaatst.
- We hebben in 2013 de reguliere visuele inspecties en de jaarinspectie van de speeltoestellen uitgevoerd.

Gebouwen

- In 2013 zijn de volgende bouwkundige werkzaamheden uitgevoerd:
 - afvalbrengstation Havelte – nieuwe aanleg;
 - kerktorens Vledder, Dwingeloo en Diever – renovatiewerkzaamheden;
 - dorpshuis De Heidehoek Vledderveen – werkzaamheden sportzaal en voorbereiding vervanging dak;
 - MFA De Wiekslag Wapserveen – voorbereiding vervanging dak;
 - schilderwerkzaamheden volgens Meerjarenonderhoudsplan aan gemeentehuis Diever, Brink 4 Dwingeloo, MFA Havelte, afvalbrengstation Van Helomaweg Havelte, gebouwen begraafplaats Dwingeloo, peuterspeelzaal Diever, voormalig gemeentehuis Havelte en molen De Vliet in Diever;
 - uitzetten en laten uitvoeren van asbestinventarisaties;
 - voorbereidingen realisatie Brede School in Dwingeloo;
 - begeleiding bij overdracht dorpshuis Over Entinghe in Dwingeloo.
- In 2013 zijn de volgende installatietechnische werkzaamheden uitgevoerd:
 - optimaliseren warmte-koude-opslagsystemen (WKO) gemeentehuis Diever en MFA Havelte;
 - oplossen geluidsproblematiek gemeentehuis Diever;
 - pilot met infraroodpanelen in de Burg. W.A. Storkschoon in Dwingeloo;
 - uitzetten diverse NEN 3140-keuringen;
 - optimaliseren buitenverlichting sporthal De Spronk in Vledder;
 - het faciliteren van eigen nutsaansluitingen van de barak De lange wanden, gebouw Reestmond en gebouw klootschietvereniging.
- Het reguliere onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen is uitgevoerd op basis van het meerjaren onderhoudsprogramma. Dit op een niveau van 'sober en doelmatig'.

Korte beschrijving inhoud paragraaf:

De paragraaf Financiering heeft niet alleen, zoals de naam doet vermoeden, betrekking op het aantrekken van gelden. Ook het beleggen van (tijdelijk) overtollige middelen is in dit kader relevant. Deze activiteit wordt ook wel de treasuryfunctie van de gemeente genoemd. Gezien de doorgaans aanzienlijke bedragen die met het uitvoeren van gemeentelijk beleid gemoeid zijn, is een adequate sturing op de geldstroom noodzakelijk. Deze paragraaf gaat in op de vraag hoe binnen de gemeente Westerveld getracht wordt zo optimaal mogelijk gelden te beleggen, dan wel aan te trekken. De rentevisie speelt hierbij een belangrijke rol.

Samenhang met programmabladen of andere paragrafen:

Deze paragraaf hangt feitelijk samen met alle programma's. Voor de uitvoering van beleid zijn middelen nodig. Het optimaal beleggen, dan wel aantrekken van gelden ondersteunt de uitvoering van de vastgestelde programma's.

Relevante kaders:

a. Treasurystatuut

Het treasurystatuut is bij besluit op 8 januari 2013 vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders. Het treasurystatuut is de vertaling van het door de gemeente Westerveld gehanteerde treasurybeleid. In dit statuut zijn de doelstellingen, richtlijnen en limieten van het beleid vastgesteld. Doel van het treasurybeleid is om enerzijds op een verantwoorde wijze een zo goed (lees: hoog) mogelijk rendement te maken op belegde gelden. Anderzijds is het doel om op een verantwoorde wijze gelden aan te trekken tegen een zo aantrekkelijk (lees: laag) mogelijke rente.

b. Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido)

Op de bepalingen in deze wet berust het treasurystatuut. Het uitgangspunt van de Wet Fido is het beheersen van risico's.

c. Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (Ruddo)

De grondslag van de Ruddo ligt in artikel 2, tweede lid, van de Wet FIDO. Daar staat: 'Openbare lichamen kunnen derivaten hanteren of, in afwijking van het eerste lid, middelen uitzetten anders dan ten behoeve van de publieke taak, indien deze uitzettingen of derivaten een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. Ter zake van de uitvoering van dit lid worden bij ministeriële regeling nadere regels gesteld.' Deze ministeriële regels zijn uitgewerkt in de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden.

d. Schatkistbankieren

In het gesloten voorjaarsakkoord is afgesproken dat alle gemeenten met ingang van 15 december 2013 verplicht moeten schatkistbankieren. Officieel heet de verplichte vorm van schatkistbankieren: schatkistbankieren zonder leenfaciliteit.

Wat willen we bereiken (beoogd maatschappelijk effect):

Wij gaan voor een gemeente waarin doeltreffend en doelmatig wordt omgegaan met de beschikbare financiële middelen.

Ontwikkelingen

De afgelopen jaren stonden nog steeds in het teken van crisis: na de kredietcrisis kwam de bankcrisis en dit zorgde ervoor dat de rentepercentages bleven dalen. Het uitzetten van overtollige gelden levert niet zo heel veel op en het aantrekken van gelden kan tegen lagere rentepercentages. De op dit moment geldende rentepercentages zijn als volgt (peildatum 1 januari 2013):

- Aantrekken langlopende lening voor 25 jaar, met aflossing aan het einde van de looptijd:	3,07%
- Uitzetten van een deposito voor drie maanden	1,70%
- Rekening-courant krediet 1 maands Euribor+0,24%	0,32%
- Rekening-courant credit-rente	0,08%
- Aantrekken kasgeldlening 1 maand	0,3%

Eind 2013 is een besluit genomen over het invoeren van het Schatkistbankieren en is de wet HOF (Houdbare OverheidsFinanciën) aangenomen. Voor onze gemeente heeft dit naar de toekomst toe

grote gevolgen. Aangezien de wet pas medio december 2013 is ingegaan, zijn de gevolgen voor 2013 nog te overzien.

Schatkistbankieren

In het voorjaarsakkoord dat in het voorjaar van 2012 is gesloten, is afgesproken dat alle gemeenten verplicht moeten schatkistbankieren. Alle overtollige gelden moeten dus ten gunste van de schatkist komen. In de praktijk komt het erop neer dat het positieve saldo van de rekening-courant aan het eind van de dag in de schatkist wordt gestort en dit saldo de volgende ochtend weer op onze eigen rekening-courant komt. Daarnaast zullen alle overtollige middelen die op spaarrekeningen of deposito's staan, moeten worden aangehouden bij de schatkist. Vooruitlopend op het te nemen besluit is wel besloten dat vanaf 4 juni 2012 geen nieuwe contracten meer mogen worden afgesloten voor het uitzetten van gelden. Dat wil zeggen, dat wij overtollige gelden niet meer in de markt kunnen uitzetten; alleen huidige contracten blijven geëerbiedigd.

Per 1 augustus 2012 is een lening met een hoog (9,6%) percentage afgelost, waardoor wij meer beschikbare gelden voor handen hadden. Helaas kon hiervoor geen marktpartij worden gezocht waar deze tijdelijk overtollige gelden konden worden uitgezet. De gelden zijn uitgezet binnen het huidige contract op een driemaandsdeposito tegen een rentepercentage van 1,7%.

Vanaf half december is het besluit ingegaan, maar de rentevasttermijn mocht nog worden uitgezeten. Dit betekende voor onze gemeente, dat de deposito nog door mocht lopen tot 31 december 2013.

Daarna is de deposito opgeheven en is het geld naar de lopende rekening gestort.

Door overleg met de VNG zijn er een aantal wijzigingen in het wetsvoorstel doorgevoerd. Zo hoeft niet meer het hele overtollige saldo op de lopende rekeningen in de schatkist te worden gestort, maar mag een klein deel voor de afhandeling van lopende zaken op de rekening blijven staan. Daarnaast mogen overtollige bedragen worden uitgeleend aan andere privaatrechtelijke partijen, mits je daar geen toezichtsrelatie mee hebt. Zo kun je als provincie wel geld uitlenen aan een andere provincie, maar niet aan een gemeente in het eigen gebied. De rentetarieven voor het schatkistbankieren zijn nog steeds laag, zoals in onderstaand staatje is te zien.

Looptijd	Rentetarief 1 januari 2013*	Rentetarief 1 januari 2014
1 maand	-0,05%	0,01%
2 maanden	-0,03%	0,04%
3 maanden	-0,03%	0,02%
4 maanden	-0,03%	0,06%
5 maanden	-0,02%	0,07%
6 maanden	-0,02%	0,07%
7 maanden	-0,02%	0,09%
8 maanden	-0,02%	0,11%
9 maanden	-0,02%	0,13%
10 maanden	-0,02%	0,15%
11 maanden	-0,02%	0,16%
12 maanden	-0,02%	0,18%

* Bij negatieve rentetarieven wordt het 0,0% tarief gehanteerd.

Bron: Agentschap van de Generale Thesaurie van het ministerie van Financiën.

Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF)

De Wet HOF vertaalt de scherpere Europese afspraken van het Stabiliteits- en Groeipact in nationale wetgeving. Volgens die afspraken dient Nederland het financieringstekort te beperken tot 3 % van het bruto binnenlands product. Dit heeft verstrekende gevolgen voor medeoverheden, want de beheersing van het EMU-saldo geldt als een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Met de Wet Hof krijgt het kabinet meer bevoegdheden om provincies, gemeenten en waterschappen aan te pakken als hun tekorten drukken op Europese begrotingsafspraken. Daarbij worden de normen en berekeningswijze van de 'EMU-saldi' gehanteerd zoals die gelden voor het Rijk en Europa: 'alle uitgaven tellen mee'. De Nederlandse lagere overheden werken echter met een ander stelsel (het baten-lastenstelsel): zij schrijven investeringen over meerdere jaren af, bij een sluitende begroting. De nationale berekeningswijze pakt voor onze gemeente zeer ongunstig uit, omdat wij geen constante stroom van investeringen hebben. Wij hebben per jaar wisselende investeringen en bij eenmalige 'grote' investeringen zoals een brede school zal dit zeker een negatieve invloed hebben op het EMU-saldo. De wet is aangepast en er zal nu eerst op macro niveau worden gekeken of alle gemeenten gezamenlijk de grens overschrijden. Daarnaast krijgt de gemeente die de grens overschrijdt pas een boete wanneer ook het rijk een boete krijgt.

Financieringsverloop 2013

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	31 december 2013	1 januari 2013
Reserves en voorzieningen	37.891	38.422
Vaste geldleningen	7.953	8.779
Beschikbare financieringsmiddelen	45.844	47.201
Totaal geïnvesteerd bedrag	-39.110	-37.713
Financieringsoverschot * (- = financieringstekort)	6.734	9.488

De afname van het financieringsoverschot met € 2,7 mln. is als volgt tot stand gekomen.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving

Financieringsoverschot bij aanvang van het verslagjaar	9.488
Geactiveerd in 2013	-5.658
Verminderings in 2013	4.261
Per saldo beslag gelegd op middelen voor financiering activa	-1.397
Per saldo afname van de reserves en voorzieningen over 2013	-531
Aangetrokken vaste geldleningen	0
Aflossingen op vaste geldleningen	-826
Per saldo middelen aangewend voor aflossing vaste geldleningen	-826
Financieringsoverschot aan het einde van het verslagjaar	6.734

Per saldo is dit een afname van € 2,7 miljoen, dit komt door onttrekkingen uit de bestemmingsreserve, het voorzien van verliezen op de grondexploitatie en de gedane investeringen.

Risicobeheer

Op grond van de Wet Fido (Wet Financiering Decentrale Overheden) zijn richtlijnen opgenomen ter beheersing van de renterisico's op korte termijn. Zo zijn er spelregels opgenomen voor de mate waarin gemeenten met 'kort' geld gefinancierd mogen zijn. De zogenaamde kasgeldlimiet. Hiermee wordt vermeden dat er grote schommelingen zijn in de rentelasten van openbare lichamen (uitgangspunt van de Wet Fido). Schommelingen in de rente van kortlopende schulden hebben een directe invloed op de rentelasten.

Voor de gemeente Westerveld betekende het, dat we in 2013 voor een bedrag van ruim € 3,5 miljoen rentetypisch met 'kort' geld mochten financieren (8,5 % van het begrotingssaldo van € 41,6 miljoen voor resultaatbestemming).

In 2013 is met regelmaat gebruik gemaakt van kasgeldleningen. De rente die wij moesten betalen op kasgeldleningen lag tussen de 0,1 en 0,25%. Dit terwijl de rente die wij ontvingen op de deposito-rekening minimaal 1,7% was. Er is getracht zo weinig mogelijk rood te staan aangezien hiervoor de rentepercentages hoger lager dan bij het aantrekken van kasgeldleningen.

Eind 2011 zijn de voorwaarden voor de rekening-courant met de BNG vernieuwd. Hierdoor kan gebruik worden gemaakt van een kredietfaciliteit van € 3,5 miljoen. Dit is het maximum van hetgeen met kort geld kan worden gefinancierd. Van het maximumbedrag is in 2013 geen gebruik gemaakt. Een overzicht van de netto vlottende schuld ten opzichte van de kasgeldlimiet per kwartaal wordt hierna weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	BEGROOT	REALISATIE				
		Kwartaal				Jaar
		1: jan-mrt	2: apr-jun	3: jul-sep	4: okt-dec	
Vlottende schuld						
Opgenomen gelden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Schuld in rekening-courant		0	456	0	0	114
Gestorte gelden door derden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld		0	0	0	0	0
Totaal vlottende schuld	0	0	456	0	0	114
Vlottende middelen						
Uitgeleende gelden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Contante gelden in kas		1	1	1	1	1
Tegoeden in rekening-courant		375	511	1.418	456	690
Overige uitstaande gelden < 1 jaar		8.019	8.030	8.040	8.049	8.035
Totaal vlottende middelen	0	8.395	8.542	9.459	8.506	8.725
Toets kasgeldlimiet						
Totaal netto vlottende schuld	0	-8.395	-8.086	-9.459	-8.506	-8.611
Toegestane kasgeldlimiet	3.537	3.537	3.537	3.537	3.537	3.537
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	3.537	11.932	11.624	12.996	12.043	12.149

Zoals uit dit overzicht blijkt, is in geen van de kwartalen de netto vlottende schuld hoger geweest dan de toegestane kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Ook voor renterisico's is in de Wet Fido een norm gesteld. Deze norm, de renterisiconorm, is nu 20% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 2,5 miljoen. Met andere woorden: de Wet Fido acht het renterisico aanvaardbaar in de tijd gespreid indien in een bepaald jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal aan renteaanpassing onderhevig is. Het doel van deze norm is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten, die consequenties kunnen hebben voor de financiële positie. Zo bevordert de Wet Fido een solide financieringswijze bij openbare lichamen. De wet beoogt hiermee een bijdrage te leveren aan een uitstekende kredietwaardigheid van openbare lichamen. Onderstaand schema (in bedragen x € 1.000) laat zien dat de renterisiconorm niet is overschreden:

(bedragen x € 1.000)

Renterisiconorm en renterisico's		2012 begroting	2012 realisatie	2013 begroting	2013 realisatie
<u>Renterisico op vaste schuld:</u>					
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
2	Netto renteherziening op vaste schuld (1a – 1b)	0	0	0	0
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld (o/g)	0	0	0	0
3b	Nieuw verstrekte lange leningen (u/g)	0	0	0	0
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a – 3b)	0	0	0	0
5	Te betalen aflossingen	857	857	826	826
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	0	0	0	0
7	Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	0	0	0	0
<u>Renterisiconorm:</u>					
8	Stand van de vaste schuld per 1 januari	8.779	8.779	7.953	7.953
9	Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
10	Renterisiconorm (minimumbedrag € 2.5 mln.)	2.500	2.500	2.500	2.500
<u>Toets renterisiconorm:</u>					
10	Renterisiconorm	2.500	2.500	2.500	2.500
7	Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	0	0	0	0
11	Ruimte/overschrijding (10 – 7) *	2.500	2.500	2.500	2.500
* (- = overschrijding)					

Zoals uit bovenstaand overzicht kan worden gelezen, stelt de wet een bedrag van € 2,5 miljoen voor als minimum. Met onze berekening van 20% van de vaste schulden, bij realisatie dus 20% van € 8,0 miljoen is € 1,6 miljoen, blijven we hier ruim onder. Er is voor ons dus nog een extra buffer ingebouwd van € 0,9 miljoen. We hadden dus voor € 3,4 miljoen aan nieuwe financieringen aan mogen trekken ter dekking van huidige financieringen. Hier is in 2013 geen gebruik van gemaakt. Er wordt daarmee ruimschoots voldaan aan de geldende criteria.

Kredietrisico's op verstrekte middelen

Bij het verstrekken van leningen gaat de gemeente altijd een bepaald risico aan. Kijkend naar de betrokken partijen en de hoogte en looptijd van de verstrekte leningen is het risico aanvaardbaar.

Leningnaam	Hoofdsom	Renteperc.	Einddatum	Restant 31-12-2013
Lening Enexis B (achtergesteld)	464.043	4,10%	2014	0
Lening Enexis C (achtergesteld)	464.043	4,65%	2016	464.043
Lening Enexis D (achtergesteld)	324.830	7,20%	2019	324.830
Lening Vitens	1.705.000	4,76%	2020	909.331
Lening Essent (achtergesteld)	69.428	9,00%	onbekend	69.428

De lening Enexis B, die in de tweede helft van 2013 afgelost zou worden, is in september 2013 al vervroegd afgelost.

Naast de verstrekte geldleningen staat de gemeente garant voor een aantal leningen. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt daarop nader ingegaan.

Liquiditeitenbeheer

Langer dan één jaar

Financiering – langer dan 1 jaar

Op basis van de huidige bekende gegevens over de actuele financieringspositie en het financieel meerjarenperspectief, zal in de nabije toekomst (tot 2015) niet direct een tekort ontstaan aan liquide middelen. Afhankelijk van de ontwikkelingen rondom de Brede school Dwingeloo zal hier nadere beoordeling plaatsvinden.

Uitzettingen van gelden – langer dan 1 jaar

In verband met de verkoop van het opgesplitste bedrijf Essent NV zijn delen van het bedrijf als zelfstandige BV's verder gegaan. Dit is van toepassing voor Enexis netwerkbedrijf BV en Elektriciteitsproductie BV, beter bekend als Kerncentrale Borssele. Bij de overname van de aandelen zijn ook een aantal leningen bedongen. Deze lening lopen tot 2017, maar er is een clause voor vervroegde aflossing opgenomen. De verwachting is dat hiervan gebruikt zal worden gemaakt.

Korter dan één jaar

Geldstromen beheer/saldibeheer

De gemeente Westerveld heeft één hoofdrekening en twee nevenrekeningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Daarnaast heeft de gemeente rekeningen bij de Rabobank en ABN-AMRO bank. In 2013 zijn de saldi van de rekeningen op een zo laag mogelijk niveau aangehouden vanwege het relatief grote verschil in percentage tussen de rentevergoeding op de lopende rekeningen zgn. integrale callrente credit 2013 gemiddeld: 0,3% en de depositorekeningen 2013: gemiddeld 1,7%.

Vrij besteedbare gelden

Niet alle gelden die in de balans staan zijn beschikbaar voor besteding. Op een deel van de gelden is door het toekennen van een bestedingsdoel of door het hebben van een verplichting geen mogelijkheid tot beschikking. Voorbeeld van een bestedingsdoel, is de voorziening groot onderhoud gebouwen. In deze post worden bedragen gereserveerd voor toekomstig en huidig onderhoud van de gebouwen die in gemeentelijk bezit zijn. Een voorbeeld van een post waar een verplichting aan hangt is bijvoorbeeld de post crediteuren. Hiervoor zijn diensten of goederen geleverd, waarvoor wij een betalingsverplichting hebben. Zo zijn vele posten in de balans gelabeld. Om inzicht te geven in de opbouw van de balans en de vrij besteedbare gelden, het volgende overzicht:

	(bedragen x € 1.000)	
	31 december 2013	31 december 2012
Totaal balans	53.883	51.536
Af: Vlottende passiva (betalingsverplichting)	-8.038	-4.334
Af: Langlopende schulden (terugbetalingsverplichting)	-7.953	-8.779
Af: Voorzieningen (verplichte bedragen voor een specifiek doel)	-6.900	-7.196
Af: Bestemmingsreserves (gereserveerde bedragen met een vooraf vastgestelde bestemming)	-20.267	-20.790
Af: Weerstandsvermogen	-4.950	-4.950
Af: Beklemd deel van de algemene reserve i.v.m. zwembaden	-909	-998
Vrij besteedbaar	4.866	4.489

Sterk in dienstverlening, sterk in bestuursondersteuning

Korte beschrijving inhoud paragraaf:

Het geven van inzicht in de stand van zaken en de resultaten omtrent de bedrijfsvoering. In deze paragraaf zullen wij rapporteren over de onderdelen: organisatie, formatie en inhuur, tijdsregistratie, ziekteverzuim, arbo en huisvesting, rechtmatigheid en doelmatigheid. Daarnaast zijn de ontwikkelingen rondom ICT en de e-dienstverlening opgenomen in een aparte projectrapportage bij programmablad 1.

Samenhang met programmabladen of andere paragrafen:

De bedrijfsvoering is essentieel voor het uitvoeren van alle programma's.

Wat willen we bereiken (beoogd maatschappelijk effect):

De organisatie heeft als ambitie om sterk te zijn in dienstverlening en bestuursondersteuning. Doelen zijn hierbij:

- resultaatgericht;
- omgevingsgericht;
- organisatie gericht;
- mensgericht.

Het belangrijkste doel van de bedrijfsvoering is dan ook om de uitvoering van de programma's (het primaire proces) zo optimaal mogelijk te ondersteunen. Bovendien bepaalt doelmatige bedrijfsvoering in belangrijke mate de mogelijkheid van de organisatie om bovengenoemde ambitie waar te maken.

Doel en resultaten 2013

1. Organisatie

Visiedocument

Het MT heeft het visiedocument 'De organisatie in perspectief' van 7 oktober 2008 herzien en geactualiseerd. Dit herziene document, 'De organisatie in verdergaand perspectief' vormt nu, net zoals het document uit 2008 daarvoor, de basis voor de verdere organisatieontwikkeling. In het document 'De organisatie in verdergaand perspectief' zijn prioriteiten en uitgangspunten geformuleerd. Het document is gedeeld met bestuur, ondernemingsraad en medewerkers. De thema's zijn uitgewerkt in het MT-jaarplan.

Het geactualiseerde visiedocument vormt ook de basis voor het strategisch HR-beleid. In 2013 is dit verder vormgegeven, mede aan de hand van actuele onderwerpen zoals HR21. Het fasegericht HR-beleid (was: fasegericht personeelsbeleid) geven we stapsgewijs vorm, bijvoorbeeld bij onderwerpen als mentoring en medewerkers in ontwikkeltrajecten plaatsen.

Inmiddels wordt ook landelijk, tussen CAO-partijen invulling gegeven aan flexibilisering van personeel in dienst van gemeenten. Stappen die hierin nu gemaakt zijn, zijn bijvoorbeeld aanstelling in algemene dienst en het individueel loopbaanbudget. Deze landelijke ontwikkelingen passen goed bij onze organisatievisie en de daaruit voortvloeiende strategische HR-visie.

In 2014 worden de vrijdagsluiting en de werktijden- en verlofregeling geëvalueerd.

Samenwerking met de gemeente Meppel

In 2013 is op basis van een bestuursopdracht het onderzoeksproces naar ambtelijke samenwerking afgerond. In deze fase was het onderzoeksproces vooral op de beide besturen te weten colleges en gemeenteraden gericht. Doel hiervan was het creëren en handhaven van bestuurlijke draagkracht voor het mogelijke vervolgproces: het daadwerkelijk ambtelijk onderzoeken naar vormen van samenwerken en samengaan.

Het bestuurlijk proces is met positieve besluitvorming afgesloten en een nieuwe bestuursopdracht is geformuleerd waarbij de ambtelijke samenwerking door ambtenaren zelf, onder regie van beide gemeentesecretarissen onderzocht wordt. Dit heeft geleid tot vier projectopdrachten (Uitvoering, Beleid, Bedrijfsvoering en Dienstverlening) die in 2014 verder worden uitgevoerd.

Samenwerking sociaal domein Steenwijkerland, Staphorst, Westerveld, Zwartewaterland en Meppel (SSWZM)

Door de actuele ontwikkelingen in het sociaal domein, de drie decentralisaties (de Participatiewet, decentralisatie AWBZ naar Wmo en decentralisatie Jeugd(zorg)), hebben we nagedacht over onze positie in de regio. We hebben vastgesteld, dat we de maatschappelijke opgaven waar we voor staan, niet alleen kunnen oppakken. Daar komt bij dat de (financiële) middelen van de overheid sterk worden verminderd als gevolg van de economische crisis.

In het voorjaar van 2013 zijn daarom oriënterende gesprekken gestart tussen de gemeenten Steenwijkerland, Staphorst, Westerveld, Zwartewaterland en Meppel over mogelijke samenwerking op uitvoerend en/of strategisch niveau, op het terrein van de drie decentralisaties in het sociale domein. Op voorstel van dit overleg is een conceptopdracht opgesteld die door de vijf colleges is vastgesteld

RUD en Brandweer

Per 1 januari 2013 was de gehele bedrijfsvoering van de brandweer overgeheveld naar de Hulpverleningsdienst. Hiermee liepen de vier gemeenten in Zuidwest-Drenthe (Westerveld, Meppel, Hoogeveen en De Wolden) voor op de vorming van de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) waar alle Drentse gemeenten aangesloten zijn. Per 1 januari 2014 is de vorming van die Veiligheidsregio een feit. Eind 2013 hebben we op passende wijze afscheid genomen van onze voormalige brandweerm medewerkers.

In 2013 is ook de bezuinigingstaakstelling, opgelegd door onze gemeenteraad, van ruim € 250.000 op de brandweerbegroting gerealiseerd. Deze taakstelling is grotendeels gerealiseerd door sluiting van brandweerpost Diever. Een pijnlijke beslissing voor ons, maar vooral voor de vrijwilligers en de bevolking van Diever. Het besluit is genomen met inachtneming van het waarborgen van de veiligheid in het gebied dat vanuit brandweerpost Diever werd bestreken.

In 2013 heeft de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD) zowel bestuurlijk als qua uitvoeringsorganisatie vorm gekregen. Op basis van maatwerkafspraken met Ondernemingsraad en Georganiseerd Overleg zijn drie medewerkers van de gemeente Westerveld per 1 januari 2014 overgestapt naar de RUD.

Door het vormgeven van VRD en RUD zijn tussen gemeenten afspraken gemaakt over zogenaamde frictiekosten. Dit zijn kosten die ten laste blijven van gemeenten in overhead doordat wel taken geregionaliseerd zijn maar niet medewerkers die in de overhead werkzaam zijn verschoven zijn naar RUD en VRD. Afsproken is elkaar in regionaal verband te helpen om frictiekosten op te lossen. In 2014 worden daar concrete acties voor uitgezet.

Zaaksgewijs werken

Ook in 2013 zijn een aantal producten gedigitaliseerd en in ons zaakstelsel opgenomen. Als belangrijkste producten willen we de evenementenvergunning en de individuele verstrekking op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning noemen. Deze producten zijn nu digitaal aan te vragen.

Procesoptimalisatie

In 2013 zijn we begonnen met het optimaliseren van twee werkprocessen: de reguliere omgevingsvergunning en de jaarrekening. Voor beide processen is inmiddels een implementatietraject gestart. Daarnaast worden de voordelen van de optimalisatie (formatie, bewerkings- en doorlooptijd) in beeld gebracht. Als derde wordt het proces van de evenementenvergunning geoptimaliseerd.

2. Formatie en inhuur

De personeelslasten zijn in 2013 licht negatief uitgevallen. Over het totaal van vaste formatie en inhuur derden 'binnen het gemeentelijk apparaat' is het nadeel € 16.000. Gezien de totale loonsom van ruim € 8.000.000 is dit een minimale afwijking.

Het nadeel kan verklaard worden door het volgende:

- op de post vervanging vanwege ziekte en zwangerschap is een negatief resultaat zichtbaar van € 25.000;
- op de post overige salariskosten is een negatief resultaat zichtbaar van € 74.500. Dit wordt veroorzaakt door het afsluiten van een vertrekregeling. Na consultatie van het presidium is door het college besloten een vertrekregeling te sluiten met een medewerker per 31 december 2013. Aanleiding hiervoor is dat er onvoldoende zicht was op passende arbeid en een regeling financieel meer voordelig is voor beide partijen dan de huidige situatie voort te zetten. De regeling heeft de goedkeuring van de belastingdienst. Om binnen het fiscaal gunstige regime te vallen, is deze regeling nog in 2013 gesloten, anders dan de bij de consultatie aangegeven datum 1-1-2014. Het gevolg hiervan is dat door een leenconstructie via het rekeningsresultaat het bedrag eerst wordt betaald in 2013 en vervolgens in de 1e Bestuursrapportage 2014 weer vrijvalt aan het resultaat. Uiteindelijk komen de kosten en baten ten lasten van de knelpuntenpot en de flexibele schil en heeft dit dus meerjarig geen effect op de reservepositie van de gemeente;
- op de post salarissen, inhuur en flexibele schil is een positief resultaat zichtbaar van € 83.500. Dit wordt vooral veroorzaakt door minder inhuur voor advisering en piekwerk dan vooraf begroot. En er is geprobeerd een buffer te vormen voor het negatieve resultaat vanuit ziekte.

In de 2^e Bestuursrapportage 2013 hebben we u een overzicht gepresenteerd van de inhuur over de eerste acht maanden van 2013. Onderstaand het overzicht van de inhuur over heel 2013.

	Totaal 2011	Totaal 2012	Totaal 2013
Inhuur op vacatureruimte (niet benutte loonsom)	€ 141.031	€ 278.908	€ 354.318
Advisering/interim	€ 95.624	€ 124.012	€ 75.842
Piekwerk	€ 323.627	€ 244.832	€ 148.533
Extern advies	€ 1.295.882	€ 743.708	€ 889.132
Seizoen	€ 345.321	€ 308.780	€ 206.986
Overig	€ 41.887	€ 13.746	€ 5.582

In de totale inhuur is een dalende lijn te zien. Om de kosten zo laag mogelijk te houden zijn er over inhuur afspraken gemaakt waarbij allereerst via marktplaatsdesk.nl gezocht wordt en pas op een later moment externe detacheringbureaus benaderd worden.

Op bepaalde onderdelen is wel een stijging te zien ten opzichte van voorgaande jaren. Bijvoorbeeld de inhuur op vacatureruimte. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door het vaker tijdelijk invullen van vacatures in afwachting van komende ontwikkelingen binnen de organisatie.

Daarnaast is ook een stijging te zien bij extern advies. Vanwege ingewikkelde projecten in combinatie met tijdelijke inhuur, is vaker gekozen voor inhuur van de expertise om toch de vereiste kwaliteit te kunnen leveren.

inhuur					
inhuur + loonkosten	loonsom inhuur		loonsom incl inhuur	loonsom excl inhuur	percentage incl inhuur
					benchmark
2006	€ 1.100.416 *		€ 8.016.596	€ 6.916.180	13,7%
2007	€ 1.248.639 *		€ 8.236.673	€ 6.988.034	15,2%
2008	€ 2.032.310 *		€ 9.462.496	€ 7.430.186	21,5%
2009	€ 1.912.084 *		€ 9.768.336	€ 7.856.252	19,6%
2010	€ 1.459.509 *		€ 9.594.789	€ 8.135.280	15,2%
2011	€ 1.427.873 *		€ 9.514.608	€ 8.086.735	13,5% **
2012	€ 1.336.239 *		€ 9.645.059	€ 8.308.820	11,0% **
2013	€ 1.036.488 *		€ 10.078.273	€ 8.397.880	6,8% **

* is exclusief extern advies, wat voor een groot gedeelte bestaat uit ruimtelijke en civieltechnische adviezen.

** in afwijking op de landelijke benchmark is het bedrag van de flexibele schil niet meegenomen in de berekening voor wat betreft het inhuurpercentage. Wij zien de flexibele schil als ruimte binnen de loonsom, die afhankelijk van de situatie vast of tijdelijk (contract of inhuur) kan worden ingezet.

3. Tijdsregistratie

In 2013 zijn we met de gehele organisatie tijd gaan schrijven. Hierdoor kunnen we nauwkeuriger en juist de uren doorbelasten vanuit de kostenplaatsen naar de verschillende producten. De basis is nu niet meer een schatting, maar zijn de daadwerkelijk gewerkte uren die men besteed heeft aan een bepaalde activiteit.

Het gevolg hiervan is, dat op een aantal onderdelen afwijkingen zijn ontstaan ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Per programma is de oorzaak van de afwijking al zo goed mogelijk omschreven; in deze paragraaf willen we een totaaloverzicht geven van alle afwijkingen.

Programma		begroot		werkelijk		saldo
Programma 1 - Burgers en Bestuur	€	2.288.000	€	2.683.909	€	395.909-
Programma 2 - Openbare orde en Veiligheid	€	667.579	€	698.579	€	31.000-
Programma 3 - Beheer openbare ruimte	€	1.769.096	€	1.848.325	€	79.229-
Programma 4 - Onderwijs	€	390.084	€	390.896	€	812-
Programma 5 - Lokale economie, Recreatie en Toerisme	€	369.053	€	305.091	€	63.962
Programma 6 - Werk en Inkomen	€	33.831	€	23.498	€	10.333
Programma 7 - Zorg, welzijn, sport en cultuur	€	2.064.179	€	2.070.605	€	6.426-
Programma 8 - Milieu	€	1.001.877	€	1.063.491	€	61.614-
Programma 9 - Ruimtelijke ontwikkeling	€	1.928.646	€	1.638.293	€	290.353
Programma 10 - Belastingen en Financiën	€	1.378.899	€	1.098.066	€	280.833
Totaal	€	11.891.244	€	11.820.753	€	70.491

Deze tabel geeft de verschillen tussen begrote en werkelijk gewerkte uren weer, waarbij een negatief saldo een overschrijding van de oorspronkelijk begrote uren weergeeft. Deze tabel is samengesteld uit de financiële resultaten herrekenend tot aantallen uren.

In totaal is 1230 uur extra rechtstreeks op de programma's geschreven. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door de uren die nu rechtstreeks naar programma 1 geschreven worden. Voorheen werden deze uren intern geboekt en werden ze via de kostenplaatsen verdeeld.

Bij ruimtelijke ontwikkeling heeft een aantal medewerkers niet (volledig) geschreven op handhaving en toezicht omdat deze uren ondergebracht zijn bij de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD).

Daarnaast zorgt de verschuiving tussen de programma's voor de verschillen tussen begrote en werkelijk gewerkte uren.

De kostenplaatsen zijn niet opgenomen in dit totaaloverzicht omdat hier alle indirecte uren geboekt worden. Alle kosten van de kostenplaatsen worden uiteindelijk via de doorbelasting naar de verschillende programma's geboekt. Hierdoor compenseert het saldo van de kostenplaatsen uiteindelijk de overschrijding op de programma's..

4. Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimbeleid maakt integraal onderdeel uit van het HRM-beleid en is gericht op het voorkomen van verzuim en op een snelle re-integratie. Speerpunt voor het actueel HRM-beleid is de ontwikkeling van fasegericht personeelsbeleid. Hierbij gaat het om duurzame en optimale inzetbaarheid van alle medewerkers binnen de organisatie, door rekening te houden met hun actuele levensfase en de daarbij behorende specifieke kenmerken en behoeften, los van een bepaalde leeftijdscategorie of levensfasetypering. Verzuimbegeleiding is daarbij één van de onderwerpen. We zetten nog meer in op het voorkomen van verzuim en op snelle re-integratie. Werkgever en werknemer hebben daarbij beide een eigen verantwoordelijkheid in het bevorderen van gezonde arbeidsomstandigheden en in het re-integratietraject bij ziekte.

In 2013 hebben we gezocht naar een andere vorm van verzuimbegeleiding waarbij meer sprake is van eigen regie. Er is een overeenkomst aangegaan voor de dienstverlening van een bedrijfsarts, waarbij de bedrijfsarts niet functioneert als een puur medische, noodzakelijke factor in het kader van de Wet verbetering poortwachter, maar als een deskundige die een proactieve bijdrage levert in het doorontwikkelen van (preventief) verzuim- en arbeidsomstandighedenbeleid en dus in het (op deze onderdelen) ontwikkelen van fasegericht personeelsbeleid. Doelstelling is, het verzuimbeleid uiteindelijk te transformeren naar gezondheidsbeleid dat zich richt op het welbevinden en de inzetbaarheid van alle medewerkers.

Het verzuimpercentage over 2013 is 6,03 %. Dit is een lichte stijging ten opzichte van 2012 (5,27%). Het streven is, aan te sluiten bij de (landelijke) gemeentelijke verzuimnorm. In 2012 was deze 5,3%. De cijfers van 2013 worden eind mei 2014 bekendgemaakt.

De lichte stijging van het verzuimpercentage wordt veroorzaakt door enkele langdurig zieken binnen de organisatie in 2013.

Verlaging van de verzuimcijfers is echter niet het belangrijkste doel, maar de ontwikkeling van een arbo- en verzuimbeleid dat aansluit bij de HRM-visie en dus past binnen de kaders van het fasegericht personeelsbeleid.

	Totaal 2011	Totaal 2012	Totaal 2013
Inhuur vervanging ziekte (staan deels inkomsten tegenover)	€ 480.383	€ 365.961	€ 245.227

Waar het gaat om vervanging van ziekte, zwangerschaps- en ouderschapsverlof was een budget beschikbaar van € 353.000, bij de 2e Bestuursrapportage 2013 is hiervan éénmalig € 150.000 overgeheveld naar de flexibele schil.

In 2013 zijn we per saldo negatief geëindigd met een tekort 'vervanging in verband met ziekte' van € 25.000 (inhuur vervanging ziekte verminderd met ontvangen ziekte-uitkeringen).

Met ingang van 1 januari 2014 is het totale budget vervanging van ziekte, zwangerschaps- en ouderschapsverlof structureel verlaagd naar € 203.000.

5. ARBO en huisvesting

In 2013 is voor het gemeentehuis geen nieuwe risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) uitgevoerd.

In de wetgeving is niet expliciet vastgelegd hoe vaak een RI&E uitgevoerd moeten worden. De Arbeidsomstandighedenwet geeft aan dat de RI&E wordt aangepast zo dikwijls als de daarmee opgedane ervaring, gewijzigde werkmethode of werkomstandigheden of de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening daartoe aanleiding geven. Een uitzondering geldt voor organisaties waarin gewerkt wordt met gevaarlijke stoffen. Dan geldt op grond van artikel 2.5.d Arbobesluit de verplichting om elke vijf jaar een RI&E uit te voeren.

In 2009 (het jaar van de inhuizing) is de laatste RI&E uitgevoerd voor het gemeentehuis. De uitvoering van de verbeterpunten is een continu proces. Aangezien de situatie na de nieuwbouw niet echt veranderd is en een aantal verbeterpunten (zoals klimaat) nog steeds loopt, wordt voorlopig geen nieuwe RI&E uitgevoerd voor het gemeentehuis.

Het gebouw wordt door het merendeel van de gebruikers als positief ervaren.

Naar aanleiding van reacties van medewerkers over het klimaat in het gebouw, is begin 2013 onderzoek verricht door een ARBO-hygiënist naar het binnen- c.q. werkklimaat (CO₂, luchtvochtigheid, temperatuur). Het uitgebrachte onderzoeksrapport heeft geleid tot het treffen van enkele praktische maatregelen. Inmiddels is gebleken dat deze maatregelen toch niet afdoende zijn en is opdracht gegeven voor een nader onderzoek en advies door een deskundig klimaatadviseur.

In 2013 is een RI&E uitgevoerd voor het afvalbrengstation in Havelte en het buitenbedrijf Openbare werken. Uit de conclusies van de bijbehorende rapporten blijkt dat de zorg voor veiligheid, gezondheid en welzijn en de Arbozorg in het algemeen voor deze beide locaties een voldoende structureel karakter heeft.

6. Rechtmatigheid

Voor het verslagjaar 2013 geldt dat er geen bijzonderheden te melden zijn. Het tijdig uitvoeren van (tussentijdse) interne controle blijft een aandachtspunt.

7. Doelmatigheid

We hebben in 2013 een onderzoek laten uitvoeren naar de doelmatigheid van ons vastgoedbeheer. Eindconclusie is dat er qua administratie in beperkte mate sprake is van doeltreffend en doelmatig beheer. Hierdoor beschikt de gemeente nog niet over de absoluut noodzakelijke randvoorwaarden om het beheer en onderhoud van het vastgoed zelf doeltreffend en doelmatig uit te voeren. Er is bijvoorbeeld onvoldoende inzicht in het rendement van het maatschappelijk vastgoed. Naar aanleiding van de uitkomsten is eind 2013 een stappenplan opgesteld om de aanbevelingen uit dit onderzoek te kunnen borgen.

Hierna zal op elk van de aan de gemeente Westerveld verbonden partijen nader worden ingegaan. De verbonden partijen zijn gerubriceerd naar de volgende categorieën:

1. Deelnemingen in vennootschappen;
2. Gemeenschappelijke regelingen;
3. Participaties in stichtingen en verenigingen.

1a. Deelneming in vennootschappen welke zijn voortgekomen uit de verkoop van de Essent aandelen:

In deze vennootschappen heeft de gemeente Westerveld een klein belang van ongeveer 0,09%. De Provincie Brabant heeft het grootste belang in deze vennootschappen en vanuit deze provincie wordt alles centraal geregeld. Door het kleine belang is de zeggenschap ook klein. Doelstelling van het hebben van deze aandelen is het vergroten van het rendement.

ENEXIS HOLDING BV		
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch	
Rechtsvorm:	Besloten Vennootschap	
Betrokkenen:	Nederlandse gemeenten en provincies (per 30 juni 2009)	
Missie/doelstellingen/activiteiten:	Het beheren van een groot deel van de gas- en elektriciteitsnetten in Nederland	
Doelstelling deelname/openbaar belang		
Programma:	5 – Lokale economie, recreatie en toerisme	
Doelstelling/Openbaar belang:	Enexis BV beheert het energienetwerk in zeven provincies in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland en zorgt er voor dat gas en elektriciteit van de energieleveranciers veilig bij de klanten (plm. 2,6 miljoen huishoudens) terecht komen.	
Bestuurlijk en financieel belang		
Bestuurlijke relatie/belang:	Vertegenwoordiging door een collegelid als aandeelhouder in de AvA (uitoefenen stemrecht op aandelen)	
Financiële relatie/belang:	Het aantal aandelen in ons bezit zijn 138.918 van de totaal 150 miljoen aandelen. De nominale waarde van een aandeel is € 1. Totaal hebben we dus 0,092809% van de aandelen. De gemeentelijke aandeelhouders van Essent binnen Noord-Nederland hebben zich verenigd in de VEGANN	
Financiële effecten		
	In de begroting was een structureel bedrag aan dividendontvangsten voor alle voormalige Essent bedrijven opgenomen van € 130.000. Totaal is een dividendbedrag van € 112.239 ontvangen.	
Vermogen/resultaat van de verbonden partij (x € 1.000)		
Eigen vermogen:	<u>1 januari 2013</u>	<u>31 december 2013</u>
Vreemd vermogen:	€ 3.244.100	n.n.b.
Resultaat 2013	€ 2.364.100	n.n.b.
Beleidsresultaat		

CBL VENNOOTSCHAP BV (CROSS BORDER LEASES) CLAIM STAAT VENNOOTSCHAP BV		
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch	
Rechtsvorm:	Besloten Vennootschappen	
Betrokkenen:	Nederlandse gemeenten en provincies	
Missie/doelstellingen/activiteiten:	Genoemde besloten vennootschappen zijn in het leven geroepen voor een optimale (financiële) risicoafdekking voor eventuele aansprakelijkheid en om redenen van flexibiliteit, eenvoudiger cocoördinatie en beheersbaarheid.	
Doelstelling deelname/openbaar belang		
Programma:	5 – Lokale economie, recreatie en toerisme	
Doelstelling/Openbaar belang:	Inkomstenbron/algemeen dekkingsmiddel	
Bestuurlijk en financieel belang		
Bestuurlijke relatie/belang:	Vertegenwoordiging door een collegelid als aandeelhouder in de AvA (uitoefenen stemrecht op aandelen)	
Financiële relatie/belang:	Het nominale aandelenkapitaal van beide vennootschappen is ongeveer € 20.000; de gemeente Westerveld beschikt over 0,092809% van de aandelen, is € 18,56.	
Vermogen/resultaat van de verbonden partij (x € 1.000)		
Eigen vermogen:	<u>1 januari 2013</u> \$ 0	<u>31 december 2013</u> n.n.b.
Vreemd vermogen:	\$ 9.923	n.n.b.
Resultaat 2013		n.n.b.
Financiële effecten		
	In de begroting was een structureel bedrag aan dividendontvangsten voor alle voormalige Essent-bedrijven opgenomen van € 130.000. Totaal is een dividendbedrag van € 112.239 ontvangen.	
Beleidsresultaat		

PUBIEK BELANG ELEKTRICITEITSPRODUCTIE BV		
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch	
Rechtsvorm:	Besloten Vennootschap	
Betrokkenen:	Nederlandse gemeenten en provincies	
Missie/doelstellingen/activiteiten:	De rechter heeft bepaald dat Essent's 50% belang in NV Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), onder meer eigenaar van de kerncentrale te Borssele, niet mag worden meeverkocht aan RWE AG. Dit houdt in dat de verkopende aandeelhouders zowel het juridische als het economische eigendom van Essent's 50% belang in EPZ verkrijgen.	
Doelstelling deelname/openbaar belang		
Programma:	5 - Lokale economie, recreatie en toerisme	
Doelstelling/Openbaar belang:	Inkomstenbron/algemeen dekkingsmiddel	
Bestuurlijk en financieel belang		
Bestuurlijke relatie/belang:	Vertegenwoordiging door een collegelid als aandeelhouder in de AvA (uitoefenen stemrecht op aandelen)	
Financiële relatie/belang:	Het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap is ongeveer € 20.000; de gemeente Westerveld beschikt over 0,092809% van de aandelen, is € 18,56.	
Vermogen/resultaat van de verbonden partij (x € 1.000)		
Eigen vermogen:	1 januari 2013	31 december 2013
Vreemd vermogen:	€ 1.635	n.n.b.
Resultaat 2013	€ 155	n.n.b.
		n.n.b.

Financiële effecten	
	In de begroting was een structureel bedrag aan dividendontvangsten voor alle voormalige Essent-bedrijven opgenomen van € 130.000. Totaal is een dividendbedrag van € 112.239 ontvangen.
Beleidsresultaat	
	De aandelen in EPZ zijn in 2011 verkocht, waardoor de waarde van deze B.V. niet groot meer is.

VORDERING OP ENEXIS BV		
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch	
Rechtsvorm:	Besloten Vennootschap	
Betrokkenen:	Nederlandse gemeenten en provincies	
Missie/doelstellingen/activiteiten:	In Vordering op Enexis BV is een rentedragende lening (vordering) opgenomen op Enexis BV ter grootte van € 1,8 miljard.	
Doelstelling deelname/openbaar belang		
Programma:	5 – Lokale economie, recreatie en toerisme	
Doelstelling/Openbaar belang:	De vordering is vastgelegd in een leningovereenkomst bestaande uit 4 tranches (3, 5, 7 en 10 jaar).	
Bestuurlijk en financieel belang		
Bestuurlijke relatie/belang:	Vertegenwoordiging door een collegelid als aandeelhouder in de AvA (uitoefenen stemrecht op aandelen)	
Financiële relatie/belang:	Het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap is ongeveer € 20.000; de gemeente Westerveld beschikt over 0,092809% van de aandelen, is € 18,56.	
Vermogen/resultaat van de verbonden partij (x € 1.000)		
Eigen vermogen:	<u>1 januari 2013</u> € 94	<u>31 december 2013</u> n.n.b.
Vreemd vermogen:	€ 1.367.291	n.n.b.
Resultaat 2013		n.n.b.
Financiële effecten		
	De leningsovereenkomst bestaat uit vier tranches. Het rentepercentage dat op deze leningen wordt vergoed, is gemiddeld 4,65%. Voor 2013 was rekening gehouden met een te ontvangen rentebedrag van bijna € 64.000. Daadwerkelijk is een bedrag van € 75.535 ontvangen, dit is inclusief een bedrag van € 11.543 aan boeterente voor het vervroegd aflossen van tranche B. (Tranche A was al in 2012 vervroegd afgelost)	
Beleidsresultaat		
	Tranche B is halverwege 2013 afgelost, een paar maanden voor de werkelijke aflossingsdatum.	

VERKOOP VENNOOTSCHAP BV	
Vestigingsplaats:	's-Hertogenbosch
Rechtsvorm:	Besloten Vennootschap
Betrokkenen:	Nederlandse gemeenten en provincies
Missie/doelstellingen/activiteiten:	In het kader van de transactie met RWE AG zijn een aantal garanties gegeven. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE AG bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening wordt aangehouden (jargon: in escrow worden gestort). Het gaat hierbij om een bedrag van € 800.000.
Doelstelling deelname/openbaar belang	
Programma:	5 – Lokale economie, recreatie en toerisme
Doelstelling/Openbaar belang:	Het afdekken van eventuele schadeclaims.

Bestuurlijk en financieel belang		
Bestuurlijke relatie/belang:	Vertegenwoordiging door een collegelid als aandeelhouder in de AvA (uitoefenen stemrecht op aandelen)	
Financiële relatie/belang:	Het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap is ongeveer € 20.000; de gemeente Westerveld beschikt over 0,092809% van de aandelen, is € 18,56.	
Vermogen/resultaat van de verbonden partij (x € 1.000)		
Eigen vermogen:	<u>1 januari 2013</u>	<u>31 december 2013</u>
Vreemd vermogen:	€ 415.871	n.n.b.
Resultaat 2013	€ 30.416	n.n.b.
		n.n.b.
Financiële effecten		
	In de begroting was een structureel bedrag aan dividendontvangsten voor alle voormalige Essent-bedrijven opgenomen van € 130.000. Totaal is een dividendbedrag van € 112.239 ontvangen.	
Beleidsresultaat		
	De looptijd van deze BV is afhankelijk van de periode dat claims onder deze escrow kunnen worden ingediend en afgewikkeld. Op het beheerde geld zal een rentevergoeding worden uitgekeerd en een eventueel overschot op het einde komt geheel ten goede aan de aandeelhouders. In 2013 hebben zich geen ontwikkelingen op dit gebied voorgedaan.	

ATTERO NV (voor 1-1-2010 ESSENT MILIEU HOLDING NV)		
Vestigingsplaats:	Arnhem	
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap (niet beursgenoteerd)	
Betrokkenen:	Nederlandse gemeenten en provincies (per 30 september 2009)	
Missie/doelstellingen/activiteiten:	Attero verzorgt als betrouwbare partner van overheden en bedrijven een duurzame oplossing voor hun afvalstromen. Jaarlijks wordt bijna 3 miljoen ton afval uit huishoudens en bedrijven verwerkt.	
Doelstelling deelname/openbaar belang		
Programma:	5 – lokale economie, recreatie en toerisme	
Doelstelling/Openbaar belang:	Burgers gebruik laten maken van nutsvoorzieningen en aanpalende voorzieningen tegen acceptabele kosten. Inkomstenbron/algemeen dekkingsmiddel	
Bestuurlijk en financieel belang		
Bestuurlijke relatie/belang:	Vertegenwoordiging door een collegelid als aandeelhouder in de AvA (uitoefenen stemrecht op aandelen)	
Financiële relatie/belang:	Het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap is ongeveer € 20.000; de gemeente Westerveld beschikt over 0,092809% van de aandelen, is € 18,56.	
Vermogen/resultaat van de verbonden partij (x € 1.000)		
Eigen vermogen:	<u>1 januari 2013</u> € 273.492	<u>31 december 2013</u> n.n.b.
Vreemd vermogen:	€ 500.834	n.n.b.
Resultaat 2013		n.n.b.
Financiële effecten		
	Voor 2013 is geen rekening gehouden met een te ontvangen dividend, aangezien nog niet duidelijk is hoe de ontwikkelingen zijn. In 2013 is wel dividend ontvangen, namelijk een bedrag van € 6.960.	

Beleidsresultaat	
	De milieuactiviteiten heeft Essent NV op 30 september 2009 aan de oorspronkelijke aandeelhouders overgedragen. Hiervoor werd Essent Milieu Holding NV opgericht. Per 1 januari 2010 is de naam gewijzigd in Attero NV. De resultaten van deze NV zullen de komende jaren onder druk komen te staan als gevolg van gewijzigde marktomstandigheden. Mede hierdoor is besloten om het bedrijf in de etalage te zetten. De onderhandelingen zijn in een vergaand stadium.

1b. Overige deelnemingen in vennootschappen

NV RENDO		
Vestigingsplaats:	Hoogeveen	
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap (niet beursgenoteerd)	
Betrokkenen:	Gemeenten	
Missie/doelstellingen/activiteiten:	Het exploiteren van voorzieningen t.b.v. de levering van gas, elektriciteit en/of warmte.	
Doelstelling deelname/openbaar belang		
Programma:	5 – Lokale economie, recreatie en toerisme	
Doelstelling/Openbaar belang:	Levering van energie	
Bestuurlijk en financieel belang		
Bestuurlijke relatie/belang:	Vertegenwoordiging door een collegelid als aandeelhouder in de AvA (uitoefenen stemrecht op aandelen)	
Financiële relatie/belang:	79 van de 991 aandelen à € 453,78 nominaal (volgestort)	
Vermogen/resultaat van de verbonden partij (x € 1.000)		
Eigen vermogen:	<u>1 januari 2013</u>	<u>31 december 2013</u>
Vreemd vermogen:	€ 52.143	n.n.b.
Resultaat 2013	€ 92.566	n.n.b.
		n.n.b.
Financiële effecten		
	In 2013 is een bedrag van € 560.000 aan te ontvangen dividend opgenomen in de begroting. Dit bedrag is in de bestuursrapportages aangepast tot € 685.000. Daadwerkelijk is een bedrag van € 685.675 aan dividend ontvangen.	
Beleidsresultaat		
	Rendo heeft een aantal negatieve ontwikkelingen meegemaakt en heeft hiervoor ook een aantal verliezen genomen. De wijziging in de organisatiestructuur, ingegeven door corporate governance, is in 2013 ingezet en zal met ingang van 1 januari 2014 zijn doorgevoerd. De directiestructuur en de samenstelling van de raad van commissarissen zal hierdoor gewijzigd worden.	

NV WATERLEIDINGMAATSCHAPPIJ DRENTHE (WMD)	
Vestigingsplaats:	Assen
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap (niet beursgenoteerd)
Betrokkenen:	Provincie Drenthe en de Drentse gemeenten (50%/50%)
Missie/doelstellingen/activiteiten:	De WMD draagt zorg voor de instandhouding van de (drink-) watervoorziening in haar verzorgingsgebied.
Doelstelling deelname/openbaar belang	
Programma:	5 – Lokale economie, recreatie en toerisme
Doelstelling/Openbaar belang:	Wet Eigendom Waterleidingbedrijven: de drinkwatervoorziening voor huishoudens is een taak van de overheid. Uitgangspunt van het beleid is dat de waterleidingmaatschappij zorgt voor een duurzame beschikbaarheid van schoon drinkwater tegen een maatschappelijk verantwoorde prijs.

Bestuurlijk en financieel belang		
Bestuurlijke relatie/belang:	Vertegenwoordiging door een collegelid als aandeelhouder in de AvA (uitoefenen stemrecht op aandelen)	
Financiële relatie/belang:	21 aandelen à € 50 nominaal (volgestort) van 1.946 geplaatste aandelen.	
Vermogen/resultaat van de verbonden partij (x € 1.000)		
Eigen vermogen:	<u>1 januari 2013</u> € 41.075	<u>31 december 2013</u> n.n.b.
Vreemd vermogen:	€ 132.765	n.n.b.
Resultaat 2013		n.n.b.
Financiële effecten		
	In 2013 en verder is een bedrag van € 60 aan dividend geraamd. In 2013 is een bedrag van bijna € 32 aan dividend ontvangen.	
Beleidsresultaat		

WATERBEDRIJF VITENS NV		
Vestigingsplaats:	Utrecht	
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap (niet beursgenoteerd)	
Betrokkenen:	Provincies en gemeenten in Drenthe (Westerveld en Meppel), Flevoland, Midden-Nederland, Gelderland en Overijssel.	
Missie/doelstellingen/activiteiten:	Vitens NV draagt zorg voor de instandhouding van de (drink-) watervoorziening in haar verzorgingsgebied.	
Doelstelling deelname/openbaar belang		
Programma:	5 – Lokale economie, recreatie en toerisme	
Doelstelling/Openbaar belang:	Levering van water.	
Bestuurlijk en financieel belang		
Bestuurlijke relatie/belang:	Vertegenwoordiging door een collegelid als aandeelhouder in de AvA (uitoefenen stemrecht op aandelen)	
Financiële relatie/belang:	25.944 aandelen à € 1 nominaal (volgestort) van de 4.475.439 geplaatste aandelen is 0,59% in het totale aandelenkapitaal	
Vermogen/resultaat van de verbonden partij (x € 1.000)		
Eigen vermogen:	<u>1 januari 2013</u> € 386.100	<u>31 december 2013</u> n.n.b.
Vreemd vermogen:	€ 1.296.500	n.n.b.
Resultaat 2013		n.n.b.
Financiële effecten		
	In 2013 en verder is een bedrag van € 21.270 aan te ontvangen dividend opgenomen in de begroting. Er is een bedrag van € 66.676 aan dividend ontvangen.	
Beleidsresultaat		
	De schaalvergroting van de drinkwatersector in Nederland wordt doorgezet. Naar verwachting zal de komende jaren nog een zevental waterleidingbedrijven overblijven.	

WMO BEHEER NV/WADINKO HOLDING B.V.		
Vestigingsplaats:	Zwolle	
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap (niet beursgenoteerd)	
Betrokkenen:	Provincie Overijssel en de gemeenten in Overijssel, Drenthe en de Noordoostpolder	
Missie/doelstellingen/activiteiten:	Het deelnemen in en het directie voeren over andere ondernemingen (bij voorkeur werkzaam) in Overijssel. Het bevorderen van de werkgelegenheid in de provincie, in de ruimste zin. Als enig resterend bedrijfsactiviteit is Wadinko overgebleven (16 participaties) met als doelstelling de versterking van de economische structuur.	
Doelstelling deelname/openbaar belang		
Programma:	5 – Lokale economie, recreatie en toerisme	
Doelstelling/Openbaar belang:	Bevordering van werkgelegenheid	
Bestuurlijk en financieel belang		
Bestuurlijke relatie/belang:	Vertegenwoordiging door een collegelid als aandeelhouder in de AvA (uitoefenen stemrecht op aandelen)	
Financiële relatie/belang:	56 aandelen à € 12,50 nominaal (volgestort) van de 2.389 geplaatste aandelen, is 0,59% in het totale aandelenkapitaal	
Vermogen/resultaat van de verbonden partij (x € 1.000)		
Eigen vermogen:	1 januari 2013	31 december 2013
Vreemd vermogen:	€ 55.016	n.n.b.
Resultaat 2013	€ 119	n.n.b.
		n.n.b.
Financiële effecten		
	Er wordt geen rekening gehouden met structurele dividenduitkeringen. In 2013 is voor het eerst een dividenduitkering ontvangen voor een bedrag van € 28.000.	
Beleidsresultaat		

NV BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN		
Vestigingsplaats:	Den Haag	
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap (niet beursgenoteerd)	
Betrokkenen:	Nederlandse overheden (50% Rijk / 50% gemeenten, provincies en waterschappen)	
Missie/doelstellingen/activiteiten:	De BNG is de bank voor overheden (triple A)	
Doelstelling deelname/openbaar belang		
Programma:	10 – Belastingen en Financiën	
Doelstelling/Openbaar belang:	Verkrijgen van toegang tot de kapitaalmarkt; d.m.v. gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen. Inkomstenbron/algemeen dekkingsmiddel	
Bestuurlijk en financieel belang		
Bestuurlijke relatie/belang:	Vertegenwoordiging door een collegelid als aandeelhouder in de AvA (uitoefenen stemrecht op aandelen)	
Financiële relatie/belang:	51.987 aandelen à € 2,50 nominaal (volgestort) van de 55.690.720 geplaatste aandelen, is 0,09% in het totale aandelenkapitaal.	
Vermogen/resultaat van de verbonden partij (x € 1.000)		
Eigen vermogen:	1 januari 2013	31 december 2013
Vreemd vermogen:	€ 2.752.000	n.n.b.
Resultaat 2013	€ 139.476.000	n.n.b.

Financiële effecten	
	In 2013 is een bedrag van € 32.785 aan te ontvangen dividend opgenomen in de begroting. Daadwerkelijk is een bedrag van € 77.461 aan dividend ontvangen.
Beleidsresultaat	
	Het aandelenbezit in de BNG heeft voor de gemeente Westerveld een duurzaam karakter. De komende jaren wil de BNG haar positie van expert in financiering van publieke voorzieningen verder uitbreiden. Door de gewijzigde omstandigheid en de invoering van diverse wetten is het dividend onder druk komen te staan. De BNG is genoodzaakt een grotere reservepositie op te bouwen om de Aaa-status te behouden en een solide bank te blijven. Doordat Nederland nu een AA+ heeft gekregen, is ook de BNG gezakt naar AA+ status. (een bedrijf kan namelijk geen hogere status hebben dan het land waarin het gevestigd is)

2 Gemeenschappelijke regelingen

GEMEENSCHAPPELIJKE GEZONDHEIDSDIENST DRENTHE (GGD Drenthe)	
Vestigingsplaats: Rechtsvorm: Betrokkenen: Missie/doelstellingen/activiteiten:	Assen Gemeenschappelijke regeling (GR) De 12 gemeenten in Drenthe Het bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners van de 12 Drentse gemeenten en van de risicogroepen in het bijzonder
Doelstelling deelname/openbaar belang	
Programma: Doelstelling/Openbaar belang:	7 – Zorg, welzijn, sport en cultuur Het laten uitvoeren van wettelijke taken in het kader van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV). Deze wet stelt onder andere dat gemeenten verplicht zijn een GGD in te richten. Verder moeten gemeenten de GGD in de wet genoemde taken laten uitvoeren op het terrein van de openbare gezondheidszorg en de jeugdgezondheidszorg
Bestuurlijk en financieel belang	
Bestuurlijke relatie/belang: Relatie gemeenteraad: Financiële relatie/belang:	De gemeente neemt deel in de GR en twee collegeleden heeft zitting in het dagelijks bestuur en een collegelid heeft zitting in en het algemeen bestuur Op grond van artikel 37 van de GR wordt de ontwerpbegroting met toelichting aan de raden gezonden. De gemeenteraden dienen acht weken voor vaststelling door het algemeen bestuur de gelegenheid te hebben om de ontwerpbegroting te becommentariëren. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de eventuele tekorten.
Financiële effecten	
	De jaarrekening 2013 van de GGD wordt medio 2013 aangeboden aan de raad. 2012 is afgesloten met een positief bedrijfsresultaat van € 258.000. Dit bedrag is toegevoegd aan de reservepositie van de GGD, voor onder andere de kosten van invoering van de integrale jeugdgezondheidszorg, voorbereidingskosten voor de verhuizing en kosten van ontwikkeling van de organisatie. In de begroting 2013 (en verder) is uitgegaan van een inwonersbijdrage voor de basistaken van € 8.485.000 voor de Drentse gemeenten gezamenlijk. Voor Westerveld betekent dit een bijdrage van € 323.262.

Beleidsresultaten	
	De wettelijke basistaken zijn uitgevoerd in 2013. De inkomsten uit additionele taken nemen een steeds belangrijker positie in de financiële huishouding van de GGD in. 2013 stond voor de GGD voor een belangrijk deel in het teken van de integratie van de integrale jeugdgezondheidszorg voor acht gemeenten. De medewerkers van Icare zijn per 1 januari 2014 overgegaan naar de GGD en eind 2013 is een nieuw pand betrokken in Assen. Binnen de drie decentralisaties komt veel meer nadruk te liggen op preventie, eigen verantwoordelijkheid en vroege aanpak. De GGD kan vanuit haar preventieve traditie hierin een belangrijke rol spelen.

RECREATIESCHAP DRENTHE	
Vestigingsplaats: Rechtsvorm: Betrokkenen: Missie/doelstellingen/activiteiten:	Diever Gemeenschappelijke regeling (GR) De 12 gemeenten in Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf Het recreatieschap heeft een stimulerende, initiërende en voorwaardenscheppende rol ten aanzien van recreatie en toerisme in de provincie Drenthe. Het schap coördineert en bundelt de krachten op dit gebied tussen de gemeenten.
Doelstelling deelname/openbaar belang	
Programma:	5 – Lokale economie, recreatie en toerisme
Doelstelling/Openbaar belang:	Versterking van het recreatief-toeristisch beleid in Drenthe
Bestuurlijk en financieel belang	
Bestuurlijke relatie/belang:	De gemeente is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door een collegelid.
Relatie gemeenteraad:	O.g.v. artikel 32, lid 2, zendt het DB de ontwerpbegroting en het beleidsplan tenminste zes weken voordat het ontwerp aan het AB ter vaststelling wordt aangeboden, toe aan de gemeenteraden. De inkomende reacties worden betrokken bij het uiteindelijk voorstel dat aan het AB wordt aangeboden. De begroting wordt voor 1 juli vastgesteld; de raden krijgen hiervan mededeling.
Financiële relatie/belang:	De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de eventuele tekorten van de GR.
Financiële effecten	
	In de primitieve begroting 2013 was een algemene bijdrage aan het schap geraamd van € 70.061 Het Recreatieschap heeft € 63.388 in rekening gebracht (€40.278 bijdrage in exploitatie en € 23.110 bijdrage in fonds recreatie en toerisme). De gevraagde bijdrage heeft dan ook geen negatieve gevolgen voor de gemeentelijke begroting gehad. Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur besloten tot een aanvullende bezuiniging van € 2.500 per gemeente. Deze is verwerkt in de eerste begrotingswijziging van 2013. De commissie bestuur en middelen heeft voorgesteld deze aanvullende bezuiniging ten goede te laten komen aan het toeristisch investeringsfonds i.o.

Beleidsresultaten	
	Het Recreatieschap speelt een coördinerende en stimulerende rol bij het ontwikkelen en uitvoeren van een samenhangend beleid op het gebied van recreatie en toerisme. Daarnaast behartigt het Recreatieschap de belangen van recreatie en toerisme ten behoeve van de aangesloten gemeenten in verschillende organisaties en platforms. In 2013 heeft het Recreatieschap weer meerdere projecten gerealiseerd. Zo is samen met de Provincie Drenthe en Gastvrij Drenthe het project 'recreatie expertteam' in het leven geroepen. Dit team geeft op verzoek advies aan recreatiebedrijven die in een lastige situatie zitten. Ook zijn vier water-landknooppunten gerealiseerd langs de Drentse Hoofdvaart een van deze punten is bij de Dieversluis. Ter plaatse zijn een luisterpaal en een informatiebord geplaatst met historische informatie over de Drentse Hoofdvaart. Er is een bestuursexcursie georganiseerd en een recreatiecongres. Ook houdt het Recreatieschap zich bezig met het aantrekkelijk en beleefbaar houden van Drenthe; hierbij kunt u denken aan de men- en ruiterroutes in het Drents-Friese Wold die in 2013 zijn opgeknapt en waarvoor een vernieuwende folder is uitgebracht.

VEILIGHEIDSREGIO DRENTHE (VRD)	
Vestigingsplaats: Rechtsvorm: Betrokkenen: Missie/doelstellingen/activiteiten:	Assen Gemeenschappelijke regeling (GR) – per 1 januari 2009 De 12 gemeenten in Drenthe Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de brandweerzorg, de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Doelstelling deelname/openbaar belang	
Programma: Doelstelling/Openbaar belang:	2 – Openbare orde en veiligheid A. Het uitvoeren van taken en bevoegdheden die bij of krachtens de wet aan de Veiligheidsregio zijn opgedragen; B. Het uitvoeren van overige taken en bevoegdheden welke door de deelnemende gemeenten aan de veiligheidsregio zijn opgedragen.
Bestuurlijk en financieel belang	
Bestuurlijke relatie en financieel belang Relatie gemeenteraad Financiële relatie/belang	De burgemeester is lid van het Algemeen Bestuur. De raad heeft conform de gemeenschappelijke regeling zes weken de tijd op te reageren op de ontwerpbegroting. Daarna vindt vaststelling plaats door het Algemeen Bestuur. Aangezien het een gemeenschappelijke regeling betreft zijn de deelnemende gemeenten verantwoordelijk voor de eventuele tekorten van Veiligheidsregio.
Financiële effecten	
	In de begroting 2013 is een bedrag van € 150.951 opgenomen voor de Veiligheidsregio.

Beleidsresultaten

Sector Multidisciplinaire Veiligheid:

2013 stond in het teken van crisiscommunicatie, het bevorderen van zelfredzaamheid, de zelftest en planvorming en opleiden:

- versterking van het proces Crisiscommunicatie is gestart;
- in combinatie met het project Natuurbranden is samen met de brandweer, natuurorganisaties en campings gewerkt aan bouwstenen voor beleid en de wijze waarop Drenthe omgaat met zelfredzaamheid. Werkzaamheden voor natuurbrandbeheersing wordt in het reguliere werk meegenomen.

De zelftest/systeemoefening van de hoofdstructuur van de crisisorganisatie heeft in Hoogeveen/De Wolden plaatsgevonden.

De bevindingen en aanbevelingen hieruit zijn vertaald naar concrete acties en verwerkt in verbetervoorstellen voor heel Drenthe die aan het AB VRD zijn voorgelegd:

- het verband tussen plannen en leren is duidelijk naar voren gekomen bij het concept rampbestrijdingsplan Kernkrachtwerk Emsland (KKE Lingen) en het Incident- en rampbestrijdingsplan Groningen Airport Eelde (IRP GAE). Een incident in relatie tot Lingen leidt vrijwel zeker tot opschaling naar nationaal niveau (*GRIP RIJK*). Zowel bij Lingen als bij GAE echter nog veel onduidelijk. Om effectief te kunnen oefenen is duidelijkheid in de planvorming vereist;
- training van waarnemers en evaluatie van alle kolommen van de crisisorganisatie heeft plaatsgevonden.

Sector Brandweer Drenthe:

- de laatste hand is gelegd aan de regionalisering per 1 januari 2014 en de daaruit voortvloeiende operationele werkzaamheden;
- de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Drenthe is aangepast aan de nieuwe situatie per 1 januari 2014;
- op het gebied van risicobeheersing is naast de reguliere advisering op objectniveau een bijdrage geleverd aan projecten zoals Brandveilig Leven en Brandveiligheid in de zorg, Natuurbrandbeheersing en Zelfredzaamheid en Alternatieve Bluswatervoorzieningen;
- operationele voorbereiding heeft plaatsgevonden op het gebied van opleiden en oefenen en logistiek en techniek.

Sector GHOR:

- de intensievere samenwerking tussen GGD en GHOR heeft vorm gekregen door het instellen van een Bureau CRI (Crises, Rampen en Incidenten). Doel van dit bureau is integrale voorbereiding en samenwerking tijdens crises, rampen en incidenten en een goede aanpak van gezondheidsvraagstukken in de opgeschaalde situatie.

Stafafdeling Ondersteuning:

- inrichting van de nieuwe ondersteuningsorganisatie die voortvloeit uit de regionalisering van de brandweer en ingebruikname van het nieuwe pand aan de Mien Ruysweg in Assen;
- op het gebied van personeel, ICT en financiën zijn veel zaken uitgewerkt;
- implementatie en uitrol van het nieuwe extranet van de VRD: MIEN. Dit systeem is toegankelijk voor alle VRD-medewerkers, de medewerkers van de crisismanagementorganisatie (o.a. gemeente en politie) en alle vrijwillige en beroepsbrandweer in Drenthe.

INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKINGSVERBAND WERK EN INKOMEN STEENWIJKERLAND EN WESTERVELD (IGSD)	
Vestigingsplaats: Rechtsvorm: Betrokkenen: Missie/doelstellingen/activiteiten:	Steenwijk Gemeenschappelijke regeling (GR) De gemeenten Steenwijkerland en Westerveld De gemeenten hebben besloten door vergaande samenwerking op het gebied van de uitvoering Wet Werk en Inkomen en aanverwante wetten, de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren, de kwetsbaarheid te verminderen en de efficiency te vergroten.
Doelstelling deelname/openbaar belang	
Programma: Doelstelling/Openbaar belang:	6 – Werk en Inkomen Uitvoering gemeentelijke taken inzake de sociale zekerheid
Bestuurlijk en financieel belang	
Bestuurlijke relatie/belang: Relatie gemeenteraad: Financiële relatie/belang:	De gemeente is in het bestuur vertegenwoordigd door twee collegeleden Volgens artikel 24 zendt het DB voor 1 mei de ontwerpbegroting vergezeld van een toelichting aan de gemeenteraden. De raden beslissen vervolgens binnen twee maanden over de ontwerpbegroting. Het AB stelt de begroting daarna vast met inachtneming van de door de raden ingediende zienswijzen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de eventuele tekorten.
Financiële effecten	
	De jaarrekening van de IGSD wordt medio 2014 aan de raad aangeboden. In de begroting 2012 zijn de apparaatskosten voor de gemeente Westerveld geraamd op € 773.500 (€ 4.420 per gewogen cliënt). In de jaarrekening 2012 wordt uitgekomen op een bijdrage in de apparaatskosten van € 869.040 (€ 4.080 per gewogen cliënt). De prijs per gewogen cliënt is gedaald als gevolg van hogere cliëntenaantallen. De toename van de apparaatskosten wordt deels veroorzaakt door de stijging van de cliëntenaantallen maar ook voor een veel belangrijker deel door het verminderen van het te laste brengen van apparaatskosten voor re-integratieactiviteiten op het werkdeel. De IGSD Steenwijkerland-Westerveld sluit het jaar 2012 af met een positief resultaat van € 3.311. De programmakosten zijn verantwoord in programma 6.
Beleidsresultaten	
	In de sturings- en controleafspraken 2013 zijn de doelen geformuleerd op de onderdelen bedrijfsvoering, werk, inkomen en minimabeleid. Deze worden in juni 2014 aan de gemeenteraad voorgelegd. Het economisch klimaat is nog steeds zo, dat de werkgelegenheid blijft afnemen en de werkloosheidscijfers blijven stijgen. In de visie- en beleidsnota Participatie en herijking sociale zekerheid zijn de kaders vastgelegd voor de inzet van het participatiebudget en het minimabeleid. Door de ontschotting van de budgetten kunnen middelen gericht ingezet worden. Door het sociaal akkoord en de ontwikkelingen rond de invoering van de Participatiewet is er veel onzeker geweest binnen het beleidsterrein werk en inkomen. De verwachting is nu, dat de nieuwe wet in werking zal treden met ingang van 1 januari 2015. Het lijkt onvermijdelijk dat er veel zal veranderen omdat de bezuinigingsopdracht voor gemeenten groot is.

WERKVOORZIENINGSCHAP REESTMOND	
Vestigingsplaats: Rechtsvorm: Betrokkenen: Missie/doelstellingen/activiteiten:	Meppel Gemeenschappelijke regeling (GR) Gemeenten Meppel, Staphorst, De Wolden en Westerveld Het plaatsen van burgers uit de deelnemende gemeenten die op indicatie van het CWI zijn aangewezen, op aangepast werk. Hierbij wordt gestreefd naar passende arbeid zo dicht mogelijk bij de reguliere arbeidsmarkt
Doelstelling deelname/openbaar belang	
Programma: Doelstelling/Openbaar belang:	6 – Werk en Inkomen Gemeenschappelijke belangen van de gemeenten op het gebied van de sociale werkvoorziening behartigen
Bestuurlijk en financieel belang	
Bestuurlijke relatie/belang: Relatie gemeenteraad: Financiële relatie/belang:	De gemeente neemt deel in de GR en een collegelid heeft zitting in het dagelijks bestuur en een collegelid heeft zitting in en het algemeen bestuur. Volgens artikel 39 van de GR wordt de ontwerpbegroting met toelichting aan de raden gezonden. Voor 1 juni kan de raad aan het DB van hun gevoelens laten blijken. Het Algemeen Bestuur stelt de begroting voor 1 juli vast. De gemeenten ontvangen van het ministerie een budget op basis van het minimum aantal te realiseren Wsw-plaatsen uitgedrukt in arbeidsjaren. Dit budget wordt voor 2013 voor de uitvoering van de Wsw overgedragen aan Reestmond.
Financiële effecten	
	De jaarrekening 2013 van Reestmond wordt medio 2014 aangeboden aan de raad. Net als 2012 werd 2013 gekenmerkt door vele onzekerheden: • het vervallen van een deel van de bezuinigingen in 2013 (lente-akkoord 2013); • De invoering van de Participatiewet is verschoven van 1 januari 2014 naar 1 januari 2015; • verder afnemende rijksbijdrage; Naast de bovengenoemde onzekerheden, kenmerkte 2013 zich ook door aanhoudende lastige marktomstandigheden. In afwachting van de definitieve jaarcijfers van Reestmond, is het verwachte exploitatietekort over 2013 € 1.495.250. In de primaire begroting is rekening gehouden met een bijdrage van € 1.019.000 (voor Westerveld € 242.000). Het verschil van € 476.250 wordt ten laste gebracht van het weerstandsvermogen van Reestmond. Ook heeft het treffen van personele voorzieningen (afvloeiing van personeel) een negatief effect van € 402.000 op het weerstandsvermogen. Door mutaties in de taakstelling en in de rijksbijdrage is de uiteindelijke bijdrage voor Westerveld in de rekening uitgekomen op € 138.000.
Beleidsresultaten	
	Ook in 2013 bleven de marktomstandigheden lastig. De ontwikkeling van het bedrijfsresultaat bleek onvoldoende om de afnemende rijksbijdragen te compenseren. Vanwege achterblijvende resultaten van de individuele detacheringen liep het exploitatietekort op. De verwachting is dat de financiële risico's de komende jaren, mede met de komst van de Participatiewet, groot blijven op het terrein van werk en inkomen.

EEMS DOLLARD REGIO	
Vestigingsplaats:	Bad Nieuwenschans
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling
Betrokkenen:	Provincies en gemeenten aan zowel Duitse als Nederlandse kant van grens
Missie/doelstellingen/activiteiten:	Bevorderen van samenwerking tussen de lokale overheden maar ook tussen de burgers/organisaties en het bedrijfsleven.
Doelstelling deelname/openbaar belang.	
Programma:	5
Doelstelling/Openbaar belang:	Lokale Economie
Bestuurlijk en financieel belang	
Bestuurlijke relatie/belang:	Vertegenwoordiging vindt plaats door zowel de burgemeester, portefeuillehouder lokale economie, als door lid van de gemeenteraad (de heer Geertsma is benoemd als lid van de regioraad)
Relatie gemeenteraad:	
Financiële relatie/belang:	€ 2.500 afhankelijk van het aantal inwoners.
Financiële effecten	
	Afgezien van de gemeentelijke bijdrage voor deelname, geen.
Beleidsresultaten	
	EDR heeft zich in 2013 meer gericht op het bevorderen van economische ontwikkelingen in relatie tot de wijzigingen in de Europese subsidiestructuur. Er zijn informatiebijeenkomsten voor ondernemers georganiseerd om hen te wijzen op de mogelijkheden van grensoverschrijdende projecten. Tot op heden is er (behoudens informatie en kennisuitwisseling) nog geen concreet project gerealiseerd.

3 Participaties in stichtingen en verenigingen

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Doel van de vereniging is het vertegenwoordigen van gemeenten in overleggen met het Rijk en de individuele ministers, het interprovinciaal overleg en dergelijke, het dienen als adviesorgaan en vraagbaak et cetera. De vereniging wordt, door middel van een ledenbijdrage gebaseerd op het aantal inwoners, geëxploiteerd. De bijdrage voor 2013 was gekoppeld aan de meicirculaire. Dit betekende dus een gemeentelijke bijdrage van ongeveer € 25.500.

Tijdens de gehouden Algemene ledenvergadering op 5 juni 2013 is besloten om eenmalig 'de nullijn' te volgen met betrekking tot de contributies. Tijdens de Buitengewone ledenvergadering van 29 november 2013 heeft de vergadering ingestemd met het rapport van de commissie 'good governance' waarin diverse aanbevelingen zijn gedaan ter versterking van de bestuurlijke organisatie van de VNG. Daarnaast zijn er uitspraken gedaan in het kader van het sociaal domein resulterende onder andere in de brochure 'samen voor een krachtige uitvoering' en is ingestemd met tot collectieve financiering functies decentralisatie jeugd. Tot slot is er een resolutie aangenomen met betrekking tot 'informatieveiligheid'. In onze gemeente wordt dit vormgegeven door uitvoering van het project 'Westerveld heeft antwoord'.

De Vereniging van Drentse Gemeenten

Naast het houden van de reguliere portefeuillehouderoverlegsituaties op de diverse beleidsvelden heeft in november 2013 de Algemene ledenvergadering plaatsgevonden. Hier kwamen twee hoofdonderwerpen aan bod, namelijk:

a. Samenwerking in de drie decentralisaties

Gemeenten krijgen ondersteuning vanuit de VNG en het Ministerie van BZK door de inzet van drie ambassadeurs met betrekking tot de invulling en operationalisering van de samenwerkingsverbanden. Mevrouw M. Sint is een van deze ambassadeurs en is met de aanwezigen in gesprek gegaan over de wijze waarop de regionale samenwerking in onze provincie op het terrein van de drie decentralisaties in het Sociaal Domein vorm krijgt en welke vragen dat oproept.

b. Beter en Concreter.

Wethouder mevrouw Kleine Deters is regionaal ambassadeur van het project Beter en Concreter. Beter en Concreter is een gezamenlijk programma van de Ministeries BZK en EZ voor het terugdringen van regeldruk en het verbeteren van de juridische kwaliteit van regelgeving wat uiteindelijk moet leiden tot een betere dienstverlening aan burgers en bedrijven. Het programma is verder toegelicht door mevrouw M. Ringma, programmaleider van dit project. In de vervolgdiscussie werd betrokken de resultaten van gehouden onderzoek door het MKB naar de klantgerichtheid van de Drentse gemeenten.

De bijdrage voor 2013 bedroeg ca. € 6.900 (inclusief bijdrage veteranendag).

P10: samenwerkingsverband grote plattelandsgemeenten zonder grote hoofdkern

In 2013 zijn de inhoudelijke dossiers op de transities in het sociale domein en omgevingsrecht verder ontwikkeld en zijn diverse contacten geweest met ministeries en VNG. In december 2013 is in Opsterland de jaarlijkse grote bijeenkomst gehouden waarin verslag is gedaan van deze werkzaamheden. Verder zijn de uitkomsten van het rapport 'typisch P10', opgesteld door het bureau APE, besproken. Uit dit rapport blijkt dat er diverse overeenkomsten zijn, maar ook grote verschillen. Op de thema's demografie en ruimte zijn de meeste overeenkomsten (sterke vergrijzing en weinig mensen van middelbare leeftijd, dus ook ontgroening). De agenda's voor economie en zorg verschillen nogal (platteland staat niet gelijk aan agrarisch en de werkgelegenheid is meer conjunctuurgevoelig dan in de referentiegroepen). Ook is verslag gedaan van een onderzoek naar het objectief verdeelmodel van de financiële tegemoetkoming aan de gemeenten. Het rapport van APE 'typisch P10' heeft ter inzage gelegen voor de commissie bestuur en middelen.

De Stichting Drentse bedrijfslocaties

De reguliere taken van de Stichting Drentse Bedrijfslocaties zijn regionale bedrijfsbezoeken, netwerken, economische promotie, investeringsprojecten begeleiden en het stimuleren van (nieuwe) bedrijvigheid. In 2013 was vooral gericht op acquisitie van bedrijven voor de Toegangspoort Oerlandschap Holtingerveld. Dit is overgenomen door de gemeente. Verder zijn er geen concrete projecten gerealiseerd.

Stichting Libau Drenthe

Libau faciliteert (sinds het faillissement van Drents Plateau) zowel de gemeentelijke monumentencommissie als de welstandcommissie. Deze commissies zijn per 2011 samengevoegd in de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. Zij voorzien alle monumenten-bouwaanvragen in het kader van de omgevingsvergunningwetgeving van (wettelijk verplicht) advies. Over hoe door Libau verslaglegging wordt afgelegd over de verleende diensten, bestaat (nog) geen duidelijkheid. Op dit moment wordt in het kader van de ambtelijke samenwerking met Meppel onderzocht, hoe de adviestaken voor wat betreft welstand- en monumentenadvies anders vormgegeven kan worden. Het contract met Libau voor de inhuur van de gemeentelijk archeoloog liep in 2013 af en is niet verlengd. De(zelfde) functionaris wordt nu ingehuurd via Stichting Het Oversticht in Zwolle.

Regionale Uitvoeringsdienst

De commissie Mans is in 2008 gekomen met aanbevelingen voor de verbetering van het toezicht en handhaving van het omgevingsrecht. Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen werken sindsdien binnen het *programma Uitvoering met Ambitie* om de vergunningverlening, toezicht op en handhaving op orde te brengen.

In Drenthe is ervoor gekozen, alle milieuvergunningen en de handhaving ervan onder te brengen bij de RUD. Verder is besloten dat de RUD een eigen openbaar lichaam volgens de Wet Gemeenschappelijke Regelingen wordt. In 2013 heeft de RUD verder vorm gekregen. De begroting voor 2014 is vastgesteld, met de daarbij behorende financiële bijdrage. De overgang van de medewerkers naar de RUD is geregeld en de organisatie is ingericht. De RUD is 1 januari 2014 van start gegaan en de samenwerking wordt frequent geëvalueerd. De eerste resultaten van de samenwerking zijn naar tevredenheid van de partijen.

Deelname aan Regio Zwolle

Regio Zwolle is een samenwerkingsverband tussen 16 gemeenten. Binnen Regio Zwolle wordt op de thema's economie, ambtelijke samenwerking, mobiliteit en wonen kennis uitgewisseld en waar mogelijk samengewerkt. De gemeente Westerveld kan profiteren van dit netwerk, maar tegelijkertijd een inhoudelijke bijdrage leveren. Binnen de regio Zwolle wordt nadrukkelijk samenwerking gezocht tussen overheid, ondernemers en onderwijs. Voor alle deelnemers aan de regio is Kennispoort Zwolle actief in informatieoverdracht richting overheden en ondernemers. Windesheim Zwolle participeert ook in Kennispoort Zwolle, waarmee de koppeling naar onderwijs wordt gemaakt. De directeur Kennispoort Zwolle is aanwezig geweest bij een ondernemersontbijt in Westerveld. Regio Zwolle is in 2013 voor een lobbybijeenkomst naar Den Haag geweest, om het economisch belang van de regio te benadrukken. Deelname aan Regio Zwolle kost circa € 12.500 per jaar. Deelname wordt na twee jaar (na 2014) geëvalueerd.

RPA IJssel-Vecht

Het Regionaal Platform Arbeidsmarkt (RPA) IJssel-Vecht legt verbindingen tussen de verschillende projecten en stimuleert nieuwe projecten die tot verbetering van de arbeidsmarkt leiden. Het RPA bestaat uit verschillende partners: gemeenten, werkgevers, vakbonden, onderwijsinstellingen etc. De partners streven naar een vitale en gezonde arbeidsmarkt in de regio IJssel Vecht. De gemeente Westerveld is als gemeente deelnemer in het RPA. IJssel-Vecht In het kader van de samen gevormde Intergemeentelijke sociale dienst Steenwijkerland Westerveld (IGSD s-w) laat de gemeente Westerveld zich in het RPA IJssel-Vecht ambtelijk formeel vertegenwoordigen door de IGSD s-w en bestuurlijk door de portefeuillehouder van de gemeente Steenwijkerland. In 2013 is in de regio een Regionaal Sociaal Akkoord getekend. Hierin is de ambitie vastgelegd om naast de afspraken in het landelijk sociaal akkoord, in deze regio voor de periode 2014-2017: 415 extra (leerwerk)banen te realiseren voor mensen met een arbeidsbeperking.

Stichting Talent Westerveld (openbaar primair onderwijs)

In artikel 48 van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) is bepaald dat de gemeenteraad een aantal expliciet genoemde taken heeft in relatie tot een verzelfstandigde stichting voor het openbaar primair onderwijs. Hiermee wordt recht gedaan aan de grondwettelijke taak van de overheid: 'Te voorzien in voldoende openbaar onderwijs in een genoegzaam aantal scholen' (artikel 23 Grondwet). Het onderwijs blijft een aanhoudende zorg van de regering.

Artikel 48 zesde lid van de WPO bepaalt dat de statuten van de stichting voorzien in een regeling over de wijze waarop de gemeente toezicht op het bestuur uitoefent. Het toezicht op het bestuur door de gemeente wordt dus in de statuten van de stichting geregeld. Doel van het toezicht is drieledig, namelijk erop toezien:

- dat het onderwijs volgens de kenmerken van het openbaar onderwijs wordt gegeven;
- dat de stichting de taken structureel kan uitvoeren met de beschikbare middelen, en
- dat invulling wordt gegeven aan de grondwettelijke taak van de lokale overheid, namelijk het geven van openbaar onderwijs in voldoende scholen.

De belangrijkste taken en bevoegdheden die de gemeente heeft ten aanzien van het verzelfstandigde openbaar onderwijs zijn: benoemen bestuursleden, goedkeuren van de begroting, instemmen met de jaarrekening (en het jaarverslag), vaststellen statutenwijziging en - tot voor kort - opheffen van een openbare school.

De gemeente kan eventueel maatregelen nemen om de continuïteit van het onderwijsproces te waarborgen.

Per 1 januari 2014 is een wetswijziging in werking getreden. Verzelfstandigde schoolbesturen voor openbaar primair onderwijs hebben de bevoegdheid gekregen, zelf te beslissen over opheffing van een school, mits zij hun gemeente in de gelegenheid stellen die school over te nemen. De termijn die hiervoor staat is een jaar. De financiële verantwoordelijkheid verschuift dan naar de gemeente.

Een tweede ontwikkeling is de omzetting van stichting Talent in een Raad van Toezicht-model. Goed onderwijs, goed bestuur, wordt door het ministerie voorgestaan, in verband met een duidelijke scheiding tussen bestuur en intern toezicht. Voor de wijziging van de statuten moet de gemeenteraad goedkeuring verlenen.

Stichting GovUnited

GovUnited bundelt de expertise en slagkracht van afzonderlijke overheidsorganisaties. Door samen te werken worden hun ambities op een efficiënte wijze gerealiseerd. Namens haar deelnemers voert GovUnited de regie op de gezamenlijke ontwikkeling, implementatie en beheer van e-overheidsdiensten die de bedrijfsvoering en dienstverlening van overheidsorganisaties verbeteren. Door de samenwerking tussen overheidsorganisaties te bevorderen worden standaardisatie, beheer- en schaalvoordelen bereikt.

De samenwerking uit zich in kennisuitwisseling, gezamenlijke ontwikkeling en standaardisatie van gemeentelijke processen, gezamenlijke aanbesteding en opdrachtgeverschap richting leveranciers.

De Stichting Programmaraad IJsselland, NOP & Zuidwest Drenthe

In de Mediawet is bepaald dat in gemeenten, waar een kabelnet aanwezig is, de gemeenteraad een programmaraad benoemt voor een zittingsperiode van vier jaar. De programmaraad heeft als taak het adviseren van de beheerder van het netwerk (Ziggo) over de samenstelling van het wettelijk basispakket aan zenders. Een programmaraad vertegenwoordigt de inwoners van één of meerdere gemeenten. In ons gebied is dat de Programmaraad Stichting IJsselland, N.O.P. en Zuidwest-Drenthe. Op 31 mei 2011 heeft uw raad ingestemd met formele deelname aan deze Programmaraad, zijn de leden benoemd en is een bedrag van € 439,02 (7.317 aansluitingen) in de begroting verwerkt. De Stichting gaat alleen over analoge aansluitingen.

Per 1 januari 2014 is de verplichting om een Programmaraad te hebben uit de Mediawet geschrapt. Dit met het oog op de steeds verder gaande digitalisering. De Programmaraad is inmiddels per genoemde datum opgeheven.

Over het verslagjaar zelf zijn geen bijzonderheden te melden.

Algemeen: samenwerking

De gemeente Westerveld werkt samen binnen een aantal verbanden. Zo wordt deelgenomen aan de Eems Dollard Regio (EDR) en de P10 en is er samenwerking binnen Zuidwest-Drenthe via de gebiedsagenda en ambtelijk op het gebied van toeristische ontwikkeling. Deelname aan de Regio IJsselland voegt hier iets aan toe. Denk hierbij aan de koppeling tussen lokale economie en de Hogeschool te Zwolle. Binnen de EDR ligt de focus vooral op projecten in het Duits-Nederlandse grensgebied en het verzilveren van Europese subsidies bij diverse projecten. De P10-samenwerking is vooral waardevol op het gebied van de specifieke kennisuitwisseling en belangenvertegenwoordiging met plattelandsgemeenten. De samenwerking binnen Zuidwest-Drenthe is echter zeer praktisch en productgericht.

Ontwikkelingen in 2013

In het verslagjaar heeft de RUD verder vorm en inhoud gekregen. In de begroting 2014 is dit samenwerkingsverband nu opgenomen onder de gemeenschappelijke regelingen. Door het faillissement van Drents Plateau zijn de werkzaamheden met betrekking tot welstandstoezicht en monumentenzorg overgenomen door de Stichting Libau. De gemeenschappelijke regeling van de Veiligheidsregio Drenthe is eind 2013 aangepast zodat ook de regionalisering van de brandweer is afgerond. Tot slot is de Stichting Programmaraad IJsselland per 1 januari 2014 opgeheven. In het onderdeel 'deelnemingen' hebben zich geen bijzondere ontwikkelingen voorgedaan. Hoewel het de bedoeling is dat beleidsvoornemens uit de begroting 2013 worden afgezet tegen de beleidsresultaten 2013 is het in veel gevallen niet mogelijk dit te realiseren omdat, in ieder geval, de gemeenschappelijke regelingen pas medio dit jaar met hun jaarrekening c.q. verslag komen. Resultaten kunnen daarom pas in het jaar erop worden meegenomen in de eerstvolgende bestuursrapportage nadat de kengetallen bekend zijn geworden.

Inleiding:

Het gemeentelijk grondbeleid is ondersteunend aan de door bestuur geformuleerde beleidsdoelstelling. Grondbeleid kan instrumenten inzetten, zoals grondverwerving, productie, uitgifte en beheer om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Wij hebben op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) taken en mogelijkheden voor het voeren van een ruimtelijk beleid. Het voeren van een actieve en faciliterende grondpolitiek biedt daarbij voor ons (als private partij) goede mogelijkheden om op een efficiënte manier publieke doelen te realiseren. Sinds de inwerkingtreding van de grondexploitatiewet is er een betere wettelijke basis gekomen om kosten te verhalen op particuliere initiatieven.

Samenhang met programmabladen of andere paragrafen:

Hoewel het grondbeleid en de bouwgrondexploitatie op zichzelf staande activiteiten betreffen is er sprake van samenhang met de volgende paragrafen:

- Programma 3, beheer openbare ruimte.
- Programma 5, lokale economie.
- Programma 8, milieu.
- Programma 9, ruimtelijke ontwikkeling.
- Programma 10, belastingen en financiën.

In deze paragraaf grondbeleid komen achtereenvolgens aan de orde:

- Relevante kaders
- Wat hebben we bereikt in 2013?
- In exploitatie genomen bouwgrondexploitaties
- Verwachte exploitatieresultaten per complex
- Nog niet in exploitatie genomen bouwgrondexploitaties
- Boekwaarden niet in exploitatie genomen bouwgrondexploitaties
- Overige relevante (financiële) informatie

Relevante kaders:

Grondexploitatiewet:

De grondexploitatiewet voorziet in een stevige wettelijke basis waardoor de gemeente beter in staat is om kosten te verhalen op particuliere initiatiefnemers.

Grondbeleid

Grondbeleid gaat om kaders voor en uitvoering van ruimtelijke maatregelen. Doelstellingen moeten helder zijn als ook de wijze van sturing, beheersing van risico's en verantwoording binnen grondexploitaties.

Nota Grondprijzen

De Nota Grondprijzen geeft uitvoering aan de Nota Grondbeleid waarin het grondbeleid en de te hanteren instrumenten zijn vastgelegd. Jaarlijks stelt het college van B&W de nota grondprijzen vast en daarmee de vaste prijzen voor sociale huurwoningen, niet-commerciële voorzieningen en snippergroen.

De Visie op Wonen

Deze visie is in 2012 vastgesteld en vormt een belangrijke input voor de ruimtelijke structuurvisie.

Regionale woonvisie:

Op 31 oktober 2012 is de regionale Woonvisie vastgesteld. De lopende exploitaties voldoen hieraan. In de toekomst zal per exploitatie bekeken moeten worden in hoeverre het passend is binnen de regionale woonvisie.

Ruimtelijke Structuurvisie

Op 26 november 2013 is de Ruimtelijke Structuurvisie vastgesteld. Deze heeft geen invloed op lopende exploitaties. Voor toekomstige exploitaties zal vooral uit de markt moeten blijken dat een nieuwe ontwikkeling wenselijk is.

Wat hebben we bereikt in 2013 (beoogd maatschappelijk effect):

Eind 2012 is de Grondprijzen nota 2012-2013 vastgesteld in vervolg op het vaststellen van de nota Grondbeleid in 2012. De nota Grondprijzen wordt geactualiseerd in 2014.

We hebben de beschikbare instrumenten ter uitvoering gebracht. Dit betekent dat alle huurverhogingen en prijsaanpassingen binnen de grondexploitatie conform beleid doorgevoerd zijn. Een helder groen- en reststroken beleid blijkt zeer welkom te zijn. Hiermee is een start gemaakt in 2013 en het zal vermoedelijk begin 2014 worden vastgesteld.

In 2013 is in de ruimtelijke structuurvisie een basis gelegd voor het verhalen van kosten. Hiertoe worden in 2014 een doelgroepenverordening en een nota Kostenverhaal opgesteld. Voorts is een contract aangegaan met een nieuwe huisnotaris voor een jaar met een optie voor een tweede jaar. Voor 2014 staan diverse projecten in de planning. Dit is weergegeven in het onderstaande schema.

Doel en resultaat	planning
Opstellen doelgroepenverordening	2014
Opstellen nota kostenverhaal	2014
Uitvoering inventarisatie vastgoed en beleid	2014
Vaststellen nieuwe algemene verkoopvoorwaarden (bouw)grond	2013/2014
Groen- en reststroken beleid	2013/2014

Actualiteit

De bouwgrondmarkt bevindt zich nog steeds in zwaar weer. De gevolgen van de financieel-economische crisis zijn ingrijpend voor de woningmarkt en hebben effecten op de grondexploitaties. Veel omliggende gemeenten houden hun grondexploitaties tegen het licht om te bekijken in hoeverre de grondexploitaties realistisch zijn en treffen daar waar nodig voorzieningen. De landelijke commissie voor het Besluit van Begroting en Verantwoording (BBV) heeft in deze lijn een bijgestelde notitie grondexploitatie 2012 gepubliceerd. Bij de opstelling van de jaarrekening is hiermee rekening gehouden.

Toelichting per exploitatiegebied

In exploitatie genomen bouwgrondexploitaties

Voor het opstellen van de jaarrekening zijn de nog te verwachten kosten voor de in exploitatie genomen complexen geactualiseerd.

De Valderse II Dwingeloo

Vanuit een burgerinitiatief is gevraagd om in het plandeel fase 2-B tegemoet te komen aan de vraag naar starterswoningen. Het bouwprogramma bestaat na deze aanpassing uit negen rijwoningen, elf vrijstaande woningen, veertien twee onder één kap woningen en een blok dat uitgevoerd kan worden als acht twee onder één kap woningen of vier vrijstaande woningen. In totaal een bouwomvang van maximaal 42 woningen. De eerste 23 kavels voor starterswoningen zijn via een CPO-constructie (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) in ca. 12 maanden tijd verkocht in samenwerking met de Vereniging Bouwgroep Dorpskracht Dwingeloo. Door dit succes is in 2013 meteen ook de tweede en de derde fase in dit plandeel bouwrijp gemaakt en is gestart met de verkoop van de kavels in de tweede en de derde fase. In deze jaarrekening is de exploitatieopzet geactualiseerd en gebaseerd op het verkopen van bouwkavels van de tweede en de derde fase in 2014-2016. Het plan kan dan in 2017 afgesloten worden.

Bij de 2^e bestuursrapportage 2013 is een winstneming van € 600.000 gedaan. Eerder was al een keer een winst genomen van € 387.000. Dit is verwerkt in de geactualiseerde exploitatie. Desondanks wordt ingeschat dat de huidige exploitatieopzet met een positief resultaat van ca. € 1.460.000 sluit. Het hele plan heeft dan een winst van ca. € 2.450.000 opgeleverd.

Bedrijventerrein 'De Wringen' Dieverbrug.

In 2011 is de laatste kavel uitgegeven. In 2013 is dit plan woonrijp gemaakt en in deze jaarrekening is dit plan afgesloten.

De verwachting was dat in 2013 nog voor een bedrag van € 433.000 aan kosten woonrijp gemaakt zou worden. In werkelijkheid is voor het woonrijpmaken en afronding van het plan € 225.000 uitgegeven. Derhalve aan het eind van de exploitatie nog een financiële meevaller van € 208.000. De reden voor het lager uitvallen van de kosten is voornamelijk gelegen in het feit dat er een meevaller was op de posten grondwerk en verhardingen. Tevens is er minder groen gerealiseerd en is een belangrijk aanbestedingsvoordeel gerealiseerd.

Dit complex wordt eind 2013 met een negatief exploitatiesaldo van € 135.645 afgesloten. Voor het te verwachten exploitatietekort was in eerdere jaren een voorziening gevormd van € 384.800. In de jaarrekening 2012 was deze verlaagd met € 45.800 naar € 339.000. In de rekening 2013 is deze voorziening aangewend ter dekking van het negatieve exploitatiesaldo. Het resterende bedrag van € 203.355 (€ 339.000 - € 135.645) vloeit terug in de exploitatie van de algemene dienst.

Bij de start van de grondexploitatie in 2005 werd een positief resultaat verwacht van € 107.700. Het plan is afgesloten met een negatief resultaat van € 135.600. Het verschil wordt veroorzaakt door zowel lagere opbrengsten als hogere kosten.

	oorspronkelijke exploitatieopzet		werkelijk gerealiseerd		resultaat
Totale opbrengsten	€	2.205.459	€	2.164.228	€ 41.231-
Totale kosten	€	2.097.719	€	2.299.873	€ 202.154
Resultaat	€	107.740	€	135.645-	€ 243.385-

Meerkamp-West Havelte

De gemeente heeft zelf in dit complex nog 2.180 m² grond in eigendom. Gedeelten van deze kavels liggen op grond die niet in eigendom is van de gemeente. Er wordt rekening gehouden in de grondexploitatie dat deze resterende oppervlakte niet verkocht wordt. Om die reden is het dan niet reëel om nog een opbrengst te verwachten. Als de naastgelegen grond wel in ontwikkeling wordt gebracht, zullen voor deze percelen kosten en opbrengsten te verwachten zijn. Zodra dit speelt zal dit bij een bestuursrapportage gemeld worden. In 2013 is er nog een deel woonrijp gemaakt. Bij de 2^e bestuursrapportage 2013 is een winstneming van € 246.000 gedaan. Eerder was al een winst genomen van ca. € 861.040. Dit is verwerkt in de geactualiseerde exploitatie. Desondanks wordt de exploitatie afgesloten worden met een positief resultaat van € 61.570. Het hele plan heeft een winst van ca. € 1.168.000 opgeleverd.

Bij de start van de grondexploitatie in 2005 werd een positief resultaat verwacht van € 782.400. Het plan is afgesloten met een positief resultaat van 1.168.000 (inclusief eerdere winstnemingen). Het resultaat is per saldo € 386.000 hoger dan oorspronkelijk geraamd. De werkelijke opbrengsten zijn achtergebleven bij de raming, maar ook de kosten zijn lager uit gevallen.

	oorspronkelijke exploitatieopzet		werkelijk gerealiseerd		resultaat
Totale opbrengsten	€	4.090.442	€	3.833.992	€ 256.450-
Totale kosten	€	3.308.047	€	2.665.381	€ 642.666-
Resultaat	€	782.395	€	1.168.611	€ 386.216

Voormalig zwembadterrein Diever/ Hof van Kalteren Diever

In 2013 is gebleken dat er niet tot overeenstemming gekomen kon worden met de projectontwikkelaar. Uiteindelijk heeft deze ontwikkelaar nog 4 kavels afgenomen omdat er al koopovereenkomsten met uiteindelijke gebruikers gesloten waren. De overige 37 kavels moet de gemeente nu zelf verkopen. Met de ontwikkelaar was een compensatieregeling besproken, welke niet met nieuwe gegadigden afgesproken kan worden. Dit heeft een negatief effect op de exploitatie. Tevens duurt de exploitatie langer dan verwacht, wat ook een negatief effect heeft op het resultaat. Hiervoor is bij de 2^e bestuursrapportage een voorziening getroffen van € 590.000. Eerder was al een voorziening getroffen van € 1.183.300, waardoor de totale voorziening op € 1.773.300 uitkomt. Ondertussen zijn

overeenkomsten opgesteld met twee bouwers voor het afnemen van de rijwoningen. Deze opbrengsten zijn in de geactualiseerde exploitatie verwerkt. Ultimo 2018 wordt nu een negatief exploitatieresultaat van € 1.630.000 verwacht. Het voorstel is om de voorziening niet te wijzigen omdat er nog veel onzekerheden bestaan vanwege de huidige economische omstandigheden.

Zorgvlied Noord Oost fase II

De gemeente heeft zelf in dit complex nog 4.200 m² grond in eigendom en het bestemmingsplan is gereed. Er wordt rekening gehouden in de grondexploitatie dat deze resterende grond verkocht wordt. Op dit moment wordt ingeschat dat in een periode van ongeveer 5 jaar alle kavels verkocht zouden moeten zijn, waarna dit complex vervolgens in 2018 met naar verwachting een positief resultaat van ca. € 334.543 kan worden afgesloten. In 2013 hebben nog geen verkoopactiviteiten plaats gevonden.

Vledder Noord 1e fase

In 2013 is het bestemmingsplan Vledder-Noord in procedure gebracht en onherroepelijk geworden. Hierbij is de grondexploitatie van de eerste fase waarin voorzien is in woningbouw en een woonzorgcomplex, vastgesteld. Uitgifte van de gronden is voorzien in 2014, hierdoor loopt de exploitatie een jaar langer door. Tevens heeft de beroepsprocedure voor het bestemmingsplan meer gekost dan begroot. Per ultimo 2018 is voorzien in een negatief resultaat van € 441.000. In het verleden was voor dit complex al een voorziening gevormd van € 244.200. In de 2^e bestuursrapportage 2013 is daar op basis van het vastgestelde bestemmingsplan en de exploitatieopzet een bedrag van €174.800 bijgestort, waardoor deze per ultimo 2013 € 419.000 bedraagt.

Verwachte exploitatieresultaten per complex

In exploitatie genomen complexen

complex	boekwaarde per 1-2013	mutaties in 2013	boekwaarde per 31-12-2013	nog te verwachten uitgaven	nog te verwachten inkomsten	verwacht eindresultaat	getroffen voorziening	jaar van afsluiting complex
De Valderse II Dw.	€ 429.865,-	€ 281.588	€ 148.277,-	€ 345.748	€ 1.658.498	€ 1.461.027,-	€ -	2017
De Wringen D.brug	€ 89.681,-	€ 225.326	€ 135.645	€ -	€ -	€ 135.645	€ -	2013
Meerkamp-West Hav.	€ 334.507,-	€ 272.936	€ 61.571,-	€ -	€ -	€ 61.571,-	€ -	2013
Vm zwembadterrein/Hof v Kal	€ 1.912.576	€ 91.426	€ 2.004.002	€ 824.166	€ 1.197.890	€ 1.630.278	€ 1.773.300	2018
Vledder Noord fase 1	€ 695.386	€ 120.242	€ 815.628	€ 817.356	€ 1.191.960	€ 441.024	€ 419.000	2018
Zorgvlied Noord-Oost II	€ 76.901	€ 4.367	€ 81.268	€ 214.189	€ 630.000	€ 334.543,-	€ -	2018
Totaal	€ 1.830.810	€ 995.885	€ 2.826.695	€ 2.201.459	€ 4.678.348	€ 349.806	€ 2.192.300	

Opmerkingen:

- De Wringen: dit plan is in 2013 afgesloten met een negatief resultaat van € 135.645. Er was een voorziening getroffen van € 339.000. In de jaarrekening is de voorziening aangewend ter dekking van het tekort. Per saldo vloeit € 203.355 terug in het resultaat.
- De Valderse II: er is in het verleden reeds een winst genomen van € 387.000. Vervolgens is in 2013 weer € 600.000 winst genomen. Voor de nu nog resterende exploitatie wordt nog een positief resultaat verwacht van € 1.461.000. Voor de exploitatie van het gehele plan wordt een positief resultaat verwacht van € 2.448.000.
- Meerkamp-West: er is in het verleden reeds een winst genomen van € 861.041. Vervolgens is in 2013 weer een winst genomen van € 246.000. Desondanks is er nog een positief resultaat van € 61.571. Het gehele plan sluit met € 1.168.612.

In zijn algemeenheid kan (tussentijdse) winstneming pas geschieden als de negatieve boekwaarde de nog te maken kosten overtreft en als eventueel te verwachten tegenvallers volledig in beeld zijn. In feite moeten alle opbrengsten al werkelijk gerealiseerd zijn en alle te maken kosten zijn voorzien. In de praktijk betekent dit dat winstneming in feite pas kan plaatsvinden op het moment dat een bestemmingsplan nagenoeg is afgerond, voordat er winst kan worden genomen. Voor De Valderse II en Meerkamp-West zijn in het verleden al winsten genomen van respectievelijk € 387.000 en € 861.041. Zoals hiervoor gesteld is in de 2^e bestuursrapportage 2013 voor beide complexen weer winst genomen, voor De Valderse een bedrag van € 600.000 en voor Meerkamp-West € 246.000. Deze winstnemingen zijn al in de hiervoor genoemde boekwaarden verwerkt.

Nog niet in exploitatie genomen bouwgrondexploitaties

Bedrijventerrein Oeveraseweg – Meenteweg Havelte

De totale grondoppervlakte van bedrijventerrein Oeveraseweg was oorspronkelijk 47.270 m². In 2012 is hiervan een perceel van 10.500 m² verkocht voor de bouw van een afvalbrengstation. Op 4 juni 2012 is een verkoopovereenkomst getekend voor een kavel van 10.625 m² en deze is in 2013 overgedragen. Er resteert daarna per eind 2013 nog een oppervlakte van 26.145 m² (47.270 - (10.500 + 10.625)). De boekwaarde is per eind 2013 € 379.551.

Omdat het nog onzeker was of dit complex bedrijventerrein Oeveraseweg/Meenteweg rendabel is te exploiteren heeft de gemeenteraad besloten om (voorzichtigheidshalve) een dusdanige voorziening voor dit complex te gaan vormen dat de boekwaarde resulteert in een agrarische waarde. Per eind

2012 was in totaal € 256.600 in deze voorziening gestort. De netto boekwaarde is voor een oppervlakte van 26.145 m2 per eind 2013 derhalve € 122.950, hetgeen neerkomt op € 4,70 per m2.

Onlangs is besloten om een bestemmingsplan op te gaan stellen voor het bedrijventerrein Oeveraseweg en ook deze resterende grond in exploitatie te gaan nemen. Hiertoe zal in 2014 een grondexploitatie worden opgesteld. Omdat op dit moment nog onduidelijk is hoe de grondexploitatie er uit komt te zien, hoeft de voorziening niet te worden aangepast.

Vledder – Noord 1e fase (fase 2 + 3)

Voor het plangebied Vledder Noord 1e fase heeft het voorontwerp bestemmingsplan de inspraak doorlopen. Met ingang van 2010 is het plan administratief opgesplitst in een fase 1A + 1B (fase 1) en een fase 2 + 3. Voor de bestemmingsplanprocedure blijft het echter één geheel plan. De administratieve splitsing is aangebracht omdat uit de fase 1A + 1B naar verwachting uiterlijk in 2014 de grond verkocht en geleverd wordt aan derden voor de bouw van o.a. een zorgvoorziening en woningen.

Fase 1A + 1B

In 2013 is deze fase (aangeduid als fase 1) in exploitatie genomen bij het vaststellen van het bestemmingsplan.

Fase 2 en 3

De boekwaarde van fase 2 + 3 bedraagt per ultimo 2013 € 734.558. Voor fase 2 + 3 is de boekwaarde verlaagd naar de marktwaarde. De agrarische waarde is op dit moment ongeveer € 4 per m², wat neerkomt op een marktwaarde van ca. € 267.100. In 2012 is hiervoor een 'Voorziening Vledder Noord fase 2 + 3' gevormd ter grootte van € 437.000. In 2013 is daar een bedrag van € 53.075 bijgestort teneinde voorlopig de agrarische marktwaarde nog te blijven handhaven. De bestemming agrarisch is in 2013 veranderd in een globale woonbestemming. Het is echter nog onzeker wanneer de uitwerking van de globale woonbestemming plaats gaat vinden.

Overige complexen

Voor onderstaand complex is op dit moment geen toekomstvisie voorhanden en daarom is de boekwaarde door het vormen van een voorziening zekerheidshalve ook afgewaard naar agrarische waarde:

* Vledder: overige en ruilgronden.

Boekwaarden niet in exploitatie genomen bouwgrondexploitaties

Onderstaande tabel geeft inzicht in de boekwaarden van de nog niet in exploitatie genomen bouwgrondexploitaties.

Niet in exploitatie genomen complexen

complex	boekwaarde per 1-2013	mutaties in 2013	boekwaarde per 31-12-2013	m2 grond-oppervlakte (ca)	gemiddelde boekw per m2 grond	getroffen voorziening	gemiddelde boekw per m2 na voorziening
Oeveraseweg-Meenteweg	€ 605.614	€ 226.063	€ 379.551	26.145	€ 14,52	€ 256.600	€ 4,70
Vledder Noord fase 2 + 3	€ 704.172	€ 30.386	€ 734.558	64.275	€ 11,43	€ 469.805	€ 4,12
Vledder Noord overige gronden	€ 274.501	€ 13.840	€ 288.341	51.740	€ 5,57	€ 105.855	€ 3,53
Totaal	€ 1.584.287	€ 181.837	€ 1.402.450	142.160	€ 31,52	€ 832.260	€ 4,01

De niet in exploitatie genomen gronden moeten worden gewaardeerd op vervaardigingsprijs of de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd. Inzake de marktwaarde moet een terughoudende waarde worden aangehouden. Zo lang nog niet exact bekend is wat er met de gronden gaat gebeuren, kan bijvoorbeeld de agrarische waarde worden gehanteerd.

In de paragraaf 'overige relevante financiële informatie' wordt een overzicht gegeven van het verloop van de voorzieningen in de afgelopen jaren.

Overige relevante (financiële) informatie

De financiële positie van de grondexploitatie wordt beoordeeld op basis van de boekwaarde van de gronden. Hierbij wordt o.a. bekeken of bij het beëindigen van de bouwgrondactiviteiten een positief of negatief resultaat resteert. In de hiervoor gegeven tabel worden de verwachte resultaten van de diverse in exploitatie genomen complexen weergegeven. De complexen De Wringen en Meerkamp-West zijn in 2013 afgesloten.

Gelet op de overwaarde van de aanwezige bouwkavels zal bij een theoretische liquidatie van de bouwgrondexploitaties voor de complexen De Valderse II en Zorgvlied Noord Oost II een positief bedrag resterend. Dit is echter geen garantie voor de toekomstige resultaten, omdat enerzijds de huidige boekwaarde van de gronden gebaseerd zijn op historische prijzen en anderzijds bij toekomstige aankopen van gronden rekening moet worden gehouden met hogere verwervingsprijzen.

Voor de in exploitatie genomen gronden (IEG) is in totaal een voorziening gevormd van € 1.602.300, om de te verwachten exploitatie tekorten voor de complexen voormalig zwembadterrein / Hof van Kalteren en Vledder Noord fase 1 op te kunnen vangen.

De getroffen voorzieningen voor de NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden) in totaal € 832.260 is noodzakelijk om reële boekwaarden te krijgen gezien de huidige economische omstandigheden.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van het verloop van de voorzieningen in de afgelopen jaren.

Verloop voorzieningen

complex	stand 1-1- 2010	dotatie 2010	dotatie 2011	besch 2011	dotatie 2012	besch 2012	stand 31-12- 2012	dotatie 2013	besch 2013	stand 31-12- 2013
De Wringen D.brug	321.380	63.420				45.800	339.000		339.000	0
Vm zwembadterrein/Hof v Kalteren	278.652	232.723	223.940		447.985		1.183.300	590.000		1.773.300
Zorgvlied Noord-Oost II			45.550			45.550	0			0
Oeveraseweg-Meenteweg	678.878			200.000		222.278	256.600			256.600
Vledder Noord fase 1			148.700		95.500		244.200	174.800		419.000
Vledder Noord fase 2+3			467.500			50.770	416.730	53.075		469.805
Vledder Noord overige gronden			107.350			19.540	87.810	18.045		105.855
Totaal	1.278.910	296.143	993.040	200.000	543.485	383.938	2.527.640	835.920	339.000	3.024.560

JAARREKENING 2013

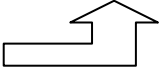
B. JAARREKENING

B.1.	Overzicht van baten en lasten 2013
B.1.1.	Toelichting op het overzicht van baten en lasten
B.1.1.1	Algemeen
B.1.1.2	Overzicht van baten en lasten per product 2013
B.1.1.3	Algemene dekkingsmiddelen
B.1.1.4	Onvoorziene uitgaven
B.1.1.5	Incidentele baten en lasten
B.2.	Balans per 31 december 2013
B.2.1.	Toelichting op de balans

B.1 Overzicht van baten en lasten 2013 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Raming 2013 vóór wijziging			Raming 2013 ná wijziging		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma's						
1. Burger en Bestuur	3.867	281	-3.586	4.177	285	-3.893
2. Openbare orde en Veiligheid	2.246	36	-2.210	3.058	876	-2.181
3. Beheer openbare ruimte	6.919	2.230	-4.689	6.357	1.772	-4.585
4. Onderwijs	1.959	49	-1.910	2.029	99	-1.930
5. Lokale economie, Recreatie en Toerisme	721	52	-669	865	84	-781
6. Werk en Inkomen	8.392	6.825	-1.567	9.779	7.722	-2.057
7. Zorg, Welzijn, Sport en Cultuur	9.471	585	-8.886	10.030	1.236	-8.794
8. Milieu	3.996	4.827	831	4.119	4.986	867
9. Ruimtelijke ontwikkeling	1.939	617	-1.322	6.149	4.446	-1.703
10. Belastingen en Financiën	1.490	14	-1.476	2.184	14	-2.170
Totaal programma's	41.000	15.516	-25.484	48.747	21.520	-27.227
Algemene dekkingsmiddelen						
Lokale heffingen:						
- onroerende zaakbelastingen		2.584	2.584		2.784	2.784
- forensenbelasting		593	593		576	576
- toeristenbelasting		830	830		785	785
Algemene uitkeringen		18.364	18.364		18.476	18.476
Dividend		744	744		976	976
Saldo financieringsfunctie			0			0
Overige algemene dekkingsmiddelen	-149	1.947	2.096	-207	1.711	1.918
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-149	25.062	25.211	-207	25.307	25.514
Verplicht onvoorzien	20	0	-20	6		-6
Resultaat voor bestemming	40.871	40.578	-293	48.546	46.827	-1.718
Toevoeging/onttrekking aan reserves						
1. Burger en Bestuur				107	123	17
2. Openbare orde en Veiligheid			0			0
3. Beheer openbare ruimte		138	138		138	138
4. Onderwijs		45	45		65	65
5. Lokale economie, Recreatie en Toerisme	50		-50	100	267	167
6. Werk en Inkomen					20	20
7. Zorg, Welzijn, Sport en Cultuur		110	110	408	801	393
8. Milieu	692	31	-661	987	505	-482
9. Ruimtelijke ontwikkeling			0	937	1.011	74
10. Belastingen en Financiën		135	135	1.658	2.700	1.041
Kostenplaatsen		449	449		505	505
Totaal mutaties reserves	742	908	166	4.197	6.136	1.939
Resultaat na bestemming	41.613	41.486	-127	52.743	52.964	221
Batig/nadelig saldo (- = nadelig, = batig)						

B.1 Overzicht van baten en lasten 2013 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2013		
	Lasten	Baten	Saldo
Programma's			
1. Burger en Bestuur	4.600	284	-4.316
2. Openbare orde en Veiligheid	3.083	872	-2.211
3. Beheer openbare ruimte	6.161	1.397	-4.764
4. Onderwijs	2.049	82	-1.967
5. Lokale economie, Recreatie en Toerisme	848	28	-820
6. Werk en Inkomen	9.368	7.451	-1.916
7. Zorg, Welzijn, Sport en Cultuur	9.601	1.257	-8.344
8. Milieu	3.924	4.981	1.058
9. Ruimtelijke ontwikkeling	4.982	4.047	-936
10. Belastingen en Financiën	2.109	32	-2.077
Totaal programma's	46.725	20.431	-26.294
Algemene dekkingsmiddelen			
Lokale heffingen:			
- onroerende zaakbelastingen		2.768	2.768
- forensenbelasting		585	585
- toeristenbelasting		768	768
Algemene uitkeringen		18.732	18.732
Dividend		977	977
Saldo financieringsfunctie			0
Overige algemene dekkingsmiddelen	-236	1.993	2.229
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-236	25.823	26.059
Verplicht onvoorzien	0	0	0
Resultaat voor bestemming	46.489	46.254	-235
Toevoeging/ontrekking aan reserves			
1. Burger en Bestuur	107	123	17
2. Openbare orde en Veiligheid			0
3. Beheer openbare ruimte		138	138
4. Onderwijs		65	65
5. Lokale economie, Recreatie en Toerisme	100	224	124
6. Werk en Inkomen		20	20
7. Zorg, Welzijn, Sport en Cultuur	603	1.005	402
8. Milieu	1.296	457	-839
9. Ruimtelijke ontwikkeling	937	1.011	74
10. Belastingen en Financiën	1.573	1.931	359
Kostenplaatsen	86	1.093	1.008
Totaal mutaties reserves	4.701	6.069	1.367
Resultaat na bestemming	51.191	52.323	1.132
Batig/nadelig saldo (- = nadelig, = batig)			

De bedragen hierboven genoemd sluiten niet één op één aan met de programma's, aangezien de algemene dekkingsmiddelen op een andere wijze worden verantwoord

B.1.1. Toelichting op het overzicht van baten en lasten

B.1.1.1. Algemeen

De programmarekening 2013 is gebaseerd op de cijfers over het verslagjaar 2013. De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Voor de analyse van het ontstaan van het rekeningsaldo wordt verwezen naar de algemene inleiding van het jaarverslag. De toelichting op programmaniveau is opgenomen in deel A. Daar wordt per programma een toelichting gegeven op de financiën (wat heeft het gekost). Dit naast een inhoudelijke toelichting (wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan).

Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- de overzicht van baten en lasten 2013;
- de algemene dekkingsmiddelen;
- de post onvoorzien;
- de incidentele baten en lasten.

B.1.1.2. Programmarekening 2013

De uitkomsten

Van de uitkomsten van de jaarrekening 2013 kan het volgende beeld worden gegeven:
(in bedragen x € 1.000)

Resultaat	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
Saldo voor bestemming	-293	-1.718	-235
Toevoegingen aan reserves (lasten)	742	4.197	4.701
Onttrekkingen aan reserves (baten)	908	6.136	6.068
Saldo na bestemming	-127	221	1.132

Het overzicht van baten en lasten per product 2013

In de hierna volgende tabel zijn de lasten, baten en saldi per programma en de daaronder vallende producten over 2013 opgenomen (in bedragen x € 1.000). De lasten, baten en saldi zijn onderverdeeld in "raming 2013 voor wijziging", "raming 2013 na wijziging" en "realisatie".

Programma/product	Lasten			Baten			SalDI		
	voor wijziging	na wijziging	realisatie	voor wijziging	na wijziging	realisatie	voor wijziging	na wijziging	realisatie
1 Burger en Bestuur									
Bestuurlijke ondersteuning	1.573	1.729	2.498	0	3	24	1.573	1.726	2.473
(Inter)gem.samenwerking	122	212	369	0	0	0	122	212	369
Communicatie	109	104	118	0	0	0	109	104	118
Burgerzaken	2.063	2.132	1.616	281	281	259	1.782	1.851	1.356
	3.867	4.177	4.600	281	285	284	3.586	3.893	4.316
2 Openbare orde en Veiligheid									
Brandweer	1.720	2.536	2.592	14	815	835	1.706	1.721	1.757
Integrale veiligheid	328	311	320	3	12	12	325	299	308
Verkeersveiligheid	199	211	171	20	50	25	179	161	147
	2.247	3.058	3.083	37	876	872	2.210	2.182	2.211
3 Beheer openbare ruimte									
Wegen	4.601	4.006	3.892	2.006	1.455	1.015	2.595	2.551	2.877
Groen en water	1.621	1.650	1.573	28	45	43	1.593	1.605	1.531
Overige ruimte	698	701	695	196	272	339	502	428	356
	6.920	6.357	6.161	2.230	1.772	1.397	4.690	4.585	4.764
4 Onderwijs									
Openbaar basisonderwijs	1.085	1.061	1.042	34	40	23	1.051	1.022	1.018
Bijzonder basisonderwijs	182	234	231	0	3	0	182	231	230
Lokaal onderwijsbeleid	692	734	777	15	56	58	677	678	719
	1.959	2.029	2.049	49	99	82	1.910	1.930	1.967
5 Lokale economie, recreatie en toerisme									
Economie	394	393	278	760	11	15	-366	382	263
Toerisme en recreatie	327	472	570	3	73	13	324	399	557
	721	865	848	763	84	28	-42	781	820
6 Werk en Inkomen									
Inkomensvoorziening	3.722	4.788	4.302	2.963	3.935	3.501	759	853	801
Minimabeleid	510	605	643	25	25	20	485	580	623
Werk	3.625	3.682	3.698	3.487	3.310	3.476	138	372	222
Participatie	535	705	725	350	453	455	185	252	270
	8.392	9.779	9.368	6.825	7.722	7.451	1.567	2.057	1.916
7 Zorg, welzijn, sport en cultuur									
Zorgbeleid	6.020	6.019	5.600	289	574	600	5.731	5.445	5.000
Sociaal-cultureel werk	799	898	810	50	61	49	749	837	761
Vreemdelingenbeleid	62	296	280	19	254	264	43	43	16
Sportfaciliteiten	1.112	1.106	1.097	204	222	175	908	884	922
Zwembaden	502	649	726	0	0	66	502	649	661
Cultureel werk	717	724	683	8	13	8	709	710	675
Historische gebouwen	259	337	404	15	112	94	244	226	310
	9.471	10.030	9.601	585	1.236	1.257	8.886	8.794	8.344
8 Milieu									
Milieubeleid	419	406	443	0	32	18	419	374	425
Reiniging	1.723	1.894	1.945	2.098	2.425	2.428	-375	-530	-483
Riolering	1.705	1.611	1.300	2.729	2.530	2.536	-1.024	-918	-1.236
	3.847	3.912	3.688	4.827	4.986	4.981	-980	-1.074	-1.294
9 Ruimtelijke ontwikkeling									
Ruimtelijk beleid	823	982	772	69	38	9	754	944	763
Grondexploitatie	83	3.853	2.950	34	3.862	3.224	49	-9	-274
Volkshuisvesting	840	921	918	469	404	589	371	518	329
Gemeentelijke eigendommen	193	392	342	45	142	224	148	250	118
	1.939	6.149	4.982	617	4.446	4.047	1.322	1.703	936
10 Belastingen en Financiën									
Treasury	205	125	212	1.718	2.657	2.629	-1.513	-2.532	-2.418
Belastingen	900	901	820	4.022	4.160	4.153	-3.122	-3.258	-3.334
Algemene baten en lasten	405	1.164	1.077	18.626	18.505	19.073	-18.221	-17.342	-17.995
	1.510	2.190	2.109	24.366	25.322	25.855	-22.856	-23.132	-23.746
Totalen/saldi "voor bestemming"	40.873	48.546	46.489	40.580	46.827	46.254	-293	-1.719	-235

Vorenstaand overzicht geeft onder andere inzicht in de totalen per programma. Deze totalen sluiten voor wat betreft de programma's 5 en 10 niet aan met de vermelde totalen in B.1 Programmarekening. Reden is dat uit de programma's 5 en 10 een deel van de opbrengsten (voor programma 5 het dividend van nutsbedrijven) worden overgebracht naar de algemene dekkingsmiddelen. Daarnaast lopen de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves via programma 10.

Verder wordt voor een analyse van de verschillen verwezen naar de Programmaverantwoording.

Rekeningresultaten afgelopen jaren

(in bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2010	2011	2012
Resultaat vóór bestemming (- is nadeel)	-2.066	-6.394	111
Toevoeging/onttrekkingen aan reserves	3.207	6.847	554
Resultaat ná bestemming	1.141	453	665

B.1.1.3. Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen worden gevormd uit een aantal structurele niet aan feitelijke producten/activiteiten gekoppelde inkomsten. Deze dekkingsmiddelen worden of van het rijk, in de vorm van de algemene uitkering, van de burgers in de vorm van belastingen dan wel uit beleggingen en de financieringsfunctie verkregen.

Totaaloverzicht

(in bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
Algemene heffingen waarvan de besteding niet gebonden is			
- onroerende zaakbelasting gebruikers	254	254	225
- onroerende zaakbelasting eigenaren	2.330	2.530	2.543
- forensenbelasting	593	576	585
- toeristenbelasting	830	785	768
Subtotaal	4.007	4.145	4.121
Algemene uitkeringen			
- algemene uitkeringen	18.364	18.476	18.732
Subtotaal	18.364	18.476	18.732
Dividend			
- deelname in nutsbedrijven	711	898	899
- Bank Nederlandse Gemeenten	33	77	77
Subtotaal	744	975	976
Financieringsfunctie			
- rentevergoeding nutsbedrijven (per saldo)	124	108	122
- geldleningen en uitzettingen (per saldo)			
Subtotaal	124	108	122
Overige algemene dekkingsmiddelen			
- bespaarde rente reserves en voorzieningen	1.685	1.681	1.652
- overige (toevallige) baten en lasten	172	30	341
Subtotaal	1.857	1.711	1.993
Totaal	25.096	25.415	25.944

Toelichting

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

Door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden per jaar in principe drie circulaire's over de algemene uitkering uit het gemeentefonds uitgebracht. De circulaire van mei/juni bevat een bijstelling van het lopende jaar en geeft inzicht in de uitkeringen voor de komende jaren. De

septembercirculaire bevat de laatste informatie voor de volgende jaren, gebaseerd op de rijksbegroting voor het komende jaar. De maartcirculaire bevat aanpassingen op basis van de voorlopige rijksrekening over het afgelopen jaar.

Aan de hand van de meicirculaire 2012 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is de oorspronkelijke raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds in de begroting 2013 opgenomen. Tussentijds is de oorspronkelijke raming een aantal keren aangepast. Het verschil van de realisatie ten opzichte van de raming na wijziging komt doordat de algemene uitkering werkelijk hoger was dan begroot. Zie voor een uitgebreide analyse op de Algemene Uitkering de analyse in programma 10.

Lokale heffingen

Op basis van de meest recente gegevens is het aantal overnachtingen in 2013 lager geweest. De definitieve opbrengst wordt later verwacht. De vordering van de definitief opgelegde toeristenbelasting is opgenomen onder de post overige vorderingen.

Beleggingen

De gemeente is aandeelhouder in een aantal (nuts)bedrijven. Uit de winst van deze bedrijven worden dividenden uitgekeerd. Over 2012 zijn de volgende dividenden ontvangen:

(in bedragen x € 1.000)

Naam bedrijf	Boekwaarde	Raming 2013 voor wijziging	Raming 2013 na wijziging	Realisatie 2013
Waterleidingmaatschappij Drenthe	1	0	0	0
NV Rendo	36	560	685	686
NV Enexis en aanverwante NV's	20	130	130	118
NV Vitens	4	21	67	67
WMO Beheer BV/Wadinko	4	0	17	28
Subtotaal nutsbedrijven	65	711	899	899
NV BNG	118	33	77	77
Totaal	183	744	976	976

Dividenden zijn altijd lastig in te schatten, aangezien door de gemeente geen invloed kan worden uitgeoefend op het resultaat van de deelneming. Daarnaast is het belang in de deelneming van de gemeente Westerveld dermate klein dat er geen grote mate van zeggenschap is in de vergadering van aandeelhouders. In deze vergaderingen wordt samen opgetrokken met andere gemeenten. Zie voor een uitgebreide toelichting op de deelnemingen de paragraaf Verbonden Partijen.

B.1.1.4. Onvoorziene uitgaven

In de primitieve begroting 2013 is een post voor onvoorzien van € 19.701 (€ 1 per inwoner) opgenomen. Dit bedrag is bestemd om eventuele tegenvallers en bij de begroting nog niet te kwantificeren uitgaven die zich in de loop van het verslagjaar voordoen, op te vangen. In 2013 is hiervan € 14.114 benut, er is onder andere een budget van € 10.000 ingezet voor een verkenning voor een samenwerking in het kader van de 3 decentralisaties en € 4.114 voor een proef inzake infraroodverwarming in de Storkschoon.

B.1.1.5 Incidentele baten en lasten

In 2013 hebben zich de volgende incidentele baten en lasten voorgedaan:

(in bedragen x € 1.000)

Overzicht incidentele baten en lasten	Programma	2013
<u>Incidentele baten:</u>		
Verkoop activa brandweer	2	810
Toeristisch investeringsfonds	5	12
Verkoop containers	8	298
Afsluiten grondexploitaties	9	846
Vergunningontvangsten	9	154
Gronden en landerijen	9	84
BTW teruggave voorgaande jaren	10	326
Budget invoeringskosten transitie	10	45
Totaal incidentele baten		2.575
<u>Incidentele lasten:</u>		
Toekenning subsidie dorpskracht	1	37
Veiligheidsmonitor	2	6
Reconstructie kern Darp	3	115
Vergroten biodiversiteit bermen	3	8
Dorpskracht Vledderveen	3	20
Bruidsschatregeling verzelfstandiging openbaar onderwijs	4	45
Toeristisch investeringsfonds	5	90
Sport- en cultuurcoaches	7	105
Invoeringskosten transitie	7	161
Beleidsnota Duurzaam Westerveld	8	86
Toevoeging voorziening grondexploitaties	9	765
Afkoop lening garantstelling Speelwerk	10	659
Storting in bestemmingsreserve Co-financiering	10	50
Totaal incidentele lasten		2.104
Saldo incidentele baten en lasten		471

B.2. Balans per 31 december 2013

Balans per		
Activa (bedragen x € 1.000)	2013	2012
Immateriële vaste activa	0	0
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	0
Materiële vaste activa	36.320	34.667
- Investerings met een economisch nut	33.844	34.124
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	2.476	543
Financiële vaste activa	2.790	3.046
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen:	491	183
- Leningen aan deelnemingen:	1.698	2.276
- Overige langlopendeleningen u/g	179	191
- Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer	384	352
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	37	44
Totaal vaste activa:	39.110	37.713
Vlottende activa		
Voorraden	1.136	891
- Grond- en hulpstoffen		
- Niet in exploitatie genomen bouwgronden	570	1.274
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	560	-387
- Gereed product en handelsgoederen	5	3
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	8.903	9.092
- Vorderingen op openbare lichamen	113	442
- Overige vorderingen	738	638
- Overige uitzettingen	8.052	8.011
Liquide middelen	26	84
- Kassaldi	1	1
- Bank- en girosaldi	25	83
Overlopende activa	4.708	3.757
- Voorfinanciering	0	0
- Overige	4.708	3.757
Totaal vlottende activa:	14.773	13.823
Totaal Activa:	53.883	51.536

31 december 2013

Passiva (bedragen x € 1.000)	2013	2012
Vaste passiva		
Eigen vermogen	30.991	31.226
- Algemene reserve	9.592	9.772
- Bestemmingsreserves	20.267	20.790
- Te bestemmen resultaat	1.132	665
Voorzieningen	6.900	7.196
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	7.953	8.779
- Onderhandse leningen:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	7.953	8.779
- Waarborgsommen	0	0
Totaal vaste passiva	45.845	47.202
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	5.505	1.971
- Kasgeld	0	0
- Bank- en giroaldi	2.653	0
- Overige	2.852	1.971
Overlopende passiva	2.533	2.363
- Vooruitontvangen doeluitkeringen/subsidies	127	468
- Overige	2.406	1.895
Totaal vlottende passiva:	8.038	4.334
Totaal Passiva	53.883	51.536
Gewaarborgde geldleningen	9.839	10.282
Borgstellingen	0	0
Garantstellingen - overige	0	8
Garantstellingen - WSW achtervang	47.888	53.809

B.2.1. Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Waarderingsgrondslagen

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijging- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Uitsluitend kosten van onderzoek en ontwikkeling gerelateerd aan één bepaald vast actief worden geactiveerd. Afschrijving vindt plaats in 5 jaar. Op afsluitkosten, agio en disagio wordt door ons niet afgeschreven. Uitgaven hiervoor worden rechtstreeks ten lasten van de resultatenrekening gebracht.

Materiële vaste activa

De materiële vast activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht, waarbij wordt afgeschreven op het saldo. Afschrijving vindt plaats vanaf het jaar na ingebruikname van het investeringsobject. Wij schrijven af tot € 0 of gebruikelijke restwaarde. De afschrijvingstermijn is afhankelijk van de verwachte levensduur. Dat is de tijd dat de activa een bijdrage leveren aan de totstandkoming van onze producten. Wij schrijven lineair af.

De afschrijvingstermijnen van de activa variëren van 3 tot 50 jaar en zijn vastgelegd in de nota activabeleid van de Gemeente Westerveld die door uw raad is vastgesteld. In bijlage 1 zijn de gehanteerde afschrijvingstermijnen opgenomen.

Bij het vaststellen van de begroting 2013 op 8 november 2012 is een voorstel tot verlenging van de afschrijvingstermijnen door uw raad aangenomen. De tekst van het voorstel is als volgt:

De afschrijvingstermijnen voor de diverse verschillende activa dienen overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) afgestemd te worden op de verwachte toekomstige gebruiksduur van de betreffende kapitaalgoederen. bij de Nota activabeleid zijn in een afschrijvingstabel de richtinggevende afschrijvingstermijnen voor verschillende activa gegeven. Gebleken is dat de werkelijke economische dan wel technische levensduur van onze activa langer is dan de afschrijvingstermijnen die in de tabel zijn opgenomen. Verlenging van de 'richtinggevende afschrijvingstermijnen' met ca. 25% wordt als realistisch gezien. De afschrijvingstabel dient daarvoor opnieuw door de gemeenteraad te worden vastgesteld. Verlenging van de afschrijvingstermijnen met ingang van de in 2012 gerealiseerde investeringen met ongeveer 25% resulteert in een lagere last in 2013 van € 25.000 oplopend naar € 103.000 in 2016. De investeringen voor reiniging en riool zijn daarbij buiten beschouwing gelaten, omdat deze worden gedekt uit reinigings- en rioolheffingen en omdat de investeringen voor riool conform het GRP worden geactiveerd en afgeschreven. Het verlengen van de afschrijvingstermijnen brengt het risico met zich mee dat de onderhoudskosten kunnen toenemen. Daarmee is geen rekening gehouden. Ook kan het betekenen dat in bepaalde situaties vervanging van een activa al noodzakelijk is voordat het volledig is afgeschreven. In een dergelijke situatie ontstaan er op een bepaald moment dubbele lasten. Wanneer dit zich voordoet zal het in de bestuursrapportage worden gemeld.

Op grond wordt niet afgeschreven. Indien sprake is van duurzame waardevermindering vindt afwaardering plaats.

Financiële vaste activa

De balanspost Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen heeft betrekking op participaties in het aandelenkapitaal van de deelnemingen. Waardering vindt plaats tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waardering van de aandelen onverwacht structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijke gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs. De langlopende leningen uitstaande gelden en de overige uitzettingen worden door ons gewaardeerd tegen nominale waarde, eventueel verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Vorraden

De nog niet in exploitatie genomen gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde.

Het onderhanden werk van het grondbedrijf wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met een renteopslag over het geïnvesteerd vermogen. Hierop worden ontvangsten uit verkoop en bijdragen van derden in mindering gebracht. Indien een deel van de kosten wordt gedekt uit een voorziening of uit een reserve, dan loopt dit altijd via de resultatenrekening. Als de marktwaarde lager ligt dan de aldus berekende waarde, dan vindt afwaardering plaats tot marktwaarde. In de resultaatbepalingsgrondslagen staat vermeld wanneer winst wordt genomen.

Uitzettingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen hun nominale waarde onder aftrek van eventuele noodzakelijk geachte voorzieningen wegens oninbaarheid.

Overige balansposten

Alle overige balansposten zijn opgenomen tegen hun nominale waarde.

Resultaatbepalingsgrondslagen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen baten en lasten.

Onder baten wordt verstaan:

- de vergoedingen van het Rijk voor het functioneren van de gemeentelijke overheid en voor de uitvoering van een aantal specifieke taken;
- de belastingopbrengsten uit de heffing van onroerende zaakbelastingen;
- de geheven leges en retributies voor specifieke overheidstaken die de gemeente uitvoert (o.m. reiniging en burgerzaken);
- het rendement op bezittingen (rente, dividenden, huren en pachten);
- het rendement op geïnvesteerd eigen vermogen (interne rentevoet 5%);
- de vergoedingen voor specifieke producten en diensten, die de gemeente levert;
- het batig saldo kostenplaatsen (zie hierna).

Onder lasten wordt verstaan:

- de direct aan onze producten toe te rekenen kosten;
- de afschrijvingslasten;
- de lasten van de gemeentelijke organisatie;
- de rentelasten.

De afschrijvingslasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen voor de immateriële en materiële vaste activa. We beginnen met het afschrijven van activa het jaar nadat deze activa in gebruik zijn genomen.

De toerekening van de lasten van de gemeentelijke organisatie (personeels- en organisatiekosten) gebeurt ofwel via de deelmethode (de lasten worden percentagegewijs toegerekend aan specifieke producten) ofwel via de integrale kostentoerekeningsmethode. De door de medewerkers gepleegde inzet wordt vertaald in gewerkte uren per product. Deze uren worden vermenigvuldigd met een voorcalculatorisch – van tevoren bepaald – tarief. Het totaal van de gewerkte uren maal het tarief moet de lasten van de gemeentelijke organisatie dekken. Een tekort of overschot wordt als last, respectievelijk bate, verantwoord bij de bedrijfsvoering onder het product “saldo kostenplaatsen”.

De rentelasten worden met een voorcalculatorisch percentage (van 5%) berekend over het geïnvesteerd vermogen in immateriële, respectievelijk materiële vaste activa en de onderhanden werken van het grondbedrijf. Deze gecalculeerde rentelast wordt toegerekend aan de producten waar bovengenoemde activa aan bijdragen, volgens de systematiek die ook geldt voor de afschrijvingen (zie hierboven). Een eventueel voordelig of nadelig verschil met de werkelijke rentelasten wordt als bate, respectievelijk als last verantwoord in de technische producten onder de “saldo renteomslag”.

Voor de bouwgrondexploitaties gelden bovengenoemde grondslagen voor resultaatbepaling. De resultaten worden gepresenteerd in de resultatenrekening. Verliezen op exploitaties worden genomen

zodra zij voorzienbaar zijn. Winsten worden genomen als exploitaties of zelfstandige delen daarvan zijn gerealiseerd. Van dit laatste wordt afgeweken indien er op balansdatum sprake is van een negatieve boekwaarde die de naar verwachting nog te maken kosten overtreft. In dat geval zal het verschil tussen beide grootheden als tussentijdse winst worden genomen in het betreffende boekjaar. Hierbij wordt het voorzichtigheidsprincipe wel in acht genomen. Het (verwachte) resultaat op grondexploitaties wordt in de toelichting op de balans en/of paragraaf Grondbeleid nader toegelicht.

Met betrekking tot het bedrag van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds wordt in principe uitgegaan van de op het moment van afsluiting van de boeken laatst bekende, door het Ministerie van BZK verstrekte, specificatie. Hiervan wijken we af als bij ons bekend is dat de in de specificatie voor de berekening gebruikte Westerveldse volumes nog zullen worden aangepast (we gaan dan uit van de door onszelf berekende volumes).

ACTIVA

Vaste activa

Materiële vaste activa

Overzicht verloop materiële vaste activa:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2013	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2013
Materiële vaste activa (EN):					
-gronden en terreinen	2.230	32		12	2.249
-bedrijfsgebouwen	22.434	1.495		930	22.999
-grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.302	656		440	6.518
-vervoermiddelen	1.360	77		661	776
-machines, apparaten en installaties	480	259		200	539
-overige	1.319	41		596	764
Totalen	34.124	2.559	0	2.840	33.844
Materiële vaste activa (MN):					
-grond-, weg- en waterbouwkundige werken	531	1.624	439	105	1.611
-overige	12	1.130	129	148	866
Totalen	543	2.754	568	253	2.476

Overzicht historie materiële vaste activa:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Cumulatieve investerings	Investerings	Desinveste- ringen	Cumulatieve afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2013
Historisch verloop	63.968	5.313	568	32.394	36.320

De volgende investeringen zijn vervroegd afgeschreven (in duizendtallen):

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (MN):

Uitvoering Licht- en Duisternisplan 2011-2020 82

Overige materiële vaste activa (MN):

Project Havelterberg 'Hoofdpoort' 42

Project Havelterberg 'Schaapskooi' 103

Totaal 227

De investering Uitvoering Licht- en Duisternisplan 2011-2020 wordt gedekt door de bestemmingsreserve Licht- en Duisternisplan 2011-2020. De overige investeringen worden gedekt door de bestemmingsreserve Eenmalige afschrijvingen.

In de vermeerderingen zijn de volgende investeringen opgenomen (in duizendtallen):

Materiële vaste activa met economisch nut (EN):

Gronden en terreinen

Renovatie trainingsveld sportcomplex Diever 2013 32

Totaal 32

Bedrijfsgebouwen

Verbouw Dingspilhuus Diever -4

Dingspilhuus i.h.k.v. de Sociale Structuurvisie 22

Nieuwe gemeentehuis Diever - bouwkosten 7

Aanpassen WKO opslag MFA Havelte 25

Renovatie OBS Wapse - Ten Darperschoole 10

Renovatie kerktoren Vledder 45

Afvalbrengstation Oeveraseweg, Havelte 1.390

Totaal 1.495

<i>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</i>	
Vervanging vrijvervalriolering (2011)	131
Vervanging vrijvervalriolering (2013)	139
Vervanging mechanische/elektrische pompen (2011)	8
Vervanging mechanische/elektrische gemalen (2011)	17
Vervanging mechanische/elektrische pompen (2013)	108
Milieumaatregelen/afkoppelen hemelwater (2011)	81
Milieumaatregelen/afkoppelen hemelwater (2012)	133
Milieumaatregelen/afkoppelen hemelwater (2013)	39
<i>Totaal</i>	<u>656</u>

<i>Vervoermiddelen</i>	
Renault Kangoo en oplaadpunt	24
Renault Kangoo	22
Renault Twingoo	10
Renault Twingoo	10
Renault Twingoo	10
<i>Totaal</i>	<u>76</u>

<i>Machines, apparaten en installaties</i>	
Brandmeldinstallatie De Wiekslag	-1
Vervanging servers	124
Vervangign Unix server en oracle migratie	33
Vervanging Business Intelligence Tool	35
Vervanging netwerkswitches	40
Inrichten draadloos netwerk	28
<i>Totaal</i>	<u>259</u>

<i>Overige materiële vaste activa</i>	
Aanschaf software GIS	-3
Mobile Data Terminal tbv de brandweer	45
<i>Totaal</i>	<u>42</u>

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut (MN):

<i>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</i>	
Uitvoering GVVP 2012-2016	93
Aanpassen parkeerplaats en reconstructie Hunebeddenweg	27
Reconstructie weg Lhee-Kraloo	129
Reconstructie kern Darp	643
Aanleg fietspad De Broeken - Het Moer	85
Vervanging en reconstructie wegen	565
Uitvoering licht- en duisternisplan 2011-2020	82
<i>Totaal</i>	<u>1.624</u>

<i>Overige materiële vaste activa</i>	
Verplaatsen sirenemast Dwingeloo	22
Project Havelterberg 'Hoofdpoort'	1.005
Project Havelterberg 'Schaapskooi'	103
<i>Totaal</i>	<u>1.130</u>

Een overzicht met betrekking tot de voortgang van het investeringsprogramma is opgenomen bij de verschillende programma's

Financiële vaste activa

Overzicht verloop financiële vaste activa (bedragen x € 1.000):

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2013	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2013
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	183	308			491
Leningen aan deelnemingen	2.276		578		1.698
Overige langlopende leningen	191	5	17		179
Overige uitzettingen met looptijd >1 jaar	352	33	1		384
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	44			6	37
Totalen	3.046	345	595	6	2.790

Op 2 december 2013 is de levering van de aandelen ROVA geformaliseerd. De gemeente Westerveld heeft 191 aandelen ROVA met een totaal aandelenkapitaal van € 307.638.

Op 1 oktober 2013 is tranche B van de gemeente lening Enexis met een totaal bedrag van € 464.043 vervroegd afgelost. De 9% achtergestelde lening van Vitens wordt jaarlijks met een totale looptijd van 15 jaar afgelost. In 2013 is in totaal € 113.667 van deze lening afgelost.

In 2013 zijn er twee startersleningen verstrekt, waarbij twee keer € 12.500 is over gemaakt naar het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN).

Vlottende activa

Voorraden

De boekwaarden van de voorraden hadden het volgende verloop (bedragen x € 1.000):

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2013	Vermeerde- ringen	Verminderen		Boekwaarde 31-12-2013
			afsluiting	overige	
<u>Niet in exploitatie genomen bouwgronden:</u>					
Meenteweg, Havelte	606	38		264	380
Vledder Noord fase 2 + 3	704	56		26	735
Ruilgronden, Vledder	275	16		2	288
	1.584	111	0	292	1.402
Af: Voorzieningen voor voorzienbaar verlies					
Meenteweg, Havelte	257				257
Vledder Noord fase 2 + 3	437	53			490
Vledder Noord overige gronden	68	18			86
	761	71	0	0	832
Totalen	823	39	0	292	570

De boekwaarde bestaat uit de historische verkrijgingprijs verhoogd met het saldo van de lasten en baten van de exploitatie. Verwacht wordt dat deze gronden of benut worden voor toekomstige bestemmingsplannen of zullen worden afgestoten.

Voor een uitgebreide toelichting op de bouwgrondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2013	Vermeerde- ringen	Verminderen		Boekwaarde 31-12-2013
			afsluiting	overige	
<u>Gronden in bewerking:</u>					
Bedrijventerrein De Wringen, Dieverbrug	-90	225	136		0
Valderse II, Dwingeloo	-430	867		585	-148
Meerkamp-West, Havelte	-335	335			0
Voormalig zwembadterrein, Diever	1.913	216		125	2.004
Vledder Noord fase 1	695	123		2	816
Noord-Oost II 2e fase, Zorgvlied	77	4			81
	1.831	1.770	136	712	2.753
Af: Voorzieningen voor voorzienbaar verlies					
Vledder Noord fase 1	244	175			419
Bedrijventerrein De Wringen, Dieverbrug	339		339		0
Voormalig zwembadterrein, Diever	1.183	590			1.773
	1.767	765	339	0	2.192
Totaal	64	1.005	-203	712	560

(negatieve bedragen zijn voordelige resultaten)

Voor een uitgebreide toelichting op de bouwgrondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2013	Vermeerde- ringen	Verminderen		Boekwaarde 31-12-2013
				overige	
<u>Gereed product en handelsgoederen:</u>					
Eigen verklaringen	3	2			5
Totaal	3	2	0	0	5

Er wordt alleen nog voorraad gehouden van de eigen verklaringen (o.a. 1e aanvraag, 70-jarigen) voor de rijbewijzen.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overzicht verloop uitzettingen (bedragen x € 1.000):

	Ultimo 2013	Ultimo 2012
Vorderingen op openbare lichamen	113	442
Overige vorderingen:		
Debiteuren	748	638
Af: Dubieuze debiteuren	11	0
Saldo	738	638
Overige uitzettingen	8.052	8.011
Totaal	8.903	9.091

Liquide middelen

Hieronder zijn de vorderingen in rekening-courant met de banken en de bedragen in kas verantwoord.

(bedragen x € 1.000):

	Ultimo 2013	Ultimo 2012
Kassen	1	1
Bank Nederlandse Gemeenten	0	21
Rabo-banken	7	4
ABN-AMRO	18	58
ING	0	0
Totalen	26	84

Op 31 december had de gemeente Westerveld een tekort bij de banken. Met ingang van 16 december 2013 moet de gemeente Westerveld verplicht schatkistbankieren. Dit houdt in dat alle overtollige middelen worden gestald bij het ministerie van Financiën. Aangezien de deposito bij de ABN Amro een rentetermijn had, die liep tot en met 31 december 2013, hebben we deze nog niet vervroegd hoeven op te vragen. Met ingang van 2014 zijn de deposito's bij de ABN Amro vrij komen te vallen. Door het invoeren van het schatkistbankieren is een nieuwe bankrekening geopend bij het ministerie van Financiën.

Overlopende activa

Hieronder zijn de vooruitbetaalde bedragen verantwoord. Vooruitbetaalde bedragen zijn facturen met een factuurdatum in 2013, die betrekking hebben op het nieuwe dienstjaar 2014 of verder.

(bedragen x € 1.000):

	Stand op 1-1-2013	Vermeerderingen	Verminderingen	Stand op 31-12-2013
Voorfinanciering	0			0
Overige	3.757	1.063	111	4.708
Totalen	3.757	1.063	111	4.708

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

Overzicht verloop algemene reserves

(bedragen x € 1.000):

Omschrijving	Stand op 1-1-2013	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand op 31-12-2013
<u>Algemene reserves</u>				
-algemene reserve - vrij deel	3.824	1.544	2.089	3.279
-algemene reserve - weerstandsvermogen	4.950			4.950
-reserve Rekeningsaldo	0	473	13	460
-verzelfstandiging zwembaden	998		95	903
-saldo van de rekening	665		665	0
Totalen	10.437	2.017	2.861	9.592

De algemene reserve is in 2012 met € 844 duizend gedaald. De onttrekkingen waren onder andere de storting in de voorzieningen Vledder Noord fase 1 en Hof van Kalteren met een totale storting van € 765 duizend. Door het faillissement van Stichting Speelwerk is een lening van met achtervang door de gemeente afgelost. In 2013 is € 95 duizend van de algemene reserve als structureel dekkingsmiddel aangewend voor de verzelfstandiging van de zwembaden.

Voor een uitputtend overzicht wordt verwezen naar bijlage 2 (Overzicht van de reserves).

Overzicht verloop bestemmingsreserves (bedragen x € 1.000):

Omschrijving	Stand op 1-1-2013	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand op 31-12-2013
Bestemmingsreserves	20.790	2.684	3.207	20.267
Totalen	20.790	2.684	3.207	20.267

De bestemmingsreserves zijn in het boekjaar 2013 afgenomen met € 523.000. Voor een uitputtend overzicht wordt verwezen naar bijlage 2 (Overzicht van de reserves).

Voorzieningen

Overzicht voorzieningen:

(bedragen x € 1.000):

Omschrijving	Stand op 1-1-2013	Toevoegingen	Aanwendungen	Vrijval	Stand op 31-12-2013
Voorzieningen					
- algemeen	9.724	1.708	1.168	339	9.925
	9.724	1.708	1.168	339	9.925
Af: Voorziening grondexploitatie *					
Bedrijventerrein De Wringen, Dieverbrug	339			339	0
Voormalig zwembadterrein, Diever	1.183	590			1.773
Bedrijventerrein Meenteweg, Havelte	257				257
Vledder Noord fase 1	244	175			419
Vledder Noord fase 2 +3	437	53			490
Vledder Noord overige gronden	68	18			86
	2.528	836	0	339	3.025
Totalen	7.196	872	1.168	0	6.900

* Verantwoord onder vlottende activa - onderhanden werk

De voorzieningen zijn per saldo gestegen met € 201.000. Voor een uitputtend overzicht wordt verwezen naar bijlage 2 (Overzicht van de voorzieningen).

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand op 1-1-2013	Opgenomen	Aflossingen	Stand op 31-12-2013
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer				
Onderhandse leningen:				
- binnenlands pensioenfonds	0			0
- binnenlandse banken	8.779		826	7.953
	8.779	0	826	7.953
Waarborgsommen	0			0
Totalen	8.779	0	826	7.953

De langlopende schulden zijn gedaald met € 826.000. Het betreft de aflossingen op de gecontracteerde leningen.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overzicht vlottende schulden (bedragen x € 1.000):

	Ultimo 2013	Ultimo 2012
Bank Nederlandse Gemeenten	2.653	0
Crediteuren	2.852	1.971
Totalen	5.505	1.971

Overlopende passiva

Overzicht overlopende passiva (bedragen x € 1.000):

(bedragen x € 1.000):

	Stand op 1-1-2013	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Stand op 31-12-2013
<u>Vooruitontvangen doeluitkeringen/subsidies:</u>				
Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN)	200		200	0
Inburgering	30		30	0
participatie	102			102
Brede School	40		40	0
Sport en cultuurcoaches	36		36	0
Wachtlijstbeheer	27		27	0
Energiezuinige koloniewoningen	32		18	14
Bloemrijke Akkers	0	1		1
Bonus WSW 2011	0	9		9
	467	1	351	127
<u>Overige:</u>				
Nog te betalen bedragen	256	711		967
Vooruitontvangen inkomsten	220		147	73
Afdrachten sociale premies	576		82	494
Rekening-couranten derden	634	48		682
Transitorische rente	210		19	190
Overige	0			0
	1.895	759	248	2.406
Totalen	2.362	760	599	2.532

Vooruitontvangen bedragen, zijn bedragen die in 2013 zijn ontvangen maar betrekking hebben op het nieuwe dienstjaar 2014 of verder.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Geen

BIJLAGEN

Bijlage 1.

OVERZICHT AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN

De (richting gevende) afschrijvingstermijnen zijn als volgt

Omschrijving actief	Onderverdeling / opmerking	Afschrijving in jaren tot 2012	Afschrijving in jaren vanaf 2012
Immateriële vaste activa			
<i>Kosten onderzoek en ontwikkeling</i>			
Diverse kosten van onderzoek en ontwikkeling		4	5
Materiële vaste activa			
<i>Gronden en terreinen</i>			
Begraafplaatsen	aanleg	30	38
	aanpassing/uitbreiding	10	13
Sportterreinen (groen)	aanleg	30	38
	aanpassing/uitbreiding	10	13
	renovatie	15	20
Overige gronden		geen	geen
<i>Woonruimten</i>			
Woningen	nieuwbouw	40	50
	uitbreidings-/verbouw- en herstelkosten:		
	- levensduurverlengend	min. 25	min. 30
	- niet-levensduurverlengend	restant jaren	restant jaren
Woonwagens	nieuw	25	30
	bestaand	15	18
<i>Bedrijfsgebouwen (incl. inrichting en technische installaties)</i>			
Bedrijfsgebouwen – algemeen	nieuwbouw - permanent	40	50
	idem - semi-permanent	15	20
	aankoop bestaand gebouw - permanent	25	30
	idem - semi-permanent	10	13
	uitbreidings-/verbouw- en herstelkosten:		
	- levensduurverlengend	min. 25	min. 30
	- niet-levensduurverlengend	restant jaren	restant jaren
	uitbreiding - tijdelijke huisvesting	15	20
	energiebesparende maatregelen	15	20
	inrichtingskosten	15	18
	(technische) installaties	15	18
Openlucht zwembaden	bouw	30	38
	uitbreidings-/verbouw- en herstelkosten:		
	- levensduurverlengend	min. 15	min. 19
	- niet-levensduurverlengend	restant jaren	restant jaren
	inrichtingskosten	15	18
	(technische) installaties	15	18

Omschrijving actief	Onderverdeling / opmerking	Afschrijving in jaren tot 2012	Afschrijving in jaren vanaf 2012
Grond-, weg- en waterbouwkundige			
Wegen, straten en pleinen	aanleg	25	30
	reconstructie	20	25
	herinrichting/duurzaam veilig	20	25
Openbare verlichting	lantaarnpalen (incl. armaturen)	20	25
Parkeervoorzieningen	aanleg	20	25
Abri's	bouw	15	20
Straatmeubilair		15	20
Bruggen	beton	40	50
	hout	20	25
Groenvoorziening	aanleg	20	25
	renovatie	10	15
Speeltuinen	aanleg	15	20
	inrichting/speeltoestellen	10	15
Riolering	afschrijving conform GRP	zie GRP	zie GRP
Overige materiële vaste activa			
Brandweer	Brandweerauto	15	20
	Overige auto's	8	10
	Uitrusting / materieel	7	10
Onderwijs	1e inrichting onderwijsleerpakket	8	10
	1e inrichting meubilair	20	25
Automatisering	Pc's en monitoren	3	4
	Servers	4	5
	Bekabeling	10	13
	Overige	5	6
Kantoorinrichting	Kantoormiddelen/machines	5	6
	Kantoormeubilair/inrichting	10	13
	Communicatie-/foto-/videoapparatuur	5	6
	Telefooninstallaties	10	13
	Stemmachines	10	13
Materieel buitendienst	Vrachtauto's	10	13
	Bestel- / personenauto's	8	10
	Tractoren	10	13
	Shovel	12	15
	Aanhangwagens	10	13
	Materieel gladheidbestrijding	10	13
	Hefpoten	10	13
	Schaftwagen	5	6
	Gereedschappen	5	13
Financiële vaste activa			
Bijdragen aan activa in eigendom bij derden	Zie afschrijvingstermijnen materiële vaste activa		

Bij de vaststelling van de programmabegroting 2013 en de 2^e bestuursrapportage 2012 in de raadsvergadering van 8 november 2012 zijn nieuwe afschrijvingstermijnen vastgesteld voor activa die in of na het boekjaar 2012 gereed komen.

Bijlage 2.

SPECIFICATIE RESERVES, VOOZIENINGEN, VASTE SCHULDEN EN GEWAARBORGDE GELDLENINGEN

Reserves

(bedragen x € 1.000)

Naam reserve	Doel/bestemming	Stand 1-1-2013	Mutaties	Stand 31-12-2013
Algemene reserve				
Algemene reserve - vrij deel	Weerstandcapaciteit met een inkomensfunctie	3.824	-545	3.280
Reserve Weerstandsvermogen	Buffer voor het opvangen van risico's	4.950	0	4.950
Reserve Rekeningsaldo	Egaliseren van de resultaten vanaf 2012	0	460	460
Verzelfstandiging Zwembaden	Begeleiding naar zelfstandige zwembaden	998	-95	903
Rekeningsaldo	Rekeningsaldi voorgaand dienstjaar	665	-665	0
	Totaal algemene reserve	9.772	-844	9.592
Bestemmingsreserves				
Overhevelingsreserve	Voorgestelde budgetoverhevelingen	1.646	-395	1.251
Betonwand zwembad De Kerkvlekken	Dekking van de jaarlijkse kapitaallasten	34	-11	23
Bouw gemeentehuis	Dekking van de jaarlijkse afschrijving	9.261	-387	8.873
Btw-compensatiefonds - oude activa	Ter nivellering van in oude activa begrepen btw	135	-135	0
Multifunctionele accommodatie Havelte (MFA)	Dekking van de jaarlijkse kapitaallasten	1.678	-47	1.630
Inrichting MFA Havelte	Dekking van de jaarlijkse kapitaallasten	69	-8	62
Co-financiering Fonds	Stimulering van de economisch ontwikkeling	11	45	56
Onderwijskansen	Verbeteren leesfaciliteit op scholen	37	0	37
Verplichtingen voormalig personeel	Dekking verplichtingen wachtgeld en pensioenen	429	-78	351
Riolering	Kostendekkend maken van de riolering	4.080	1.034	5.113
Verzelfstandiging OPO westerveld	Dekking van toek. onderwijsinvesteringen	45	-45	0
Huishoudelijk afval	Kostendekkend maken van de reiniging	635	24	659
Eenmalige afschrijvingen	Dekking eenmalig afschrijven van investeringen	355	-123	232
Licht- en Duisternisplan 2011-2020	Dekking lasten licht- en onderhoudsplan	1.197	-138	1.058
Project dorpshuizen	Begeleiding naar zelfstandige dorpshuizen	980	-455	525
Startersleningen	Verbetering kwaliteit volkshuisvesting	200	-25	175
Fonds dorpshuizen	Co-Financiering van benodigd onderhoud/renovatie	0	220	220
	Totaal bestemmingsreserves	20.790	-523	20.267
	Totaal reserves	30.562	-1.367	29.859

Mutatie algemene reserves

(bedragen x € 1.000)

Naam reserve	Omschrijving	Bij	Af	Mutatie
Algemene reserve				
Algemene reserve - vrij deel	Rekeningsaldo 2012	665		
	Vrijval te hoge best.res Kerkvlekken	9		
	Resultaatbest. best.res. Huishoudelijk afval		191	
	Naar Egalisatiereserve Rekeningsaldo		473	
	Winstneming de Valderse tgv algem.reserve	600		
	Winstneming Meerkamp West tgv algem.reserve	246		
	Storting in voorz. Vledder Noord fase 1		175	
	Storting in voorz. Hof van Kalteren		590	
	Verstrekte startersleningen	25		
	Afkoop lening Speelwerk tlv algem. reserve		659	
Reserve weerstandsvermogen				
Reserve Rekeningsaldo	Van algem.res. - vrij deel; Rekeningsaldo 2012	473		
	Erfpachtovereenkomst Over Entinghe		13	
Verzelfstandiging zwembaden	Onttrekking tbv dekking verzelfst. zwembaden		95	
Rekeningsaldo	Storting rekeningsaldo 2012 in vrij deel alg.res.		665	
	Totale mutaties algemene reserve	2.017	2.861	-844

Mutatie bestemmingsreserves

(bedragen x € 1.000)

Naam reserve	Omschrijving	Bij	Af	Mutatie
Overhevelingsreserve	Overheveling budgetten van 2012 naar 2013:			
	Programma 1 - Westerveld heeft Antwoord		47	
	Programma 1 - Bestuur en Fractie		9	
	Programma 1 - Dorpskracht		41	
	Programma 4 - Project/plankosten Brede school		20	
	Programma 5 - Toeristisch Platform		4	
	Programma 5 - Uitv.progr. Lokale Economie		15	
	Programma 5 - Kolonienpad		2	
	Programma 6 - Irrgang		20	
	Programma 7- Kolonienpad		5	
	Programma 7 - BNG Erfgoedprijs		10	
	Programma 7 - Verzelfstandiging Zwembaden		26	
	Programma 7 - Culturele Alliantie		30	
	Programma 7 - Collectieve voorzieningen		60	
	Programma 7 - Transitie AWBZ-WMO		31	
	Programma 7 - Sport- en cultuurcoaches		78	
	Programma 7- Zwembad De Paasbergen		43	
	Programma 7 - Zwembad De Kerkvlekken		58	
	Programma 7 - Zwembad Bosbad Vledder		28	
	Programma 9 - Ruimtelijke structuurvisie		10	
	Programma 9 - Gebiedsontw. Uffelte - Ruinen		8	
	Programma 9 - Bestemmingsplan Buitengebied		15	
	Programma 9 - Inventarisatie buitengebied		50	
	Programma 9 - Woonwagens		62	
	Programma 10 - Individueel loopbaanbudget		25	
	Programma 10 - Knelpuntenbudget		110	
	Programma 10 - Frictiepot ombuigingen		407	
	Programma 1 - Westerveld heeft Antwoord		18	
	Programma 1 - Papierloos werken		9	
	Programma 5 - Glasvezel		10	
	Programma 7 - BNG Erfgoedprijs		5	
	Programma 7 - Centrum voor J&G		40	
	Programma 8 - Duurzaamheid		14	
	Programma 8 - Riolering		85	
	Programma 9 - Actualisatie bestemmingsplannen		50	
	Programma 9 - Kostenverhaal		26	
	Programma kp - Knelpuntenpot		7	
	Programma kp - Bedrijfsvoeringssystemen		12	
	Programma kp - Procesoptimalisatie		12	
	Programma 5 - Invest.fonds Recreatie&Toerisme		70	
	Programma 7 - Combinatiefunctionaris		12	
	Overheveling budgetten van 2013 naar 2014:			
	Programma 1 - Westerveld heeft Antwoord	7		
	Programma 1 - Wha e-dienst	12		
	Programma 1 - Verkiezingen	3		
	Programma 5 -Suppl.ruimen convent.explosieven	50		
	Programma 7 - Dorpshuizen	142		
	Programma 7 - Sport- en cultuurcoaches	60		
	Programma 7 - AWBZ begeleiding	50		
	Programma 7 - Transitie Jeugdzorg	36		
	Programma 7 - Sociale structuurvisie	50		
	Programma 8 - Duurzaamheidsbeleid	15		
	Programma 8 - Subsidies duurzaamheid	56		
	Programma 9 - Woonwagens	35		
	Programma 10 - Frictiepot	410		
	Programma 1 - Verkiezingen	6		
	Programma 1 - Digitaal werken	7		
	Programma 1 - Wha Kernregistratiesysteem	30		
	Programma 1 - Wha - BGT	32		
	Programma 1 - Basis Administratie Gebouwen	10		
	Programma 7 - Culturele Alliantie	16		
	Programma 7 - Erfgoedbeleid	12		
	Programma 9 - Beleid en beheer vastgoed	30		

(bedragen x € 1.000)

Naam reserve	Omschrijving	Bij	Af	Mutatie
	Programma 9 - Nota kostenverhaal	26		
	Programma kp - Knelpuntenbudget	17		
	Programma kp - Opleidingen	19		
	Programma kp - Flexibele schil	50		
	Programma 7 - Btw-voordeel sportvelden	8		
Betonwand zwembad De Kerkvlekken	Bijdrage aan exploitatie:			
	Kapitaallasten Herst.betonwand Kerkvlekken		2	
	Vrijval te hoge best.res tgv algemene reserve		9	
Bouw gemeentehuis	Bijdrage aan exploitatie 5e tranche van 40:			
	Afschrijving Nieuw gemeentehuis Westerveld		387	
BTW-compensatiefonds - oude activa	Bijdrage aan exploitatie		135	
Multifunctionele accommodatie Havelte (MFA)	Bijdrage aan exploitatie:			
	Kapitaallasten Bouwkosten MFA Havelte		47	
Inrichting MFA Havelte	Bijdrage aan exploitatie:			
	Kapitaallasten Inrichting MFA Havelte		8	
Co-financiering fonds	Bijdrage aan exploitatie:			
	Bijdrage van exploitatie:	50		
	Bijdr. aan exploitatie: Garantiesubs.koloniedag		5	
Verplichtingen voormalig personeel	Bijdrage aan exploitatie:		78	
Riolering	Bijdrage aan exploitatie (positief saldo riolering)	1034		
Verzelfstandiging OPO Westerveld	Bijdrage aan exploitatie 4e tranche van 4:		45	
Huishoudelijk afval	Bijdrage aan/van exploitatie:			
	Bijdrage aan de exploitatie		167	
	Bijdrage van de algemene reserve	191		
Eenmalige afschrijvingen	Lasten aanpassing perrons en bushaltes		0	
	Lasten Project Havelterberg "Hoofdpoort"		20	
	Lasten Project verplaatsen schaapskooi		103	
Licht- en Duisternisplan 2011-2020	Dekking lasten Licht- en Duisternisplan		138	
Project dorpshuizen	Sociale structuurvisie; afronding dorpshuizen		205	
	Sociale structuurvisie tgv fonds dorpshuizen		195	
	Jaarlijkse bijdrage aan exploitatie		55	
Startersleningen	Bijdrage aan de algemene reserve		25	
Fonds dorpshuizen	Sociale structuurvisie tlv poject dorpshuizen	195		
	Bijdrage van exploitatie:	25		
	Totale mutaties bestemmingsreserves	2.684	3.207	-523

In de bestemmingsreserve riolering is ook een deel opgenomen voor de vervanging van riolering. Volgens het nieuw vastgestelde BBV (juni 2013) zou dit deel moeten worden opgenomen in een voorziening. Aangezien het GRP van de gemeente Westerveld aan vernieuwing toe is, zal dit hiermee worden verwerkt. Dit zal plaatsvinden in 2015 en voor het eerst in de jaarrekening 2015 worden verwerkt. De bestemmingsreserve zoals deze nu is opgenomen heeft alle kenmerken van een voorziening en is volledig beklemd ten gunste van de riolering.

Voorzieningen

(bedragen x € 1.000)

Naam voorziening	Doel/bestemming	Stand 1-1-2013	Mutaties	Stand 31-12-2013
Voorzieningen algemeen				
Meerjarenonderhoud gebouwen	Bekostiging (groot) onderhoud gebouwen	1.222	159	1.381
Groot onderhoud wegen	Bekostiging (groot) onderhoud wegen	5.975	-455	5.520
	Totaal voorzieningen algemeen	7.196	-296	6.900
Grondexploitatie				
Bedrijventerrein De Wringen, Dieverbrug	Bestemd voor verwacht tekort	339	-339	0
Voormalig zwembadterrein, Diever	Bestemd voor verwacht tekort	1.183	590	1.773
Bedrijventerrein Meenteweg, Havelte	Bestemd voor verwacht tekort	257	0	257
Vledder Noord fase 1	Bestemd voor verwacht tekort	244	175	419
Vledder Noord fase 2 + 3	Bestemd voor verwacht tekort	437	53	490
Vledder Noord overige gronden	Bestemd voor verwacht tekort	68	18	86
	Totaal voorzieningen grondexploitatie	2.528	497	3.025
	Totaal voorzieningen	9.724	201	9.925

Mutatie voorzieningen

(bedragen x € 1.000)

Naam voorziening	Omschrijving	Bij	Af	Mutatie
Meerjarenonderhoud gebouwen	Bijdrage van de exploitatie	322		
	Bijdragen aan de exploitatie		163	
Groot onderhoud wegen	Bijdrage van de exploitatie	550		
	Bijdragen aan de exploitatie		1.005	
Bedrijventerrein De Wringen, Dieverbrug	Bijdrage aan de exploitatie		339	
Voormalig zwembadterrein, Diever	Storting tlv algemene reserve	590		
Bedrijventerrein Meenteweg, Havelte	Bijdrage aan de exploitatie		0	
Vledder Noord fase 1	Storting tlv algemene reserve	175		
Vledder Noord fase 2 + 3	Dotatie ivm rentecomponent	34		
	Bijdrage van de exploitatie	19		
Vledder Noord overige gronden	Dotatie ivm rentecomponent	14		
	Bijdrage van de exploitatie	4		
	Totaal mutaties voorzieningen	1.708	1.507	201

Vaste geldlening

(bedragen x € 1.000)

Ten name van gemeente	Leningverstrekker	Oorspronkelijk bedrag	Stand 1-1-2013	Aflossing	Stand 31-12-2013	Betaalde rente
Havelte Vledder Westerveld	BNG 72806	817	54	54	0	3
	BNG 74130	136	18	9	9	1
	BNG 86900	454	182	18	163	11
	BNG 87141	454	182	18	163	11
	BNG 87895	1.361	599	54	545	32
	BNG 88185	1.815	799	73	726	43
	BNG 89538	2.269	1.089	91	998	49
	BNG 90058	2.269	1.089	91	998	55
	BNG 95306	3.000	1.500	150	1.350	74
	BNG 97522	681	68	68	0	3
	BNG 98177	5.000	3.200	200	3.000	153
	Totaal:	18.256	8.779	826	7.953	433

Gewaarborgde geldleningen

(bedragen x € 1.000)

Geldnemer	Leningverstrekker	Oorspronkelijk bedrag	Stand 1-1-2013	Aflossing	Stand 31-12-2013	Perc. dekking
Stichting Actium	BNG 84547	420	356	10	346	100
Stichting Actium	BNG 84764*	3.392	2.628	145	2.482	76
Stichting Actium	BNG 86225*	12.132	8.613	366	8.247	59,21
Stichting Actium	BNG 83528	1.114	1.021	15	1.006	100
Stichting sporthal Vledder	BNG 89572	210	150	6	144	100
Stichting sporthal Vledder	BNG 90704	208	151	7	144	100
Stichting Biblionet Drenthe	BNG 85810	228	187	9	178	100
VVV Vleder/Frederiksoord	BNG 86231	75	63	3	60	100
Stichting De Menning	E1234750	1.134	482	28	454	100
St. Nat. Restauratiefonds	895980747	323	79	16	64	100
St. Nat. Restauratiefonds	804544026 / 804544034	242	127	7	120	100
St. Welzijn Westerveld	BNG 93025	182	107	9	98	100
Stichting Speelwerk	BNG 99463	500	464	6	458	100
	Totaal:	20.160	14.429	628	13.801	
		BNG 84764*	76%	2.482	1.884	
		BNG 86225*	59,21%	8.247	4.884	
					9.839	

Garantstellingen

(bedragen x € 1.000)

Geldnemer	Leningverstrekker	Oorspronkelijk bedrag	Stand 1-1-2013	aflossing	Stand 31-12-2013	perc. dekking
Indirecte garantstelling WSW achtervang	Diversen	58.715	53.809	5.921	47.888	100

De garantstelling WSW betreft de garantstelling voor de woningbouwverenigingen die sociale woningen verhuren in onze gemeente. Wanneer deze woningbouwvereniging niet aan de aflossingverplichting van zijn afgesloten leningen kan voldoen, zal dat in eerste instantie worden gedekt uit het WSW-fonds, maar indien daar niet voldoende financiële middelen zijn, zal de gemeente hierop worden aangesproken. In het kader van de economische recessie en de perikelen rondom de woningbouwverenigingen is het risico groter dan in het verleden (zie ook paragraaf weerstandsvermogen)

OVERZICHT VAN NIET OPGENOMEN BIJLAGEN

Kostenplaatsen

Overzicht personele sterkte en personeelslasten

Overzicht kapitaallasten

Overzicht van de reserves

Overzicht van de voorzieningen

Overzicht van de opgenomen geldleningen

Overzicht van de gewaarborgde geldleningen, borg- en garantstellingen

Overzicht subsidies

Overzicht contributies en lidmaatschappen

Overzicht gemeenschappelijke regelingen

Overzicht in exploitatie genomen bouwgronden

Overzicht niet in exploitatie genomen bouwgronden

Renteomslag

Algemene uitkering

OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN**Afkorting**

AD	Algemeen Dagblad
AMV	Algemene Muzikale Vorming
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit, Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
BCF	BedrijfsContact Functionaris
bcf	BTW compensatie fonds
BCF	Beleidsgestuurde Contract Financiering
BING	Bureau Integriteit
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
Bofv	Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen
B&W	Burgemeester & Wethouders
BTW	Bruto Toegevoegde Waarde (omzetbelasting)
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
c.b.s.	Christelijke basisschool
Cemk	Cultuureducatie met kwaliteit
CITO	Centraal Instituut voor Toets Ontwikkeling
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
DBBD	Duurzaam Boer Blijven in Drenthe
DFW	Drents Friese Woud
DVL	Drents Verkeersveiligheidslabel
EDR	Ems Dollart Region
EHK	Essentiële HerkenbaarheidsKenmerken
EMU	Economische Monetaire Unie
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GBI	Gemeentelijk Basis Informatie systeem
GBKN	Grootchalige Basiskaart Nederland
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GIS	Geografisch Informatie Systeem
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GUR	Gebiedsontwikkeling Uffelte-Ruinen
GVVP	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
HR	Human Resources (personeelsbeleid)
HR21	Functiewaarderingssysteem
IAU	Incidenteel Aanvullende Uitkering
i-NUP	Implementatieprogramma Nationaal Uitvoerings Programma
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en/of arbeidsongeschikte werklozen
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en/of arbeidsongeschikte zelfstandigen
IGSD (s-w)	Intergemeenschappelijke Sociale Dienst (Steenwijkerland-Westerveld)
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KCC	Klantcontact Centrum
KING	Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten
KOR	Kwaliteitsplan Openbare Ruimte
KPI's	Key Performance Indicators/Kritieke Prestatie Indicatoren
LED	Light Emitting Diode
LRKP	Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen
LOP	Landschapsontwikkelingsplan

MDT	Multidisciplinair Team
MFA	Multifunctionele Accommodatie
mGBA	Modernisering Gemeentelijke BasisAdministratie
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MT	Management Team
NGRU	Netto gecorrigeerde Rijksuitgaven
NHR	Handelsregister bij de Kamer van Koophandel
NUP	Nationaal Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid
o.b.s.	Openbare basisschool
OggZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OKE	Wet Ontwikkelkansen door Kwaliteit en Educatie
O&O	Opleiding & Ontwikkeling
OZB	Onroerende Zaakbelasting
P10	Samenwerkingsverband van 10 grote plattelandsgemeenten
p.m.	Pro memoria
PUP	Provinciaal Uitvoeringsplan
PVE	Permanente Verkeerseducatie
RI&E	Risicoinventarisatie en -evaluatie
RTA	Regionaal Transitie Arrangement
RO	Ruimtelijke Ordening
ROL	Recht op Lereren
RUD	Regionale Uitvoering Diensten
Ruddo	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
SEV	Sociaal Economische Vitalisering
SSWZM	Samenwerkingsverband van Steenwijkerland, Staphorst, Westerveld, Zwartewaterland en Meppel
VDG	Vereniging Drentse Gemeenten
VGRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VGW	Veiligheid, Gezondheid en Welzijn
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VRD	Veiligheidsregio Drenthe
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVN	Veilig Verkeer Nederland
Wabo	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WAJONG	Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor jonggehandicapten
WI	Wet Inburgering
WIN	Wet Inburgering Nieuwkomers
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
WKO	Warmte Koude Opslag
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WMW	Welzijn Meppel Westerveld
WOB	Wet Openbaarheid van Bestuur
WOZ	Wet waardering Onroerende Zaken
WRO	Wet Ruimtelijke Ordening
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWnV	Wet Werken naar Vermogen

Begrippen

Algemene reserve

BBV: Eigen vermogensbestanddeel waaraan geen bijzondere bestemming is gegeven. De algemene reserve is (doorgaans voor een te bepalen deel) onderdeel van de weerstandscapaciteit.

De algemene reserve valt uiteen in twee delen, het vrije deel van de algemene reserve en het deel dat benodigd is voor eventuele calamiteiten (het weerstandsvermogen). Alle reserves staan ter beschikking van de gemeenteraad. Positieve resultaten kunnen bij het bestemmen van het resultaat worden toegevoegd aan het vrije deel van de algemene reserve, negatieve resultaten worden onttrokken aan het vrije deel van de algemene reserve.

Bestemmingsreserve

BBV: Door de raad voor een specifiek doel gereserveerde middelen. Is een onderdeel van het eigen vermogen. Zolang de raad de bestemming kan veranderen is er sprake van een vrij aanwendbare (bestemmings-)reserve. Een deel van de bestemmingsreserves kan niet vrij aanwendbaar zijn als sprake is van 'dekkingsreserves' of andere reeds bestaande verplichtingen.

Bestemmingsreserves zijn reserves die door de raad zijn ingesteld voor een bepaald doel. Hiervoor zijn bedragen beschikbaar gesteld, vaak uit de algemene reserve. Binnen de gemeente Westerveld kennen we een aantal soorten bestemmingsreserves; te weten:

- Egalisatiereserve: dit is een reserve die de grote schommelingen in de tarieven opvangt. Voorbeelden hiervan zijn de rioleringsreserve en de reserve huishoudelijk afval
- Reserve ter dekking van de kapitaallasten: dit is een reserve die door de raad is ingesteld om de toekomstige kapitaallasten te dekken. Voorbeelden hiervan zijn de reserve voor de bouw van het gemeentehuis, de reserve voor de MFA en de reserve voor eenmalige afschrijven
- Reserve met een specifieke bestemming: door de raad kan worden bepaald dat een bedrag meerjarig beschikbaar moet zijn voor een specifiek project of doel. Bij de vorming van de reserve kan de last dan in één jaar komen, terwijl meerjarig gebruik kan worden gemaakt van het beschikbare budget. Voorbeelden hiervan zijn de reserve voor het project dorpshuizen en bijdrage aan de verzelfstandiging van OPO Westerveld (bruidsschatregeling)

Voorzieningen

BBV: Afgezonderde vermogensbestanddelen (vreemd vermogen) die gevormd worden wegens a) verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten; b) risico's waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten; c) fluctuaties in kosten (gelijkmatige verdeling van kosten) op te vangen; d) nog niet bestede middelen die specifiek besteed moeten worden, voor zo ver zijnde bijdragen van andere overheidslichamen.

Voorzieningen worden gevormd voor posten waarvan je niet zeker weet hoe hoog de kosten zullen gaan worden, maar waarvan je zeker weet dat de kosten gaan komen. Bij de gemeente Westerveld zijn er twee soorten voorzieningen; te weten:

- Egalisatievoorziening: dit is een voorziening die ervoor zorgt dat de lasten in de exploitatie jaarlijks gelijk zijn, terwijl de uitgaven dat niet zijn. Het gaat hier om de voorziening groot onderhoud wegen en de voorziening voor meerjaren onderhoud van de gebouwen. Aan beide voorzieningen moet een onderhoudsplan ten grondslag liggen (anders mag er geen voorziening gevormd worden) waarin staat wat er uitgevoerd moet worden en wat de verwachte kosten daarvan zijn. Het totaal van deze kosten wordt gedeeld door het aantal jaar waar de voorziening betrekking op heeft en dat zijn de jaarlijkse lasten die in de exploitatie terecht komen. De werkelijk gedane uitgaven worden dan jaarlijks gedekt door een onttrekking uit de voorziening. Periodiek wordt het onderhoudsplan opnieuw beoordeeld en gekeken of dit toereikend is.
- Voorziening voor grondexploitatie: voor alle gronden die in ontwikkeling worden genomen wordt een exploitatieopzet gemaakt. In deze exploitatieopzet worden de kosten voor het bouwrijp maken en inrichten van de gronden meegenomen en wordt gekeken tegen welke prijs de gronden moeten worden verkocht om dit minimaal kostendekkend te maken. Wanneer de verkoop van de gronden vertraging oploopt, lopen de kosten ook op. Wanneer blijkt dat de kosten de verwachte opbrengst overstijgt moet ter dekking van dit verlies een voorziening worden gevormd. Voor gronden die nog niet in exploitatie zijn genomen kan het ook nodig zijn een voorziening te vormen. Deze situatie doet zich voor als de boekwaarde hoger is dan de bestemmings- of economische waarde van de grond. Voor het verschil wordt dan een voorziening gevormd.

Kapitaalgoederen

BBV: Goederen die gedurende meerdere jaren nut geven zoals wegen, gebouwen en riolen.

Dit betreft de aankoop of bouw van een goed dat langer dan één jaar mee gaat. Bij de gemeente Westerveld is afgesproken dat alleen kapitaalgoederen met een aanschafwaarde of vervaardigingsprijs van meer dan € 10.000 zullen worden geactiveerd. Geactiveerd wil zeggen dat deze goederen voor de periode dat ze in gebruik zijn op de balans komen te staan. Daarnaast wordt de investering in gelijke delen ten laste van de exploitatie gebracht.

Kapitaallasten

BBV: De rente- en afschrijvingslasten van de investering in (een) kapitaalgoed(eren).

Zoals al genoemd bij de kapitaalgoederen worden de lasten van de kapitaalgoederen over de jaren waarin het kapitaalgoed nut heeft verdeeld. Dit wordt wel afschrijving genoemd. De kapitaalgoederen worden afgeschreven in het aantal jaren waarin wij verwachten dat het kapitaalgoed nut heeft. Daarnaast kost het aanschaffen van een kapitaalgoed rente. Het uitgegeven geld aan een kapitaalgoed staat niet meer op de bank, zodat daar rente over kan worden gekregen. Of er moet een lening aangetrokken worden om het kapitaalgoed te kunnen betalen, op deze lening wordt rente in rekening gebracht. Daarom wordt aan elk kapitaalgoed rente toegerekend. De afschrijvingskosten en de rente maken samen de kapitaallasten.

Krediet

BBV: Bedrag beschikbaar gesteld door de raad voor het uitvoeren van een investering in een kapitaalgoed.

Om investeringen te kunnen doen is geld nodig, dit wordt door de raad beschikbaar gesteld in de vorm van een krediet. Nadat het kapitaalgoed is aangeschaft of vervaardigd wordt gerapporteerd over de realisatie van het krediet. Voor afwijkingen van meer dan 5% zal dit worden voorgelegd aan de raad. Wanneer een kapitaalgoed in gebruik is genomen, zal de afschrijving in het jaar na ingebruikname gaan lopen. Tevens zal dan de rente worden toegerekend.

OVERZICHT SISA

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa				
I N D I C A T O R E N							
OCW	D9	Onderwijsachterstandenb eileid 2011-2014 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
			€ 64.233	€ 0	€ 64.233	€ 0	
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SISA tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05
			1 11/RO/201201045	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 11/RO/201004202	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 33/RO/2009010374	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee
			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10
			1 11/RO/201201045	€ 0	€ 0	nvt	Nee
			2 11/RO/201004202	€ 5.275	€ 0	nvt	Ja
3 33/RO/2009010374	€ 148.993	€ 0	nvt	Nee			

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N								
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam waren bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T) <i>Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01</i>	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren <i>Aard controle R Indicatornummer: G1 / 02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 03</i>			
			6,25	0,56	Nee			
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2012 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01</i>	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (T-1); inclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02</i>	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03</i>	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G1A / 04</i>	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G1A / 05</i>	
			1701 (Westerveld)	180,00	3,13	136,30	4,06	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2013 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze. <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 10</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SISa bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa						
I N D I C A T O R E N									
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB, totaal 2012 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordt hier het totaal	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom openbaar lichaam 1.1 Wet werk en bijstand (WWB)	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom openbaar lichaam 1.1 Wet werk en bijstand (WWB)	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 05		
			1 1701 (Westerveld)	€ 3.008.312	€ 121.908	€ 171.992	€ 2.849		
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom openbaar lichaam 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom openbaar lichaam 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom openbaar lichaam 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 11	
			1 1701 (Westerveld)	€ 49.900	€ 0	€ 12.825	€ 12.825	€ 0	
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2013 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze.				
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09				
			€ 0	€ 0	Nee				

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa						
I N D I C A T O R E N									
SZW	G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2012 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Ope	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom openbaar lichaam	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06	
			1 1701 (Westerveld)	€ 50.817	€ 152.350	€ 33.252	€ 144.617	€ 33.998	
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom openbaar lichaam	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom openbaar lichaam			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09	Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10			
			1 1701 (Westerveld)	€ 0	€ 0	€ 0			
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2013 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht d						
			Aard controle D1 Indicatornummer: G5 / 01						
			825						
			Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/03 tot en met G5/07 Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze	Besteding (jaar T) participatiebudget Aard controle R Indicatornummer: G5 / 03	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornummer: G5 / 04	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget Aard controle R Indicatornummer: G5 / 05	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornummer: G5 / 06	Besteding (jaar T) Regelluw Dit onderdeel is uitsluitend van toepassing op gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoordt aan het Rijk Aard controle R Indicatornummer: G5 / 07	
			Nee	€ 131.612	€ 131.612	€ 0	€ 0	€ 0	

Bijlage 6.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJK ACCOUNTANT

Wordt nagezonden.

VASTSTELLINGSBLAD

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Westerveld op 3 juni 2014.

de voorzitter,

de griffier,

H. Jager

A. Middelkamp